

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

,ΣΤ' 89 ΣΧΒ

ΑΡΧΑΙΑ/Γ=21

Σερούζι

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

Σοφούζης

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΟΙΑΣ
ΔΙΑΠΟΥΧ ΤΥΡΑΝΝΟΣ
ΑΝΤΙΩΝΗ

ΣΤ'

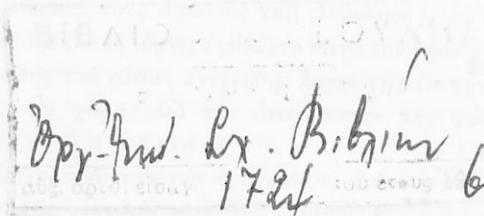
89

ΣΧΒ

Σοφοκλῆς

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ
2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

209
ЧЛ8
8798
569

ГАЛАДРАТ ЗУОЗАХОФОЗ
ЗОИКАРУТ ЗХОПАЮ
БИОТИКА

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δρᾶμα εἶναι καθόλου δημοσύγημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀρεπτόχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλέγον κατ' ὀλέγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Αἰονύσου τελονμένων ἔοστῶν, αἱ διοῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προσῆλθε δὲ τὸ δρᾶμα ἐν τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἀδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Αἰονύσου, ἐν συνοδείᾳ ἀδλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἡ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου βούν. Οὗτος, ἀρροθμός δὲν ἐν ἀρχῇ, κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίορος τοῦ Μηθυμναίου καὶ, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσον τοῦ Ἐρμιτονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομουσού ἀρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου εἰς τὰς ὑπὸ αὐτοῦ δροσιθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἔοστάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲρὸς σοβαροῦ διθυράμβου βούν, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὰ Λύραια, καθ' ἃ οἱ ἔορτασται ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθοήροντες δὲ αὐτά, ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία (τράγου φόδη, ἐπειδὴ οἱ ζορευταὶ ἥσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίσταντο τὸν Σατύρον, τὸν δύπιδον τοῦ Αἰονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαιδροῦ διθυράμβου βούν, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγω τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμῳδία.

Ηρώτος, ὅστις προίγαγε τὴν τραγῳδίαν, ἵτο δὲν τῷ ἀγροτικῷ δίγμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθείς ποιητὴς Θέσπιος, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτήν, ὑποκριτόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπείων ἐξ δύστης. Τοιοντοτρόπως

δι μὲν ὑποκριτής, διάφοροι τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορόν, ὡμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκούνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἑνώσεως δὲ τούτων προηλθε τὸ δρᾶμα.

Ἐνῷ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὃς εἴπομεν ἀνωτέρῳ, διὰ τὰ εὐχαιριστή ση τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδεῖξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην καὶ δημοκρατικοτάτην ἔορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ νιοὶ τοῦ Πεισίστρατου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παιανιστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου τον εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἀστυ.

Τὸ δρᾶμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιωρισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλον τὸν μεθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀδάνατα Ὁμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν κύκλον τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοντοτρόπως ἥροιςθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλον τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιου σπιδος, δόστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυνίχου τοῦ Ἀθηναίου, δόστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δρᾶμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τὸν προδρόμον τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Αἰσχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτήν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδον, ὃν τὸ δρᾶμα ὀνήκθη εἰς τὴν ὑγίστην ἀντοῦ ἀκμήν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Εὐαίῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιτιλέσεις, καὶ διεξαστίαι, αἱ ἡθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρτιλήψεις, καὶ δοξασίαι, ἵδια κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τὸν Περσικὸν πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ἑλληνικὸς πολιτισμός.

Ἐρ τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιούτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πτερυματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς

άτμοσφαιρας, εις τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χωροτῆρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγῳδίας αὐτῶν, αἴτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἴδεας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ πάθη καὶ τὴν ἴδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηραικῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμένεσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἥθικοὺς καρποὺς δῆλης τῆς πνευματικῆς παλαιωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἥθικὸν θητανοῦρον δόλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ωστε τὸ δόδαμα δὲν ἦτο αὐθόρμητον δημιούργημα ὀλίγιον ἀτόμων ἢ μόνον τὸν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἔοτε τὸν Διονύσου, ἀλλὰ προϊὸν τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς δύμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλεῖδι τὸ προϊὸν ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κωμιωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ραούς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἴδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς ἀντάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγήν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διὰ σκαλίας ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἄμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξιφοῦντα καὶ σφυρολατοῦντα τὰ πατρωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἀρχωρ, καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὃστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἴναι ικανὸν τὰ μᾶς πείσῃ, δητὶ τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιδῶν.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

¹Ο Σοφοκλῆς, νιὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ιππίῳ Κολωνῷ, ὃστις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

²Ο Σοφοκλῆς, ὡς νιὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μα-

χαιροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικὸς τὰς σωματικὰς καὶ φυσικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ φυχική του εὐδέλεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἵκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περιφήμος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμψαρος, κατέστησεν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως παρὰ τῷ συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι νανμαζίαν ἑωράσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφίβωτον Ἀθηναίων ἐχόθενσεν ἐπὶ πεφαλῆς χοροῦ παιδὸν περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἱμερος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμάσιως εἶραι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικότατον ἀνδριάντα του, τὸν ενδισκόμενον σίμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ τεότιτος του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάρατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάρταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτούτης εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικήν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ δλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετωπίθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἴ καὶ ν σε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκεῖνον, ἐνῷ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπενφύμοντον τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος ἡταντὶς καὶ ξοησιμεύσῃ ὡς κριτής μετὰ τῶν συστρατήγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, δῆτις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ηνδοκοίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συντράπηγος τοῦ Περιπλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γειτὼς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθῆς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἔξηκορτα ἔτη ἀμιστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεζήσως εὐροούμενος καὶ τιμόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίκου κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εἴδισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἵκανοποίησιν.

“Ως ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαίδρος, εὐπρόσιγχος καὶ πολὺ προσηγόρευε δὲ τὰ διατηρητικά φιλικά σχέσεις μετ’ ἔξεχοντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἡτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητής τῶν παιανιδίων καὶ θεοσεβής, ἀνενόητος καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἀξιος σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ώς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀγαγώσεως τῶν τραγῳδῶν ἀντοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἄνθρωπά την αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπίγχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην φυχήν, ἀντιλαμβανομένην μὲν βαθεῖαν πειρατὴς ζωῆς ὀλονούς τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τραγερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρετούσαν ἀγάπην τον προσώπου τὸν τὰς ὅποιας οὐδέποτε καθόλιτρην διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγγατείληπε διὰ τὰ ἀποδημήσῃ, ὅπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων διὰ τὰ ἐπισκεφθῆ τὰς αὐλὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἴδιους γνωμοσύνης ενθεμογόνος χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν δῆμος κατὰ τὰ τελενταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἵκανάς λέπτας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγείραντος δίκην παφαοίας κατ’ αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυθυμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελενταίου δράματος του, τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθαυε γαλήνιον φνουσικὸν θάρατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἥλικια 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΑΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ο Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχήν, καθ’ ἥντας αἴ τοι Ἀθηναίων ἦσαν τὸ πρενυματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινῇ παραδεντοῖς Ἐλλάδος, Ἐλλὰς Ἐλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔζησεν ὡς ἀνταγωνιστας του δύο μεγάλους ἐπίσης ὄμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐφράτην, κατώρθωσε τὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ τὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ἴδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀντέροβλητον τραγικὸν πουμπήν.

Ἐγ πρώτοις ἡ σπουδαιοτέρᾳ μεταφορῇ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδί-

δασκε τρεῖς χωριστὰς τραγῳδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστηρ ὑπόθεσιν, ἀτὶ μᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ ποιηὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἔποαττεν ὁ Αἰσχύλος. Ηὕξησεν ὅμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρῳ, ὁ Θέσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὁμοίως ηὕξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἐκαστον δρᾶμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαντος περιώσιε τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλον ὁ Σοφοκλῆς ἔναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἐχει ἀριστηρή την ἡθοποιίαν, ζωγραφῶν τελείως τὸν χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μέθου, παιρεμβάλλοντας εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, διστις παρίσταντε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, διστις παρίσταντεν αὐτά, διποτα εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίσταντεν αὐτὰ διποτα πρὸς τὴν ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, διπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν ἀπότιρη, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀρμονικήν καὶ σύμμετρον δραματικήν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλοντα ἀπότον οἱ ἀρχαῖοι μέλιτα ταῦτα, διδέ Αριστοφάνης ἔλεγεν, διτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτα ταῦτα κεχρισμένον ενορηνήν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὁραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

Ομοίως, ἐνῷ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἡ τοῦ Θείου ἔραντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἡ ὁ Θεὸς διευθύνοντας μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ θερινοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, διν θέτει πρὸς αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετὰς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἀς ἡμεῖς οἱ ἱδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως διὲρ Ξενοφῶν ἔθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελείωτα τον τῶν τραγικῶν τρόπων τρόπων τρόπων, διδέ Αριστοτέλης τοὺς καρόντας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγῳδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

‘Ο Σοφοκλῆς συγγράφων δι’ ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ἑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτά : ‘Αντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνια, Οἰδίποες τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίποες ἐπὶ Κολωνῷ.

Αἱ τραγῳδίαι δὲ αὗται ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνες καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν, καὶ σήμερον τιμῶνται ὡφ’ ὅλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΛΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαίου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῆθος, καθ’ ὃν οὗτος ἔλαβε χοησμὸν παρὰ τοῦ μαρτείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὄποιον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φορεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συνευχθῇ τὴν μητέρα του. Άιδα τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φορθῆντες οἱ γονεῖς του (Λάιος καὶ Ιοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χοησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφραγὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρώνα, διὰ τὰ χαθῆ. Ἀλλ’ ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὄποιος ἐσπενσε ῥὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νιοθέτησεν αὐτόν, διότι ἐστερεῖτο τέκνων, καὶ ὠρόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δύμας ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίποος ὑβρίσθη ὑπὸ συνδατυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαρτεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαρτεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν τὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φορεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν δὲ Οἰδίποος τὴν Κόραιθον πατρίδα ἀπεράσισε τὰ μὴ ἐπανέλθη πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ’ ἀκολονθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναπτῷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λάιον καὶ φορεύει αὐτόν,

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον τον ὁ Οἰδίπονς φθάρει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χούρον ἡ πόλις κατετρύχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἷτις ἔφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λέσσονταν τὸ προβαλλόμενον αἴνιγμα ὑπὲρ αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος δὲ ὅποιος ἥθελε λέσσει τὸ αἴνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σόζονταν τὴν χήραν βασίλισσαν.

‘Ο Οἰδίπονς, παρεπιδημῶν ἐν Θήβαις, κατοθόνει διὰ τῆς εὐφυτίας του νὰ λέσσῃ τὸ αἴνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτήσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἐτεοκλέα, τὸν Πολυνείκην, τὴν Ἀρτιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔτη ἐν ἀρχῇ εὐτυχίας, ὅτε αἱρήντης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν τον.

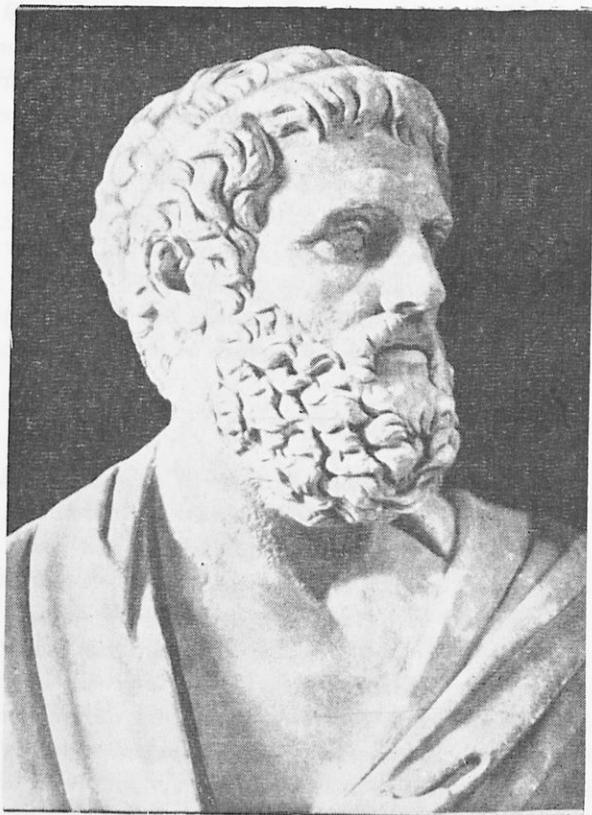
‘Απὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπονς σκέπτεται, ποῖα μέτρα δέον νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἄρχεται τὸ δρᾶμα, τοῦ ὅποιον τὰς λεπτομερεῖας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

‘Ο Οἰδίπονς, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρῳ ἐκτεθέντος σχετικοῦ μέθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγροίᾳ τὸν πατέρα τον Λάιον καὶ συνεξένχη τὴν μητέρα τον Ἰοκάστην. Ὁτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγοὸς τῆς πατροκοτοίας καὶ τοῦ μιαροῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονθίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπονς, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσεν ἕαντόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτον οἱ νιοὶ αὐτοῦ συνεφώρησαν νὰ βασιλεύῃ ἐκάτερος τῶν δύο κατ' ἔτος, ἀλλ᾽ ὅτε παρῆλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἥρετο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε δὲ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἀργος καὶ γερόμενος ἐπὶ θυνατοὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργοντος Ἀδράστον ἐκπτωτεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναρτίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπτὰ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἔραντι μᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς δούλιας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῷ δὲ τοιουτούρποις εἶχον ἀττιπαραταχθῆ τὰ ἀττίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κοιτῇ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφότεροι κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖος τοι, ἀδελφὸς τῆς Ἰωαννῆς, Κρέον, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηγέρθη κατὰ συμβουλὴν τοῦ μάρτυρος Τειρεσίου θῆμα ποὺς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἀρεως ὁ πρεσβύτερος νίνος τον Μεγαρεύς, νὰ τικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγήν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δρᾶμα, τὸ ὄποιον εἶναι, ώς θὰ ἴδωμεν, ἀριστον διὰ τὴν ἡθοποιίαν του καὶ ἵσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγῳδιῶν, ἀρχεται ενθὲν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἔκδοσιν τῆς διαταρῆς περὶ τῆς τύχης τῶν τεκνῶν τῶν ἀλληλοφορευθέντων δόνο ἀδελφῶν.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΗΠΟΥΣ

Ω τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,
τίνας ποιο' ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε,
ἴκτηρίοις αλάδοισιν ἐξεστεμένοι;
πόλις δ' ὅμοιος μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὅμοιος δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων,
ἀγὸς δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ἂδ' ἐλήλυθα
ὅ πᾶσι κλεινός Οἰδίπους καλούμενος.
ἄλλ', ὃ γεραιέ, φράζ, ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε,
δείσαντες ή στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἀν
ἔμοιο προσαρκεῖν πᾶν δυσάλγητος γάρ οὐν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

5

10

15

ἄλλ', ὃ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὅρᾶς μὲν ἡμᾶς ἥλικοι προσήμεθα
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὸς μὲν Ζηνός, οὖδε δ' ἥθεων

15

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
ἀγοραῖσι θακεῖ πρός τε Παλλάδος διπλοῖς
ναοῖς ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντείᾳ σποδῷ.
πόλις γάρ, ὡσπερ καύτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
ἥδη σαλεύει κάνακουφίσαι κάρα
βυθῶν ἔτ' οὐχ οἴα τε φοινίου σάλου,
φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρπους χθονός,
φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
ὅφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
"Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.
Θεοῖσι μέν νυν οὐκ ισούμενόν σ' ἐγὼ
οὐδ' οἵδε παῖδες ἑζόμεσθ' ἐφέστιοι,
ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς.
ὅς γ' ἔξέλυσας, ὃστι Καδμεῖον μολών,
σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἔξειδώς πλέον
οὐδὲ ἐκδιδαχθείς, ἀλλὰ προσθήκῃ θεοῦ
λέγει νομίζει θ' ἡμὸν δρθῶσαι βίον.
νῦν τ', ὡς κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα,
ἴκετεύομέν σε πάντες οἵδε πρόστροποι,
ἀλκήν τιν' εύρεϊν ἡμίν, εἴτε του θεῶν
φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἶσθά του·
ὅς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
ζώσας ὁρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων.
ἴθι, διὰ βροτῶν ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
ἴθι, εὐλαβήθηθ', ὃς σε νῦν μὲν ἥδε γῆ
σωτῆρα αλήγει τῆς πάρος προθυμίας,
ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

στάντες τ' ἐς δρθὸν καὶ πεσόντες ὑστερον· 50
ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.

ὅρνιθι γάρ καὶ τὴν τότ' αἰσιῷ πύγην
παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἵσος γενοῦ.
ώς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
ἔνν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν. 55
ώς οὐδέν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναυς
ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

OI. ὁ παιδεῖς οἰκτροί, γνωτὰ κούκια ἀγνωτά μοι
προσήλθεθ' ιμείροντες. εῦ γάρ οὖδ', ὅτι
νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ως ἐγώ, 60
οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἔξ ἵσου νοσεῖ.
τὸ μὲν γάρ ὑμῶν ἀλγος εἰς ἐν' ἔργεται
μόνον καθ' αὐτὸν κούδεν ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ
ψυχὴ πόλιν τε κάμε καὶ σ' δμοῦ στένει.
ώστ' οὐχ ὑπνῳ γ' εὔδοντά μ' ἔξεγείρετε, 65
ἀλλ' ἵστε πολλὰ μέν με δακρύσαντα δή,
ποιλλὰς δ' ὄδοις ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
ἢν δ' εῦ σκοπῶν εὗρισκον ἵασιν μόνην,
ταύτην ἐπραξα· παιδα γάρ Μενοικέως
Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ
ἐπειμψα Φοίβου δώμαθ', ως πύθοιθ', ὅ τι
δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν.
καὶ μ' ἥμαρ ἥδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γάρ εἰκότος πέρα
ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75

IE. ὅταν δ' ἴκηται, τηγικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
μὴ δρῶν ἀν εἴην πάνθ', ὅσ' ἀν δηλοῖ θεός.
ἀλλ' εἰς καλὸν σύ τ' εἴπας οἴδε τ' ἀρτίως
Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
ῶναξ "Απολλον, εἰ γάρ ἐν τύχῃ γέ τῷ

80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὅμιτι.
 IE. ἀλλ' εἰκάσαι μέν, ἡδὺς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφὴς ὥδ' εἴρπε παγκάρπου δάφνης.
 OI. τάχ' εἰσόμεσθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς αἰλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν αἴδενυμα, παῖ Μενοικέως,
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

85

ΚΡΕΩΝ

- ἐσθλήγι· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὁρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἀν εὐτυχεῖν.
 OI. ἔστιν δὲ ποῖον τούπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ.
 KP. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων αἰλύειν,
 ἑτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 OI. ἐς πάντας αὖδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 KP. λέγοιμ' ἀν, οἶ ἥκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον γθονί
 ἐν τῇδ', ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 OI. ποίω καθαριῷ; τίς δὲ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 KP. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν
 λύοντας, ὡς τόδ' αἷμα γειμάζον πόλιν.
 OI. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 KP. ἦν ἡμίν, ὅναξ, Λάιός ποθ' ἥγεμόν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 OI. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.
 KP. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτούντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 OI. οἱ δὲ εἰσὶ ποὺ γῆς; ποὺ τόδ' εὑρεθήσεται
 ἕγνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

91

95

100

105

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆγε τὸ δὲ ζητούμενον
ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τάμελούμενον. 110
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἡ νύν ἀγροῖς ὁ Λάιος
ἡ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνῳ;
- KP. θεωρός, ως ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
πρὸς οἴκον οὐκέθ' ἵκεθ', ως ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὅδοῦ
κατεῖδ', ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' αὖν;
- KP. θυγάτιοις γάρ, πλὴν εἶς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
ῶν εἶδε, πλὴν ἐν, οὐδὲν εἴγε εἰδὼς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γάρ πόλλα ἀντίξειροι μαθεῖν, 120
ἀργήν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶς
ὅρμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἰ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
ἐπράσσετ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἀντίλημας ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτα ἦν· Λαίου δὲ διλαλότος,
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδών, τυραννίδος
οὕτω πεσούσης, εἰργε τοῦτο ἐξειδέναι;
- KP. ἡ ποικιλοφύλαξ Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
μεθέντας ήμᾶς τάφανη προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αῦθις αὔτη ἐγὼ φανῶ.
ἐπαξίως γάρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
- πρὸς τοῦ θανόντος τήγανδ' θεσθούς ἐπιστροφήν,
ὦστε ἐνδίκως ὄψεσθε κάμε σύμμαχον, 135
- γῆγε τῇδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θάμα.
ὑπὲρ γάρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φύλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτο ἀποσκεδῶ μύσος.
- ὦστις γάρ ἦν ἐκεῖνον δικτανῶν, τάχη ἀν
αἴματη τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἐμαυτὸν ὀφελῶ.

ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες, ὑμεῖς μὲν βάθρων
ἴστασθε, τούσδε ἄραντες ἵκτηρας κλάδους·

ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὃδ' ἀθροιζέτω,
ώς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἢ γάρ εὐτυχεῖς
σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.

IE. ὁ παιδες, ίστώμεσθα· τῶνδε γάρ χάριν

καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὃν ὅδ' ἐξαγγέλλεται.

Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἀμα
σωτήρ θ' ἵκοιτο καὶ νόσου παυστήριος.

145

150

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' ὁ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας

Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
ἰήσε Δάλιε Παιάν,

[πάλλων
ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἢ νέον
ἢ περιτελλομέναις ὄραις πάλιν
ἐξανύσεις χρέος.

εἰπέ μοι, ὁ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἀμβρο-
[τε Φάμα.

ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἀμβροτ'
[Ἀθάνα,

γαιάοχόν τ' ἀδελφεὸν

"Αρτεμιν, ἀ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
καὶ Φοῖβον ἐκαβόλον, ιώ,

[θάσσει,
τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.

εἴ ποτε καὶ προτέρας ἀτας ὑπερ-

δρυνυμένας πόλει

ἡγύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πήματος, ἔλθετε καὶ

ὅ πόποι· ἀνάριθμα γάρ φέρω

160

165

πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπτας
στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος,
ἢ τις ἀλέξεται· οὔτε γάρ ἔκγονα
κλυτᾶς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις, ἅπερ εὔπτερον
[ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
ἀντιστρ. β' ὃν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
Θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
ἐν δ' ἄλογοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
λυγρῶν πόνων ἱκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
παιὰν δὲ λάμπει στονόεσσά τε γῆρας ὄμαυλος·
ὃν ὑπερ, ὃς χρυσέα θύγατερ Διός,
εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

στροφὴ γ' "Αρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἀγαλκος ἀσπίδων 190
φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
εἴτ' ἐς τὸν ἀπόδεξενον ὄρμον,
Θρήκιον κλύδωνα·
τέλει γάρ, εἴ τι νὺξ ἀφῆ,
τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται.
τόν, ὃ τὰν πυρφόρων 200
ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
ὅς Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῷ φθίσον κεραυνῷ.
ἀντιστρ. γ' Λύκει ἄναξ, τά τε σὰς χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
βέλεα θέλοιμ' ἀν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἀρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἀρτέμιδος αἰγλας, ξὺν αῖς Λύκι' ὄρεα διάσπει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,
 τᾶσδ' ἐπάνυμον γᾶς, 210
 οἰνῶπα Βάκχον εὔιον,
 Μαινάδων ὁμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκῃ πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
 ΟΙ. αἰτεῖς· ἀ δ' αἰτεῖς, τἄμ' ἐὰν θέλης ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἀν κάνακούφισιν κακῶν·
 ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραγμάτους οὐ γάρ ἀν μακρὰν 220
 ἔγνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὑστερος γάρ ἀστὸς εἰς ἀστούς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις ποθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαζδάκου
 κάτοιδεν, ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεὶ μὲν φοβεῖται τούπικλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γάρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλής·
 εὶ δ' αὖ τις ἄλλον οἴδεν η̄ ἔξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γάρ
 κέρδος τελῶ γῶν κήρις προσκείσεται.
 εὶ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καί τις η̄ φίλου
 δείσας ἀπώσει τούποις η̄ γαύτοῦ τόδε,
 ἀ ἐκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', η̄ς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέγεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
ἀθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ώς μιάσματος
τοῦδ' ἡμὶν ὄντος, ώς τὸ Ηυθικὸν θεοῦ
μαντεῖον ἔξεφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θυνόντι σύμμαχος πέλω. 245
κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ', εἴτε τις
εἰς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῆψαι βίον.
ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰς ξυνέστιος
ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
παθεῖν, ἀπέρ τοῖσδ' ἀρτίως ἡρασάμην.
ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,
ὑπέρ τ' ἐμκυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
γῆς ὥδ' ἀκάρπως καθέως ἐφθαρμένης.
οὐδ' εἰς γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὔτως ἐσθι,
ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
ἄλλ' ἔξερευναν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
ἔχων μὲν ἀρχάς, ἀς ἐκεῖνος εἴχε πρίν,
ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖκας ὅμοσπορον, 260
κοινῶν τε παίδων κοίν' ἀν, εἰ κείνῳ γένος
μὴ 'δυστύχησεν, ἦν ἀν ἐκπεφυκότα·
νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
ἀνθ' ἓν ἐγὼ τάδ' ὕσπερ εἰ τούμου πατρὸς
ὑπερμαχοῦμαι κάπι πάντ' ἀφίξομαι, 265
ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τὸν Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὔχομαι θεούς
μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
χοὶ πάντες εὗξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραιῶν ἔλαβες, ὥδ', ἀναξ, ἐρῶ.
οὕτ' ἔκτανον γάρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
- OI. δίκαιοις ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεούς, 280
ἀν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἀν εἰς δύναιτ' ἀνήρ.
XO. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἀν λέγοιμ', ἃ μοι δοκεῖ.
OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' δρῶντ' ἐπίσταμαι,
μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὖ τις ἀν 285
σκοπῶν τάδ', ἔναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην.
ἔπειψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρὼν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαιί ἔπη. 290
OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γάρ σκοπῶ λόγον.
XO. θανεῖν ἐλέγθη πρός τινων δόδοιπόρων.
OI. ἥκουσα κάγώ· τὸν δ' ίδόντ' οὐδεὶς δρᾷ.
XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
OI. φῇ μή 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδὲ ἔπος φοίβει.
XO. ἀλλ' οὐκελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γάρ
τὸν θεῖον ἥδη μάντιν ὥδ' ἄγουσιν, φῇ
τὰληθὲς ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- OI. ὅ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἔρρητά τ', οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μέν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἴᾳ νόσῳ σύνεστιν ἡς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ', ὄντας, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
- Φοιβος γάρ, εἴ τι μὴ κλέψεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν, ἔκλυσιν
 μόνην ἀν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
- σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ,
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μίσαμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὕν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύῃ φρονοῦντι. ταῦτα γάρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'. οὐ γάρ ἀν δεῦρ' ἵκόμην.
 OI. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- TEI. ἀφες μ' ἐς οἴκους· ῥᾶστα γάρ τὸ σὸν τε σὺ 320
 καγὼ διοίσω τούμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- OI. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὕτε προσφιλῆ πόλει
 τῇδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- TEI. ὁρῶ γάρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ίὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω... 325
 OI. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἴδ' ἵκτήριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γάρ οὐ φρονεῖτ[·] ἐγὼ δ' οὐ μή ποτε,
τάμ' ώς ἀν εἴπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
ΟΙ. τί φής; ξυνειδός οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
ΤΕΙ. ἐγὼ οὔτ[·] ἐμαυτόν, οὕτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ[·]
ἀλλως ἐλέγχεις; οὐ γάρ ἀν πύθοιό μου.
ΟΙ. οὐκ, ὃ κακῶν κάκιστε, καὶ γάρ ἀν πέτρου
φύσιν σύ γ['] ὀργάνειας, ἔξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὅδ[·] ἀτεγκτος κατέλευτητος φανεῖ;
ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὅμοι
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
ΟΙ. τίς γάρ τοιαῦτ[·] ἀν οὐκ ὀργίζοιτ[·] ἔπη
κλύων, ἢ νῦν σὺ τήνδ[·] ἀτιμάζεις πόλιν; 340
ΤΕΙ. ἥξει γάρ αὐτά, καὶν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
ΟΙ. οὐκοῦν, ἢ γ['] ἥξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
ΤΕΙ. οὐκ ἀν πέρα φράσαιμι· πρὸς τάδ[·], εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ['] οὐδέν, ώς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημ[·]. ἵσθι γάρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμφυτεῦσαι τούργον εἰργάσθαι θ[·], ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τούργον ἀν σοῦ τοῦτ[·] ἔφην εἶναι μόνου.
ΤΕΙ. ἀληθεῖς; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ῶπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ['] ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδῶν μήτε τούσδε μήτ[·] ἐμέ,
ώς ὄντι γῆς τῆσδ[·] ἀνοσίῳ μιάστορι.
ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἔξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
ΤΕΙ. πέφευγα· τὰληθεῖς γάρ ἴσχυον τρέφω.
ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθείς; οὐ γάρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γάρ μ['] ἄκοντα προυτρέψω λέγειν.

- OI. ποιῶν λόγον; λέγ' αὖθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
 TEI. οὐχὶ ἔνηκας πρόσθεν, ἢ ἀκπειρῷ λόγων; 360
 OI. οὐχ ὅστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὖθις φράσον.
 TEI. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
 OI. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δίς γε πημονάς ἔρεῖς.
 TEI. εἴπω τι δῆτα κἄλλ', ἵν' ὀργίζῃ πλέον;
 OI. ὅσον γε χρήζεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
 TEI. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
 αἰσχισθ' ὀμιλοῦντ', οὐδὲ ὄραν, ἵν' εἶ κακοῦ.
 OI. ἢ καὶ γεγγθώς ταῦτ' ἀεὶ λέξειν δοκεῖς;
 TEI. εἰπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
 OI. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοι· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
 τυφλὸς τά τ' ὅτα τόν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εῖ.
 TEI. σὺ δ' ἀθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἀ σοὶ
 οὐδεὶς δές οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
 OI. μιᾶς τρέφη πρός νυκτός, ὅστε μήτ' ἐμὲ
 μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρῳ, βλάψαι ποτ' ἄν. 375
 TEI. οὐ γάρ σε μοῖρα πρός γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
 ἴκανὸς Ἀπόλλων, ὃ τάδ' ἐκπρᾶξαι μέλει.
 OI. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
 TEI. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοὶ.
 OI. δὲ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνη τέχνης 380
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ Βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
 εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὔνεχ', ἢν ἐμοὶ πόλις
 δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
 ταύτης Κρέων διπιστός, οὐκ ἀρχῆς φίλος,
 λάθρᾳ μὲν ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἴμείρεται, 385
 ὑφεὶς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
 δόλιον ἀγρύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
 μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δὲ ἔφυ τυφλός.

ἐπεί, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μάντις εῖσι σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ράψιφρόδος ἐνθάδ' ἦν κύων,
 γῆδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τούπιόντος ἦν
 ἄνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὕτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προυφάνης ἔχων 395
 οὕτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολών,
 δο μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπούς, ἔπαινσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθών.
 δον δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσειν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χώ συνθεὶς τάδε
 ἀγηγλατήσειν· εἰ δὲ μὴ δόκεις γέρων
 εἶναι, παθόν ἔγνως ἀν οἴα περ φρονεῖς.

XO. ήμιν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὄργῃ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ ἄριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν.

TEI. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ισ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γάρ κάγῳ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίᾳ, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψουμαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλόν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κού βλέπεις ἵν' εῖ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.

ἄρ' οἶσθ', ἀφ' ᾧν εῖ; καὶ λέληθας ἔχθρὸς δῶν
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε καπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶς ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἀρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὅρθ', ἐπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
ὅταν καταίσθη τὸν ὑμέναιον, δν δόμοις
ἀνορμον εἰσέπλευσας, εὐπλοίας τυχών;
ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
ἢ σ' ἔξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
- πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τούμδν στόμα
προπηλάκιζε· σοῦ γάρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- OI. ἢ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
οὐκ εἰς ὅλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
ἄψυρρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεὶς ἄπει;
- TEI. οὐδ' ἵκόμην ἔγωγ' ἀν, εἰ σὺ μὴ ἕκαλεις.
OI. οὐ γάρ τί σ' ἥδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
σχολῇ σ' ἀν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- TEI. ἡμεῖς τοιοίδ' ἔφυμεν, ως μὲν σοὶ δοκεῖ,
μῶροι, γονεῦσι δ', οἵ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες. 435
- OI. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
TEI. ἥδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- OI. ως πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῇ λέγεις.
TEI. οὔκουν σὺ ταῦτ' ἀριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440
- OI. τοιαῦτ' ὀνείδιζ', οἵς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
TEI. αὕτη γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
- OI. ἄλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἔξέσωσ', οὖ μοι μέλει.
TEI. ἀπειμι τοίνυν· καὶ σύ, παῖ, κόμιζέ με.
- OI. κομιζέτω δῆθ', ως παρῶν σύ γ' ἐμποδῶν 445
ὄχλεῖς· συθείς τ' ἀν οὐκ ἀν ἀλγύναις πλέον.
TEI. εἰπάνω ἀπειμ' ὃν οὕνεκ' ἥλθον, οὐ τὸ σὸν
δείσας πρόσωπον· οὐ γάρ ἔσθ' ὅπου μ' ὄλεῖς.
λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, δν πάλαι
ζητεῖς ἀπειλῶν κάνακηρύσσων φόνον 450
τὸν Λατείον, οὗτός ἔστιν ἐνθάδε,

ξένος, λόγω μέτοικος, είτα δ' ἐγγενῆς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἡσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γάρ εἰναι δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
σκήπτρῳ προδεικνὺς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνδύν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, καὶ οὗτος ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
δύμασπορός τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ', ίών
εἴσω, λογίζου· καὶ λάβης ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' οὗτος μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟ. στρ. α' τίς, ὅντιν' ἀθεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρᾳ
ἄρρητ' ἀρρήτων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
ώρα νιν ἀελλάδων
ἴππων σθεναρώτερον
φυγῇ πόδα νωμᾶν.
ἔνοπλος γάρ εἰπενθρόψκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.

ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γάρ τοῦ νιφόεντος ἀρτίως φανεῖσκα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντα
φοιτᾷ γάρ οὐτὶ ἀγρίαν [ἰγνεύειν] 475
ύλων ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρεύων,
τὰ μεσόμφαλα γαῖς ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ^{τοντα}
ζῶντα περιποτάται.

στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰω-
[νοθέτας] 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὁρῶν οὔτ' ὀπίσω.

τί γάρ η Λαβδακίδαις,

η τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490

ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς δὲν δή, βασάνῳ πίστιν ἔχων,

ἐπὶ τὰν ἐπίδαιμον φάτιν εἴμ' Οἰδιπόδα, 495

Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θυνάτων.

ἀντιστρ. β' ἀλλ' οὐ μὲν οὖν Ζεὺς οὐ τ' Ἀπόλλων ξυνετοὶ

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ηγώ

[φέρεται, 500

χρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθής· σοφίᾳ δ' ἀν σοφίαν
παραμείψειν ἀνήρ.

ἀλλ' οὕποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὁρθὸν ἔπος,
μεμφορμένων ἀν καταφαίην.

φανερὰ γάρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἥλθε κόρα
ποτέ, καὶ σοφὸς ὄφθη βασάνῳ θ' ἡδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὕποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

KP. ἀνδρες πολεῖται, δείν' ἔπη πεπυσμένος
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπουν,
πάρειμ' ἀτλητῶν. εἰ γάρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρός γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὕτοι βίου μοι τοῦ μακραίωνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάξιν. οὐ γάρ εἰς ἀπλοῦν
ἡ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει,
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO. ἀλλ' ἥλθε μὲν δὴ τοῦτο τούνειδος τάχ' ἀν
ὅργῃ βιασθὲν μᾶλλον ηγώμη φρεγῶν.

- KP. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
πεισθεὶς διὰ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ηὐδᾶτο μὲν τάδ', οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι.
- KP. ἐξ ὀμιλάτων δ' ὅρθῶν τε καὶ ὅρθῆς φρενὸς
κατηγορεῖτο τούπικλημα τοῦτο μου;
- XO. οὐκ οἶδ'. ἀ γάρ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὁρῶ. 530
αὐτὸς δ' ὅδ' ἥδη δωμάτων ἔξω περῆ.
- OI. οὗτος σύ, πῶς δεῦρος ἥλθες; ή τοσόνδ' ἔχεις
τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
ἴκου, φονεὺς δὲν τοῦτο τάνδρος ἐμφανῶς
ληστῆς τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
φέρ' εἰπὲ πρὸς θεῶν, δειλίαν ή μωρίαν
ἰδών τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβούλεύσω ποιεῖν;
ή τούργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε
δόλῳ προσέρπον ή οὐκ ἀλεξοίμην μαθών;
ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τούγχείρημά σου, 540
ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
θηρᾶν, δι πλήθει χρήμασίν θ' ἀλίσκεται;
KP. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
ισ' ἀντάκουσον, καὶ τα κρῖν' αὐτὸς μαθών.
- OI. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς 545
σοῦ· δυσμενῆ γάρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
KP. τοῦτ' αὐτὸν νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
OI. τοῦτ' αὐτὸν μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἴ κακός.
KP. εἴ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὅρθῶς φρονεῖς. 550
OI. εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εῦ φρονεῖς.
KP. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δὲ
πάθημ' ὅποιον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
OI. ἔπειθες ή οὐκ ἔπειθες, ὡς χρείη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαι τινα;
 KP. καὶ νῦν τοῦτος εἰμι τῷ βουλεύματι.
 OI. πόσον τιν' ἥδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 KP. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γάρ ἐννοῶ.
 OI. ἀφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 KP. μακροὶ παλαιοί τ' ἀν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 OI. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 KP. σοφός γ' ὅμοίως κακὸς ἵσου τιμώμενος.
 OI. ἐμήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 KP. οὔκουν ἐμοῦ γ' ἑστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 OI. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 KP. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχὶ; κούκη τηκούσαμεν.
 OI. πῶς οὖν τόδε οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ηὔδα τάδε;
 KP. οὐκ οἶδα· ἐφ' οἵτις γάρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 OI. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἀν εὖ φρονῶν. 570
 KP. ποῖον τόδε; εἰ γάρ οἶδα γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 OI. διθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμάς
 οὐκ ἀν ποτ' εἴπε Λαΐου διαφθοράς.
 KP. εἰ μὲν λέγει τάδε, αὐτὸς οἶσθι· ἐγὼ δὲ σου
 μαθεῖεν δικαιῶ ταῦτο, ἀπερι κακοῦ σὺ νῦν. 575
 OI. ἐκμάνθαν· οὐ γάρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 KP. τί δῆτα; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 OI. ἀρνησίς οὐκ ἔνεστιν ὅν ἀνιστορεῖς.
 KP. ἀρχεις δὲ ἐκείνη ταῦτα, γῆς ἵσου νέμων;
 OI. ἀν τῇ θέλουσα, πάντες ἐμοῦ κομίζεται. 580
 KP. οὔκουν ισοῦμαι σφῆν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 OI. ἐνταῦθα γάρ δὴ καὶ κακὸς φαίνη φίλος.
 KP. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ως ἐγώ, σκυτῶ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἀν δοκεῖς
 ἀρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον τῇ 585
 ἀτρεστον εὔδοντ', εἰ τά γ' αὕτη ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἴμείρων ἔφυν
τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρῶν,
οὔτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.

νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἀνευ φόβου φέρω.
εἰ δ' αὐτὸς ἥρχον, πολλὰ καὶ ἄκων ἔδρων.

πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἡδίων ἔχειν
ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;

οὕπω τοσοῦτον ἡπατημένος κυρῶ,
ὅστ' ἄλλα χρήζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά.

νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
νῦν οἱ σέθεν χρήζοντες ἐκκαλοῦσί με·

τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἔνι.
πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἀν λάβοιμ' ἀφεῖς τάδε;

οὐκ ἀν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν.
ἄλλ' οὔτ' ἐραστὴς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,

οὔτ' ἀν μετ' ἄλλου δρῶντος ἀν τλαίην ποτε.
καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθώδ' ἵών

πεύθου, τὰ χρησθένταί εἰ σαφῶς ἤγγειλά σοι·
τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβῃς

κοινῇ τι βουλεύσαντα, μή μ' ἀπλῇ κτάνῃς
ψήφῳ, διπλῇ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβών·

γνώμῃ δ' ἀδήλῳ μή με χωρίς αἰτιῶ·
οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακούς μάτην

χρηστούς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστούς κακούς.
φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἵσον λέγω

καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, ὃν πλεῖστον φίλει.
ἄλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπει

χρόνος δίκαιον ἀνδρα δείκνυσιν μόνος,
κακὸν δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾷ.

XO. καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
ἄναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

590

595

600

605

610

615

- ΟΙ. ὅταν ταχὺς τις οὐπιθουλεύων λάθιρα
γωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμε βουλεύειν πάλιν.
εἰ δὲ ἡσυγάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν
πεπραγμέν' ἔσται, τάπα δὲ ἡμαρτημένα. 620
- KP. τί δῆτα γρήζεις; ή με γῆς ἔξω βαλεῖν;
- ΟΙ. ἥκιστα: θυγάτειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
- KP. ὅταν προδείξῃς, οἰόν ἔστι τὸ φθονεῖν.
- ΟΙ. ως οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
- KP. οὐ γάρ φρονοῦντά σ' εῦ βλέπω.
- ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
- KP. ἀλλ' ἔξισου δεῖ κάμόν.
- ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
- KP. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
- ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὄμως.
- KP. οὗτοι κακῶς γ' ἀρχοντος.
- ΟΙ. ὁ πόλις πόλις.
- KP. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐγὶ σοὶ μόνῳ. 630
- ΝΟ. παύσασθ', ἀγακτες: καιρίαν δὲ οὐδὲν δρῶ
τήγν' ἐκ δόμων στείγουσαν Ιοκάστην, μεθ' ἡς
τὸ γῦν παρεστώς νεῖκος εὖθιται γρεών.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὁ ταλαιπωροι, στάσιν
γλωσσης ἐπήρχασθ'; οὐδὲ ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσούσης, ἵδια κινοῦντες κακά;
οὐκ εἴ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἀλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
- KP. ὄμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, δὲ σὸς πόσις
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἡ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβών.
- ΟΙ. ξύμφημι: δρῶντα γάρ νιν, ὁ γύναι, κακῶς

- εῖληφα τούμδν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 KP. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραιός, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, δῶν ἐπαιτιᾷ με δρᾶν. 645
 IO. ὡ πρὸς θεῶν, πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεὶς θεῶν,
 ἔπειτα κάμε τούσδε θ', οἱ πάρεισί σοι.
 XO. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἄναξ, λίσσομαι. 650
 OI. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 XO. τὸν οὔτε πρὸν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 OI. οῖσθ' οὖν, ἀ χρήζεις; [ταίδεσαι.
 XO. οἶδα.
 OI. φράζε δή, τί φής. 655
 XO. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτίᾳ
 σὺ γ' ἀφανεῖ λόγων ἀτιμον βαλεῖν.
 OI. εὗ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
 ζητῶν ὅλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
 XO. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Αλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὃ τι πύματον
 δλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλά μοι δυσμόρῳ γᾶ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 OI. ὁδ' οὖν ἵτω, κεὶ χρή με παντελῶς θανεῖν,
 ἢ γῆς ἀτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γάρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ', ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὐτος δ', ἐνθ' ἂν ἦ, στυγήσεται.
 KP. στυγνὸς μὲν εἴκων δῆλος εἰ, βαρὺς δ', ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἀλγισται φέρειν. 675
 OI. ούκουν μ' ἐάσεις κάκτος εἰ;
 KP. πορεύσομαι,

- σοῦ μὲν τυχόν ἀγνῶτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἵσος.
- XO. ἀντ. α' γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;
- IO. μαθοῦσά γ', ήτις ἡ τύχη. 680
- XO. δόκησις ἀγνώς λόγων ἥλθε· δάπτει δὲ καὶ τὸ μὴ νδικον.
- IO. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- XO. ναίχι.
- IO. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- XO. ἄλις ἔμοιγ', ἄλις γὰς προπονουμένας, 685 φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- OI. ὅρᾶς ήν' ἥκεις, ἀγαθὸς ὃν γνώμην ἀνήρ, τούμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- XO. ἀντ. β' ἄναξ, εἴπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον, 690 ἵσθι δὲ παραφρόνιμον, ἀπορὸν ἐπὶ φρόνιμα πεφάνθαι μ' ἄν, εἰ σε νοσφίζομαι, ὃς τ' ἐμὰν γᾶν φίλαν ἐν πόνοισιν ἀλύουσαν κατ' ὅρθὸν οὕρισας· 695 τανῦν δ' εὔπομπος, εἰ δύνα, γενοῦ.
- IO. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἄναξ, ὅτου ποτὲ μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- OI. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλέον, γύναι, σέβω· 700 Κρέοντος, οἵᾳ μοι βεβουλευκὼς ἔχει.
- IO. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- OI. φονέα μέ φησι Λαῖσου καθεστάναι.
- IO. αὐτὸς ξυνειδὼς ἡ μαθὼν ἄλλου πάρα;
- OI. μάντιν μὲν οὖν κωκοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705 τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῦ στόμα.
- IO. σὺ νῦν ἀφεὶς σεαυτὸν ὃν λέγεις πέρι, ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὕνεκ' ἐστί σοι βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης. 710 φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα.

χρησμὸς γάρ ἦλθε Λαῖψι ποτ', οὐκ ἐφῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ως αὐτὸν ἥξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκείνου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὕσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσο' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχιν ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κεῖνος ἐντεῦξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὅρος.
 καὶ ταῦτα Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικὰ διώρισκεν
 ὃν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὃν γάρ ἂν θεὸς
 γρείαν ἐρευνᾷ, ἥρδιως αὐτὸς φανεῖ. 725
 ΟΙ. οἵον μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κάνωκαίησις φρενῶν.
 ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεὶς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκοῦσαι σου τόδ', ως δ' Λάιος
 κατασφαγείη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ. ηὐδᾶτο γάρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ σθ' δ' χῶρος οὗτος, οὖ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκὶς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτα Δελφῶν κάποΔακυλίας ἄγει.
 ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὔξεληλυθώς; 735
 ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἡ σὺ τῇσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὁ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστί σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα τὸν Λάιον, φύσιν
 τίν' εἶχε, φράξε, τίνα δ' ἀκμὴν ἥβης ἔχων. 740

- ΙΟ. μέγας, χρυσάων ἀρτι λευκανθές κάρα·
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολύ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φής; ὅκνῳ τοι πρός σ' ἀποσκοποῦσ', ἄναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων δ' μάντις ἦ·
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐξείπης ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὅκνῳ μέν, ἀ δ' ἀν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαίος, η πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λογίτας, οἳ ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἥσκαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κήρυξ· ἀπίγνη δ' ἦγε Λάιον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἥδη διαφανῆ. τίς ἦν ποτε
ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύεις τις, ὅσπερ ἵκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ καν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- ΙΟ. οὐ δῆτ· ἀφ' οὖς γάρ κεῖθεν ἥλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἰδ' ἔχοντα Λάιόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς γειρὸς θιγῶν 760
- ἀγρούς σφε πέμψαι καπὶ ποιμνίων νομάς,
ώς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἀποπτος ἀστεως.
κάπεμψ' ἐγώ νιν· ἀξιος γάρ, οἳ ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἀν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
- ΙΟ. πάρεστιν ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- ΟΙ. δέδοικ' ἐμαυτόν, ω γύναι, μὴ πόλλ' ἀγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἣ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἵξεται μέν· ἀξία δέ που μαθεῖν
καγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ', ἄναξ. 770
- ΟΙ. κού μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γάρ ἀν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἀνὴρ σοί, διὰ τύχης τοιᾶσδε ἵων;
έμοι πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἡγρόμην δ' ἀνὴρ
ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὸν μοι τύχη
τοιάδε ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.

ἀνὴρ γάρ εὐ δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνῳ, πλαστὲς ὡς εἴην πατρί.

κάγω βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὖσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχουν· θατέρα δὲ ἵων πέλας
μητρὸς πατρός τ' ἥλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
τούνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.

κάγω τὰ μὲν κείνοιν ἐτερπόμην, δύμως δὲ
ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'. ὑφεῖρπε γάρ πολὺ.

λάθρᾳ δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
Πυθώδες· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὃν μὲν ἱκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δὲ ἀθλια

καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηνεν λέγων,
ώς μητρὶ μὲν χρείη με μειχθῆναι, γένος δὲ
ἀτλητὸν ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὅραν,

φονεὺς δὲ ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
κάγω, πακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν

ἀστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος γέθόνα
ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὀνείδη τῶν ἐμῶν τελούμενα.

στείχων δὲ ἱκούμην τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὅλυσθαι λέγεις.

καὶ σοί, γύναι, τάληθὲς ἐξερῶ· τριπλῆς
ὅτε ἦν κελεύθου τῆσδε ὀδοιπορῶν πέλας,
ἐνταῦθα μοι κήρυξ τε κάππι πωλικῆς
ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἷον σὺ φής,

775

780

785

790

795

800

ξυνηντίαζον· καὶ ὁδοῦ μ' ὃ θ' ἡγεμῶν
αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἡλαυνέτην. 805
κἀγὼ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
παῖω δι' ὀργῆς· καὶ μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὅρῃ
ὅχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
κάρα διπλοῖς κέντροισι μου καθίκετο.
οὐ μὴν ἵσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως
σκήπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὑπτιος
μέσης ἀπήνης εὐθὺς ἐκκυλίνδεται. 810
κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας, εἰ δὲ τῷ ξένῳ
τούτῳ προσήκει Λαῖω τι συγγενές,
τίς τοῦδέ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος,
τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνήρ; 815
ἢ μὴ ξένων ἔξεστι μηδ' ἀστῶν τινι
δόμοις δέσχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
ἀθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἢν
ἢ 'γὼ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
χραίνω, δι' ὕνπερ ὄλετ'. ἄρ' ἔψυν κακός,
ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
καί μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμοὺς ἴδεῖν,
μή μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρᾳ κατακτανεῖν,
Πόλυνβον, ὃς ἔξεφύσει καὶ ξέθρεψέ με;
ἄρ' οὐκ ἀπ' ὥμοιο ταῦτα δαιμονός τις ἀν
κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδε ἂν δρθοίη λόγον;
μή δῆτα μὴ δῆτ', δι' θεῶν ἀγνὸν σέβας,
ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν 830
βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἴδεῖν
κηλῆδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
ἡμῖν μέν, δῆναξ, ταῦτ' ὀκνήρος· ἔως δ' ἂν οὕν

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
OI. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστι μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- IO. πεφασμένου δὲ τίς ποθ' ἡ προθυμία;
OI. ἐγὼ διδάξω σ· ἦν γὰρ εὑρεθῆ λέγων
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἀν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
IO. ποιῶν δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
OI. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
ὧς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἀτανού·
οὐ γάρ γένοιτ' ἀν εἰς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
εἰ δ' ἄνδρ' ἐν οἰδῶνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἥδη τούργον εἰς ἐμὲ φέπον. 845
IO. ἀλλ' ὡς φανέν γε τούπος ὥδ' ἐπίστασο,
κούνι ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν.
πόλις γάρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
εἰ δ' οὖν τι κἀκτέρεποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', δηναξ, τόν γε Λαζου φόνον
φανεῖ δικαίως ὅρθόν, ὃν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κείνος γ' δ' δύστηνός ποτε
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὅλετο·
ώστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἀν οὔτε τῇδ' ἐγὼ :
βλέψαιμ' ἀν οῦνεκ' οὔτε τῇδ' ἀν ὕστερον. 855
OI. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς.
IO. πέμψω ταχύνασ· ἀλλ' ἵωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γάρ ἀν πράξαιμ' ἀν ὃν οὐ σοὶ φίλον.
- XO. στρ. α' εἴ μοι ἔμνείη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνείαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὃν νόμοι πρόκεινται 865

ὑψίποδες, οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὃν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θυατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθι κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α'
 ὕβρις φυτεύει τύραννον.
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάται,
 ἢ μὴ πίκαιρα μῆδὲ συμφέροντα,
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὅρουσέν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἵσχων.

στροφὴ β'
 εἰ δέ τις ὑπέροπτα γερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων,
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται,
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων. 885
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχᾶς ἀμύνειν; εἰ γάρ αἱ
 τοιαίδε πράξεις τίμιαι,
 τί δεῖ με γορεύειν; 895

- ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
γῆς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
οὐδὲ ἐς τὸν Ἀβαισι γαὸν
οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν,
εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
ἀλλ', ὡς κρατύνων, εἴπερ ὅρθ' ἀκούεις,
Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
σὲ τάν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν. 900
φθίνοντα γάρ Λαῖον
πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
αιροῦσιν ἥδη, κούδαμοῦ
τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής.
ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 905
10. γώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
ναοὺς ἱκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χεροῖν
στέφη λαβούσῃ κάπιθυμιάματα.
ὑψοῦ γάρ αἱρει θυμὸν Οἰδίπους ἀγαν
λύπαισι παντοίαισιν, οὐδὲ ὅποι ἀνήρ
ἔννους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλέον ποιῶ,
πρός σ', ὡς Λύκει' Ἀπολλον, ἄγγιστος γάρ εἰ,
ἴκετις ἀφῆγμαι τοῦσδε σὺν κατεύγμασιν,
ὅπως λύσιν τιν' ἡμὶν εὐαγῆ πόρης.
ώς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
κεῖνον βλέποντες ως κυβερνήτην νεώς. 915
920

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἀν παρ' ὑμῶν, ὡς ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἔστιν Οἰδίπου; 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἴπατ', εἰ κάτισθ' ὅπου.
- ΧΟ. στέγαι μὲν αἴδε, καῦτὸς ἔνδον, ὃ ξένε·
γυνὴ δὲ μήτηρ ἥδε τῶν κείνου τέκνων.
- ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις ἀεὶ⁹³⁰
γένοι', ἐκείνου γ' οὖσα παντελῆς δάμαρ.
- ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὃ ξέν· ἀξιος γάρ εἰ
τῆς εὐεπείας οὔνεκ· ἀλλὰ φράζ', ὅτου
χρήζων ἀφίξαι γάρτι σημῆναι θέλων.
- ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῷ, γύναι.
- ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος;⁹³⁵
- ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῷ τάχα,
ἥδοιο μέν, πῶς δ' οὐκ ἂν; ἀσχάλοις δ' ἵσως.
- ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποίαν δύναμιν δᾶδ' ἔχει διπλῆν;
- ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι γθονός
τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ηὐδᾶτ' ἐκεῖ.⁹⁴⁰
- ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυτος Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
- ΙΟ. πῶς εἴπας; ή τέθηκε Πόλυβος, ὃ γέρον;
- ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
- ΙΟ. ὃ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος
μοιοῦσσα λέξεις; ὃ θεῶν μαντεύματα,⁹⁴⁵
ἴν' ἐστέ. τοῦτον Οιδίπους πάλαι τρέμων
τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
πρὸς τῆς τύχης ὅλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὅπο.
- ΟΙ. ὃ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα,⁹⁵⁰
τί μ' ἔξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
- ΙΟ. ἀκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
τὰ σέμυν' ίν' ἥκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- ΟΙ. οὗτος δὲ τίς ποτ' ἔστι καὶ τί μοι λέγει;
- ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν
ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλωλότα.⁹⁵⁵

- ΟΙ. τί φής, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εῦ ἵσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῇ; 960
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εύναζει ροπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὃς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὃ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἔστιν ἢ τοὺς ἄνω 965
 καλάζοντας ὅρνεις, ὃν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὅδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῷμῷ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὔτω δ' ἄν θανὼν εἴη 'ξ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβόν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' "Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὔκουν ἐγώ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ηδεις· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
 ΙΟ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πᾶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἀνθρωπος, φῷ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἔστιν οὐδενὸς σαφῆς;
 εἰκῇ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γάρ ἡδη κάν ὀνείρασιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὅτε
 παρ' οὐδέν έστι, ρῆστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἀπαντα ταῦτ' ἀν ἔξειρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεὶ καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν. 985
 ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ'· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὥπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ης ὥκει μέτα. 990
 ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμὶν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὃ ξένε.
 ΑΓ. ἡ ρήτον, ἡ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστά γ'· εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ 995
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τὴμαυτοῦ τό τε
 πατρῷον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ῶν οὖνεγ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὔτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὅμμαθ' ἥδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἡ γάρ ταδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἥσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εῖναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἄναξ,
 ἐπείπερ εὔνους ἥλθον, ἐξελυσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἀν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εῦ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐποτ' εἴμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὅμοῦ.
 ΑΓ. ὃ πᾶν, καλῶς εἰ δῆλος οὐκ εἰδώς, τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὃ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὖνεγ' εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφής.
 ΑΓ. ἡ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἔρ' οἰσθα δῆτα πρὸς δίκην οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. δόθιούνεγ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γάρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρός, ἀλλ' ἵσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἵσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παιδά μ' ὄνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἵσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβών.
 ΟΙ. καθ' ὅδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
 ΑΓ. ἡ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχών μ' αὐτῷ δίδως; 1025
 ΑΓ. εὑρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
 ΟΙ. ὥδοι πόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
 ΟΙ. ποιμὴν γάρ ήσθα κάπι θητείᾳ πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὃ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἀν ἄρθρα μαρτυρήσειν τὰ σά.
 ΟΙ. οἴκοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀγειλόμην. 1035
 ΑΓ. ὥστ' ὄνομασθης ἐκ τύχης ταύτης, δις εἰ.
 ΟΙ. ὃ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ οἶδ'. δ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶν φρονεῖ.
 ΟΙ. ἡ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχών;
 ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἡ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
 ΑΓ. τῶν Λατίου δήπου τις ὄνομάζετο.
 ΟΙ. ἡ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
 ΑΓ. μάλιστα τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτήρ.
 ΟΙ. ἡ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ίδειν ἐμέ; 1045
 ΑΓ. οὐμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἀν ούπιχώριοι.
 ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
 οἵστις κάτοιδε τὸν βοτῆρο', ὃν ἐννέπει,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κάνθαδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ώς ὁ καιρὸς ηὔρησθαι τάδε. 1050
 XO. οἴμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
 ὃν καλύπτευες πρόσθιν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
 ἥδ' ἂν τάδ' οὐχ ἤκιστ' ἂν Ιοκάστη λέγοι.
 OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὅντιν' ἀρτίως
 μοιεῦν ἐφιέμεσθα τὸν θ' οὗτος λέγει; 1055
 IO. τί δ' ὅντιν' εἴπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
 ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνῆσθαι μάτην.
 OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', δπως ἐγώ, λαβόν
 σημεῖα τοιαῦτ', οὐ φανῶ τούμὸν γένος.
 IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σκυτοῦ βίου 1060
 κήδη, ματεύσῃς τοῦθ'. ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
 OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγώ
 μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακή.
 IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
 OI. οὐκ ἂν πιθούμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
 IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὖ τὰ λῆστά σοι λέγω.
 OI. τὰ λῆστά τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
 IO. ὃ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοίης, δις εῖ.
 OI. ἀξεῖ τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
 ταῦτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
 IO. ιού ιού, δύστηνε. τοῦτο γάρ σ' ἔχω
 μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὕποθ' ὕστερον.
 XO. τί ποτε βέβηκε, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
 ἀξασα λύπης ἡ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
 μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
 OI. ὅποια χρήζει ῥηγνύτω· τούμὸν δ' ἐγώ,
 κεὶ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ίδεῖν βουλήσομαι.
 αὕτη δ' ἵσως, φρονεῖ γάρ ως γυνὴ μέγα,
 τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
 ἐγώ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

- τῆς εῦ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γάρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἀν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἀλλος, ὥστε μὴ κυριαθεῖν τούμδον γένος. 1085
- XO. στρ. εἰπερ ἐγδό μάντις εἰμὶ¹
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν "Ολυμπὸν ἀπείρων,
 ὃ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὔριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
- ἐήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.
 ἀντιστ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὁρεσοιβάτα πατρὸς
 πελασθεῖσ', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γάρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἀκρων δρέων σ'
 εὔρημα δέξατ' ἔκ του 1105
 Νυμφῶν 'Ελικωνιάδων,
 αἵς πλεῖστα συμπαίζει.
 OI. εἰ γρή τι κάμε, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' δρᾶν δοκῶ, 1110
 ὅνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γάρ μακρῷ

γήρα φύναδει τῷδε τάνδρὶ σύμμετρος,
ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
ἔγνωκ' ἐμαυτοῦ, τῇ δὲ ἐπιστήμῃ σὺ μου
προιύχοις τάχ' ἀν που, τὸν βοτῆρον ἵδων πάρος. 1115

ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λατέου γάρ ἦν,
εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεύς ἀνήρ.

ΟΙ. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
ἥ τόνδε φράζεις;

ΑΓ. τοῦτον, ὅνπερ εἰσορᾶς. 1120

ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρο μοι φάνει βλέπων,
ὅσ' ἀν σ' ἐρωτῶ. Λατέου ποτ' ἥσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ἥ δοῦλος, οὐκ ὀνητός, ἀλλ' οἶκοι τραφεῖς.

ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;
ΘΕ. ποίμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην. 1125

ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ἔν;

ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρών, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῇδε που μαθών;

ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;

ΟΙ. τόνδ', δις πάρεστιν ἢ ξυναλλάξας τί πως; 1130

ΘΕ. οὐχ ἀστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.

ΑΓ. κούδεν γε θαῦμα, δέσποτ· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς

ἀγνῶτ' ἀναμνήσω νιν· εῦ γάρ οἶδ' ὅτι

κάτοιδεν, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον

δι μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δὲ ἐνὶ 1135

ἐπληγίσαζον τῷδε τάνδρὶ τρεῖς ὅλους

ἐξ ἥρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·

χειμῶνι δὲ ἥδη τάμα τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ

ἥλιανον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λατέου σταθμά.

λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένου; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπὲ νῦν, τότε οἰσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ώς ἔμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τούπος ἴστορεῖς;
 ΑΓ. ὅδ' ἔστιν, ὃ τἄν, κεῖνος, ὃς τότε ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὅλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἂ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω; 1150
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', διν οὗτος ἴστορεῖ.
 ΘΕ. λέγει γάρ εἰδὼς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς γάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντά μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηγος, ἀντὶ τοῦ; τί προσγρήζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', διν οὗτος ἴστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκε· διέσθαι δ' ὕφελον τῇδ' ἡμέρᾳ.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἥξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῷ γε μᾶλλον, ἢν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνήρ ὅδ', ώς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἴπον, ώς δοίην, πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβών; οἰκεῖον ἢ ἔτι ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἔμδον μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δέσποιθ', ἴστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὅλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λατέου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δούλοις ἢ κείνου τις ἐγγενής γεγώς;
 ΘΕ. οἵμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἴμι τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἢ δ' ἔσω 1170

- κάλλιστ' ἀν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
- ΟΙ. ἦ γάρ δίδωσιν ἥδε σοι;
- ΘΕ. μάλιστ', ἄναξ.
- ΟΙ. ὡς πρὸς τί γρείας;
- ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
- ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
- ΘΕ. θεσφάτων γ' ὅκνῳ κακῶν. 1175
- ΟΙ. ποίων;
- ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
- ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
- ΘΕ. κατοικτίσας, ὃ δέσποοθ', ὡς ἀλληγ χθόνα
δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γάρ οὗτος εῖ, 1180
ὅν φησιν οὗτος, οὐσθὶ δύσποτμος γεγώς.
- ΟΙ. ιὸν ιού, τὰ πάντ' ἀν ἔξήκοι σαφῆ.
- ὅ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὃν οὐ χρῆν, ξὺν οἵς τ'
οὐ χρῆν ὑμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανόν. 1185
- ΧΟ. στρ. α' ίὸ γενεὰὶ βροτῶν,
ώς ὑμᾶς οὐσα καὶ τὸ μη-
δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
τίς γάρ, τίς ἀνήρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σόν, ὃ
κλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν
οὐδένα μακαρίζω. 1195
ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

πάντ' εὐδαιμονος ὅλῳ,
 ὁ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὸν γαμψώνυχα παρθένον
 χρησμῷδόν, θανάτων δ' ἐμῷ
 χώρᾳ πύργος ἀνέστας.
 ἔξ οὖν καὶ βασιλεὺς καλῇ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
 στροφὴ β'
 τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταξ ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ἔνυοικος ἀλλαγῇ βίου;
 ἵω αἰλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 φῷ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἥρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἱ πατρῷ-
 αἱ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῆγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β'
 ἐφευρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὁρῶν χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 ἵω, Λαῖειον ὁ τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν·
 δύρομαι γάρ ὡς περίαλλ' ἴαχέων
 ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὁρθὸν εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τούμὸν ὅμικα.

1200 1205 1210 1215 1220

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὁ γῆς μέγιστα τῆσδ' ἀεὶ τιμώμενοι,
 οἵ ἕργ' ἀκούσεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἴμαι γάρ οὕτ' ἂν "Ιστρον οὔτε Φᾶσιν ἀν
 νύψαι καθαρυῶ τήγδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' ἐς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἑκόντα κούκ άκοντα. τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ', αἱ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
- ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἀ πρόσθεν ἥδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον εἶναι πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆσι; 1235
 ΕΞ. δι μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθηνκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα.
- ΧΟ. δι δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἀπεστιν· ή γάρ ὅψις οὐ πάρα· 1240
 ὅμως δ', ὅσον γε κανέν έμοι μνήμης ἔνι,
 πεύσῃ τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.
- ὅπως γάρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω 1245
 θυρῶνος, ἵετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, αόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίοις ἀκμαῖς.
 πύλας δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξας' ἔσω
 κάλει τὸν ἥδη Λάιον πάλαι νεκρόν,
- μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' δι 1250
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἶσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοῖτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηγος διπλοῦς
 ἔξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1255
 γένη πως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἰδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γάρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὐ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσσομεν.
 φοιτᾷ γάρ ήμας ἔγχος ἔξαιτῶν πορεῖν,

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὅπου
κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὖ τε καὶ τέκνων.
λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
οὐδεὶς γάρ ἀνδρῶν, οὐ παρῆμεν ἐγγύθεν.
δεινὸν δ' ἀύσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος, 1260
πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
ἔκλινε κοῦλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγῃ,
οὐ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκν ἐσείδομεν,
πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
ὅπως ὁρᾶ νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
χαλᾶρα κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῇ
ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὁρᾶν.
ἀποσπάσας γάρ εἰμάτων χρυσηλάτους
περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἴσιν ἐξεστέλλετο,
ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
αὐδῶν τοιαῦθ', ὁθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
οὔθ' οἶ' ἔπασχεν οὔθ' ὅποι' ἔδρα κακά.
ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὓς μὲν οὐκ ἔδει
ὄψοιαθ', οὓς δ' ἔχρησεν οὐ γνωσοίατο.
τοιαῦτ' ἐφυμῶν, πολλάκις τε κούχα παξ 1275
ἥρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὅμοι
γλῆναι γένει ἔτεγγον, οὐδὲ ἀνίεσαν
φόνου μαδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὅμοι μέλας
ὅμβρος χαλάζης αίματοῦς ἔτεγγετο.
τάδε ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα,
ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῇ κακά.
ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὅλβος ἦν πάροιθε μὲν
ὅλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θήμερα
στεναγμός, ἥτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδέν εἰστι ἀπόν. 1285
νῦν δὲ ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

XO.

- ΕΞ. βοῇ διοίγειν κλῆθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ρήτα μοι,
ὅς ἐκ χθονὸς ρέψων ἔσυτὸν οὐδὲ ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραιοῖς, ὡς ἡράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δεῖξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα 1295
τοιοῦτον, οἶνον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΟ. ὃ δεινὸν ἵδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὃ δεινότατον πάντων, οἵσ' ἐγὼ
προσέκυρος ἥδη. τίς σ', ὃ τλῆμον,
προσέβη μανία; τίς δὲ πηδήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῆν δυσδαίμονι μοίρᾳ;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδὲ ἐσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δὲ ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰσῇ αἰσῇ, φεῦ φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποι γάς φέρομαι τλάμων; πᾶς μοι
φθογγά διαπεπόταται φοράδην;
ἰὼ δαῖμον, ἵν' ἐνήλω. 1310
- ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδὲ ἀκουστὸν οὐδὲ ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ίὼ σκότου
νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι, 1315
οἴμοι μάλ' αῦθις, οἶνον εἰσέδυ μ' ἄμα
κέντρων τε τῶνδ' οἰστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πήμασιν

διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά.

1320

ΟΙ. ἀντ. α' ἵώ φίλος,

σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ φεῦ·

οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς,
καίπερ σκοτεινός, τὴν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.

ΧΟ. ὃ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
ὅψεις μαράναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;

ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
οἱ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα.

ἐπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὕτις,
ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.

τί γὰρ ἔδει μ' ὁρᾶν,
ὅτῳ γ' ὁρῶντι μηδὲν
ἦν ἰδεῖν γλυκύ;

1335

ΧΟ. ἦν ταῦθ', ὅπωσπερ καὶ σὺ φήσ.

ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτὸν ἦ

στερκτὸν ἦ προσήγορον

ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονῆ, φίλοι;

ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστά με,
ἀπάγετ', ὃ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
ἐχθρότατον βροτῶν.

1340

ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον.

ώς σ' ἡθέλησα μηδ' ἀν γνῶναι ποτ' ἄν.

1345

ΟΙ. ἀντ. β' ὅλοιθ' ὄστις ἦν,

ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας

νομάδος ἐπιποδίας

ἔλαβε μ', ἀπό τε φύνου

ἔρυτο κάνέσωσεν,

οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

1350

- τότε γάρ ἀν θυνῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
- XO. Θέλοντι κάμοὶ τοῦτ' ἀν ἦν. 1355
- OI. οὔκουν πατρός γ' ἀν φονεὺς
ἥλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ῶν ἔφυν ἄπο.
νῦν δ' ἄθλιος μέν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
δόμογενῆς τ' ἀφ' ὧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εὶ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφυ κακοῦ κακόν, 1365
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὄπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γάρ ήσθα μηκέτ' ὃν ἡ ζῶν τυφλός.
- OI. ώς μὲν τάδ' οὐχ ὃδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβεύλευ' ἔτι. 1370
ἐγώ γάρ οὐκ οἶδ', ὅμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἀν προσεῖδον εἰς "Αιδου μολών,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ', οἴν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἔστι κρείσσον' ἀγγόνης εἰργασμένα.
ἄλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὄπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν δρθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἀστυ γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλμαθ' ιερά θ', τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
καλλιστ' ἀνήρ εἰς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
δθεῖν ἀπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἄναγνον καὶ γένους τοῦ Λαῖτου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 δρθοῖς ἔμελλον ὅμμασιν τούτους ὁρᾶν; 1385
 ἥκιστά γ· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὕτων φραγμός, οὐκ ἀνέσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλήσαι τούμὸν ἀθλίον δέμας,
 ἵν' ἦν τυφλός τε καὶ αλύων μηδέν· τὸ γὰρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
 οἰώ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
 ἔκτεινας εὐθύς, ως ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὃ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὸν δώμαθ', οἷον ἄρα με 1395
 κάλλοις κακῶν ὑπουλὸν ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὃν κάκ κακῶν εὑρίσκομαι.
 ὃ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἱ τούμὸν αἴμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἀπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἵ τε ἔργα δράσας ὑμίν, εἴτα δεῦρον ἵων
 δοποῖ τε πρασσον αὖθις; ὃ γάμοι γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταύτὸν σπέρμα, κἀπεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἴματα ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χώρόσα
 αἰσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ', ἀ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ', ἔνθα μήποτε εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἵτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τάμα γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἶδε τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὅν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός. 1420
- KP. οὕθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
οὕθ' ὡς ὀνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θυητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἄνακτος Ἡλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὔτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
μήτ' ὅμβρος ίερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἰκον ἐσκομίζετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλισθ' δρᾶν 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπείπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω. 1435
- KP. καὶ τοῦ με χρείας ᾖδε λιπαρεῖς τυχεῖν;
OI. βῆψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', δπου
θυητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
KP. ἔδρασ' ἄν, εῦ τοῦτ' ἵσθ', ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρωτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
OI. ἀλλ' ή γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις,
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι. 1440
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ' ὅμως δ' ἵν' ἔσταμεν
χρείας, ἀμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
OI. οὕτως ἀρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὑπερ;

- KP. καὶ γὰρ σὺ νῦν τὸν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- OI. καὶ σοί γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι·
τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς δὲ θέλεις τάφον
θοῦ· καὶ γὰρ δρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὑπερ.
ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
πατρῷον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
- ἀλλ' ἔα με ναίειν ὅρεσιν, ἐνθα κλήζεται
οὐμὸς Κιθαιρῶν οὔτος, δὲν μήτηρ τέ μοι
πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντες κύριον τάφον,
ἴν' ἔξ ἐκείνων, οἵ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἀν νόσου 1455
- μήτ' ἀλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἄν ποτε
θνήσκων ἐσώθην, μὴ πί τῷ δεινῷ κακῷ.
ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἰσ', ἵτω·
παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέον,
προσθῇ μέριμναν· ἀνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
- σπάνιν ποτὲ σγεῖν, ἐνθ' ἀν δῆσι, τοῦ βίου.
ταῦν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῦν τε παρθένουν ἐμαῖν,
αἴν οὕποθ' ἡμὴ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
τράπεζ' ἀνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
ψυχοῦμι, πάντων τῶνδ' ἀεὶ μετειχέτην· 1465
- ταῦν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
ψαῦσαι μ' ἔασον καποκλαύσασθαι κακά.
ἴο· ὅναξ,
- ἴο·, ψ γονῇ γενναῖε· χερσὶν τὸν θιγῶν
δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον.
τί φημι;
οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῦν μοι φίλουν·
δακρυρροούντοιν, καί μ' ἐποικτίρας Κρέων
ἔπειμψέ μοι τὰ φίλτατά ἐκγόνων ἐμῶν;
λέγω τι; 1475

- KP. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εῖχεν πάλαι.
OI. ἀλλ' εὐτυχούης, καὶ σε τῆσδε τῆς ὄδου
δαίμων ἀμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 Ὥ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἵτ', ἔλθετε
 ὅς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αὐτὸν φυτουργοῦ πατρὸς ὑμὸν δῦν' ὅρδν
 τὰ πρόσθιε λαμπρὰ προυξένησαν ὅμματα·
 ὅς ὑμίν, ὃ τέκν', οὕθ' ὅρδν οὕθ' ίστορῶν
 πατὴρ ἐφάνθην, ἔνθεν αὐτὸς ἡρόθην. 1480
- καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γάρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἶον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεών.
 ποίας γάρ ἀστῶν ἥξετ' εἰς ὁμιλίας,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
- πρὸς οἴκον ἥξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἡνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἥκητ' ἀκμάς,
 τίς οὕτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνείδη λαμβάνων, ἢ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὅμοι δηλήματα; 1495
- τί γάρ κακῶν ἄπεστι; τὸν πατέρα πατὴρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἡροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κάκ τῶν ίσων
 ἐκτήσαθ' ὑμᾶς, δῶν περ αὐτὸς ἐξέφυ. 1500
- τοιαῦτ' ὀνειδεῖσθε· κἄτα τίς γαμεῖ;
 οὐκ ἔστιν οὐδείς, ὃ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι κάγάμους ὑμᾶς χρεών.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
 ταύταιν λέλειψαι, νὼ γάρ, ὃ φυτεύσαμεν,
 δλώλαμεν δύ' ὄντε, μή σφε δὴ παρῆς 1505
- πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

μηδ' ἔξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὅδε τηλικάσδ' ὁρῶν
πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
ξύννυεσον, ὃ γενναῖε, σῇ ψυχάσας χερί. 1510

σφῷν δ', ὃ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἥδη φρένας,
πόλλ' ἀν παρήρουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχή 'στ' ἐμοί,
οῦ καιρὸς ἐᾷ, ζῆν, τοῦ βίου δὲ λάφονος
νύμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.

KP. ἀλις, ἵν' ἔξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515

OI. πειστέον, κεὶ μηδὲν ἥδυ.

KP. πάντα γάρ καιρῷ καλά.

OI. οἵσθ' ἐφ' οῖς οὖν εἴμι;

KP. λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.

OI. γῆς μ' ὄπως πέμψεις ἄποικον.

KP. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.

OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἥκω.

KP. τοιγαροῦν τεύξη τάχα.

OI. φῆς τάδ' οὖν;

KP. ἀ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520

OI. ἀπαγέ νύν μ' ἐντεῦθεν ἥδη.

KP. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.

OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.

KP. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·

καὶ γάρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.

XO. ὃ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσετ', Οἰδίπους ὅδε,

ὅς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἥδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνήρ, 1525

οὐ τίς οὐ ζήλῳ πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήγλυθεν.

ώστε θυητὸν ὅντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν

ἥμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἀν

τέρμα τοῦ βίου περάση, μηδὲν ἀλγεινὸν παθών.

1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί. νέα τροφὴ = νέα θρέμματα, νέα γενεὰ (ἐτέθη τὸ ἀρρηρημ. τροφὴ ἀντὶ τοῦ συγκεχριμ.). πάλαι - νέα, ἀντίθεσις· ἡ λέξις νέα δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ’ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ Κάδμου. **Θοάζω** ἐκ βίζης θε τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ θάσσω = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο θοάζω συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοὸς καὶ σημ. κινοῦμαι ταχέως. **ἔδρα,** ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι. **τίνας ποθ'** ἔδρας... θοάζετε εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἥτοι τίνες εἰσὶν αἱδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε; τὸ μοι εἶναι δοτ. ἡθική. **ἴκτηριος** = ἴκτευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ ίκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἴκτευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν,** ἐν ἀρχῇ ἥτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἥτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. γέμει ἔρμηνεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **δόμοι** μέν, **δόμοι δὲ σχῆμα ἀναφορᾶς.** **ἄγω** = ἀ ἐγὼ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω διρήνω (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμὸν τῆς περιστολογίας. **γεραιὲ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ιερέα τοῦ Διός). **πρέπων** ἔφυς ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ** ἔφυ = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸς τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλγητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. μὴ οὐ τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγήται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἡ ἄρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἴκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἴκεσία.

Πραγματικάι. Οιδίπους· ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ ποὺς καὶ σῆμα φουσκοπόδης. Τὸ δρῦμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς δώνομάσθη **Οἰδίπους**, ἡ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οἰδίποδος** ἐπὶ **Κολωνῶ**, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δήλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἔξογου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οἰδίπους, ἔξελθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἵκετας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὸν ἔθεωρεῖτο πυτὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφὴ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· σύτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νῦν εὑρη τὴν ἀδελφήν του Εὐρώπην, ἀρπασθείσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθόνους εἰς Θήβας καὶ μῇ εύρδων αὐτὴν δὲν ἐπικνηθεὶς εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἱκτηρίοις** αλάδοισιν ἔξεστεμμένοι· οἱ ἵκεται ἐκράτουν αλάδους δάφνης ἡ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὄποιους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεως των. **παιάνων**, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν ἀλπ. **αλεινός**· ἔθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπέκλιξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οἰδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 - 57

Λεξιλογικαί. κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἔξουσιάζω, εἴμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πληρίου· ἥλικοι προσήμεθα πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἡμᾶς κατὰ πρόληψιν. οἱ μέν, οἱ δὲ ἐπεξηγεῖ τὸ ἥλικον. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **γῆθεοι** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανίαι. **σποδὸς** = τέφρα (μαντικὴ ἐστίx). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τριχυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω· συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς γωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = ωραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδόθ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχυς). **ἀγέλη βουνόμοις** = ἀγέλη βιοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῷ βούνομοις = ὁ ὑπὸ τῶν βιοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ
ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνητιγενῆ. ἐν δὲ σκήψαις τιμῆσις ἐνσκήπτω
λέγεται. Ιδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται·
ὄντιθεσις πρὸς τὸ κενοῦται καὶ λέγεται κατὰ παιδιάν πρὸς τὸν Πλού-
τωνα, θεὸν τοῦ "Ἄδου. νῦν = λιουπόν, δῆθν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν
έστιν) οἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς.
συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγαὶ δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ¹
τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἡ συντακτ.
σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ἐγὼ καὶ οἵδε παιδεῖς ἑζόμεσθοι' ἐφέστιοι, οὐ
κρίνοντες μέν σε ισούμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω
= ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώω· συντάσσω. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτια-
τικήν. ὃς ἐξέλυσας· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσσα τὸ ἑζόμεσθο'
ἐφέστιοι. μολὼν (βλάσκω) = ἐλθόν (μετγ. ἐναντιωματ.). ἀοιδός.
ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ κίνημα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον.
δασμὸς εἶναι τὰ καταβρογούιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλι-
στα. ἔξοιδα = γνωρίζω· ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκρι-
βῶς· καὶ κίνδυνο μετγ. ἔξειδός καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.. διὰ τῆς πρό-
της θέλει νὰ σημάνῃ, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύ-
σεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος
δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῇ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἔρμηνεία
του αἰνίγματος ἦτο στιγματία ϕύπνευσίς του. προσθήκη = συνδρομή,
συμβούλη. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. δρθῶ
= ἀνορθῶ, σφέζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλαι.
πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οίδιπου κάρα· περίφρασις εἰς δήλωσιν
ἀγάπης ἡ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = οἰκέτης γονυκλινής. ἀλκὴ
= μέσον πρὸς ἀπόκρυσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημὶ) = μαντεία. ἀκού-
σας ἔνν. τὸ οἰσθα. ξυμφορὰ (ὅγι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις,
ἔκβασις. ζώσας = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετογ. κατηγορημ.). ἔμ-
πειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι =
φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.)
= διὰ τὴν προηγουμένην καλήν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἥθελε δὲ νὰ
προσθέσῃ : εἴτε δὲ ψέξουσιν ὡς δλετῆρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβα-
σμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ὁ. μέμνημαι) = οὐδόλως ἀς ἔχωμεν
τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἔσ δρθὸν = ὅτι ἐσώ-
θημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἡ φανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ
τοῦ ὕστερον οὐκ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἴδους

μετοχαὶ εἶναι ἀμφότεραι; δρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξ., (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος. καὶ — καὶ ὁμοιωματ. ἡ σύνταξ. : ὥσπερ γάρ τὴν τότε τύχην δρνιθι αἰσιώ παρέσχεις ἡμῖν, αὕτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ. εἴπερ ἄρξεις = ἀν θέλης καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἔρχης. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίνα καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπεξηγ. κατὰ πλεονα- σμὸν τοῦ ἑρῆμος. ως οὐδένεν ἔστιν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικαί. βωμοῖσι τοῖς σοῖς. ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλανος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὑρισκούμενους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι.** ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἴδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δρῦμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ισμηνός.** ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῷ.** ὀνομάσθη οὔτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο δλίγον κατ' δλίγον καὶ ἔχρησιμοποιεῖτο ως βωμός. **σαλεύει...** κάνακουφίσαι κάρα κτλ. ἡ θεομηνία ἔξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. **δῶμα Καδμεῖον.** ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὃς ἐν δῶμα μέλας "Ἄδης". ὁ "Ἄδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πένθος, τὰ δὲ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς** καὶ **γύοις.** αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν "Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖράν των. δρνιθι αἰσιώ. ἡ οἰωνοσκοπία ἢ δρνεοσκοπία ἥτο ἡ παρατήρησις, ἡ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ὅλας κινήσεις τῶν πτηγῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν δρνιν, ως ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικαί. οἰκτρὸς = ἄξιος οἴκτου. γνωτὰ κούκλαγνωτα. ἡ αὐτὴ ἔννοια ἔκφρέται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς θεωρητέοντις σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ίμείροντες. **ίμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητής ἀφίνει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ὅλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἔξ ἡθικοῦ μολύσματος). **ούκ** ἔστιν **ὅστις** = οὐδείς. **νοσοῦντες** = μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματική, ἐπρε-

πε νὰ τεθῇ : οὐ νοσεῖτε ἔξ ἴσου ὡς ἐγώ, η̄ η̄ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῇ κατὰ γεν., η̄τοι καὶ ὑμῶν νοσούντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἔξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. καθ' αὐτὸν = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτόν του (η̄ κατὰ σημ. μερισμόν). πόλιν κάμε καὶ σέ· σημ. τὴν αἰτίαν. ὑπνῷ εὔδοντα (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδραγοῦντα. δόδας = μέθοδος, σχέδιον. δι πλάνος = η̄ πλάνη· ἐκ τούτου ἔξαρτ. η̄ γενικὴ φροντίδος = σκέψεως. ήν· καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ίασιν, ἀντὶ δ, δύσις ταύτην ἀντὶ τοῦτο. γάρ ἐπεξηγητ. γαμβρὸς = κηδεστής, (ό γυναικάδελφός του). Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις. δι, τι ρυσαίμην, πλαγία ἐρώτησις. ρύομαι = σφέζω. ξυμμετροῦμαι = μετρῶ ἐν συγκρίσει. ημαρ = τόδε ημαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διαυγθέντα χρόνον. χρόνω = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξίδιόν του. λυπεῖ· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: μὲ λυπεῖ (ὑποκ. δι Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τι κάμνει. πλείω (χρόνον). τοῦ εἰκότος = τοῦ πρέποντος. καθήκων = ἀναγκαῖος. τηνικαῦτα = τότε. κακός, μὴ δρῶν κτλ. τίνος εἰδοὺς ὑποθετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ η̄ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων, τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οιδίποδος δηλοῦσιν; εἰς καλὸν (φράσις ἐπιφρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαίρως. οἵδε· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἴκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἰδόν ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διά τίνος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἀλλως τε αὐτοὶ μὲν η̄σαν δέξιδερκέστεροι, δὲ δέ ιερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οιδίποδα διμίλοῦντα. προστείχω = προσέρχομαι. εἰ γάρ = εἴθε. σωτῆρι = σωτείρᾳ. ὥσπερ ἐνν. βαίνει. λαμπρὸς = φαιδρός. εἰκάσαι τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίστεται δύμως λαμβάνει τό : ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = δύως δύναται νὰ συμπεράγῃ τις. μὲν τούλαχιστον. ήδυς ἔχει ἐνεργ. σημ. = δι μέποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ δι χαρούμενος, δύως ἔδω. ήδυς (ἐνν. βαίνει). ἔρπω = ἔρχομαι. πολυστεφῆς = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικήν, ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. πάγκαρπος = πολύκαρπος. οὐ γάρ ἀν εἰρπε· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοούμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινεν ήδύς. τάχα = ταχέως. εἰσόμεσθα (ρ. οἴδα). ξύμμετρος = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. κλύω = ἀκούω. κήδευμα = ἀφηρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικαί πολυστεφής οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους γρηγορίους ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲν δάφνην, ἡτοι τοῖς φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης**. δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη, ἀλλ᾽ ἡ δάφνη, ἡ ὄνομαζομένη βάσια. **ἄναξ**, ἔμδον κήδευμα... πολλαὶ προσφωνήσεις, δηλοῦσσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ**. ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικαί. ἐσθλὸς = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχθος. κατ' ὁρθὸν ἐξέρχεσθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυγῆ ἔκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἀν εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσ. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ γηραιός. θρασύς εἰμι = ἔχω θάρρος. προδείσας εἰμὶ = (πρὶν ἀκούσω τὸν γηραιόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν γηραιόν. χρήζω = ἐπιθυμῶ. εἴτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἴτε γηραιέσι στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἀν = ἡμπορῷ νὰ εἴπω, θὰ εἴπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἐκφραστικὰ ἀντὶ μέλλοντος). **ἄνωγα = προτρέπω. **ἔμφανῶς** = συφῶς. **ἔλαύνω** = ἀπομακρύνω. **ώς τεθραμμένον** = διάτι ἔχει τραφῇ καὶ αὐξηθῇ. **ἀνήκεστον** (ἀ στερητ. καὶ ᾧ ἀκέομαι = θεραπεύω) : κατηγορ. κατὰ πρόληγόν = ὕστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσιμοι. **καθαρμὸς** = ἐξαγνισμός. **ποίω καθαρμῷ** (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἔλαύνειν). **ξυμφορὰ** = δυστυχία, τὸ μίασμα. **ὁ τρόπος** = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. **ἀνδρηλατῶ** (ἀνδρα - ἔλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. **λύω φόνον** = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω. ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν : **ἄνωγεν ἡμᾶς ἔλαύνειν. χειμάζω** = κατατρύγω διὰ θυέλλης, καὶ εἴτε ἀπλῶς κατατρύγω. **τοδ'** αἰμα. ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. **ώς χειμάζον** αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). **ώς ὑποκείμενον** (ἐνν. κατὰ τὸν γηραιόν τοῦ Ἀπόλλωνος). **ποίου γάρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην**; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γάρ ἀνδρός ἐστιν ἥδε ἡ τύχη, ἥν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); **μηνύώ** = δηλῶ, καταγγέλω. **ἀπευθύνω** = κυβερνῶ. **ἔξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω ἔξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διάτι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). **ἐπιστέλλω** = παραγγέλω. **αὐτοέντης** = ὁ πράττων τι**

διὰ τῆς ἴδιας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεονάστικῶς ὑπὸ τοῦ : χειρί. τινὰς ἀρίστως = οἵοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. τιμωρεῖν ἵσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. δυστέκμαρτος = δυσεύρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔγχη. τόδ' ἔγνος = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνύμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ τόδε ἀναφέρει. εἰς τὸ ἔγνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς αἰτίας. αἰτία = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. ἔφασκε ἐνν. εὑρεθῆσεσθαι. ζητούμενον· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὔαγγελίου : ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). δλωτὸς = ὁ δυνάμενος νὰ εὑρεθῇ. συμπίπτω φόνω = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ιστορικὸς ἐνεστῶς, ὁ ὄποιος καὶ παρὰ τοῖς τραχικοῖς συγγάκις ἀπαντᾷ; θεωρὸς (θεὸς - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ γρηγορίου ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ αἱ' ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμα, σημαίνει θεατής. ἔφασκεν· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεγάρει). ἀπεστάλη (ἐνν. σῶος καὶ ὑγιῆς) = ἀπῆλθεν. συμπράκτωρ ὀδοῦ = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. κατεῖδ' = κατεῖδεν = εἰδεν ἀκριβῶς. ὅτου = παρὰ τοῦ ὄποιου. ἔκμανθάνω = μακριθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας. ἔχρησατο μετεγειρ. ἀρριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. γάρ αἰτιολ. τὴν φράσιν : οὐδεὶς συμπράκτωρ κατεῖδε τι, διπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. εἰς τις ἀρίστως καὶ μετά τίνος περιφρονήσεως ὡμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οιδίπους, διπερ ἀπήτει ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὃς φυγῶν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδὼς φράσαι, ὃν εἶδε, πλὴν ἐν εἰδῶς = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. ἔχω = δύναμαι. τὸ ποιον; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἐν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο ; ἐν γάρ ἔξευροι ἀν (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ διδηγήσῃ. συντυγχάνω = συναντῶ. νιν εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. σὺν πλήθει χερῶν = τῇ συμπράξει πολλῶν. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν = ἐπιστεύοντο ταῦτα. Λαῖον γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. ἐν κακοῖς = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. κακὸν δὲ ποιον ἐμποδὼν εἴργε = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ἐμπύδιον ἡμπόδιζεν; ἐμποδὼν εἴργε πλοῦτος ἐκφράσεως. τυραννίς ἀντὶ τύραννος. ποικιλωδὸς = ἡ αἰνιγματώδης θύμωσα, ἡ αἰνιγματώδης προσάγομαι = ἀναγκάζω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἡ ποικιλωδὸς Σφίγξ προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τάφανη, σκοπεῖν τὸ

πρὸς ποσίν. τάφανη ἐνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. μεθίημι = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικαί. ἐσθλήν· ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρη τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἑρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὅρθιότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέστοι διαφυγῆς. **ἔς πάντας αὔδα.** ὁ δυστυχὴς Οἰδίποις, δόστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαράν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, δόστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἔμφανῶς.** θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμοὺς τοῦ μαντείου, οἱ ὄποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μίασμα.** οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαρὸς μετέδιδε τὸ μίασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφομένους αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαριοῦ ἥδηνατο οὗτος νὰ ἔξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεύει, πρὸς ἔξαγνισμὸν ὅλης τῆς πόλεως ἀπητεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ'** ἐν οἰκοις... τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατήν, ὅτι δηλ. ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίποις, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. **'Αλλὰ κατὰ τὸν Αριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται,** ἀν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγῳδίας. **"Αλλως τε ἀφ'** οὖ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίποις ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τῷρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἔξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός.** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγων μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὑριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἴχ'** εἰδὼς φράσσαι. ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λατού, ὥστε, ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἀλλως τε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο εἴπεν ὅτι λησταὶ καὶ ὅχι ληστῆς συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητήν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίποις, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεύει, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεγχική πλοκή τοῦ μάθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο, τί
ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὔτ' = αὐτό. ἐπαξίως—
ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος =
χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρός
τινος = στρέφω τὴν προσοχὴν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδί-
κως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω
τὴν βοήθειάν μου ὑπέρ τινος. ἀπωτέρω· ἐνν. ἐμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω
φίλοι = οἱ μακρινοὶ φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ
ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγι-
κοὶ μετεγειρίζοντο συγήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυ-
μίας ἀντὶ τοῦ α' ή β'. (τὸ) μύσος = μίασμα. τάχα = ἵσως. προσ-
αρκῶ τινι = προσφέρω ἵκανοποίησιν εἰς τινα. ἵσταμαι = ἀνίστα-
μαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν). ἀλλοις δὲ (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν
δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ών· ἔλξις ἀντὶ τοῦ ἄ. ἔξαγ-
γέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἄμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἂς
ἔλθῃ καὶ σωτήρ. ἴκοιτο· ἵσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος =
παυστήρ.

Πραγματικαί. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν
Λάιον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι
πάλιν. ἀλλοις (ἐκ τῶν θεραπόντων, δύστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέ-
λεσιν τῆς ἐντολῆς). **σωτήρ·** ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπι-
κούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ., σφύζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν
ἀσθενειῶν. **σωτήρ θ' ἴκοιτο** κτλ.: μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχε-
ται οἱ ἱερεὺς μετὰ τῶν παιδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν,
κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι, ἀντιπρόσωποι
τοῦ λαοῦ. Ἔδω λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὅποῖς ἀποτελεῖ
τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. φάτις (φημὶ) σημ. τὸν χρησμὸν· ἐδῶ προσωποποι-
εῖται ἡ φάτις. ἀδυεπής = ἡδυεπής = γλυκόλογος· τὸ ἡδυεπής πλεονα-

στικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. τίς = τί δηλοῦσα. ἀγλαὸς = λαμπρός. ἔβας δωρικὴ κατάληξις = ἥλθει. ἔβας Πυθῶνος Θήβας· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. ἐκτέταμαι = ἐκπέπληγμαι = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. φοβερός· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αὐσθανόμενος φόβον. φρένα = αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι. πάλλων ἀμετ. = παλλόμενος. δεῖμα = φόβος. ίήιος· ἵσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ή, ή· παιάν· δωρικὸς τύπος τῆς λέξεως παιήων, ὅστις ἦτο διατριβῆς τῶν θεῶν· ὀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιουτοτρόπως ὡς ιατρικὸς θεός. ἀμφὶ σοι· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. ἄζομαι = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. τί μοι... πλαγίᾳ ἐρωτ. πρότασις, ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμ. μετὰ τὸ ἀξόμενος, ἐρωτῶ. ἔξανύτω = ἐκτελῶ. τί χρέος ἔξανύσεις μοι = τί καθηκον (πρὸς ἔξιλασμὸν) Οὐ μοῦ ἐπιβάλλεις νὰ ἐκτελέσω. ἡ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν = ἡ μετὰ παρέλευσιν γρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. εἰπέ μοι (ἀντικ. τὸ γρέος αὐτό). φάμα, λέγει ἀδάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα). διατί λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός ;

‘Αντιστρ. α’ (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἀρό. β’ τοῦ κέλομαι μετ’ ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακοινούθως μετοχὴ κατ’ ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ μοι, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιοιογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος ; θάσσω συγγ. τοῦ θακέω, θακος = κάθημαι. εὐκλέα· ἐκ τοῦ εὐκλεέα. κυκλόεντα θρόνον ἀντὶ θρόνου τῆς κυκλοσέσσης ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κυκλώνυς (ἡ ἴδιότης δῆλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον). ἑκαβόλος (ἑκάς - βάλλω) = ὁ μακρὸν βάλλων. ίώ· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἡ διπλοῦν, ἰδίχ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ ! ἡ ἄγ. τρισσοί = τρεῖς. ἀλεξιμοροί (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = θάνατον) = διώκται τοῦ θυνάτου. ἄτα = ἄτη = συμφορὰ προελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπειμβάσεως. προτέραν ἄταν· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προελθοῦσαν. ὑπερόνυμαι = δρθοῦμαι ὑπεράνω. ἀνύω = καταρθώνω. ἐκτόπιος εἶναι προληπτ. κατηγορ., δῆλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῇ ἡ φλόξ. καὶ νῦν (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β' (168 - 177)

Λεξιλογικαί. ὁ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. στόλος = λαός. πρόπας = ὅλος ἐν γένει. ἔνι = ἔνεστι = ὑπάρχει. ἔγχος (τὸ) = ὅπλον, δύναμις. ἔγχος φροντίδος = δύναμις ἐπινοίας. ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι = ἀπομακρύνω. ὃ τις ἀλέξεται γρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. γάρ αἰτιολ. τό: νοσεῖ πρόπας στόλος. ἔκγονα = προόντα. κλυτός = ἔξογος, ἔξαρεστος. τόκοισιν = ἐν καιρῷ τοκετῶν. ίήιος (ἐκ τοῦ ἐπιφων. ίή) = θρηγητικός. κάματοι (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. ἀνέχω (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβάντων, οἱ ὄποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν Θάλασσαν) = στριών τὴν κεφαλήν, ἐλευθεροῦμαι. ἀλλον δ' ἂν ἀλλω προσίδοις = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἔδης. ὅρμενον μέσον. ἀόρ. τοῦ ὅρνυμαι = τρέχω, πετῶ. εὔπτερος = καλλίπτερος. ὅρνις (ὁ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. κρείσσον = ταχύτερον, δρμητικώτερον. ἀμαιμάκετος πιθανωτέρα ἐτυμολογία κύτου εἶναι ἐκ τοῦ ἄμαχος, ἀμάχετος διά τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. ἀπερ = ὕσπερ· ή σειρὰ τῶν λέξ.: προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἀλλω ὅρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἀπερ εὔπτερον ὅρνιν κρείσσον ἀμαιμάκέτου πυρός.

'Αντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικαί. ἀνάριθμος = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάξις. μετὰ γεν. ὕν (πημάτων). ὅληματι = γάνομαι, ἀφανίζομαι. νηλεής (νῆ - ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχὼν ἔλέου. γένεθλον = τέκνον, γόνος. θαναταφόρος = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. ἀνοίκτως = ἀνοικτιρμόνως. ἐν δὲ ἐπιρρηματ. = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). ἀλοχος (αἱρεοιστ. καὶ λέγος) (ή) = σύζυγος. ἐπὶ = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. ἀκτὰν παρὰ βώμιον = παρὰ τὰς βωθιμίδας τῶν βωμῶν. ἀλλοθεν ἀντὶ ἄλλοιμι. λυγρὸς = θλιβερός, λυπηρός. ικτῆρες (θηλ.) = ικετεύομαι. λυγρῶν πόνων γεν. αἰτιας εἰς τὸ ικτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. λάμπει (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἀναψε τὸ γένετι) = ζωηρῶς ἀντηγεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰ; τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. στονάεις (στόνος = στε-

ναγμὸς) = τεθιμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρας, νος (ἡ) = φωνὴ (περὶ). ὅμαιλος = σύμφωνος, όμοιος ἥχῶν. ὅν περ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὥπος (εὖ - ὥψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν. ἀλκὰ = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερὸς (μάλα) = καυστικὸς (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ώς μεταφορ. = φλογερός, ὁρμητικός. ἀχαλκος ἀσπίδων ἀντὶ τοῦ ἀνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει = καίων βασανίζει (ὑπαινίστεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόλητος = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. ἀντιάζω = ἔρχομαι εἰς ἔχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω. παλίσσυτος (πάλιν — σεύομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὁρμώμενος πρὸς τὰ ὄπίσω. νωτίζω = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὄπίσω, τρέπομαι εἰς φυγήν· τὸ ἀπαρέμφ. ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψιον ἡ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποίησον ἡ δός. δράμημα = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. ἀπουρος (ἐκ τοῦ ἀπὸ - ὄρος) μακρὰν τῶν ὁρίων ὅν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ "Αρεα = ὄστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἀξενος, ἀφιλόξενος. ὄρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχή. Θρήν. κλύδωνα = Εὔξεινον πόντον. τέλει = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφίνημι = καταλείπω τι σῶon. τοῦτο ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται (τυῆσις, ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέψει. τὸν = τοῦτον (τὸν "Αρη). κράτη νέμω, ἀρχω. φθίνω. ώς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέψω, μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Αντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἀγκυλος) = νευρὰ τοῦ τοξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. ἀδάματος = ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ώς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. προσταθέντα (τοῦ ρήμ. προΐσταμαι) = προστάντα. ἀρωγὰ προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἀρωγὰ εἶναι κατηγορ. ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: θέλοιμ' ἀν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστρόφων ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγά. — διάσσω

(διατίσσω) = διατρέχω, περιτρέχω. χρυσομίτρας ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσῆς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. κικλήσκω = ἐπικαλοῦμαι.. οἰνώψ, ὥπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. εὔιος (ἐκ τοῦ εὐοῦ, ὅπως ἡγίους ἐκ τοῦ ἡ) = ἐνθουσιαστικός. δόμοστολος = ὄμοδίαιτος, συνοδοπόρος. πελάζω καὶ πελάζομαι ὡς ἀγαπέτᾳ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. ἀγλαώψ, ὥπος = φωτεινός, λαμπρός. φλέγοντα = πάλλοντα. ἀπότιμος = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματικαὶ ὄλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰςέρχεται εἰς τὴν δρυγήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι,** ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὅχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, ὡς διερμηνεύεις τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τὸν χρησμὸν ἡδυεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θά εἶναι χαριμόσυνος, περιέχων ὁδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπόλλαγήν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος.** Πυθῶν καὶ Πυθῶλέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὄποιῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **ταῖς πολυχρύσουσον,** διατί ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε.** ἐπειδὴ ἐν Δῆλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν.** κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμέρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιᾶν ὁ ιατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. "Ἐπειτα διομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαϊήχος.** τοιουτοτρόπως λέγεται ἡ Ἀρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιοῦχος τῶν Θηβῶν, συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλων τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας.** ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ῷ τις ἀλέξεται.** ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξιτηρίου ὅπλου. **κλυτᾶς.** ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἔξαιρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἔξαιρέτου οὕσης, τὰ προϊόντα δύμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ'** ἀν ἄλλῳ προσίδοις κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἔξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ.** ὁ "Ἄδης ὄνομάζεται ἐσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν "Ομηρον κατέκει ἐν τῇ ἐσχατιᾳ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἐσπερος θεός. **θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως,** διότι φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῷ ὁ θρῆνος ἥτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρόν. **Θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηνᾶν πρώτην καὶ τελευταίνι. "Αρεά τε· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ὅλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὀφείλοντο εἰς τὸν Ἀρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄγαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηνᾶν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δίς (‘Ομ. Πιλάδ. Ε 856, Φ. 406). **Εἴτε** ἐξ μέγαν **Θάλαμον** κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **Θάλασσα κλύζει τάνθρωπων κακά.** Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδην ἥ τὴν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν εύρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρήκιον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ως πατρὶς τοῦ Ἀρεως, ὅπως ἥτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπανίστεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῷ**· ἥτο οὗτος, ως γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ὅλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ῥίζ. λυκ —, ἐξ ἡς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἥτο θεὸς τοῦ φωτός, ὅλοτε δέ, ως ἐνταῦθα, σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ δηοία ἥτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατά τινα μῆθον ἥτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεως του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὸ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρῳ, ὅτι περιτρέχει τὰ ὅρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἴγλας**· ἡ φωσφόρος ἥ σελασφόρος Ἀρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἥτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **διμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ. εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἐπαλλελαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῆθον αἱ ἀνὰ τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολίαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἀρη, διότι ἔθεωρεῖτο, ως εἴπομεν ἀνωτέρῳ, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῷ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάγτοτε εὐεργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἔάων** (= ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 462)

α') 216 - 275

Λεξιλογικαί. **ὑπηρετῶ** τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκήν** = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικείμ. τοῦ λάζοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἀ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάζοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλκήν κάνακοι φισιν. **ἄγω** = ἀ (ἐπη) ἐγώ. **ἔξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. **ξένος** μὲν (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἀπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόγου. **αὐτὸς** = μόνος μου. μὴ οὐκ ἔχων, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; οὐκ ἀν ἴχνευον μακρὰν (ὁδόν): μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν γρόνον . . . διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις μὴ οὐκ ἴδε στέγη.

13. σύμβολον (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰνάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν** δέ· ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὕστερος** ἐνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρώνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστοὺς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἐλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ὁ. ἔξερῷ δι' ἄλλου ὥρματος) = διακριθῆτω. **Λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τούπικλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἔξαγω, εἴτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μου· μετ' αὐτὸ ἐνοεῖται τὸ παραλειπόμενον μὴ φοβείσθω, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πείσεται** (ῥ. πάσχω). **γάρ αἰτιολογεῖ** τὸ ἀποσιωπηθέν: μὴ φοβείσθω. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἰδ' αὖ** = ἐὰν δὲ ἀφ' ἐτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρώσω. **χή** (= καὶ ἡ) **χάρις προσκείσεται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ δοφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθη). **ἀπωθῶ** = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. **τούπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγήν μου. **ἀ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς ἔξαρτ.** ἐκ τοῦ τινὸς (κάτοικον): ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι** μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) **ὅστις ἔστι.** **εἰσδέχεσθαι**, ἐνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἔξουσίαν. **κοινὸν** =

κοινωνόν, συμμέτοχον. **θύματα** = θυσίαι. **χέρινιψ**, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὅδωρ. **ώθειν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαιμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἰς διὰ τούτων καθιστᾶ ἀοριστότερον.** ἔκτριβω βίον = ἔξοφλω τὴν ζωήν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἔκτριψι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι - ὄματι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ, σχ.** ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως - ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεήπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτὸν (τὸν φόνον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γάρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐκ (ἀν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχρι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἀνευ καθαρμοῦ, ἀνευ ἔξαγνισμοῦ). **ἔξερευναν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγ.** ἤθελε νὰ εἴπῃ: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἔστι, ἀλλ' ἐσπευσε** νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἰτία, διὰ τὰ ὄποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὅμοσπορος παθητ.** σημασίας = ὄμοι σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὅμοσπόρος** = ὄμοι σπείρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἥτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἥσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἀν κατέλειπε τέκνα). **νῦν νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ.** **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον** ἡ ὅλη πρότασις ἀνθ' ὕν... κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κάρα = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὕν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονεύθείσας αἰτίας). **τάδε σύστ.** ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἀφικούμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείψ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδὶ δοτ.** χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσιν. 'Ο Οἰδίποις μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ὥρμάτων **εὔχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι.** **μήτ'** ἀνιέναι = μήτε νὰ

ἐπιτρέψουν νὰ γίνη· **ἄρτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπόν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἐνν. **ἀνιέναι**, διέτι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθερεῖσθαι**= φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἔχθιονι** = καὶ δι' ἔτι γειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὑμῖν** δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω **τοῖς** μὴ δρῶσιν . . . **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι)= εἴθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικαί. αἵτεῖς. ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἥδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφὴ τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις.** ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὄλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάρματον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγνιζον αὐτούς. **Δίκη.** θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ωρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὖσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστὴν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης. **εὗ ξυνεῖεν.** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἀράς, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικαί. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ἄδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γάρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἵργασται ποτε πλαχ.** ἔρωτ. πρότ., ἀντικείμ. δὲ τοῦ εἵργασται ἐνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = δρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστί,** τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρίημι** = ἀφίνω· τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τιθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταύθ' ὀρῶντα** = ταύτα εἰδότα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπέρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντεις).

ἡ σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ἐπίσταμαι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα δρῶντα ταῦτα ἀνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργοῖς = οὐχὶ μεταξὺ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. ἐπραξάμην = ἐπράξα καὶ γάριν τοῦ ἴδιου συμφέροντός μου (ως μέσον). διπλοῦς = τὸν ἔνα μετά τὸν δῆλον (σπουδὴ τοῦ Οἰδίποδος). θαυμάζεται μὴ παρών προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπου : θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. καὶ μήν = καὶ βεβαίως. κωφός ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, δῆλα καὶ ὁ μὴ ἀκούσμενος, ὁ ἀνέριστος, ὁ ἀσαρῆς. τὰ ποῖα ; (ἵδ. στίχ. 120). δόδοι-πόρων ἀνωτέρω ἐλέγειθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τῷρα λέγεται ὅτι ὑπὸ δόδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τὸν δ' ἰδόντα = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. εἰ δείματός γ' ἔχει μέρος = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχῃ καὶ μικρὸς φόβος. οὐ μενεῖ = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : δῆλα θὰ ἐμφανισθῇ. τάρβος (τὸ) = φόβος. δρῶντι τάρβος ἐστι· τί διαφέρει τοῦ τάρβος ἐστὶ δρᾶν ; οὐδ' ἔπος = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἡ κατάρα). γάρ = δηλαδή. οἴδε· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὀδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. ἐμπέφρυκε τάληθες = εἶναι ἔμφυτος ἡ ἀλήθεια.

Πραγματικαί. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἀν εἰς... πῶς γαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; ἀνακτα· ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. Κρέοντος εἰπόντος· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, δῆλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπείσθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 345

Λεξιλογικαί. νωμάω - ω (νέμω) (ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἔξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν: διδακτά τε ἀρρητά τε, ἥπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνιά τε καὶ γθονοστιθῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἀρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιθῆς** = ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ'

ὅμως, οἷά καὶ νόσῳ πόλις σύνεστιν. νόσῳ προσωποποιίᾳ· τὰ δήματα ἔξευρίσκομεν καὶ καλύεις μὲ σημασ. παρακειμ. πέμφασιν ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). ἀντέπεμψεν = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. ἔκλυσις = ἀπολύτρωσις. ἂν = ἐλθεῖν ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως: εἰ ἐκπεμψάμεθα. νυν = κατὰ ταῦτα. φθονῶ = ἀρνοῦμαι. φάτιν ἀπ' οἰωνῶν = μηντείν ἀπὸ οἰωνοσκοπίαν. ὁδὸν = τρόπον. δύομαι = ὑπερασπίζομαι, σώζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ρήσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὡστε: ρῆσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προεργόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν = διύτι ἀπὸ σοῦ ἔξαρται ἡ ὑπαρξίας μας, ἡ σωτηρίας μας. ἄνδρα = ἔκαστον (ὑποκ. τοῦ ὀφελεῖν). ἡ σειρὴ τῶν λέξεων: κάλλιστος δὲ πόνος (ἐστὶν) ὀφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ᾧ ἔχοι τε καὶ δύναιτο.

Πραγματικαί. διδακτά τε ἄρρητά τε κτλ., διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος δύναμιν μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἡ ἐννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. ρῆσαι· ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ δήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἔξαρτει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίν. ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἥτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικήν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικαί. φρονῶ = φρονῶ δρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. τέλη λύω = λυσιτελῶ, ὀφελῶ. ταῦτα (δηλαδὴ ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). γάρ... αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφάνημα φεῦ. διόλλυμι = λησμονῶ. οὐκ ἀν ἴκομην, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως; ἀθυμος = δύσθυμος. ἀφες μ' ἐς οἴκους, ἐννι λέναι. ρῆστα = εὐκολώτατα. διαφέρω = ὑποφέρω μέχρι τέλους. τὸ σὸν - τούμὸν = τὴν μοῖράν σου — τὴν ίδικήν μου. τὸ σὸν τε σὺ κάγω τούμόν, εἰδος γιαστοῦ-σγήματος. ἣν ἐμοὶ πίθη (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). ἔννομα = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οιδίποδος). τὴνδε φάτιν τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. ἀποστερῶ = ἀποκρύπτω. γάρ αἰτιολογεῖ τὴν παράλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἔν-

νομα ούτε προσφιλῆ. οὐδὲ τὸ σὸν φῶνημα ἵὸν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἴδιοι σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἄγαθόν σου. φῶ-
νημα ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους
τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἔγω ταῦτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἴπῃ
τὴν λέξιν σιγήσομαι ή μᾶλλον ἀπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομέ-
νου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται, διὰ νὰ φύγῃ. φρο-
νῶν γε = ἐνῷ βέβαια ἡξεύρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης· προσκυ-
νοῦμεν ἵκτηριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δήλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως)
= εὔσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀρ.
σημ. ἔντονον ἀρνησιν. μὴ ἐκφήνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φήσ; ἐντεῦ-
θεν ἀρχεται ὀργιζόμενος. ἀλλως = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρω-
τῶ νὰ μάθω. δργαίνω· ἔχει μεταβατ. σημασ., ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κι-
νῶ· ἡ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ψρεως; ὡς κα-
κῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἀλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν του ὁ
μάντις. ἔξερεῖς τοῦ ἔξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἀ-τέγγω =
βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος
εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. δργὴ σημαίνει γενικῶς ηθος, χαρα-
κτήρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ
τὸν Οἰδίποδα δξυθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσαν· ὑπαινίσσεται κεκαλυμέ-
νως τὴν σύζυγόν του Ἰοκάστην. Φέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ
ἐμέμψω, χάριν ἐμφάσεως. γάρ αἰτιολογ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω
ἔχω βεβαίως ὀργήν. ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσ-
σεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ηξει γάρ αύτά, (σιωπῶ) διότι τὰ
πράγματα μόνα των θὰ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς
τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπό-
φασιν = ἔναντι τούτων. θυμόδομαι - οῦμαι = δργίζομαι. καὶ μὴν πα-
ρήσω (παρίημι) γ' οὐδὲν = καὶ δύως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ πα-
ραλείψω. ἀπερ = ἐκείνων ἀ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπιδοτ.
= δχι μόνον δτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καὶ... δσον μὴ χερσὶ καίνων (πε-
ριορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον ποὺ δὲν τὸν ἐφόνευ-
σες μὲ τὰ ἵδια σου τὰ χέρια. ἀληθες = ἀλήθεια ; ἀναβιβάζεται ὁ
τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ώπερ (ἀντὶ τοῦ ὥπερ) καθ' ἔλξιν πρὸς
τὸ κηρύγματι. προσαυδῶ = προσφωνῶ. ὡς ὄντι· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰ-
τιατ. ἔντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ πυρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ.
κἀφ' = καὶ ἀπό. τοῦτο· ἐνν. τὸ ἐκκινῆσαι τόδε τὸ βῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. ποῦ = πῶς. πέφευγα· ἔχω ἥδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ἰσχυόν** κατηγορ.: διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οιδίπους προσπαθεῖ, οἵονεὶ ἀνακρίνων, ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἢν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρῶμαί τινος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι : ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἀν δηλαδὴ θὰ ἐμμείνω εἰς αὐτοὺς ἡ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ** ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν = οὐχὶ ἔννηκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἔγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἴπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. φονέα σέ φημι κτλ.. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : φημὶ φονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὗ τὸν φονέα ζητεῖς. οὗ τι χαίρων = οὐχὶ ἀτιμωρητί. πημονὰς = ὕβρεις. ὅσον γε χρήζεις ἐνν. λέγε. **αἴσχισθ'** δμιλῶ = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικάς) σχέσεις. τοῖς φιλτάτοις ἐνν. τῇ μητρί. ἵν' εἴ κακοῦ πλαγή. ἐρωτ. πρότ. κακοῦ· γεν. μεριστ. ἡ = ἀλήθεια. γέγηθα παρακ. τοῦ γηθέω = χαίρω, ἀγάλλομαι. γεγηθώς ἀεὶ = πάντοτε ἀτιμώρητος. ἀλλ' ἔστι ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοὶ...** σοὶ δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. τυφλὸς τά τ' ὥτα... ἡ παρήγησις τοῦ τ' ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οιδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ δύματα, ἐνῷ εἰς τὰ ὥτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλύς ἡ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα δνειδίζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). πρὸς μιᾶς νυκτὸς = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. οὐκ ἀν βλάψαιμι σε. **ὦ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπρᾶξαι μέλει** = ὁ ὄποιος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἔξευρήματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἀλλ ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάψην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων.** **ὑπελθών...** **ὑφείς** (ἢ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὑπουργόν) = λαθραίως ὑπεισελθόν... ὑποβαλλών ὡς ὅργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεών. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίκις περιπτώσεις; **σαφής** = ἀψευδής. **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥάψῳδός** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τούπιόντος** =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καίτοι διειπεῖν (ὑποκ.) τὸ αἰνιγμα οὐκ ἦν τούπιόντος. προυφάνης = ἐφανερώθης· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἢν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νὶν = τὴν Σφίγγα. κυρήσας = ἐπιτυχὼν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. γνώμη = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. ἐκβαλεῖν ἐνν. θρόνων. παραστατῶ = ἵσταμαι πλησίον. πέλας = πλεονασμός. χώ συνθεῖς = καὶ ὁ σκευωρήσας. ἀγηλατέω - ω = τὸν ἐναγῇ ἀπομακρύνω. παθῶν (ἐνν. τοιαῦτα) οἴά περ φρονεῖς, ἔγνως ἄν = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ ἐσυνετίζεσο.

Πραγματικαί. φρονεῖν. ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λατοῦ, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτῆρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲν ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εὗχε μὲν ἀπόρφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἴπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῥᾶστα γάρ τὸ σόν...** αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλούτος** καὶ **τυραννίς**, ταῦτα ἔθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ' ἀρχαίοις ἐλέγοντο αὐρίως πλανόδιοι τινες ιερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ γρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἡρμήνευον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνως ἄν** κατὰ τὸ παραιμιῶδες « παθόντα μαθεῖν » (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν « ὁ παθός μαθήσεις »).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικαί. ἡμῖν μὲν **εἰκάζουσιν** = εἰς ἡμᾶς τοὺλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαχ. ἐρωτ. πρότασις, γρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἔξισωτέον** (σοι) = πρέπει νὰ ἔξισωθῇ πρὸς σέ. **γοῦν** = τούλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξαι** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἵσην ἀπόκτησιν. **τοῦδε δηλ.** τοῦ ἵσα ἀντιλέξαι. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματική. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὄράσεως. **καὶ... καὶ** ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδυρκας, οὐ βλέπεις. ἵν' εἴ κακοῦ πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσιγόμεναι διὰ τοῦ ἔνθα καὶ ὅτων· ἔνθα ἐνησεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ ὅτων μέτα ἐνησεῖ τὴν μητέρα. τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ... ἀκολουθεῖ ἀνονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφὶ - πλήττω) = ἑκατέρῳθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβερούς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **δρθά** = τὰ πράγματα ὡπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὅψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρών** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἔννοιαν Κιθαιρών, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἵσως διότι ἐν Κιθαιρώνι ἔξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηγόνων συντάσσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηγήσῃ τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλά, κατανοῶ. **ὑμέναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἴτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἔνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.). **ἄνορμος** ὑμέναιος δὲ εἶναι ὁ ἀλιμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἐνν. τὴν εὐνόεικὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σγέσεών σου (μετὰ τῆς μητρός). **Ἄσ'** ἔξισώσει σοὶ τε... παρήγησις τοῦ σ., λόγῳ δέξευτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἔναντι αὐτῶν, ποὺ σου λέγω. **τούμὸν στόμα** = τὰς προφτείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χρίω διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς: ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐ γάρ ἔστι βροτῶν, δοστις ἔκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ. **ἔκτριβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἐξ δλοκλήρου. **οὐκ εἰς δλεθρον** ἐνν. **ἄπει** = δὲν πᾶς νὰ γιαθῇς· τὸ αὐτὸ δῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θάσσον. **ἄφορρος** ἐκ τοῦ ἀψ (= δπίσω) καὶ ῥέω = δπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει δπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ δπίσω· τά: **πάλιν ἄφορρος, ἀποστραφεὶς ἄπει,** ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συγκήμως, ὅταν δὲ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἡ δργῆς. **οὐδ' ίκόμην κλπ.** ἐνησεῖται: οὐ μόνον ἄπειμι θάσσον, ἀλλ' οὐδ' ἀν... **φωνήσοντα**· τίνος μετοχὴ εἶναι; **σχολῆ,** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = μετεπεμψάμην· **ἔστειλάμην** ἀν ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως; γονεῦσι δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι - ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὸ τοιούτε. **ποίοισι** ἐνν. γονεῦσι. **μεῖνον**· εἰπὼν τὰ προηγού-

μενα δι Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γηνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμάθη δι Οἰδίποους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν διθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῷ πρότερον τὸν ἔστελλεν εἰς ὅλεθρον. ἐκφύει, ἵστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατήρ μου. φύσει ἐδῶ σημ.= ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. διαφθείρω = καταστρέψω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). αἰνικτὰ = αἰνίγματώδη. ἀριστος εἰρων. μέγαν ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος. ὑπόθεσις τοῦ εὑρήσεις εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. ή τύχη = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατί κατέστρεψεν αὐτόν; οὐ μοι μέλει = δὲν μὲν ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). εἰ τὴν πόλιν τὴνδ' ἔξεσσωσα = ἀρκεῖ, ποὺν ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα);. κομιζέτω δῆτα = δις τὸν δῆγγήση λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). δχλῶ = ἐνοχλῶ. ἐμποδὼν = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. συθεὶς (παθ. ἀριστος τοῦ σεύομαι = κινοῦμαι ταχέως) = ἐὰν ἀπέλθῃς ἀμέσως. ὃν οὕνεκ' ἥλθον (προσδιορ. τελ. αἰτίου). δπου ἀντὶ ὅπως. οὐκ ἔσθ' ὅπου δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. τὸν ἀνδρα τοῦτον ἐτέθη κατ' αἰτιατ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμ. ὃν. ἀνακηρύσσων φόνον = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. λόγω· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης: ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὃν. εἴτα δὲ φανήσεται (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὃν). ξυμφορὰ = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). ἐκ δεδορκότος ἐντονώτερον τοῦ: βλέποντος. σκήπτρῳ προδεικνὺς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνὺς ἔσκυτῳ τὴν δόξην. ἐμπορεύομαι = πορεύομαι, μεταβλίνω. αὐτὸς = ὁ ἕδιος. δμόσπορος = δύμόγαμος. ίών εἴσω = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. κἄν λάβῃς ἐνν. ἐμέ. φάσκειν ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλλειν κτλ.). μαντικῇ μηδὲν φρονῶ = οὐδεμίαν γνῶσιν (ἰδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους δι Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικαί. Λοξία. τοιουτορόπως ἐπεκαλεῖτο δι Απόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφύροιμενον τῶν χρησμῶν του. προστάτου· ἐν ταῖς ἀρχαίαις Αθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἔνα πολίτην, ὁ ὅποῖς ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαιστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὅμου μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο γράφομαι προστάτου. **Άρα·** ἡ Ἀρά προσωποποιηθεῖσα, ἀλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἀλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. **ὅρμον ἀνορμον·** ὁ γάρμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναρθείς, παραβάλλεται πρὸς εἴσπλουν ἀνορμον, τ. ᾧ πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὄποιῳ ἐνανάγγησεν. **εἰπὼν ἀπειμι,** οὐ τὸ σὸν δείσας... ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεὶς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίποιος εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἐλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἡ δὲ φράσις οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπὸ ὅψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 512)

Στροφ. α' (463 - 472)

Λεξιλογικαί. **Θεσπιέπεια** (θεσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔπη, ἡ προφητική. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχιος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ'** ἀρρήτων τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἔξαρται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τίς (ἐστιν) ἔκεινος, δοντιν' ἀ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἀρρητ' ἀρρήτων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; **ώρα** (ἐνν. ἐστιν) = εἶναι καιρός. **ἀελλάς** - δοξ = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὅπως ἡ θύελλα (ζελλα). **σθεναρώτερον** = ἴσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἔπενθρωπσκω** = ἐφοριμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρώπσκω, ἀδρ. β' ἔθορον, ἔξ οὖ θούριος, σημ. πηδᾶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρί, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς δργανικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ οὐίος· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαίτου. **ἀναπλάκητοι** = ἀναμπλάκητοι (παρελείφθη τὸ μέρος τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀορ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. δειναὶ κατηγορούμ. τοῦ Κῆρες.

Αντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. **ἄλαμψεν** = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐχρινῶς. γὰρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμός· ἡ σειρὰ τῶν λέλωνος: ἄλαμψε γάρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἔχειν: ἄλαμψε γάρ φάμα (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἀδηλος ἰγνεύειν τὸν ἀδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἀδηλος ἰγνεύειν τὸν ἀδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἀδηλος ἰγνεύειν τὸν ἀδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἀδηλος ἰγνεύειν τὸν ἀδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **μελέω** ποδὶ = μὲ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἔνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεως του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξίαν, στεροῦ-μαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εύρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς). καθ' ὑπαλλαγὴν εἴπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, διτις εύρισκετο εἰς τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ** ζῶντα = πάντοτε ισχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι** = περιπίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οὔστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ ὁ οὔστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Οἱ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τῶν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ περικάμη μνείαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὄμιλει περὶ τῶν λεγθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς δύοιας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς.** λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἔρμη-πυρὶ καὶ στεροπαῖς. λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἔρμη-πυρὶ καὶ στεροπαῖς. λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ κατ' νεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὄπλιζεται μὲ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες.** αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἔρινες, αἱ ὄποιαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λατοῦ. **μεσόμφαλα μαντεία.** ἐπιστενέτο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἥκτοις κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὕτοι δὲ πετάζαντες συνηγήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμίσφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὄμφαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικαί. δεινὰ ταράσσει = φοβερὰς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ τοι ἀνακινεῖ, ἔξεγείρει. **οἰωνοθέτης**. ὁ δρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθονὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἥπιστευτα). **ὅρῶν μετ' αἰτιολ.** ἐνθάδε εἶναι ἐν τῷ παρόντι. **ὅπίσω** = ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τανῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. νείκους) = ἀπὸ τοῦ ὄποιου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὁρμωμένος). **βασάνῳ πίστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδίποδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. **εἴμι ἐπί... νὰ ἐπέλθω κατά.** **Λαβδακίδαις δοτ.** γαριστική. **ἀδήλων θανάτων γεν.** ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος· **θανάτων ποιητ.** πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Αντιστρ. β' (498 - 512)

Λεξιλογικαί. ξυνετός = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφίᾳ δοτ.** δργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέμφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ, ἀντί:** ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνιγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνῳ** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἡδύπολις** = εὐγάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **δρφιλισκάνω κακίαν** = δρφιλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὅμοιοις λέγεται δρφιλισκάνω μωρίαν, δυσπέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531

Λεξιλογικαί. Ο Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὃς διαφρίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολῖται** = συμπολῖται. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῶ** εκ τοῦ ἀτλητος (ἀ - τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσκανασχετῶ.

μακραίων = μακροχρόνιος. φέροντι μετ. ὑποθ. βάξις (ἐκ δ. βάξω = λέγω, διμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. εἰς ἀπλοῦν = εἰς μικρόν, πρὸς ἀντιθεσιν τοῦ κατωτέρῳ εἰς μέγιστον. ἐν πόλει = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. μὲν δὴ = μὴν δὴ = ἀλλὰ βεβαίως. ἥλθε = ἔξεφράσθη. δργῆ βιασθὲν ἀν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν = τὸ δόπιον θάλα προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας δργῆς παρὰ ἔξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. ἔφανθη = ἥλθεν εἰς φῶς. τοὺς λόγους· ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. οἶδα δ' οὐ· ἐτέθη ἡ ἀρνησις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. τίνι γνώμῃ = μὲ ποίαν πρόθεσιν ὁ χορὸς ὠμοιόγησε μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμῃ τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν δργὴν αὐτοῦ. ἔξ δημάτων δρθῶν = μὲ ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. ἔξ δρθῆς φρενὸς = μὲ ἥρεμον νοῦν. ἐπίκλημα (ἐπικαλέω) = κατηγορία. δέ = ίδού.

Πραγματικαί. τύραννος· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῷ δικαιώματι βασιλεύς. τάχ' ἀν βιασθέν... ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπράγνιν τῶν δργίζομένων. ἂν γάρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὁρῶ· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. ἔξ δημάτων δρθῶν· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἔξωτερης ὅψεως του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχή.

β') 532 - 633

Λεξιλογικαί. οὗτος σὺ = ἐσύ (διαφαίνεται τὸ δργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἔξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φρονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λατέου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεύς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λατέου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρὸς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ώς οὐ** γνωριοῖμι = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. Ιδῶν ὑπονοούμενης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβών, νομίσας. **προσέρπω** = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπούλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

όφεων). ἀλέξομαι μέλλ. τοῦ ἀλέξομαι = ἀποκρούω. ως οὐ γνωριοῖ-
μι ή οὐκ ἀλέξοιμην ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ήτοι κατὰ
σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἡ μωρίαν. ἐγχείρημα = ἐπι-
χείρημα. δ = ἡ. οἰσθ' ως ποίησον; = οἰσθ' δ χρή σε ποιεῖν; τίθε-
ται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἔρωτησιν οἰσθ' ως ἡ
προστακτικὴ ποίησον πρὸς δήλωσιν συμβουλῆς. ἀντὶ = ἔναντι, εἰς
ἀπόκρισιν. αὐτὸς = ὁ ἴδιος, μόνος σου. βαρὺν = ἀντιπαθητικόν,
φυρτικόν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀκουσόν μου νῦν πρῶτ', ως ἔρω
(πῶς θὰ ἔξηγήσω). τοῦτ' αὐτὸ δέπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ
Κρέοντος, διὰ νὰ σκώψῃ αὐτόν. αὐθαδία = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία.
κακῶς δρῶ σημαίνει δὲ τι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πά-
σχω. ὑπέχω δίκηην = δίδωμι δίκηην = τιμωροῦμαι. τὴν δ. = τὴν
προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. σοὶ ποιητ. αἴτ. τοῦ εἰρῆσθαι. ἔν-
δικα = δίκαια, ὄρθια. σεμνόμαντις = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰ-
ρων.). ἐπὶ τὸν = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. τῷ βουλεύματι = τῇ συμβουλῇ
(προσδιορ. τοῦ κατά τι). χρόνον· διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰ-
δίποιος δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. ἔρρει (ίστορ.
ἐνεστῶς) = ἔγινεν ἀφαντος. θανασίμω χειρώματι = μὲ βίαιον θά-
νατον. μακροὶ παλαιοὶ τε (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχί-
σαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο
προτάσεων· ἀντὶ : μακρὸς παλαιός τ' ἀν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθείη.
τότε, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λάιος. εἰμὶ ἔν τινι = ἀσχολοῦμαι εἰς τι
(ὅμοιως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). σοφός γε (τὸ γε βε-
βαιωτ.). οὔκουν.... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου)
ἔμοι γε (= τούλάχιστον) πέλας ἑστῶτος (παρόντος ἔμοι). πα-
ρέσχομεν = ἐκάμαμεν τὴν ὄφειλομένην ἔρευναν (ἡ πρόθεσις παρὰ
ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). σοφὸς εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω
λεγθὲν ἐν στίχ. 563 σοφός γ' ὅμοιως κλπ. τάδε δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα
τῆς ἔρευνης, περὶ τοῦ ποιοῖς ἦτο ὁ φονεύς. ἐφ' οἵς = ἐπὶ τούτοις, δι'
ἄ. φρονῶ = γνωρίζω. φιλῶ = συνηθίζω. διθούνεκα = ὅτι. ξυνέρ-
χομαι = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). τὰς ἔμας
(ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). Λαῖου γεν. ἀντικειμ. διαφθοραὶ = φόνος· ἡ
έρμηνεια: ὅτι ἐάν δὲν εἰχειν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἥθε-
λεν διμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. αὐτὸς
= μόνος σου. ταῦθ' = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. ἄπερ = καθ' δὲν ἀ-
κριβῶς. ἐκμανθάνω (ἡ πρόθ. ἐκ ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). γήμας

έχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ἀρχεῖς** δ' ἔκεινη ταῦτα, γῆς ἵσον νέμων; = ἀρχεῖς δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲν ἐκείνην, ἀποδίδων ἵσας τιμᾶς καὶ εἰς αὐτὴν; **ἄν** = ἀ ἄν. **κομίζομαι** = λαμβάνω. **ἴσουμαι** = εἶμαι ἵσος ὡς πρὸς τὴν τιμήν. **σφῶν** = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). **τρίτος** ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. **ἐνταῦθα γάρ** δὴ = εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς (δηλ. ἀν καὶ ἐπιμᾶσσο ἐξ ἵσου μὲν ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσσαι τὴν ἐξουσίαν μου). **κακὸς** = ἀπιστος. **οὔκ**, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. **εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον** = ἐάν βέβαια σκεψθῆς κατὰ σεαυτόν. **εἴ τινα... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων** : **εἰ δοκεῖς** ἐλέσθαι ἀν τιν' ἀρχειν ἔνν φρόβοισι μᾶλλον ἢ ἀρχειν ἀτρεστον εύδοντα. **ἀτρεστος** (ἀ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἀφοβος. **εύδω** = κοιμῶμαι. **ἔγω** μὲν οὕτ' αὐτὸς ἴμειρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἐγὼ τούλαγιστον οὔτε ὁ ἔδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαίρω** = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. **ἀσπάζομαι** = χαιρετίζω. **νῦν** τρεῖς φοράς ἐπαναλαμβανόμενον ἐξαίρει τὴν λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσώρευσιν τόσων ἀγαθῶν. **ἐκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικῶτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ **ἐκκαλοῦσι** = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). **ἄπαν** (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρείαν). **ἐνταῦθα** (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). **ἔνι** = ἔγκειται. **κεῖνα** τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσαρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μοῦ μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **νοῦς καλῶς φρονῶν** οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνη κακὸς (μοχθηρός), νὰ ἐνεργήσῃ δὴ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα αὐτεὶς τάδε). **ἄν τλαίην** = ἥθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμ. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. **καὶ ἔλεγχον τῶνδε** προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (ποὺ λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι: ἐδῶ : ζητῶ νὰ μάθω ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. **Πυνθάδε πεύθου παρήγησις.** τὰ **χρησθέντα** = τὰ χρησμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τοῦτ' ἀλλο** ἀντὶ τοῦτο δὲ = ἀφ' ἑτέρου δέ. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. **λαβών** ἀφ' οὐ μὲ πιάσης ἡ δὲ φρ. **κτάνης λαβών** ισοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωμέ με. γνώμη δ' ἀδήλω = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. χωρὶς = αὐθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἔρωτήσῃς ἄλλους). αἰτιῶ προστακτ. τοῦ δ. αἰτιάματι - θματι. μάτην = ἀβασινίστως, ἀνεξεπάστως. ίσον καὶ = ίσον πρός. ἐκβαλεῖν = ἀπολέσαι. χρόνος = μακρὸς γρόνος. εὐλαβουμένω (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, δότις προσέχει. φρονεῖν προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ή ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. ταχύς τις κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. ταχὺν δεῖ κἀμετ βουλεύειν πάλιν (= ἀντεπιβούλευειν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. ἡσυχάζων = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. τὰ τοῦδε = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. ξῆ (ἐνν. γρήζεις). ξικιστα = οὐδόλως. ὅταν προδείξης = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θυνάτου μου) . . . οἵδιν ἔστι τὸ φθονεῖν = ὅποιοι εἴτεροι (πρὸ τοῦ θυνάτου μου) . . . οἱδίν εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. οὐ πιστεύω = δὲν ὑπακούω. οὐ γάρ ἐνν. τὸ οὐχ ὑπείχω . . . τὸ γοῦν ἐμὸν (ἐνν. εὗ φρονῶ) = δσον ἀφορᾶ τούλαχιστον εἰς τὸν ἔκυτόν μου σκέπτομαι ὅρθως = τούλαχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. ἀλλ' ἐξ ίσου δεῖ κἀμὸν = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὗ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὥφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἴδικόν του συμφέρον). εἰ δὲ ξυνίης μηδέν ; = ἀν δὲ δὲν ἐννοηῖς τίποτε, ἀν πλανᾶσαι ; ἀρκτέον = δεῖ σε χρεισθαι. καιρίαν ἐπιρρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. κἀμοὶ πόλεως μέτεστι = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. εὑ τίθεμαι = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικαί. ἀνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόλπον κόμμα. ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν... τραγ. εἰρωνεία χωρὶς νὰ κόπιμα. ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν... τραγ. εἰρωνεία χωρὶς νὰ αἴρεται στρατός, διὰ διὰ τὸν θά πάθη βραδύτερον ὁ θέλητρος, στήχ. 614. χρόνος δίκαιον ἄνδρα... καὶ ἀληθῶς ὁ κακός δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνης κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. Ὡς πόλις πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. στάσις γλώσσης = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχίας. ἀβουλος = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. ἐπαίρομαι = ἐγείρω. κινῶ = ἀνακινῶ. νοσσούσης = μετ. ἐνδοτ. ἵδια κακά = ἀτομικὰ πάθη. οὐκ εἰ ; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς ; = πήγαινε, διότι ἡ ὄριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγήν. μηδὲν = μηδανινόν, ἀσήμαντον ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἀλγος οἴστετε; ἀποκρίνω = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. ἡ γῆς ἀπῶσαι κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἥξινε τὸν Θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευτᾶς οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὸ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἔξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίποιος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ξύμφημι. τούμὸν σῶμα = ἔμε. σὺν τέχνῃ κακῇ = μὲ δόλια τεχνάσματα. δναίμην (εὔκτ. ἀρρ. τοῦ φίμ. δνίναμαι = ὀφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῷ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. νυν συλλογιστικός. ἀραῖος = ἐπικατάρατος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀλλ' δλοίμην ἀραῖος, εἴ σε δέδρακά τι ὣν ἐπαιτιᾷ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον· τὸν δμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι, εἴτε ὀμονύμοι ἐν ὄνόματι τῶν θεῶν εἴτε μή, ἐπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (649 - 697)

Στροφὴ (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἱ μετκ. θελήσας... φρονήσας συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς πιθοῦ ἔχουν καὶ αὕται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον κακὴν θέλησιν καὶ δρθῆν σκέψιν. εἰκάθω ὑποτ. τοῦ ἀρρ. εἴκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἴκω = ὑποχωρῶ· τίνος εἴδους ὑποτακτικὴ εἶναι ; νήπιος (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. ἐν ὄρκῳ προσδιορ. τοῦ δργάνου = δι' ὄρκου (δεεμένον), ὡστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. καταιδοῦμαι = σέβομαι. τί φησις = τί ἐννοεῖς. ἐναγῆς = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή-

ματος) και ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ὅμως ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρῳ ἀράτος = δεδεσμευμένος δι' ὄρκου, ἀγνός, ἐν αἰτίᾳ βάλλω = αἰτιῶμαι, ἐνοχηποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοούμ. φημὶ καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακ. αἰτίᾳ ἀφανῆς λόγων = κατηγορία ἀσφῆς, στηρίζομένη εἰς λόγους (καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πράγματα). νῦν = νῦν. ἐπίσταμαι = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εῦ πλεοναστικῶς κεῖται· ἡ ἐννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι : ὅταν ὁ χρόδος θεωρήσῃ ἀθῆρον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸς ὡς ἐκν θεωρῆτη τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλη τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λάσιον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἔξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. οὐ τόν, πολλάκις ἐπὶ δρκων παραλείπ. τὸ μά. πρόμος = πρῶτος. ἀθεος, ἀφιλος = ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. ὅτι πύματον συστ. ἀντικ. τοῦ δλούμαν = εἴθε νὰ ὑποστῷ τὸν χειρίστον τῶν θυνάτων. φρόνησις = ίδεα. φθίνουσα (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). τρύχω = κατατρύχω, βασανίζω. προσάφει (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. ἵτω = ἀπελθέτω ἐλεύθερος. τὸ σὸν στόμα = σέ, κατόπιν τῶν λεγθέντων σου. ἐλεινὸς = ἀξιολύπητος. στυγήσεται, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. στυγνός, ἔχει ἐνεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. φύσις = χαρακτήρ, ιδιοσυγκρασία. ἀλγισται αὐταῖς = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. ἐκτὸς εἰ = θὰ ἀπέλθῃς ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. τυχών σου = ἀφ' οὗ σὲ εὔρον. τυχών σου ἀγνῶτος = ὑπὸ σου παραγνωρισθείς. ἐν δὲ τοῖσδ' ίσος = κατὰ τὴν κοίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτῆρα, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὃ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύνησος.

'Αντιστροφὴ (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. ήτις ἡ τύχη (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αἰτίᾳ τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἡ Ιοκάστη καὶ λόγω τῆς γυναικείας περιεργίας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. δόκησις λόγων = ὑπόνοια στηρίζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). ἀγνώς = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). ηλθεν = ἔξεφράσθη, δάπτω =

πειράζω, βλάπτω. τὸ μὴ ὑδικον = ή μὴ δικαία κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκε. ἄλις ἐπίφρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῷ ταλαιπωρεῖται ή γάρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν· ή σειρὰ τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἐληξεν γᾶς προπονουμένας ή ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῦ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ή φιλονικία. ἵν' ἥκεις = ποὺ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήγνητησες (πλαγ. ἐρώτ., ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄρχης). παρίημι = παρακμελῶ, ἀδιαφορῶ. τούμὸν = τὸ δίκαιον μου, τὸ δικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἔξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρός σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἀπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκηνος (ἀκατάληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἀν = ὅτι πεφασμένος ἀν εἴη = ὅτι ἥθελον φανῆ, δειχθῆ. εἰς σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντὶ εύκτ.) = ἀν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν της. ὅς τ' οὐρισας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἀλύω καὶ ἀλύω = εἶμαι ταραχμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. οὔριζω (ἐκ τοῦ οὔρος = οὔριος ἀνεμος) = φέρω εἰς οὔριον ἀνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὁρθὸν = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὕπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραῦνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσογήν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικαί. "Αλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὄρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεούς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὁμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἰ γάρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλόν· ἐνταῦθα δ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ δόποις ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἔξωτερικεύει ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλαι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι δλοιμὸς καὶ αἱ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικαί. κάμε ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῦται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἀρά γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μηνίσει, ἔχεις δργισθῆ. **Κρέοντος** (ή γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἡ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἴα
βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἐρεῖς (πλάγιαι ἐφωτ. προτ.). ἔγκα-
λῶν (Κρέοντι) τὸ νεῦκος (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὺν ἵδω
ἄν ἀκριβῶς θάξεις γηγήσῃς τὸ πρᾶγμα), ἀπόδιδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονι-
κίας εἰς τὸν Κρέοντα. καθεστάναι = εἶναι. αὐτὸς ξυνειδώς (ἐνν. τὸ
ἥ. φησί) ἔξιδίας πεποιθήσεως. μὲν οὖν τούναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν
προηγ. οὐ μάνην δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἔξιδίας ἀντικήψεως... ἀλλὰ καὶ).
εἰσπέμφας = ἀποστέλλας ἐκ μέρους του πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ
του. κακοῦργον, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. τό γ' εἰς ἑαυτὸν (προσ-
διορ. ἀναφορᾶς). ἐλευθεροὶ στόμα πᾶν (κατηγορ.) = παρουσιάζει
τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν.
οὐδὲν βρότειον = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. μαντ. τέχν.
γεν. μεριστ. σημεῖα = τεκμήρια, ἀποδείξεις. γάρ, διασαφ. ἥξοι μοῖ-
ρα αὐτὸν θανεῖν = θάξεις μοῖρα (θάξεις μοιραῖον, θάξη συμβῇ
νά...). γένοιτο εὔκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν = καίτοι τοῦτον
μέν. ὥσπερ γ' ἡ φάτις (ἐστι) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως
λέγουν. ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (ἐνν. ὄδοις) = ἐν τῇ συναντήσει τρι-
ῶν ἀμαξιτῶν ὄδῶν. βλάστας = τὴν γένησιν. διέχω = διαχωρίζω.
οὐ διέσχον καί. ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ.
ἐνζεύγνυμι = συνδέω. ἄβατον δρος (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). κάνταυ-
θα = καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦ-
τον τρόπον χαθέντος). ἀνύω καὶ ἀνύτω = κατορθώνω. διορίζω =
καθορίζω. τοιαῦτα (τοῦτο λέγει μετά τινος περιφρονήσεως). ὥν =
τούτων δὲ τῶν φημῶν. ἐντρέπομαί τινος = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικαί. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσ-
παθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. λησταί·
ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαίου
πολλοὺς εἴχειν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἔνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ
νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς· ἐπὶ τῷ ἀιού-
σματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφό-
νευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός,
ψύλλοι· στ' αὐτιὰ ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιουτο-
τρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν.** ὁ Λάιος
διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ
μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἔξι οὖ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀσφίστως ἔνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῇ δι’ ἔσωτὸν ὁ Οἰδίπους· ἀλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταῦτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχή τοῦ νοῦ. στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: λέγεις τοῦθον ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς; ἔδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη διτι ἥκουσα (εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ διτι ἥκουσεν) ἐννοεῖ τὸ ἥκουσμα: ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). ηύδατο γάρ· ναὶ εἶναι ἀληθές τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. τόδε πάθος = αὐτὸν δὰ τὸ συμβάν (τοῦ θυνάτου τοῦ Λαίου). σχιστή = χωρίζομένη, ἐσχισμένη (ὑπὸ ἀλλῆς ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῇ τρίστρατον. Δελφῶν, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πρόθ. ἀπό. τοῖσδε (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὸν ἐδῶ, ἀφ’ ὅτου ἔγινεν ἡ πρᾶξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὅμιλεῖς. ἔξερχομαι = παρέρχομαι. ἐκηρύχθη = ἔγινε γνωστόν. σχεδόν τι = ὀλίγον περίπου. τι δ’ ἔστι σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον; ἀλλὰ διατί τοῦτο, ἦ Οἰδίπους, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχήν; Λάιον προληπτικῶς ἀντί: τίνα φύσιν Λάιος. φύσις ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ φυή. ἀκμὴ ἥβης = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. μέγας = μεγαλόσωμος. χνοάζω = ἔχω τὸ πρῶτο χνοῦδι μύστακος ἢ γενέσιον, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολιὸν τρίχωμα. λευκανθές, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἔγινε λευκανθές, ὥστε εἴχε λευκὰς τρίχας. ἀποστατῶ = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἵκανη ἀπόδειξις, διτι ὁ φονευθεῖς ἦτο δι πατήρ του, ἀφ’ οὗ πολὺ δύμοιαζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῇ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ οἴλμοι, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὅμοιάζει πρὸς ἔκεινον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται διτι ἐφόνευσεν. οὐκ εἰδέναι = διτι δὲν ἀντελαμβανόμην, διτι δὲν ἐνόουν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἴσια οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἐμαυτὸν εἰς ἀράς δεινάς. δκνῶ = αἰσθάνομαι φέβον. ἀποσκοπῶ = προσβλέπω. δεινῶς ἀθυμῶ = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. μὴ βλέπων δι μάντις ή· ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεγθέντα: τυφλὸς τά τ' ὕπτα...

ἔξειπης (τοῦ ὥρμ. ἔξαγορεύω) = εἰπῆς ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βατὸς** = μικρός, διλίγος· ἐδῶ σημ.: μὲ διλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἴα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία,** καὶ οὐγῇ ἀλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σκευῶν ατλ. **διαφανῆ** = δόλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἄφ' οὖ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε,** συῆμα ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λάιόν τε ὁλωλότα. **νομαῖ** = τόποι βιοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ώς πλεῖστον εἴη τοῦδ'** **ἄποπτος** (ἐνεργητ. διάθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δύνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς δύσεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἴα** = σὰν (ὅσον ἀξίζει ἔνας δοῦλος, διὰ νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἢς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρών, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἔμαυτόν·** πρόληψίς, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσσεις μὴ εἰρηκώς ὡς, ἢ ὅποια ἔξιπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης μὴ εἰρημέν' ἢ μοι, κεῖται ὡς ἀντικείμ. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας δέδοικα. **ἴξεται** (ἴκνοῦμαι) **τὰ ἐν σοὶ** = τὰ ἐν τῇ φυγῇ σου. **κού** (φόβος ἐστὶ) μὴ στερηθῆς (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἔλπιδων** = κακῶν φόβων. **ἔμοι** **βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῶ** = τίνι. **μείζονί** = ἀξιωτέρωφ. **διὰ τύχης τοιᾶσδ'** **ἰὼν** = διὰ τοιαύτης τῆς τύχης διελθόν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς·** καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία — ἀξία σχ.** δύοισι οτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὖ τὴν ἔξητασα (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις·** ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ'** **οἴνῳ** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἰνοποιίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον). διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δείπνοις**, μέθη, παρ' οἴνῳ θέλει ὁ Οιδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνύπστατον τοῦ λεγέθεντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμακῶν τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἔμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἔλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἔξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοιν ἐτερόπομην** = ηγάριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ. ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἡγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφειρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχήν μου. **ῶν ίκόμην** = ἐκείνων, ὃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἣ. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιωθένται, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προύφηνεν** = ἐφανέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νὰ συνευρεθῇ. (ώς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἔμελον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὁρᾶν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὅψιν. **ἐκμετροῦμαι** ἀστροῖς (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὄδηγούς τὰ ἀστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἔνα τόπον). **ἔνθα μήποτ' ὁψοίμην,** ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν τὴν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμών** = ὁ ἡγίογος, ὡς ὄδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἡλαυνέτην** · παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὥδον. **τροχηλάτης** · ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡγίογον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὅχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἵσην** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλὰ ὅμως τὸ κτύμημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἵσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλυτέραν). **συντόμως** = παρευθύν. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός** · προσδ. ὄργ. μέσης (κατηγορούμ.). **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἄμαξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαῖω τι συγγενές** = ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ (ἀνήκῃ) καποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἡ μὲν δοτ. ξένῳ ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἡ δὲ Λαῖῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς** ἀντὶ ἐμοῦ. **ἔχθροδιάμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὸν μὴ ἔξεστι** · ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ἀθεῖν** · ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζεῦγμα ύμιματος δεῖ. **τὸ τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθέτες, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ οὕτις ἀλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς προστιθεὶς ἡ ἐγώ π' ἐμαυτῷ. **λέχη** = τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν** ἐμαῖν · ὄργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ'** ἔφυν; ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινὸς** =

ἄπτομαί τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τοιλμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). δρθῶ λόγιον = ὅμιλῶ ὄρθως· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀρ' οὐκ ἐν ὄρθοίη τις λόγιον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοὶ (ἀπὸ) δαίμονός τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοί θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἥν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἦ. κηλῆδα ξυμφορᾶς = ἐπονείδιστον συμφοράν.

Πραγματικαί. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν καὶ πὸ Δαυλίας. ἐπὶ τῆς μικρᾶς γραίδρας, τῆς εὑρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφους καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίου ωρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸν τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λατίου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παυσανίου ἐδεικνύντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λατίου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ γραίδρα λέγεται Ζημγός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὄποιος ἦτο ἀνὴρ ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κήρυξ.** ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνοδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἀποπτος ἀστεως.** ὁ δοῦλος δὲν ἤγείγετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἥδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τοιλμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐξήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θεβῶν, ὅπερ ἀπήτει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνῃ ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης.** ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἀμαξα, ἐπὶ τῆς ὄποιας πολλοὶ ἥδυναντο νὰ καθίσωσι. **τούς σύμπαντας.** ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόρουσεν ὅλους, ἐνῷ διέφυγεν ὁ εἰς τὴν φυγὴν τοῦ ὄποιου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικαί. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. πρὸς τοῦ παρόντος = παρ' ἐκείνου, δις ἥν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπτου μάρτυρος. **τοσοῦτόν** ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου,** ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία** = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ'** = ταῦτα. **ἐκ-**

πεφευγοίην = ήθελον εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστάς**· πρόληψίς, ἀντὶ ὡς λησταὶ νιν (τὸν Λάιον) κατακτείνειν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**· δηλ. πολλοὺς καὶ ὅχι ἕνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφὴ καὶ ἥλικία τοῦ Λαίου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόνου, ἂν ἔξηκριθεῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὅχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἔζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθωσαν ἔζωσμένοις τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἰος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζονος ἐναργείας). Εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστὶν = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ώς φανὲν** ὥδε τούπος = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ὡς ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κάκτρεποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώσει, καὶ ὡς ἡθελεν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεγθὲν (ὑπὸ αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως δρθὸν** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαίου). **ὄν γε διεῖπε**· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ.= διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἴπε. **μαντείας γ' οὕνεκα** = ἔνεκα μαντείας τούλαχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μαντείας. **οὔτ' ἀν τῇδε βλέψαιμ' ἀν οὔτε τῇδ'** = οὔτε ἐδῶ ἡθελον στρέψει τὴν προσογήν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταῖς λεγθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἢ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικάι. καίτοι νιν οὐ κεῖνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ὀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἔχης δίλημμα : ἢ ὁ Ἀπόλλων εἴπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. "Αν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ οὐεοῦ του (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖς οὗτος ἔξετέθη εἰς τὸ δόρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸν ὑπήρετης του ἐν τῷ μαντείῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περι-

πτώσεις δ' Λάιος δὲν ἐφονεύθη ύπό του Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον του Λατέου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863 - 910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἴθε. φέροντι = ἔχοντι = ἔχειν. τὰν = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. εὔσεπτος = σεπτός, σεβαστός. λόγων τε ἔργων = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. ὥν = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). πρόκεινται = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. δι' οὐρανίαν αἰθέρα = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανίου αἰθέρος. ὑψίποδες = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. νὺν = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). θνατὰ φύσις ἀνέρων = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἀνθρωποι). οὐδὲ μήποτε = οὐδέποτε. λάθα = ἡ λήθη. κατακοιμῶ = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς : ἀγρηστέω. θεὸς = θεία δύναμις. γηράσκω = χάνω τὴν ισχύν μου, μαραίνομαι : ἀντὶ νὰ εἴπῃ γηράσκων, θήηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

'Αντιστρ. α' (873 - 882)

Λεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. φυτεύει τύρ. = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἔξουσίαν. εἰ (συντάσσεται ἐνίστε μεθ' ὑποτακτικῆς) ὑπερπλησθῆ = ἐὰν ὑπερπληρωθῇ. μάταν = ματαίως, χωρὶς νὰ κορεσθῇ. μὴ πίκαιρα = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρόν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἀδικα. μηδὲ συμφέροντα = ἀσύμφορα. ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσα ἀκραν = ἀναβῆσσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. ἀπότομος = ἀπόκρημνος. ἀνάγκα = μοιραία ἀνάγκη, δλεθρος. ὄφουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὸν ἀνάγκην. οὐ ποδὶ χρησίμω χρῆται = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστός, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς χρησίμω, προληπτ. κατηγ. τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῇ πόλει πάλαισμα.

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικαί. ὑπέροπτα = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. Δίκας.

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφρόβητος = χωρὶς νὰ βοβηται τὴν θείαν δικαιοσύνην. ἔδη δαιμόνων = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα = εἴθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. δύσποτμος = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής. χλιδὰ = χλιδή, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. χάριν δυσπότμου χλιδᾶς = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανείας του. εἰ μὴ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀργῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. τὸ κέρδος· τὸ ὄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). καὶ ἔρξεται, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἀν δὲν ἀπομακρυνθῇ προηγουμένων τὸ εἰ, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ μή. ματάζω (καὶ ὄρθοτερον ματάζω, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. ἐν τοῖσδε = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δῆλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ = ὡστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρύψῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. τίμιαι = ἔντιμοι. αἱ τοιαίδε = αἱ τοιαύται ἀσεβεῖς πράξεις. χορεύω = μετέγω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲν χορούς.

'Αντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὅμφαλὸν γᾶς. ἵδε στίγ. 480. **Αβαῖσι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαῖς. **τάδε**. ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν γειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἰπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὄρθως ἀκούῃς, ἐὰν ὄρθως καλῆσαι. **πάντ' ἀγάσσων** = ὡς ὅν παντάναξ (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἡ εἰς τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τάν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἴδιότης **ἀρχὰν** προστεθῆ εἰς τὸ ὄλον σὲ) = εἴθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰώνιας ἀθανάτου ἔξουσίας σου. **ἔξαιρω** = ἔξαρανίζω, δὲν δέχομαι, ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιρουσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάλτην). **φθίνοντα Λαῖσου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖσου μαντεύματα, ὡστε νὰ φθίνουν, ὡστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). **κούδαμον τιμαῖς** **Ἀπόλλων ἐμφανής** = καὶ οὐδαμοῦ φανερὰ τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων. (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ή δὲ θρησκεία (ή δὲ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικαί. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ δόποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε γάνουν τὸ κῦρος αὐτῶν, ἐνῷ οἱ γραπτοί, ὑπὸ ἀνθρώπων νομοθετηθέντες, συγχά μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πράτων, ἥτοι περὶ τοῦ θείου καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ «οὐ γάρ τι νῦν γε κάκθεές, ἀλλ' ἀεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἴδεν, ἔξ ὅτου 'φάνη· ». Ολυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔρδα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἀθικτον.. . ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἕνα τοῦ Διός· Ἀβαῖσι· εἰς τὰς Ἀβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ Ὁλυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῇ ἴερέων Ιαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικαί. χώρας ἀνακτεῖς· ή Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. δόξα μοι παρεστάθη = μοῦ ἤλθεν ή ιδέα. στέφη = ἵκετευτικὸν ἀλάδοι. ἐπιθυμιάματα = θυμιάματα. ὑψοῦ θυμὸν αἱρεῖ = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). οὐδ' δοποῖ ἀνήρ ἔνγους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνήρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λάιον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τεικεσίου σημειωνά μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). φόβους = πράγματα διεγείροντα φόβους. ἀγχιστος (ἀγχ.) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς του ἥτο ἐμπροσθεῖ τῶν ἀνακτόρων). κάτευγμα (ἐκ τοῦ κατεύγομαι) = ἀφέρωμα, ἀνάθημα. λύσις = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. εὐαγγ. προλ. κατηγ. = ὡστε εὐαγγ. γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὡστε ν' ἀπαλλαγῇ τῆς κατηγορίας, ποὺ τοῦ ἀ-

πέδωσαν. ως κυβερνήτην νεώς = ως δκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. ἄρ' ἀν μάθοιμι· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβήν). αὐτὸν εἴπατε· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἴπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. γυνὴ δέ . . . ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἥδε· αἱ λέξεις δὲ γυνὴ μήτηρ παρατιθέμεναι φανερώνουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. ὅλβιος = εὐτυχής. παντελής δάμαρ = τελεία οὐδὲ πᾶσαν ἔποιψιν σύζυγος. αὔτως = ὁσαύτως, ἐνν. εἶτε. ἀξιος εῖ, ἐνν. τοῦ ὅλβιος εἶναι. εὐέπεια = εὐφημία, καλὴ εὐχή. ὅτου χρήζων ἀφέξαι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἥλθες ; χώτι = καὶ ὅ, τι. πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος ; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι ; ἐκ τῆς Κορινθίου· ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἥλθεν, ἀναφέρει τὸ τόπον, ἔξ οῦ ἥλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῇ παρ' ὅλλου, ἥλθε· τὸ δ' ἔπος· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἡ τῆς ἀναφορᾶς. ἥδοιο — ἀσχάλλοις, ἐνν. τούτῳ = τῷ ἔπει· οἱ ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικάς. ἀσχάλλω = λυποῦμαι. διπλῆν δύναμιν = διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἥδεσθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. Ἰσθμίας = Κορινθίας. ἵστημι = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ στήσουσι τύραννον φανερώνεται, ὅτι ὁ Οἰδίποος δὲν ἥτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θερόνου τῆς Κορινθίας. ἐγκρατής ἔτι = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἔξουσίᾳ. οὐ δῆτα (ἐνν. ἐγκρατής ἔτι)· τοῦτο μετά τίνος δημώδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἔξουσιάζει, ἀλλ' ἔξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. ἀξιῶ θανεῖν = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). ὦ πρόσπολε· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπαινίδων, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. ἵν' ἐστὲ = ποῦ εἰσθε. τοῦτον Οἰδίποος . . . ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίποος πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτὸν). πρὸς τῆς τύχης = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. τοῦδε· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὄποιος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. ἐκπέμπομαι = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. ἵν' ἥκει = ποῦ κατήντησαν. τὰ σεμνὰ (εἰρων.). ἀγγελῶν· τί μετοχῇ εἶναι ; σημήνας γενοῦ περιφρ. = σήμηνον, ἀναγγείλον. θανάσιμον βεβηκότα = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν. δόλοις = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. ἡ ξαναλλαγὴ νόσου ; ἡ ἐκ συντυχίας νόσου, ἡ ἀπὸ ἀσθένειαν ; σμικρὰ ροπὴ =

πολὺ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμὴ (φοτὴ = κλίσις· ἡ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). **εὐνάζω** = ἐπίτω εἰς τὴν εὐνὴν (κλίνην), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι**, ὅτε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἥλικιαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆράς του. **πυθόμαντις ἑστία** = ἡ μαντικὴ ἑστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κράζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) κλάζοντας ὅρνεις, περιφρο-
νητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. ὃν **ὑφῆγητῶν** (ὅν-
των) = κατὰ τὴν ὑφῆγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὅποιων. **κεύθει**. ἔχει παθ.
σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ
έγγισω δόρυ η ἔξφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτὸς ἐὰν θεως. **τῷ μῷ πόθῳ** · ἀν-
τί : **τῷ πόθῳ ἐμοῦ** = ἔξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὔτω** = ὑπὸ
τοιούτους ὅρους. **ἄν θανὼν εἴη** = θάνοι (ἀντὶ ὁριστ.). **τὰ δ'** **οὖν** =
ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα** · **τὰ ὁ-
ποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους.** **συλλαβών** = λαβὼν
μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενὸς** = ἀνευ οὐδενὸς κύρους. **παράγο-
μαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν
νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρός μου γάμον.
ῷ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὅποιου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυ-
φλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεύετο παρὰ πάντων) · ὁμιλεῖ
γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν
Οἰδίποδα : σὺ δέ... **πρόνοια δ' οὐδενὸς σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ
ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῇ** = ὅπως τύχῃ, ὅπως ἔτυ-
χεν (ἀνευ σκέψεων) · ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς
παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.)
= δοσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρός σου γάμους. **ἀλλ' ὅτῳ ταῦ-
τα παρ' οὐδένεν ἔστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς
προσοχῆς ἄξια θεωρῇ ταῦτα. **ράστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας**
διφθαλμὸς = ἴσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = ἐννοῶ.
τῆς ζώσης γεν. **ὑποκ.** = ἡ ζῶσα. καὶ **ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ
ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. **ἢ**
ρῆγτόν; = ὅρᾳ γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῇ ; **τὸ τε πατρῶον... ἡ σειρὰ**
τῶν λέξεων : **έλειν τε τὸ πατρῶον αἷμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ
φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. **ἔξ ἐμοῦ· ἀντὶ ὑπ'**
ἐμοῦ. **εύτυχῶς** · διότι μὴ μεταβάσεις εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε
τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εύτυ-
χής, ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν· (τραγ. εἰρωνεία, διότι

αὐτὸν ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὅλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἥδιστον = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (πρβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ τ. 34 « οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος οὐδὲ τοκήων »).

β') 1000 - 1085

ἥ γὰρ τάδ' ὄκνων ἥσθ' ἀπόπτολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὑρίσκεσσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρήζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἔξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἔγω οὐχὶ ἔξελυσάμην σε = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλαχα ἀμέσως, τί καθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάξω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμην = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους, ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὗ πράττω τι = εὔτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. δόμοι, ἀντὶ δόμοσε = εἰς τὸ αὐτὸν μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδὴ τὴν μητέρα, ἐνῷ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὖνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὸ δόποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγῃς. μὴ ἔξελθη σαφής = μὴ ἀποδειχθῇ (βγῆ) ἀληθής. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεγθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόλως δικαιώς. πῶς δ' οὐχί; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; γεννητής = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεύς, ἐνῷ γεννητής = ὁ εἰς τὸ αὐτὸν γένος ἀνήκων. διθούνεκα = διότι. οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδέν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγθεῖσαν ἀρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἔμοι) ἀλλ' ἵσον = δὲν σὲ ἐγένηνησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἔξ ἵσου, δῆλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὃσον ἔγδι (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἔξ ἵσου, ἐνν. τὸ ἔξέφυσε. τῷ μηδενὶ (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἔγεινατο = ἔγένησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδα μ' ὀνομάζετο; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ δινόμαζεν ὡς ἰδιαίτην του παιδί; λαβών, αἴτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἴτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὕδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἀλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. ἐκπείθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. διδωκ, ίστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαὶ = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἴμαι βοσκός (εἰς τὰ ποίμνια), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητείᾳ = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ. θῆς δὲ

έλέγετο ό ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὅποτιθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). σοῦ δὲ σωτήρ γε = (ναὶ ὑπηρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης), ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετά τινος ὑπηρηφανείας). τί ἄλγος ἵσχοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν σωτήρ, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ σώσεις ;). μαρτυρήσειαν ἀν = δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὅντα σὲ ἔλαβον). ποδῶν ἀρθρα τὰ σὰ = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν ; = τί ἐστι τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, δὲ ἐννέπεις; διάτορος = διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. ἀκμαῖ ποδοῖν = αἱ ἔξοχαι τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. δεινόν γ' ὅνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην = φοβερὸν αἰσχύλην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἥν γίνεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). ἐκ τύχης ταύτης = ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου. δς εἰ = ποῖος εἶσαι (οἵος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). πρὸς πατρὸς ἢ μητρός, ἐνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. λῶον φρονεῖ = ἀκριβέστερον γνωρίζει. τυχῶν = εὑρῶν κατὰ τύχην. οὐκ, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. τῶν Λατίου τις = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λατίου. δήπου = ὡς ἐνθυμοῦμαι. εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κάνθαδ' εἰσιδών ; = εἴτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; σημήνατε = καταστήσατε μου αὐτὸν γνωστόν. καιρὸς = κατάλληλος εὐκαιρία. οὐδέν' ἄλλον, ἀντικ. τοῦ ἐννοούμενού. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὗ ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). τὸν ἐξ ἀγρῶν = τὸν ἐν ἀγροῖς ὅντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. ματεύω = ζητῶ. ἐφιέμεσθα μολεῖν = ἐπειθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. τὸν = ὅν. τί δ' ὅντιν' εἴπε. πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὅντιν' εἴπε. μηδὲν ἐντραπῆς = νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). οὐκ ἀν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγώ οὐ φανῶ = δὲν δύνανται νὰ γίνη τοῦτο, ἵνα ἐγώ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκέστη νὰ εὔρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του). ἄλις (εἰμι) νοσοῦσ' ἐγώ, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. τρίδουλος τρίτης μητρὸς = δούλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρὸς μέχρι τρίτης γενεᾶς. ἐκφανῆ κακὴ = θὰ ἀποκαλυφθῇς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. μὴ οὐ = ὡστε μὴ οὐ. τάδε = τὴν ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. φρονοῦσα εῦ = κρί-

νουσα δρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. τὰ λῷστα = τὰ ὠφελιμώτατα. τὰ λῷστα (ἡ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερώτατα αὐτὰ (δηλ. ἡ μὴ ἀνεύρεσις τῆς καταγωγῆς μου). πάλαι (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). δύσποτμος = δυστυχής. δέξει τις, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν στίχ. 861 ἀποστάλεντα πρῶτον. χαίρειν = νὰ ἐναρθρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. προσειπεῖν = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχής). ἀλλο δ' οὐποθ' ὕστερον· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. ἔξασσα (τοῦ ρ. ἀττισσω) = δρμήσασα ταχέως. ὄπως μὴ (μετὰ φόβου σημαντ. ἥημ. τίθεται τὸ ὄπως μὴ μεθ' ὄριστ. μέλλοντος). ἀναρρήξει (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. σιωπῆς, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἔξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῆς καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ιού, ιού. ὄποια χρήξει ῥήγηνύτω = ἂς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. φρονῶ μέγα = μεγαλοφρονῶ. δυσγένεια = ταπεινὴ καταγωγή. νέμω = θεωρῶ. τῆς εὗ διδούσης = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εύτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν τῆς τύχης) οὐκ ἀτιμασθήσομαι = δὲν θὰ προσβληθῶ. τῆς γάρ = διότι ἔξ αὐτῆς (τῆς τύχης). οἱ συγγενεῖς μῆνες = οἱ χρόνοι, ποὺ μὲ ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωήν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὄποιος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενεῖται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγράσκει μετ' αὐτοῦ). διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν = ὥρισαν (προώρισαν, ἔτεξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. τοιόσδ' ἔκφύς = τοιαύτην ἀφ' οὐ ἔσχον καταγωγήν, ἀφ' οὐ τοιοῦτος ἐγεννήθην. οὐκ ἀν ἔξελθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλοις, ὥστε μὴ ἔκμαθεῖν τούμὸν γένος = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλοις, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγήν μου (ἐν ἀλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγήν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικαί. ἵνετις ἀφῆγματι· τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. ἀρ' ἀν παρ' ὑμῶν, ὡς ξέ-

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. παντελής δάμαρ· ὁ γάμος παρ' ἀρχαῖοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικούσμφωνα ἐσηνηθεῖτο ν' ἀναγράφηται «ἐπ' ἀρότῳ παιδῶν ἄγομαι γαμετὴν» τ. ἔ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἡ σύζυγος ἐκείνη, ἥτις εἶχε καὶ τέκνα. Ὅταν τῆς τύχης κρατεῖ· ἀρ' οὖν ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἔξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». ἐπείπερ εὔνους ἥλθον... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγείλῃ, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἀλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. εὐρών ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς· τοῦτο ἥτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλῆγμα τῆς Ἰοκάστης, ἥτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῇ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν· ἀλήθως ἥτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἔκθετον ἀνάπτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἐπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελπις ὁδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETAPTON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1086 - 1108)

Στροφὴ (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἰπερ ἔγώ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίποος μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννοις καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἵδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρής ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἔκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὄποῖος ἐθεωρεῖτο ζένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγήν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ὥδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἴσαι ἀπειρος, θὰ εἴσαι μέτοχος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὐξειν** = δὲν θὰ εἴσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων: **πατριώτην**, **τροφὸν** καὶ **μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χαρεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **έπίηρα φέρω** ('Ομηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ό πληθ. τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). **ἱήιε Φοῖβε**, ἵδε στίχ. 154.

'Αντιστροφὴ (1098 - 1108)

Λεξιλογικαί. **μακραίων** = μακρόθιος. **μακραιώνων** (ἐνν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανὸς** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανὸς. **εύνάτειρα** = σύγενυος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὅρειναι πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εύρημα** = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικαί. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσυγχθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἵδικ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χείρων καὶ καταστροφή. τὰν αὔριον πανσέληνον· ὁ χορὸς ἀναμένει αὔριον νὰ διαλευκανθῇ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἥτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἕορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα: ἵσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἥθελησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτὶ. **μακραιώνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὅποιαι ἥσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατφουν εἰς ὅρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ πιταμοὺς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. 'Εξελαμβάνοντο δομοίως ὡς τροφοῦ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διός καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανὸς καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἥτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἔξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ Ἐρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδιοῦ δρους Λυκαίου. Ἡτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ἔινα, δασὺς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἐρμῆς**· ἥτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμένων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κτλ. καὶ συμπαίκτης τῶν νυμφῶν. **Βακχεῖος**· ἥτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινοῦντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἥρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ.
ναίων ἐπ' ὁρέων, εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα
ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. Ἐλικωνιάδων· ἦσαν αἱ Ἐλικωνιά-
δες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλω-
νος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ
συσκίους ἔχον καὶ τερπνὰς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109 - 1185)

Λεξιλογικαί. συναλλάσσω = συντυγχάνω, συναντῶ· ἡ μετοχ-
ἐναντιωμ. σταθμῶματι = εἰκάζω, συμπεραίνω. πρέσβεις = πρεσβῦ-
ται. ξυνάδει = συμφωνεῖ. σύμμετρος = ισόγρονος, ὅμηλος (δηλ.
καὶ αὐτὸς γέρων). πλεονάξ. μετὰ τὸ ξυνάδει. ἐν μακρῷ γήρᾳ, ἀντὶ
ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. τῷδε τάνδρι = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ.
σὺ, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφᾶν τοῦ χοροῦ, ἐνῷ
ἀνωτέρῳ διὰ τοῦ : πρέσβεις προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. προύχοις
ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ = δύνασαι νὰ εἴσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν
γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. γάρ, αἰ-
τιολ. τὸ ἔννοιούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου : προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. εἰ-
περ τις ἄλλος, ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῷ διὰ τοῦ ὡς
νομεὺς ἀνὴρ περιορίζει τὴν προηγούμενην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ
εἴναι πιστὸς ἔνας ἀνὴρ βοσκός). δεῦρό μοι βλέπων = στρέφων τὰ
βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὅλης
στάσεώς του ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἴδων τὸν Κορίν-
θιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἔρω-
τηῃ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου, εἴναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω).
ἡ = ἦν. οἵκοι τραφεῖς = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετά τινος ὑπερη-
φανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυνον ἴδιαιτέρας ἐμ-
πιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). μεριμνῶν = ἐπιδιδόμενος.
ἡ βίον τίνα (ἔχων) = πῶς ζῶν. ξύναυλός είμι = συγκαταλίζο-
μαι, συνδιαινυκτερεύω. ἦν μὲν Κιθαιρῶν (ἔνν. οὖ ἦν ξύναυλος).
πρόσχωρος (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός. τόνδε (τὸν
Κορίνθιον ἄγγελον). τῇδε που = ἐκεῖ κάπου. μαθὼν = γνωρίσας
αὐτόν. καὶ λέγεις = λοιπὸν ἔννοεῖς. ἡ ξυναλλάξ, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ
οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθών, διαφέρει δὲ τοῦ μαθών κατὰ τὸ ὅτι τὸ
μὲν μαθών ἔννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξ δηλοῦ-

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ ὅδ' ὥστε. κούδέν γε θαῦμα = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει . . .). ἡμος = ὅτε . . . , χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. τῷδε τάνδρι, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. ἐξ θρος εἰς ἀρκούρον = ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. τρεῖς ὄλους ἔκμήνους χρόνους = ἐπὶ τρία ὄλοκληρα ἔξαμηνα. τάμα ἔπαυλα = εἰς τὰ μανδριά μου. σταθμά, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. πεπραγμένον = πραγματικόν, ἀληθὲς (κατηγ. τοῦ τι). ἐκ μακροῦ χρόνου, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. ως ἐμαυτῷ θρέψαμην ἔγω = ἵνα ἀναθέψω αὐτὸν ὡς ἤδιν μου τέκνον. ιστορῶ = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. ως τᾶν = ὡς φίλε, φίλε μου. (λέγει μετά τινος ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). οὐκ εἰς ὅλεθρον; ἐνν. ἀπει. ἄ, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἔφεκτικόν. κολάζω = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν). ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω. ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῇ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων προσώπων. 'Ο μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικὸς φαίνεται ἀφελής, φαιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης δρυγῆς διὰ τὴν ἕστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἔκμυστηρεύσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καὶ, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. ως φέριστε, 'Ομηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. τί ἀμαρτάνω; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω; οὐκ ἐννέπων (ἐνν. τὸ ρ. ἀμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις . . . ἀλλως = ματαίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἀλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καὶ τὸν Οἰδίποδα, τοὺναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὅλεθρόν του). πρὸς χάριν = ἀνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλό. κλαίων = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. αἰκίζομαι (ώς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένος διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). οὐχ ως τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρίσῃ τις δύσιν ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; δύστηνος, ἐνν. ἐγώ. ἀντὶ τοῦ; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἔνεκα ποίας αἰτίας; δην ου-

τος ίστορεῖ = διὰ τὸν δποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. δλέσθαι δ' ὥφελον τῆδ' ἡμέρα = εἴθε νὰ εἶχα χαθῇ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἦν τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὸ δλέσθαι. **τούγδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβὴ** = βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῇ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ). **ἔμὸν μὲν** (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις**, ἀντὶ τι γεννημάτων, κατὰ σύνεσιν. **ἔγγενής** = συγγενής. **λέγειν**, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβήτητως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὕτως ἀντὶ ἦν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. **ἡ γάρ** = ἀληθεια λοιπόν. **ώς πρὸς τί χρείας;** = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπόν ; **ώς ἀναλώσαιμί νιν** (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ίστορ. ἐνεστῶς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα**, ἐναντιωμ. μετχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **σκνω** = φοβουμένη τοὺς δυσιωδοὺς χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτον ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτίζω** = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. **γεγώς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνώρισις επῆλθε πλήρης). **ἔξήκοι ἀν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς**, **δμιλῶν**, **κτανῶν** (ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.: τίνος εἰδούς μετοχαὶ εἶναι;). **ἀφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὔς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα. **δμιλῶ** = συνευρίσκομαι.

Πραγματικαί. (στήχ. 1123 κ. ἑ.) **δοῦλος**· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ιδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως δ παρῶν δοῦλος τοῦ Λαζίου, ἀνελάμβανον πολλάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως ακτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, δόμοινας δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλκουν ιδίαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἀρκτούρον**· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολὴ δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρόνους**· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουν τὰς συμφωνίας των ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔξαμήνων, π. χ. ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποίμνια ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς. **οὐκ εἰς ὅλεθρον** κτλ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους εἶναι υἱὸς τοῦ Λαζέου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῷ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρεις.** οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβερὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κλπ., ὁσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. Στίχ. 1185 μετὰ τούς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186 - 1222)

Στραφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. **ἴσα,** ἐπίρρ. = ἔξ **ἴσου.** **καὶ** = ὅπως (πολλάκις ὁ **καὶ** ἔχει σημ. δμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὄμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ **ἴσα**). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **ταῖς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον δσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνηται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζηται παρὰ τῶν ὅλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῇ (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλῖναι** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα,** δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ίδικήν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν ἔξαίρει** τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

Αντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. **ὅστις ἐκράτησας**, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ.= διάτι: σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὰν** (πισσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαιμονος** **ὅλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ ... φθίσας** (τμῆσις) = ἔξολοιθρεύσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό: παρθέ-

νον χρησμωδόν· ὀνομάζετο δὲ χρησμωδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἵτοι αἰνίγματώδης· ἀνέστας = ἡγέρθης, ἡγωρθώθης. πύργος θανάτων = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἡ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιορ. ἀναφορᾶς ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἡ γεν. σοῦ ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὃς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήγους σου). ἄται = ἄγριαι, σκληραὶ δυστυχίαι. ἐν πόνοις = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ξύνοικος. ξύνοικος, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερον ἀπὸ σὲ ἀλπ., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλῆ δοτ. ἄταις καὶ ἡ ἐμπρόθ. ἐν πόνοις. ἀλλαγῇ (δοτ. δργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. αὐτὸς = ὁ αὐτός. λιμήν, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. θαλαμηπόλος = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). πεσεῖν = ὅστε νὰ πέσῃ. ἀλοξ = αὐλαξ, κοίτη, γυνὴ (μεταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). πατρῶαι ἀλοκες = ἡ πατρικὴ κληνὴ. ἐς τοσόνδε (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. φέρειν = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. σῆγα = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Αντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφευρε = ἔφερεν εἰς φᾶς, ἀπεκάλυψε. ὁ πάνθ' ὅρῶν χρόνος = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποίησις τοῦ χρόνου. ἄγαμον γάμον = κακόγαμον γάμον· σγ. δεξιμωρον. τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον, καθ' ὑπαλλαγὴν αἱ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ὅρα νὰ λεγθῇ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνούμένου (Οἰδίποδος). εἰδόμαν = εἶδον. περίαλλα = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἐννοιαν αὐτοῦ. ιαχέω = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγήν. τὸ δ' ὄρθον εἰπεῖν = διὰ νὰ εἴπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. ἀνέπνευσα = ἔλαχθον ἀναπνοήν, ἀναψυχήν. κατεκοίμασα = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου, παραδοθεὶς εἰς ἥσυχον ὅπνον.

Πραγματικαί. ίώ γενεατ· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτίρει τὸ εὑμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ «οὐκ αἰνέσαιμ' ἀν οὔτε μεμψάμην ποτέ, τύχη γάρ δρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' ἀεί...» δομίως τὸ τοῦ Πινδάρου « τί δέ τις ; τί δ' οὐ τις ; σκιᾶς ὅναρ ἀνθρωπος... ». χρησμωδός· λόγῳ τῆς ἀσφείας τοῦ αἰνίγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλετο ἐμμέτρως ἐν ἔξαμέτρῳ. ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἡς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. ἔξαγγελος. ὄνομαζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὄποιος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένος, ἔξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνυμαι) = θά λάβητε, θά αἰσθανθῆτε. ἔγγενως = συγγενιῶς, καὶ ἐπομένως : εἰλικρινῶς. **νίψαι** ἀν (ῥ. νίζω) καθαριμῷ = ζήθελον καθαρίσει διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. τὰ δ' αὐτίκα...· τὸ πλῆρες θά ἦτο : κακὰ τοσαῦτα, δσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἔς φῶς φανεῖ. κεύθω = κρύπτω. ἐκόντα κούκλακοντα (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημανὴ** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προειθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἴδιου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων ατλ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως : τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ, μαθεῖν ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κάρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ἴδιότητα, ἥτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). ἡ γάρ δψις οὐ πάρα = διότι δὲν τὰ εἴδομεν. **ἔνι** = ἐν εστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. δριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προπολῶν, ἡ ἔξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἔξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα: ἐδῶ σημ. χειρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσσα** = βισίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίοις**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιά, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἔξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἡς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὄρμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λατέου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφρηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιὸν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εύνας** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. διπλοῦς, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπεξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λατοῦ τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). ἐκ τῶνδε = μετὰ ταῦτα. ὅπως ἀπόλλυται (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. εἰσπαίω μετὰ βίας εἰσοριμῶ, εἰσπηδῶ. ύψ' οὖ, ἀναγκ. αἴτ. οὐκ ἦν (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς ἥμαξ. ἐπιθεῶμαι = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. λεύσσω = παρατηρῶ. περιπολῶ = περιφέρομαι, ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μηνίας. πορεῖν, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑπόθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος πόρω = προσφέρω, παρέχω. γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, σγ. ὁξύμ. ὅπου κίχοι (ῥ. κιχήνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν, ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. διπλῆν ἄρουραν = διπλοῦν ἀγρὸν (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπειρε), διπλῆν μητέρα. οὖ = ἔαντο. αὔω = φωνάζω. δεινόν, σύστ. ἀντικ. = φοβεράν κραυγήν. ὡς ὑφηγητοῦ (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετγ. ὄντος) ὡς εἰ ὑφηγεῖτο = ὑπεδείκνυε τις τὴν ὁδόν. ἐνάλλομαι = ἐφοριμῶ, ἐπιπίπτω. διπλαῖ πύλαι = διφυλλος θύρα. κλῆθρα = τοὺς μογλοὺς (τοὺς μανδάλους). πυθμένων = τῶν στηριγμάτων τοῦ μογλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. κοῖλα, προληπτ. κατηγ. = ὁστε νὰ γίνουν κοῖλοι, νὰ καμφθοῦν. κάμπιπτει στέγη = καὶ εἰσώρημησεν εἰς τὸ δωμάτιον. ἐώρα (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἱώρα) = τὸ ὅργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. πλεκταῖς ἐώραις = μὲ πλεκτὸν σχοινίον. ὅπως = μόλις. δεινὰ βρυχηθεῖς = βρυχησάμενος (βρυχάσματα) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθύμόν. ἀρτάνη (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἡ ἀρτᾶται = ἀγχόνη. χαλάω - ω = χαλαρώνω, λύω. δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὁρᾶν = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. εἴματα = ἐνδύματα. χρυσήλατος = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. ἐκστέλλω = κουμβώνω ἡ καρφώνω διὰ πόρπης τὸ ἔνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἡ πρὸς στολισμόν. ἄρας = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἴσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμούς του. ὁθούνεικα = ὅτι. οὐκ ὅψιντο = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. ἔπασχε... ἔδρα, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. ἐν σκότῳ = μέσα εἰς σκοτάδι. δψοίατο ἐν σκότῳ (ὁξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. οὓς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδας του. οὓς δ' ἔχρηζεν (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. ἐφυμνῶν = ἀνοιμάζων, καταρώμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἵσχυρῶς μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πολλάκις τε κούχ ἀπαξ. φοίνιος = αἵμόφυρτος. γλήνη = κόρη τοῦ δρυθαλαμοῦ. διμοῦ = δύμοι τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν δρυθαλαμῶν. τέγγω = βρέχω, ύγρανω. ἀνίημι = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εῖμαι υγρός, διάβροχος) σταγόνας = καὶ δὲν ἔχειναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἷματος. ἀλλ' διμοῦ = ἀλλ' εὐθὺς. μέλας δύμβρος χαλάζης αἵματος (αἵματόεις = αἵματηρδ) = μαρῷ αἵματηρά βροχὴ χαλάζης. τέγγω = χύνω. ἔρρωγεν (ἥγγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. οὐ μόνου κάτα = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἑνὸς (τοῦ Οἰδίποδος). συμμιγῆ = ἀνάμεικτα. δύναματα = εἴδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορά του. βοᾶ = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. διοίγω = ἀνοίγω. δηλοῦν τινα = νὰ φρερώσῃ τις. τὸν μητρός, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἀλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν) σχῆμα ἀποσιωτήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεγθῇ. ὡς ρίψων· αἰτιοῦ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διέτι θέλει νὰ ρίψῃ. ἀραιος (ἐνν. ὁν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τάς ὅποιας καθ' ἔκυτοῦ κατηράσθη). ῥώμης = ἵσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). νόσημα = πάθημα. ἡ φέρειν = ἡ ὥστε δύνασθαι φέρειν. δεῖξει δὲ καὶ σοί, ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. στυγῶ = μισῶ. ἐποικτίζω = οἰκτίρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. στυγοῦντα = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικαί. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἰσχῇ ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. οὔτ' "Ιστρον οὔτε Φᾶσιν· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κοιλαῖδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, "Ιστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἰσχῇ τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. ἔκόντα ἀμαρτήματα· ἔκούσια ἀμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας.** αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὄμοις διὰ περιοῦν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετά χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὕται νὰ συναπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι
ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου,
ζῷου δὲ καὶ πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ (1297 - 1366)

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. **ἄδεινόν...** ὁ Οἰδίποις ἔξερχεται διὰ τῆς μέσης
θύρας, διδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ
τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω - ὄ** = συναντῶ. **προσέβη οὐε-**
ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας μείζονα τῶν
μακίστων = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικὰ πηδήματα
ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ** δυσδαιμόνι μοίρᾳ (ἡ πρὸς σημ. προσήκην)
= ἐκτὸς τῆς ἴδιας σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας: ἡ ἔννοια
τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσῃς
τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμφευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στε-
ρηθῆς τὴν ὅρασίν σου. **θέλων**, ἐναντιώμ. μετγ. **ἀθρέω - ὄ** = παρα-
τηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν** = διότι τοιαύτην. **ποῖ γάς** (γεν. διαιρ.)
= εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βημα-
τισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ.
ἀντὶ διαπεπότηται (διαποτάσσω) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάξει, ἔχει
πετάξει μακρὰν (καὶ ὅντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνὴ φαίνεται ὅτι
ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοὺς σκο-
τεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὄρμητικᾶς. **ἴν'** ἐνήλω; (δέρ. τοῦ ἐνάλ-
λοματι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροσώρησε; **ἔς δεινὸν** = εἰς
φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). **οὐδ'** **ἀκουστὸν** = καὶ εἰς ἀνήκουστον.
οὐδ' **ἐπόφιμον** = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θέαν (ἐκεῖνον, ποὺ δὲν βα-
στᾷ ἡ καρδιά μας νὰ ἰδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. **σκότου νέφοις** = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον**
= ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον**
(ἐπιπελῆμενον) = ἐπελθόν. **ἀφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῇ,
ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὁποῖον
ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήγαγη. **εἰσέδυ** = βαθέως εἰσέδυσεν. **οἴ-**
στρημα κέντρων = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μηνίαν. **οἶον**

οἰστρημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδυ με = ὅποια μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιοργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχήν μου. ἐν τοσοῖσδε πήμασιν = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. πενθεῖν... φορεῖν (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

’Αντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. μὲν = τούλαχιστον. ἐπίπολος = βοηθός, σύντροφος. ἔτι μόνιμος (εἰ) = παραμένεις ἀκόμη. ηδεύω = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. οὐ γάρ με λήθεις = δινέτι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχήν μου. καίπερ σκοτεινὸς (ὃν) = ἀν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότους, ἀν καὶ εἴμαι τυφλός. πῶς ἔτλης = πῶς ἐτόλμησες, πῶς βάσταξεν ἡ καρδιά σου. τοιαῦτα, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. σὰς ὅψεις μαρᾶναι = νὰ μαράνης τοὺς ὄφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὁράσεώς σου). ἐπαίρω = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. δικαὶα τελῶν... ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : ὁ τελῶν ἐμοὶ τάδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. νιν, τὰς ὅψεις. οὐ τις ἀλλ' = οὐ τις ἄλλος ἢ. δρῶντι (ὑποθ.) βλεπτὸν ἢ στερκτὸν = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. προσήγορον = ἀξιον προσαγορεύσεως. ἐκτόπιον, προληπτ. κατηγορ. ἀπάγετε ἐκτόπιον = ἀπομακρύνατέ με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. μέγ' δλέθριον, τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. δείλαιος = δυστυχισμένος. αἱ γεν. νοῦ — συμφορᾶς εἶναι τοῦ αἰτίου.

’Αντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. δστις = ὁστισδήποτε (ἀν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτῆρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὄμιλεῖ ἀօρίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). ἀγρία = σκληρά. πέδη = δέσμη τῶν ποδῶν. νομάς, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομὰς (βοσκάς) τοῦ Κιθαιρῶνος. ἐπιπόδιος = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. ἔρυτο, ἀόριστ. β' (βύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. ἔς χάριν = πρὸς εὐχαρίστησίν μου. φίλοισιν (τοῖς ἐμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. τοσόνδ'

ἄχος = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. Θέλοντι κάμοὶ τοῦτ' ἂν ἦν = καὶ μὲ τὴν ἴδικήν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. γ' ἂν ἥθιθον = ἥθελον γίνει (καταντήσει). βιτοῖς ἔκληθην, ἐννοητός ὁ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θυνών. ἀφ' ὧν ἔφυν = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὅποιων ἐγεννήθην (δῆλ. τῆς μητρός). ὄμοιγενῆς (ἐνεργ. διαθ.) = ὄμοι γεννήσας μὲ ἐκείνους. πρεσβύτερον = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικαί. Ἐν τῷ κομμῷ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297 - 1366, ὁ Οἰδίπους ἔξέρχεται τῶν ἀνατόρων ὑδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θέα δὲ αὐτοῦ ἥτο τόσον οἰκτρά, ὡστε οἱ ἀποτελουμέντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367 - 1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικαί. ὅπως σε φῶ, πλαχ. ἐρωτ. πρότ. κρείσσων ἥσθα, ἀντὶ ἀπροσ. συντ. : κρείσσον γάρ ἦν μηκέτ' εἰναί σε ἡ ζῆν τυφλόν. προσεῖδον ἂν = ἥθελον προσβλέψει. οἴν δυοῖν ἔργα ἔστιν εἰργασμένα μοι = εἰς τοὺς ὅποιους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνει ὑπ' ἐμοῦ ἔργα . . . κρείσσονα ἀγχόνης = μείζονος (σκληροτέρως) τιμωρίας ἀξια ἡ ἀγχόνης. ἐφίμερος = ποιθητός. βλαστοῦσα, ὑπαλλαχή, ἀντὶ βλαστόντων = γεννηθέντων. προσλεύσσειν = ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. οὐδ-δῆτα (ἦν ἐφίμερος). πύργος = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὄποιοι ἤσκαν περίφημοι ἐν Θήβαις). τῶν = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιωμ. μτχ.) = ἂν καὶ διῆλθον τὸν βίον μου ἀριστα. εἰς = μόνος ἐγώ. ἀπεστέρησα, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του ; καὶ γένους τοῦ Λαῖτου, ἐνν. ἡ μτχ. δῆτα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖτου. κηλῖδα = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαῖτου). ἐμήν, κατηγορ. δρθοῖς = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. τούτους = τοὺς πολίτας. ηκιστά γε = οὐδόλως βεβαίως. τῆς ἀκουούσης δι' ὡτῶν πηγῆς = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς = ἐὰν πρὸς τούτους ἥτο δυνατὸς ὁ φραγμός, ἐὰν ἥδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. οὐκ ἀν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι = δὲν ἥθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλεῖσω. ἵν' ἦν = διὰ νὰ ἥμην (τὸ ἵνα μεθ' ὀριστικ. ίστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἥδυνατο νὰ γίνη, ἀν προηγεῖτο ἡ ἐνέργεια ἡ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἔξαρτάται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. Ἰώ Κιθαιρών, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα, τελ. πρότ. μεθ' ὄριστικ. ἴστορ. χρόνου (ίδε προηγουμένην). λόγω, ἐνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα καὶ οὐχὶ πραγματικά. κάλλος ὑπουρλον κακῶν = κάλλος ὠραιῶν μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πληῆρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρῦπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὄποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ιαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπειρίζουσι). κάλλος κακῶν σχῆμα δξύμ., λεχθὲν μετὸ σκρασμοῦ. κάκ κακῶν (γονέων). νάπη δασῶδης κοιλάς ἡ φάραγξ. τούμβον αἴμα, διότι τὸ ίδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρός τὸ τοῦ πατρός. ὑμίν, δοτ. ἥθ. γάμοι, ἐνν. τοὺς τοῦ Λαζίου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. ἡμᾶς = ἐμέ. ἀνίημι = ἀναδίδω. ἀποδεικνύω = φανερώνω. αἴμ’ ἐμφύλιον = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδες ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὅντως ἦτο πατήρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ οὐδὲ τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κλπ. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὖσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῦ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μεταξὺ τούτων τὸ αἴμα ἐμφύλιον, διὰ νὰ δηλωθῇ ὅτι πάντα ταῦτα ὀφείλοντο εἰς τὰς αἵμομειξίας. καλύψατε = κρύψατε. θαλάσσιον, κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. ἔνθα μήποτ’ εἰσόφεσθ’ ἔτι = ἵνα μή με προσατενίσητε πλέον. ἀξιώσατε θιγεῖν = κρίνατε ἀξιον.

Πραγματικάι. ποίοις ὅμμασι προσεῖδον ἀν· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἰδῶλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ίδιότητας αὐτῆς. ἀγχόνης· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἔθεωρείτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἡ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. Ὡς Κιθαιρών, ὡς Πόλυυβε... ἐν τριπλαῖς δόσις, ὡς γάμοι, τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικαί. ἀλλ’ εἰς δέον πάρεσθ’ ὅδε ὕπαπτεῖς = ἀλλ’ εἰς κατάλληλον καιρὸν δι’ ἐκεῖνα, τὰ ὄποια ζητεῖς, ίδού προσέρχεται ὁ Κρέων. τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι = ώστε νὰ ἔκτελῃ καὶ ν' ἀποφασίζῃ. τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; = ποία ἐμπιστούσην θὰ δειγθῇ πρὸς ἐμὲ δικαίως; τὸ πάρος = κατὰ τὸν προηγούμενον γρόνον. γελαστής = περιφρονητής, περιγελαστής. οὕθ' ως δνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν = οὗτε διύτι σκοπεύω νὰ σου ἀποδώσω διὰ τὰ προηγούμενα κακά (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας γιώρχαν ἀντεγκλήσεις). ἀλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. γένεθλον = τέκνον, γένος. τὰ θυητῶν γένεθλα = τοὺς θυητούς. τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἥλιου = τὸ φῶς τοῦ ἥλιου τούλαχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. τοιόνδ' ἄγος = τοιωτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. τοῖς ἐν γένει = τοῖς συγγενέσιν. τάγγενη = τὰ τῶν συγγενῶν· ἡ σύντ.: μόνοις γάρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὅραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. εὐσεβῶς ἔχει = εἶναι εὐσεβὲς καθηκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. ἐλπίδος = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὅποιον εἴχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἔναντι του κακῶς). πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἴδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἴδικόν μου. τοῦ; = τίνος πράγματος; ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ λιπαρεῖς (= ἐκλιπαρεῖς) ᾠδέ με τυχεῖν τοῦ; = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος; ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θυητῶν προσήγορος = ἐκεῖ ὅπου θὰ φάνωμαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θυητῶν. ἔδρασ' ἀν εἰ ἔχρηζον, τί λόγος εἶναι ἐδῶ; εἰς τὸ β' ἀν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. τί πρακτέον (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμὸς εἴχεν ὁρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῇ ὁ φονεὺς τοῦ Λατέου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνη διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὅποιος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατέρος του). πατροφόντης = πατροκόνυος. ἀπολλύναι, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. ἵν' ἔσταμεν χρείας = εἰς ὁ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τῶν προηγουμένων: πευσόμεθα. τὰν = τοὶ ἀν τὸ τοὶ = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). πίστιν φέροις = πιστεύοις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). ἐπισκήπτω = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος καὶ ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. προστρέπομαι = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἰκετεύω. τῆς μὲν κατ' οἴκους ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἡ γυναικα. αὐτὸς δὲ θέλεις τάφον θεοῦ = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. : παραλείπω νὰ εἴπω ἀλλο τι, διότι καὶ... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ίδιων σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιωθήτω = ἂς κριθῇ ἀξιον· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶν ἀστυ τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κλήζεται = εύρισκεται ὁ καλούμενος. ζῶντε = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. δὲν ἔθεσθην κύριον τάφον, τὸν ὅποιον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἔξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἵν' ἔξ ἐκείνων, οἵ μ' ἀπωλλύτην, θάνω = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὄποιοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέψω, ἀφανίζω. θνήσκων = ἐνῷ ἀπέθηγσκον. μή, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθηγ. ἐπὶ τῷ δειγῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἵτω = ἂς προχωρῇ. μὴ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἀλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβῃς φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορὰ = φαγητόν. αἰν χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὄποιας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: ἀνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὸς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προσταχτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μέν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μή. ἀποκλαίομαι κακὰ = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγών (θιγγάνω), ὑποθ. μετγ.: τίς ἡ ἀπόδοσις; που = ὡς νομίζω, ἀν δὲν ἀπατῶμαι. τοῖν φίλοιν, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ δυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐκγόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι; λέγω τι ἀληθές; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἔτοιμάζω. γνωδος = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφιδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸς ὀλίγου.

Πραγματικαί. χώρας λέλειπται φύλαξ· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θυη-

τῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ.: λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες
ἥσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν
τοιαύτῃ καταστάσει. **ἄνακτος Ἡλίου**· πᾶν μιαρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον
οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἡλίου, διότι θὰ ἐμι-
αίνετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ὅμβρος**: ὁ ὅμβρος ἥτο ιερὸς τοῦ Διός.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικαί. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας =
διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρή-
σεις. ως τὰς ἀδελφὰς = εἰς τὰς ἀδελφικάς. **προυξένησαν** = ἔγι-
ναν αἴτιαι. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβόλα. **φυτουργὸς** = γεννήσας, γεννή-
τωρ. **ἄδ' ὄραν** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά:
ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : αἱ προυξένησαν ὑμῖν ὄραν ὡς τὰ πρόσθε λαμ-
πρὰ ὅμματα. **Ιστορῶ** = γνωρίζω. **ἔνθεν αὐτὲς ἡρόθην** = ἐκ τῆς
όποιας ὁ ἴδιος ἐγεννήθην. **προσβλέπω** = δεικνύω συμπάθειαν διὰ
τοῦ βλέμματος. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ**
βίου = τὸν ὑπόλοιπον γρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. **οἶνον χρεών**
(ἔστιν) **βιωσαὶ σφώ πρὸς ἀνθρώπων** = τὸν ὄποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς
νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **έμιλία** = συνακ-
στροφή, συγκέντρωσις. **ἴξεσθε** = θὰ ἐπανέλθητε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας**
= ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. **ἀκμαὶ γάμων** = ἀκμή, ὥρι-
μότης τοῦ γάμου. **παραρρίπτω** = ῥιψοικινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίν-
δυνον· τὸ πλῆρες θὰ ἥτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. **τοιαῦτα**
δνείδη λαμβάνων = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἰσχη. **γονὴ** (ἡ) =
τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. **δηλήματα** = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλά-
βαι. **ἐπεφνε;** δόρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ἥ. **φένω** = φονεύω. **δθεν περ**
αὐτὸς ἐσπάρη = ἐκ τῆς ὄποιας βεβαίως αὐτὸς σπαρεὶς ἐγεννήθη. **ἐκ**
τῶν ἵσων = ἐκ τῆς ἴδιας. **τοιαῦτα δνείδεισθε** (μέσ. μέλλ. ἀντὶ πα-
θητ.) = τοιαῦτα δνείδη θὰ λάβητε. **τίς γαμεῖ**; = ποῖος θὰ σᾶς νυμ-
φευθῇ ; **χέρσος** λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ
πικραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : **χέρσος** = ἀνύπανδρος.
νὼ γάρ, ὡ = διότι ἡμεῖς, οἱ δόποι. **δύο ὄντε** = ἀμφότεροι (συμ-
περιλαμβάνει καὶ ἐαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). **παρίημι**
= ἐγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύοντας. **ἔγγενεῖς** (οὔσας) = ἐπειδὴ
εἶναι συγγενεῖς σου. **ἀλῶμαι** = πλανῶμαι. **πτωχὰς ἀνάνδρους**, κα-

τηγορο.· ή σειρὰ τῶν λέξεων : μὴ παρῆς σφε σοῦσας ἐγγενεῖς, ἀλω-
μένας πτωχάς ἀνάνδρους. τάσδε (βραχὺ). = τὰ κακὰ τῶνδε. ὥδε,
συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρῶν. τηλικόσδε = τόσου νέος τὴν ἡλικίαν. πλὴν
ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἔκτὸς ὅσου ἀφορᾶ εἰς σέ. ξυννεύω = συγκα-
τανεύω. ϕαύσας, ἐνν. ἐμοῦ· ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
πους, ὡς τυφλός, δὲν ἤδυνατο κατ’ ἄλλον τρόπον νὰ ἰδῃ τὴν συγκατά-
γενσιν τοῦ Κρέοντος. "Αλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μεῖζον πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. εἰ μὲν εἰχέτην ἡδη φρένας = ἐὰν μὲν τώρα εἰγέτε
ῶρυμον νοῦν. πόλλ' ἀν παρήνουν = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβου-
λάς. τοῦτ' εὐχὴν στ' ἐμοὶ = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἔξης εὐχὴ
πρὸς σᾶς. οὖν καιρὸς ἔቃ (ἐπεξηγη. τοῦ προτιγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
πουν κι περιστάσεις. λώονος = καλυτέρου· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κα-
ρησαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λώονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἵνα =
ἐκεῖ πού. κεὶ μηδὲν ἡδὺ = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐγάρι-
στον (δι' ἐμέ). καιρῷ, δοτ. γρον.= εἰς τὸν καιρόν των. ἐφ' οἷς;
ἐπὶ ποιοὶς ὄροις ; λέξεις καί... ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἰσομαι (τοῦ ὁ. οἴδα). δπως πέμψεις,
πλαχ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοούμ. σκόπει. ἀποικον γῆς =
μακρὸν τῆς χώρας. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
οῦ. ἀλλὰ θεοῖς γε = ἀλλὰ ἵσα ἵσα εἰς τοὺς θεούς. τοιγαροῦν = δι'
αὐτὸν λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εῖσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεούς). τεύξη (ἐνν.
τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
ἐξορίας). φῆς τάδε οὖν; (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουν ; γάρ, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
μενον : φημὶ τάδε = βεβαιώς βεβαιῶ ταῦτα, διότι... ἀ μὴ φρονῶ
(ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. φιλῶ = συνη-
θῆσθαι. ἀφοῦ (μέσ. ὀρό. β' προστακτ. τοῦ ὁ. ἀφίημι) = ἀποχωρίσθη-
τι ἀπό... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, διότι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ
τὰς θυγατέρας του). ἔλη (αἱροῦμαι) = ἀφαιρέσῃς ταῦτας. πάντα
κρατεῖν = νὰ ὑπερισχύῃ ἡ γηγάμη σου εἰς ὅλα. ἀκράτησας = ἡ ἐκρά-
τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. συνέπομαι = συμπαρακολουθῶ. τῷ βίῳ
= μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιία τοῦ προσώπου καὶ τῆς
εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦμεν αὐτὸν εἰς τὸν
του). λεύσσω = παρατηρῶ. κλεινά = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσυτα
τὸν Οἰδίποδα). οὖν τίς οὐ ζήλω... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : οὖν ταῖς τύ-
χαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω = τοῦ ἐποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπε μὲν εὐγενῆ πόθου (δὲν ἔχήλευε). εἰς δοσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **δλβίζω** = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ δλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θυητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ** = ἔξετάζω. **ἐπισκοποῦντα** **ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. πρὶν ἀν τέρμα τοῦ βίου περάση (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν = γωρίς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τινή σειρὰ τῶν λέξεων : ὥστε χρεών (ἔστι) **ἐπισκοποῦντα** τὴν τελευταίαν ήμέραν **ἰδεῖν** μηδένα θυητὸν δλβίζειν πρίν...

Πραγματικαί. δαιμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶγεν ἵδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **ὄνειδον** · κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἰσχῆ τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** · τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομίζετο ἡ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν Θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κλπ. κατέρχεται εἰς τὸν "Ἄδην. καὶ γάρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο· μετὰ τούς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ῷ πάτρας Θήβης ἔνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ δόποιν ἀποτελεῖ δὲ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' δλβίζειν πρὶν ἄν...** παρεμφερῇ γνώμην ἔξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡρόδ. 1,32) «σκοπέειν δὲ γρὴ παντὸς γρήματος τὴν τελευτὴν κῃ (πῆ) ἀποβήσεται... », ὄμοιός δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν 'Αν δρι μάγη 102 « γρὴ δ' οὔποτε εἰπεῖν οὐδέν' δλβιον βροτῶν, πρὶν ἀν θανόντας τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ήμέραν ἤξει κάτω ».

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΩΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

ЗОФОКЛЕЙ
НИОЛТИА

Издательство
Московский областной центр
образования и
культурного наследия

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ω κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα,
ἄρ' οἰσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
όποιον οὐχὶ νῷην ἔτι ζώσαιν τελεῖ.;
οὐδὲν γάρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', όποιον οὐ
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγώ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδῆμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
ἔχεις τι κείσήκουσας; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐγθύρῶν κακά; 10

ΙΣΜΗΝΗ

έμοι μὲν οὐδεὶς μῆθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἡδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἵκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶς θανόντοιν ἡμέρᾳ διπλῇ χερὶ·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἴδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
ἥδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὕνεκ' ἐξέπειμπον, ώς μόνη κλύσις.

AN.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχάλουσ' ἔπος. 20
 AN. οὐ γάρ τάφου νῷν τὸ κασιγνήτω Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 'Ετεοκλέα μέν, ὃς λέγουσι, σὺν δίκῃ
 χρησθεὶς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς,
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσι φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκύσαι τινα,
 ἐᾶν δ' ἀκλαυτον, ἀταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς.
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γάρ κάμε — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὃς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὃς ἂν τούτων τι δρᾷ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 35
 οὕτως ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δεῖξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακή.
 ΙΣ. τί δ', ὃ ταλαιφόρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἀπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 AN. εὶς ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἰ ;
 AN. εὶ τὸν νεκρὸν ξὺν τῇδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἢ γάρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 AN. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἢν σὺ μὴ θέλης,
 ἀδελφόν· οὐ γάρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι. 45
 ΙΣ. ὃ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 AN. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἰργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὃ κασιγνήτη, πατήρ
 ὃς νῷν ἀπεχθής δυσκλεής τ' ἀπώλετο 50

πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὅψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνὴ, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταισιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῷ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τὸ ταλαιπώρω μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῷ λελειμμένα σκόπει
ὅσφι κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βίᾳ
ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.
ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναικί· ὅτι
ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχουμένα·
ἔπειτα δ' οὕτεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.

ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
ξύγγρυνοιαν ἵσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γάρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

AN. οὗτ' ἀν κελεύσαιμ' οὗτ' ἀν, εἴ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἀν ἥδεως δρόψης μέτα.
ἀλλ' ἵσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλόν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν·
φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ὅσια πανουργῆσασ· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
δὸν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.

ἐκεῖ γάρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.

IΣ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἀτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
βίᾳ πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

AN. σὺ μὲν τάδ' ἀν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσουσ' ἀδελφῷ φιλτάτῳ πορεύσομαι.

55

60

65

70

75

80

- ΙΣ. οἴμοι ταλαίνης, ώς ὑπερδέοικά σου.
 ΑΝ. μὴ μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἔξορθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσῃς γε τοῦτο μηδενὶ⁸⁵
 τοὔργον, κρυφῇ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὔτως ἐγώ.
 ΑΝ. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔσῃ
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε.
 ΙΣ. Θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαιν ἔχεις.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἵσι μάλισθ' ἀδεῖν με γρή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηγάνων ἐρᾶξ.⁹⁰
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρῶν οὐ πρέπει τάμηχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθρῷ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
 ἐχθρᾷ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γάρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.⁹⁵
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖγε· τοῦτο δ' ἵσθι, ὅτι
 ἄνους μὲν ἕργη, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφὴ α'⁹⁰ ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ-
 λιστον ἐπταπύλῳ φανὲν
 Θήβᾳ τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθης ποτ', δὲ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα,¹⁰⁵
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον δέυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῷ.

δὸν ἐφ' ἡμετέρᾳ γῆς Πολυνείκης
 ἀρθεὶς νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἥγαγε κεῖνος δ' ὅξεα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὃς ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσιν.

110

115

ἀντιστρ. α' στὰς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλῳ
 λόγγαις ἐπτάπυλον στόμα
 ἔβα, πρὸν ποθ' ἀμετέρων
 αἱμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' "Ηφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος" Αρεος, ἀντιπάλῳ
 δυσγείρωμα δράκοντι.

120

125

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόυμπους
 ὑπερεχθαίρει, καί σφας ἐσιδῶν
 πολλῷ ῥέύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῇς ὑπεροπλίαις,
 παλτῷ ῥιπτεῖ πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρων ἥδη
 νίκην δρμῶντ' ἀλαλάξαι.

130

στροφὴ β' ἀντιτύπᾳ δ' ἐπὶ γῆς πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὁρμῇ
 βακχεύων ἐπέπνει
 βιπαῖς ἐγθίστων ἀγέμων.

135

εῖχε δ' ἄλλα τὰ μέν,
ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώματα στυφελίζων
[μέγας] "Αρης
δεξιόσειρος.

140

ἐπτὰ λοχαγοὶ γάρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
ταχθέντες ἵσοι πρὸς ἵσους ἔλιπον
Ζηνὶ τροπαίῳ πάγχαλκα τέλη,
πλὴν τοῦ στυγεροῦν, ὡς πατρὸς ἐνὸς
μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῦ
δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχετον
κοινοῦ θανάτου μέρος ἀμφω.

145

ἀντιστρ. β' ἄλλα γάρ ἀ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα
τῷ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ,
ἐκ μὲν δὴ πολέμων
τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν, 150
θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
παννυχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
[οἱ Θήβαις δ' ἐλελίγθων
Βάκχιος ἄρχοι.

150

ἄλλ' ὅδε γάρ δὴ βασιλεὺς χώρας, 155
Κρέων ὁ Μενοικέως, νέον εἰληχώς
ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
μῆτιν ἐρέσσων, ὅτι σύγκλητον
τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην,
κοινῷ κηρύγματι πέμψας ;

160

ΚΡΕΩΝ

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῷ σάλῳ σείσαντες ὥρθωσαν πάλιν·
ὅμᾶς δ' ἐγὼ πομποῦσιν ἐκ πάντων δίχα
ἔστειλ' ἵκεσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαῖτου
σέβοντας εἰδὼς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη,
τοῦτ' αὖθις, ἡνίκ' Οἰδίπους ὥρθου πόλιν,
κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.

ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
καὶ διμέραν ὅλοντο παίσαντές τε καὶ
πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν δλωλότων.
ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχήν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἀν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ·
ἔμοι γάρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
μὴ τῶν ἀρίστων ἀπτεται βουλευμάτων,
ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει,

καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὅρῶν ἀεί,
οὔτ' ἀν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὅρῶν
στείχουσαν ἀστοῦς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἀν φίλον ποτ' ἀνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἥδ' ἔστιν ἡ σφέζουσα καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.
τοιοῦσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.
καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίπου πέρι.

- Ἐτεοκλέα μέν, δις πόλεως ὑπερμαχῶν
ὅλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί,
τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
ἀ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς.
τὸν δ' αὖτις ἔνυαιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω,
δις γῆν πατρῷαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
φυγὰς κατελθὼν ἡθέλησε μὲν πυρὶ
πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἡθέλησε δ' αἴματος
κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἀγειν,
τοῦτον πόλει τῇδ' ἐκκεκηρύχθαι λέγω
μήτε κτερίζειν μήτε κωκῆσαι τινα,
ἐᾶν δ' ἄθαπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθέν τ' ἴδειν.
τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κούποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ
τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
ἀλλ' ὅστις εὔνους τῇδε τῇ πόλει, θανῶν
καὶ ζῶν δ' δμοίως ἐκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται.
σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
τὸν τῇδε δύσγονουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
καὶ τῶν θανόντων χώρόσοι ζῶμεν πέρι.
ώς ἀν σκοποί νυν ἥτε τῶν εἰρημένων.
νεωτέρω τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθες.
ἀλλ' εἰσ' ἑτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
τί δῆτ' ἀν ἀλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι;
τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, δις θανεῖν ἐρᾷ.
καὶ μὴν δι μισθός γ' οὕτος ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
ἀνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

- ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὑπο
δύσπνους ἵκανῳ κοῦφον ἔξαρας πόδα·
πολλὰς γάρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις, 225
όδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν·
ψυχὴ γάρ γῆδα πολλά μοι μυθουμένη·
τάλας, τί χωρεῖς, οἴ μολὺν δώσεις δίκην;
τλήμων, μένεις αὖ; κεὶ τάδ' εἴσεται Κρέων
ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῇ;
τοιαῦθ' ἐλίσσων ἥνυτον σγολῆ βραδύς,
χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
σοι· κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
τῆς ἐλπίδος γάρ ἔρχομαι δεδραγμένος 235
τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἄλλο πλήν τὸ μόρσιμον.
τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήγδ' ἔχεις ἀθυμίαν;
ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ· τὸ γάρ
πρᾶγμ' οὗτ' ἔδρασ' οὕτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
οὐδ' ἀν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμι τι. 240
- KR. εῦ γε στοχάζῃ κάποιφάργυνσαι κύκλῳ
τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
- ΦΥ. τὰ δεινὰ γάρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
- KR. οὔκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἀπει;
ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρόν τις ἀρτίως 245
Θάψας βέβηκε κάπι τρωτὶ διψίαν
κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἢ γρή.
- KR. τί φής; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε;
- ΦΥ. οὐκ οἶδ'. ἐκεῖ γάρ οὔτε του γενῆδος ἦν
πλῆγμ', οὐ δικελῆτης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
τροχοῖσιν, ἀλλ' ἀσημος οὐργάτης τις ἦν.

ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμὸν ἡμεροσκόπος
δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν.
ὁ μὲν γάρ ἡφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὖ,
λεπτὴ δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις.
σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
έλθοντος, οὐ σπάσαντος ἔξεφαίνετο.
λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κανέντες ἐγίγνετο
πληγὴ τελευτῶσ', οὐδέν δὲ κακούσων παρῆν.
εἰς γάρ τις ἦν ἔκαστος οὐξειργασμένος,
κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
ἡμεν δὲ ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἱρειν χεροῖν
καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς δρκωμοτεῖν,
τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι
τὸ πρᾶγμα βουλεύσαντι μήτ' εἰργασμένῳ.
τέλος δὲ δέντες ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
λέγει τις εἰς, δις πάντας ἐς πέδον κάρα
νεῦσαι φόβῳ προύτρεψεν· οὐ γάρ εἴχομεν
οὔτε ἀντιφωνεῖν οὔτε ὅπως δρῶντες καλῶς
πράξαιμεν· ἦν δὲ μῆθος ὡς ἀνοιστέον
σοὶ τούργον εἶναι τοῦτο κούχῃ κρυπτέον.
καὶ ταῦτ' ἐνίκα, καμέτε τὸν δυσδαίμονα
πάλιος καθαίρει τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν.
πάρειμι δὲ ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἵδε δτι·
στέργει γάρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
ΧΟ. ἄναξ, ἐμοί τοι, μή τι καὶ θεήλατον
τούργον τόδ', ή ξύννοια βουλεύει πάλαι.
ΚΡ. παῦσαι, πρὶν δργῆς καμέτε μεστῶσαι λέγων,
μή τε φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα·
λέγεις γάρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
πρόνοιαν ἴσχειν τοῦτο νεκροῦ πέρι.

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
ναοὺς πυρώσων ἥλθε κάναθήματα
καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν;
ἢ τοὺς κακούς τιμῶντας εἰσορᾶς θεούς;
οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
ἀνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
κρυφῇ, κάρα σείοντες, οὐδὲ ὑπὸ ζυγῷ
λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
ἐκ τῶνδε τούτους ἔξεπίσταμαι καλῶς
παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος 295
κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
πορθεῖ, τόδ' ἀνδρας ἔξανίστησιν δόμων,
τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
γρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγματ' ἵστασθαι βροτῶν.
πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
καὶ παντὸς ἕργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤνυσαν τάδε,
γρόνῳ ποτ' ἔξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
ἀλλ' εἴπερ ἵσχει Ζεὺς ἔτ' ἔξ ἐμοῦ σέβας,
εὗ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
εὶ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς δόφιταλμοὺς ἐμούς,
οὐχ ύμὶν "Αἰδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃ" ὅβριν,
ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθειν οἰστέον 310
τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ', ὅτι
οὐκ ἔξ ἀπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
ἐκ τῶν γὰρ αἰσχρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
ἀτωμένους ἔδοις ἀνὴρ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεὶς οὔτως ἵω ; 315
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ωστὶν ἢ πὶ τῇ ψυχῇ δάκνῃ ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶτας φρένας, τὰ δ' ὅτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἵμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκός εἰ. 320
 ΦΥ. οὔκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρῳ γε τὴν ψυχὴν προδούς.
 ΦΥ. φεῦ·
 ἢ δεινὸν φίδοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.
 ΚΡ. κόρμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μή
 φανεῖτε μοι τοὺς δρῶντας, ἔξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πηγμονάς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὑρεθείη μὲν μάλιστ' ἐδὲ τοι
 ληφθῆ τε καὶ μή, τοῦτο γάρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὅψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γάρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν γάριν.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α' πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει·
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰς ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἕλκομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππείῳ γένει πολεύων. 340

- ἀντιστρ. α' κουφονόων τε φῦλον ὁρ-
γίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
σπείραισι δικτυοκλώστοις,
περιφραδῆς ἀνήρ.
κρατεῖ δὲ μηχανᾶς ἀγραύλου
θηρὸς ὁρεσσιβάτα, λασιαύγενά θ'
ἴππον δημάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῷ
οὔρειόν τ' ἀκμῆτα ταῦρον.
- στροφὴ β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
ὅργας ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
πάγων ὑπαίθρια καὶ
δύσομβρα φεύγειν βέλη,
παντοπόρος.
ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται
τὸ μέλλον· "Αιδοὶ μόνον
φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
ξυμπέφρασται.
- ἀντιστρ. β' σοφόν τι τὸ μηχανόεν
τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχουν
ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθίον ἔρπει·
νόμους γεραίρων γέθονδες
θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν
νψίπολις·
ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
ξύνεστι, τόλμας γάριν.

- μήτε μοι παρέστιος
γένοιτο μήτ' ἵσον φρονῶν
ὅς τάδ' ἔρδει. 375
- ἐξ δαιμόνιον τέρας ἀμφινοῶ
τόδε· πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνη;
ἢ δύστηνος
καὶ δυστήγου πατρὸς Οἰδιπόδα
τί ποτ'; οὐδὲ πού σέ γ' ἀπιστοῦσαν
τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες;
- ΦΥ. ἥδ' ἔστ' ἔκείνη τούργον ἡ ἔξειργασμένη·
τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν ἀλλὰ ποῦ Κρέων; 385
ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἄψορος ἐξ δέον περῆ.
ΚΡ. τί δ' ἔστι; ποίᾳ ξύμμετρος προύβην τύχη;
ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
ψεύδει γάρ ἡ πίνοια τὴν γνώμην ἐπεὶ
σχολῇ ποθ' ἔξειν δεῦρ' ἀν ἔξηγουν ἐγὼ
ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἵς ἔχειμάσθην τότε·
ἀλλ' ἡ γάρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
ἔσικεν ἀλλη μῆκος οὐδὲν ἡδονῆ,
ἥκω, δι' ὅρκων καίπερ ἀν ἀπώμοτος,
κόρην ἄγων τήνδ', ἡ καθηρέθη τάφον 395
κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρματον, οὐκ ἀλλου, τόδε.
καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτός, ως θέλεις, λαβὼν
καὶ κρῖνε καξέλεγχ· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
δίκαιος εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400
ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβών;
ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὁρθῶς ἀ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἵδων θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῇ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὁρᾶται κἀπίληπτος ἥρεθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤκομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δείν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἦ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μαδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εῦ, 410
 καθῆμεθ ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 δομὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδε ἀκηδήσοι πόνου. 415
- χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδε ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἦ παῖς ὁρᾶται κάνακωκύει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὀξὺν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐնῆς νεοσσῶν ὁρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαύτη, ψιλὸν ὡς ὄρφη νέκυν,
 γόοισιν ἐξφυμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακὰς
 ἡράτο τοῖσι τούργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκέας ἄρδην πρόχου 430
 κοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χήμεις ἴδοντες ίέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἡλέγγομεν
πράξεις· ἀπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο
ἄμ' ἡδέως ἔμοιγε καλγεινῶς ἄμα·
τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
ἡδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἡσσω λαβεῖν
ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

- KP. σὲ δή, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
φῆς ἡ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε;
AN. καὶ φημὶ δρᾶσαι κούκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή.
KP. σὺ μὲν κομίζοις ἀν σεαυτὸν οἴ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον.
- AN. σὺ δ' εἰπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἥδησθα κηρυγθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
KP. ἥδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
AN. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
AN. οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,
οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὕρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ', ὥστε ἄγραπτα κάσφαλῇ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θηγτὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.
- οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' ἀεὶ ποτε
ζῆται ταῦτα, κούδετες οἰδεν ἔξ ὅτου φάνη·
τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἔξήδη — τί δ' ρῦ;
κεὶ μὴ σὺ προυκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτὸς ἐγὼ λέγω·
ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆται, πῶς δέ οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει;

οὗτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν
παρ' οὐδὲν ἀλγος ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θυγόντον ἡγεμόμην νέκυν,
κείνοις ἂν ἥλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῷρα δρῶσα τυγχάνειν,
σκεδόν τι μώρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω.

465

XO. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὁμὸν ἐξ ὁμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

KP. ἀλλ' ἵσθι τοι τὰ σκλήρῳ ἄγαν φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον δύπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ
Θρυσθέντα καὶ ράγεντα πλεῖστ' ἀνεισίδοις·
σμικρῷ γαλινῷ δ' οἵδα τοὺς θυμουμένους
ἱππους καταρτυθέντας· οὐ γάρ ἐκπέλει
φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλος ἐστὶ τῶν πέλας.

475

αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο,
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἥδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυγεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
ἡ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ' ἀνήρ,
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῇδε κείσεται κράτη.

480

ἀλλ' εἰτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὁμαιμονεστέρα
τοῦ παντὸς ἡμῶν Ζηγρὸς ἔρκειον κυρεῖ,
αὐτὴ τε γῆ ἔνυαιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γάρ οὖν κείνην ἴσουν
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου.

490

καὶ νιν καλεῖται· ἔσω γάρ εἶδον ἀρτίως
λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδὲ ἐπήβολον φρενῶν.
φιλεῖ δ' οὐ μόδας πρόσθεν ἡρῆσθαι κλοπεύεις
τῶν μηδὲν δρθῶς ἐν σκότῳ τεγγυωμένων·
μισῶ γε μέντοι χρῶται ἐν κακοῖσί τις

495

- ἀλούς ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ.
- AN. Θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναί μ' ἐλών ;
- KP. ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἀπαντήσῃ.
- AN. τί δῆτα μέλλεις ; ως ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
- οὕτω δὲ καὶ σοὶ τάξις ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
καίτοι πόθεν αἰλέος γ' ἀν εὐκλεέστερον
κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
λέγοιτ' ἄν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήσοι φύβος. 505
- ἀλλ' ἡ τυραννίς πολλά τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ
κάζεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἀ βούλεται.
- KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων δρᾶς.
- AN. δρῶσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
- KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
- AN. οὐδὲν γάρ αἰσχρὸν τοὺς δροσπλάγχνους σέβειν.
- KP. οὔκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανών ;
- AN. ὅμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
- KP. πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
- AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
- KP. εἴ τοι σφε τιμᾶς ἐξ ἵσου τῷ δυσσεβεῖ.
- AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὥλετο.
- KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· δ' ἀντιστὰς ὑπερ.
- AN. ὅμως δ' γ' "Αἰδης τοὺς νόμους ἵσους ποθεῖ.
- KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἵσον. 520
- AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆτά τάδε ;
- KP. οὕτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
- AN. οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
- KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἀρέσει γυνή. 525
- XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἥδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὀφρύων ὑπερ αίματόν
ρέθος αἰσχύνει,
téγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἡ κατ' οἴκους ώς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δύ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπὲ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ 'ξομῆ τὸ μὴ εἰδέναι; 535
- IΣ. δέδρακα τούργον, εἴπερ ἥδ' ὅμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ὁλλ' οὐκ ἔάσει τοῦτο γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
οὔτ' ἡθέλησας οὔτ' ἐγὼ 'κοινωσάμην.
- IΣ. ὁλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη. 540
- AN. ὃν τούργον "Αἰδης χοὶ κάτω ξυνίστορες"
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- IΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μὴ μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὁ μὴ θοιγες
ποιοῦ σεαυτῆς ἀρκέσω θυήσκουσ' ἐγώ.
- IΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος ;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- IΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- IΣ. τί δῆτ' ἀν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῦμ' ἐγώ ;
- AN. σῶσον σεαυτήν. οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- IΣ. οἵμοι τάλαινα, καμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- IΣ. ὁλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ 'δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἵστη νῦν ἔστιν ἡ ἔξαμαρτία.
 ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὀφελεῖν. 560
 ΚΡ. τὸ παῖδε φημὶ τώδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄγουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γάρ ποτ', δύναξ, οὐδὲ δέ τον βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἔξισταται.
 ΚΡ. σοὶ γοῦν, δοῦλου σὸν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣ. τί γάρ μόνη μοι τῆσδε ἀτέρ βιώσιμον;
 ΚΡ. ἀλλ' ἡδε μέντοι μὴ λέγ· οὐ γάρ ἔστι· ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σκυτοῦ τέκνου;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γάρ γάτέρων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐγ̄ ὡς γ' ἔκεινω τῇδε τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 ΚΡ. κακάς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὃ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟ. ἡ γάρ στερήσεις τῆσδε τὸν σκυτοῦ γόνον;
 ΚΡ. "Αἰδης δὲ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 ΧΟ. δεδογμέν", ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοι· μὴ τριβὰς ἔτ', ἀλλά νιν
 κομίζετ' εἰσω, δημῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρὴ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδὲ ἀνειμένας·
 φεύγουσι γάρ τοι κοι θρασεῖς, ὅταν πέλας
 ἡδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου. 580

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α' εὐδαίμονες οἵσι κακῶν ἀγευστος αἰών.
 οἵς γάρ ἀν σεισθῇ θεόθεν δόμος, ἀτας
 οὐδὲν ἐλαείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
 δύμοιον ὥστε ποντίαις
 οἴδμα δυσπνόις ὅταν

Θρήσσαισιν ἔρεβος ὑφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὸν
θῖνα καὶ δυσάνεμον,
στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.

590

ἀντιστρ. α' ἀργαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὄρδυματι
πήματα φθιτῶν ἐπὶ πήμασι πίπτοντ',
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἔρείπει
θεῶν τις, οὐδὲ ἔχει λύσιν
νῦν γὰρ ἐσγάτας ὑπὲρ
ἥζας ἐτέταπτο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις.
κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
νερτέρων ἀμῷκοπίς
λόγου τ' ἀνοια καὶ φρενῶν Ἐρινύς.

595

στροφὴ β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
δρῶν ὑπερβασίᾳ κατάσγοι,
τὰν οὕθ' ὑπνος αἱρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὕτ'
ἀκάματοι θέοντες
μῆνες ; ἀγήρως δὲ γρόνῳ δυνάστας
κατέχεις Ὁλύμπου μαρμαρέσσον αἴγλαν.
τό τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὸν ἐπαρκέσει
νόμος· δ' οὐδὲν ἔρπει
θυντῶν βίοτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἀτας.

605

ἀντιστρ. β' ἀ γὰρ δὴ πολύπλαγκτος ἐλ-
πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
εἰδότι δ' οὐδὲν ἔρπει,
πρὸν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ.

615

σοφίᾳ γάρ ἔκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὅδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἀρ' ἀχρύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλυδος ἥκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630

KP. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὡς παῖ, τελείαν ψῆφον ἀρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἢ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῇ δρῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σός είμι, καὶ σὺ μοι γνώμας ἔχων
 χρηστὰς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι.
 ἐμοὶ γάρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἥγουμένου. 635

KP. οὕτω γάρ, ὡς παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὅπισθεν ἐστάναι.
 τούτου γάρ οὐνεκ' ἄνδρες εὔχονται γονᾶς
 κατηγόρους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἵσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα, 640
 τί τόνδ' ὃν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μή νύν ποτ', ὡς παῖ, τάσδ' ὑφ' ἡδονῆς φρένας

γυναικὸς οὕνεκ' ἐκβάλῃς, εἰδὼς ὅτι
ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γάρ
γένοιτ' ἀν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός;
ἀλλὰ πτύσας ώσει τε δυσμενῆ μέθες
τὴν παῖδ' ἐν "Αἰδου τήνδε νυμφεύειν τινί.
ἐπεὶ γάρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγώ 655
πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
ψευδῇ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
ἀλλὰ κτενῷ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμείτω Δία
ξύναιμον· εἰ γάρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει
ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους. 660
ἐν τοῖς γάρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνήρ
χρηστός, φανεῖται καν πόλει δίκαιος ἄν.
ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατύγουσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
καὶ τοῦτον ἀν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγώ
καλῶς μὲν ἀρχειν, εῦ δ' ἀν ἀρχεσθαι θέλειν,
δορός τ' ἀν ἐν χειμῶνι πρὸστεταγμένον 670
μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὅλουσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
οὔτως ἀμυντέ' ἔστι τοῖς κοσμουμένοις,
κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κούκ ἀν γυναικῶν ἡσσονεῖς καλοίμεθ; ἄν. 680
 ΧΟ. ἡμῖν μέν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέψμεθα,
λέγειν φρονούντως ὅν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
ἔγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὁρθῶς τάδε,
οὗτ' ἀν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
γένοιτο μεντὸν γάτερόφ καλῶς ἔχον. 685
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ φέγειν ἔχει.
τὸ γάρ σὸν ὅμιλα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
λόγοις τοιούτοις, οἵσ σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·
ἔμοι δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
τὴν παῖδα ταύτην οἴτ' ὀδύρεται πόλις,
πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτη 695
κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει.
 ἥτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναις
πεπτῶτ' ἀθαπτον μήθ' ὑπ' ὀμηστῶν κυνῶν
εἴασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
οὐχ ἥδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν;
τοιάδ' ἐρεμνή σιγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἔμοι δὲ σοῦ πράσσοντος εὔτυχῶς, πάτερ,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμώτερον·
τί γάρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας, τέκνοις
ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρὶ;
μή νυν ἐν ἥθοις μοῦνον ἐν σκυτῷ φόρει,
ώς φῆς σὺ, οὐδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὁρθῶς ἔχειν. 705
 ὅστις γάρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
ἢ γλῶσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
οὕτοι διαπτυχθέντες ὥφθησαν, κενοί.
 ἀλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.

ὅρᾶς παρὰ ῥείθροισι χειμάρροις ὅσα
δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

αὕτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα
τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
ἀλλ' εἴκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.

γνώμη γάρ εἴ τις καὶ πέρι έμους νεωτέρου
πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ⁷¹⁵
φῦναί τιν' ἀνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γάρ τοῦτο μὴ ταῦτη ἔπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εῦ καλὸν τὸ μανθάνειν.

XO. οὖν ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδε· εῦ γάρ εἴρηται διπλῆ.⁷²⁵

KP. οἵ τηλικοίδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν;

AI. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἔγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.

KP. ἔρχον γάρ ἐστι τοὺς ἀκασμοῦντας σέβειν;⁷³⁰
AI. οὐδὲ ἀν κελεύσαιμ' εὔσεβεῖν ἐς τοὺς κακούς.

KP. οὐχ ἦδε γάρ τοι ἀδ' ἐπείληπται νόσῳ;
AI. οὐ φησι Θήβης τῆσδε ὄμόπτοις λεώς.

KP. πόλις γάρ ήμεν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ;
AI. ὅρᾶς τόδε ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος;⁷³⁵

KP. ἄλλω γάρ ἢ μοὶ χρή με τῆσδε ἄρχειν χθονός;
AI. πόλις γάρ οὐκ ἐσθ', ἥτις ἀνδρός ἐσθ' ἐνός.

KP. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται;
AI. καλῶς ἐρήμης γ' ἀν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.

KP. οὐδέ, ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ.⁷⁴⁰
AI. εἴπερ γυνὴ σύ σοῦ γάρ οὖν προκήδομαι.

- KP. ὅ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἴῶν πατρί ;
 AI. οὐ γάρ δίκαια σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 KP. ἀμαρτάνω γάρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γάρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὁ μιαρὸν ἥθος καὶ γυναικὸς ὑστερον.
 AI. οὐ τὸν ἔλοις ἥσσω γε τῶν αἰσχρῶν ἐμέ.
 KP. δι γοῦν λόγοις σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμου καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἥδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἡ κάπαπειλῶν ὁδ' ἐπεξέρχη θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὃν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατήρ ἥσθ', εἴπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὃν δούλευμα, μὴ κατιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἀληθεῖς ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' "Ολυμπον, ἵσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἀγετε τὸ μῆσος, ὡς κατ' ὅμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θυνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξῃς ποτέ,
 οὔθ' ἥδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τούμδον προσόψει κρᾶτ' ἐν διθυλμοῖς ὄρῶν, 765
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνῶν.
 XO. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς;
 νοῦς δ' ἔστι τηλικοῦτος ἀλγήσας βαρύς.
 KP. δράτω, φρονείτω μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρ' ιών.
 τῷ δ' οὖν κόρα τώδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου. 770
 XO. ἀμφω γάρ αὐτὼ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ;
 KP. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν εὖ γάρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρῳ δὲ ποιώ καὶ σφε βουλεύῃ κτανεῖν ;

- KP. ὅγων ἐρῆμος ἔνθ' ἀνὴρ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθείς,
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγῃ πόλις.
 κάκει τὸν "Αἰδην, δὸν μόνον σέβει θεῶν,
 αἴτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἢ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηγικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν "Αἰδου σέβειν. 775
- X O P O S
- στροφὴ "Ἐρως ἀνίκατε μάχαν,
 "Ἐρως, δος ἐν κτήμασι πίπτεις,
 δος ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τῷ ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς: 785
 καὶ σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὕθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· δὸς δ' ἔχων
 [μέμηνεν. 790
- ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λόβῳ·
 σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾶς δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἵμερος εὐλέκτρου 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἀμαχος γάρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἀφροδίτα. 800
- νῦν δ' ἥδη γὼ καύτδος θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τάδ' ὄρῶν, ἵσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναμαι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν δοθ' ὄρῶ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν. 805

AN. στρ. α' δρᾶτ' ἔμ', δὲ γᾶς πατρίας πολῖται,

τὰν νεάταν ὀδὸν

στεγουσαν, νέατον δὲ φέγ-
γος λεύσσουσαν ἀελίου;

κούποτ' αὖθις ἀλλά μὲν δὲ παγ-

κοίτας "Αἰδας ζῶσαν ἄγει

τὰν Ἀχέροντος

ἀκτάν, οὔθ' ὑμεναίων.

ἔγκληρον οὐτέ ἐπινυμφίδιός

πώ μέ τις βύνος

βύνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.

810

815

XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'

ἐξ τόδ' ἀπέρχῃ κεῦθος νεκύων,

οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις

οὔτε ξιφέων ἐπίγειρα λαχοῦσ',

ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ

θυντῶν Ἀΐδαν καταβήσῃ.

820

AN. ἀντ. α' ἥκουσα δὴ λυγροτάταν δλέσθαι

τὰν Φρυγίαν ξέναν

Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἡ-

κρῷ, τὰν κισσὸς ὡς ἀτενής

πετραία βλάστα δάμασεν·

καὶ νιν ὅμβροι τακομέναν,

ὡς φάτις ἀνδρῶν,

γιών τ' οὐδαμὰ λείπει,

τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις

δειράδας· ἢ με

δάιμον ὅμοιοτάταν κατευνάζει.

825

830

XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννής,

ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς.

835

γονεικαίτοι φθίμενα μέγα τάκουσαι
παρατοῖς | ισοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
ζῶσαν καὶ ἐπειτα θανοῦσαν.

AN. στρ. β' οἵμοι γέλωμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρώων, 840
οὐκ οἰχομέναν θύριζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον;
ἢ πόλις, ὡς πόλεως
πολυκτήμονες ἄνδρες·

ἴδι Διοκαῖαι κρῆγαι

Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας

845

ξυμμάρτυρας ψυμ' ἐπικτῶμαι,

οἴα φίλων ἄκλαντος, οἵοις νόμοις

πρὸς ἔργην τυμβόγωστον ἔρχομαι τάφου πο-
[ταινίου.

ἴδι δύστανος,

οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν

850

μέτοικος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους

ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον

προσέπεσες, ὃ τέκνον.

855

πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

AN. ἀντ. β' ἔψωμσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,

πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος

ἀμετέρου πότμου

860

αλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.

ἴδι ματρῷαι λέκτρων

ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'

ἐμῷ πατρὶ δυσμόρου ματρός,

οἴων ἐγώ ποθ' ἀ ταλαίφρων ἔφυν.

865

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἃδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

Ιὼ δυσπότμων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας,
Θανὼν ἔτ' οὖσαν κατήναρές με. 870

XO. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτῳ κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμῆ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὥλεσ' ὄργα. 875

AN. ἐπωδ. ἀκλαυτος, ἄφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι

τάνδ' ἑτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ιερὸν ὅμικα
θέμις ὅραν ταλαίνῃ,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

KP. ἂρ' ἵστ' ἀοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ώς οὐδ' ἀν εἰς παύσαιτ' ἄν, εἰ χρείη, λέγων;
οὐκ ἀξεθ' ως τάχιστα; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμφω περιπτύξαντες, ως εἴρηκ' ἐγώ,
ἀφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἥμεις γάρ ἀγνοὶ τούπι τήνδε τὴν κόρην.
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

AN. ὡς τύμφος, ὡς νυμφεῖον, ὡς κατασκαφῆς
οἰκησις ἀείφρουρος, οἵ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὃν ἀριθμὸν ἐν νεκροῖς
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων.
ὣν λοισθία γὰρ καὶ κάκιστα δὴ μακρῷ
κάτειμι, πρίν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου. 895

ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἥξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
μῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα.
ἔπει θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἔγω 900
ἔλουσα κάκοσμησα κάπιτυμβίους
χοὰς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἀρνυμαι.
καίτοι σ' ἔγω τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εῦ.
οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὃν μήτηρ ἔψυν, 905
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανάντων ἐτήκετο,
βίᾳ πολιτῶν τόνδ' ἄν ἡρόμην πόνον.
τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἡμπλακον, 910
μητρὸς δ' ἐν "Αἰδου καὶ πατρὸς κεκευθότοιν
οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
τοιῷδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἔγω
νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὃ κασίγνητον κάρα. 915
καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὕτω λαβῶν
ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
ἀλλ' ἂδ' ἐρῆμος πρὸς φίλων ἡ δύσμορος
ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
τί χρή με τὴν δύστηγον ἐς θεοὺς ἔτι
βλέπειν ; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἔπει γε δὴ
τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἔστιν ἐν θεοῖς καλά,
παθόντες ἀν ξυγγροῦμεν ἀμαρτηκότες. 925
εἰ δ' οἵδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακα

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ. 930
 ΧΟ. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταῖς
ψυχῆς ῥίπαι τήνδε γ' ἔχουσιν.
 ΚΡ. τοιγάρι τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
κλαυθμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
 ΧΟ. οἵμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτῳ
τούποις ἀφίκται.
 ΚΡ. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαί,
μὴ οὐ τάδε ταύτῃ κατακυροῦσθαι.
 ΑΝ. ὃ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
καὶ θεοὶ προγενεῖς,
ἄγουμαι δὴ κούκετι μέλλω.
λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι,
τὴν βασιλειδῶν μούνην λοιπήν,
οἴα πρὸς οἶων ἀνδρῶν πάσχω
τὴν εὑσεβίαν σεβίσασα. 940
- ΧΟ. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
ἀλλάξαι δέμας ἐν γαλκοδέτοις αὐλαῖς:
κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύγθη.
καίτοι καὶ γενεᾶς τίμιος, ὃ παῖ παῖ,
καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς γρυσορύτους. 950
ἀλλ' ἀ μοιριδίᾳ τις δύνασις δεινά:
οὕτ' ἀν νιν ὅλβος οὕτ' "Αρης,
οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκιτυποι
κελαινιαλ νῆες ἐκφύγοιεν.
ἀντ. α' ζεύγθη δ' ὀξύγολος παῖς ὁ Δρύαντος,
Ηδωνῶν βασιλεὺς, κερτομίοις ὀργαῖς,
ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῷ.
οὕτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
ἀνθηρόν τε μένος κενος ἐπέργω μανίας 960

ψεύων τὸν θεὸν ἐνοχερτομίοις γλώσσαις.
πωμέσκε μὲν γάρ ἐνθέουσαν οὐδὲν
γυναικας εὗιόν τε πῦρ, φιλαύλους τ' ἡρέθιζε Μούσας.

στροφὴ β' παρὰ δὲ Κυκνέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
ἀκταὶ Βοσπόριαι οὐδὲν οὐδὲν
Σαλμυδησσός, ἦν ἀγγίπολις Ἄρης
δισσοῖσι Φινεῖδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος,
ἀλλὰν ἀλαστόροισιν δρυμάτων κύκλοις,
ἀρχιθέντων ὑφ' αίματηραῖς
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

ἀντιστρ. β' κατὰ δὲ τακόμενοι μέλεοι μελέαν πάθου
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν.
ὁ δὲ σπέρμα μὲν ἀργυρογόνων
ἄντασ' Ἐρεγθεῖδῶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θιέλλαισιν ἐν πατρῷαις
Βορεὰς ἀμιπποῖς δρθόποδος ὑπὲρ πάγου
Θεῶν παῖς· ἀλλὰ καὶ π' ἐκείνᾳ
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὃ πᾶν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θήβης ἄνακτες, ἥκομεν κοινὴν ὄδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντες τοῖς τυφλοῖσι γάρ
αὔτη κέλευθος ἐκ προτηγγητοῦ πέλει.

KP. τί δ' ἔστιν, ὃ γεραιὲ Τειρεσία, νέον;
TEI. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

- KP. ούκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτουν φρενός.
 TEI. τοιγάρ δί' ὅρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
 KP. ἔχω πεπονθώς μαρτυρεῖν ὅνγσιμα. 995
 TEI. φρόνει βεβώς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
 KP. τί δ' ἔστιν; ως ἐγώ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 TEI. γνώσῃ, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἐς γάρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
 ἴζων, ἵν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,
 ἀγνῶτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ
 κλάζοντας οἴστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ·
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγρων· πτερῶν γάρ ῥοῦθδος οὐκ ἀσημος ἦν.
 εὐθὺς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγεύσημην 1000
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 "Ηφαιστος οὐκ ἔλαμψεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῷ
 μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο
 κάτυφε κάνεπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς 1010
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων ὄργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γάρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· 1015
 βωμοὶ γάρ ἡμῖν ἐσχάραι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 καὶ τ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,
 οὐδὲ ὅρνις εὑσήμους ἀπορροιθεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρῶτες αἴματος λίπος.
 ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γάρ 1020

- τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦξαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κεῖνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ 1025
 ψύχουλος οὐδὲ ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκεῖται μηδὲ ἀκίνητος πέλει.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφισκάνει.
 ἀλλ' εἴκε τῷ θανόντι μηδὲ ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν; 1030
 εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἥδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.
 KP. Ὡ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδε μαντικῆς
 ἀπρακτος ὑμῖν εἴμι· τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἔξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
 κερδαίνετ', ἐμπολῶτε τάπο Σάρδεων
 ἥλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
 χρυσόν· τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδὲ εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδὲ μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγώ
 θάπτειν παρήσω κεῖνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.
 πίπτουσι δ', ὡ γεραιὲ Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοὶ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρού, ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
- TEI. φεῦ·
 ἀρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἀρα φράζεται;
 KP. τί χρῆμα; ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις;
 TEI. ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὑβουλία; 1050
 KP. ὅσωπερ, οἷμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
 TEI. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
 KP. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γάρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχυροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἶσθα ταγοὺς ὅντας, ἀν λέγης λέγων;
 ΤΕΙ. οἵδ' ἐξ ἐμοῦ γάρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τάδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙ. ὕρσεις με τάκινητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ πίκερδειν λέγων.
 ΤΕΙ. οὕτω γάρ ἥδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος;
 ΚΡ. ως μὴ μπολήσων ἵσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 ΤΕΙ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
 1065 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἥλίου τελῶν,
 ἐν οἴστι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἔνα
 νέκυν γεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσῃ,
 ἀνθ' ὅν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχήν, τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατόκισας,
 1070 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν
 ἀμοιρῶν, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὃν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβήτηρες ὑστεροφθόροι
 1075 λογῶσιν. Αἰδου καὶ θεῶν Ἐρινύες,
 1080 μοιχὸν ἐντοῖσιν αὐτοῖς τοῦσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἀθρησον εἰ κάτηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβή,
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κακύματα.
 1085 ἔχθραι δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,
 ὅσων σπαράγματ' ἡ κύνες καθήγνισαν
 τούτη θῆρες· τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 1090 ἀνόσιον ὄσμήν ἔστιουχον ἐς πόλιν.
 φέτοικατάσου, λυπεῖς γάρ, ὡστε τοξότης,

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα. 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῇ.
 ὃ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἀπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γνῷ τρέφειν τὴν γλώσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
 ΧΟ. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεσθα δ', ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ·
 τήδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μή πω ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- ΚΡ. ἔγρωκα καύτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας· 1095
 τὸ τ' εἰκαθεῖν γάρ δεινόν, ἀντιστάντα τε
 ἀτῇ πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
 ΧΟ. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 ΚΡ. τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 ΧΟ. ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν;
 ΧΟ. ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα συντέμνουσι γάρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάψαι. 1105
 ΚΡ. οἴμοι μόλις μέν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
 ΧΟ. δρᾶν νυν τάδ' ἐλθὼν μηδὲ ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 ΚΡ. ὥδ', ως ἔχω, στείχοιμ' ἄν. οὐτ' οὐτ' διπάνες,
 οἱ τ' ὄντες οἱ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν 1110
 ὁρμᾶσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον·
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῇδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησκα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἀριστον ἦ σφέζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- ΧΟ. στρ. α' Πολυώνυμε, Καδμείας ἄγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
κλυτὰν δὲ ἀμφέπεις
'Ιταλίαν, μέδεις δὲ
παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
- Δηροῦς ἐν κόλποις,
ῷ Βακχεῦ, Βακχᾶν μητρόπολιν Θήβαν
ναιετῶν παρ' ὑγροῖς
'Ισμηνοῦ ῥείθροις ἀγρίου τ'
ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δὲ ὑπέρ διλόφου πέτρας στέροψ ὅπωπε
λιγνύς, ἔνθα Κωρύκιαι νύμφαι
στείχουσι Βακχίδες
Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
- καὶ σε Νυσσαίων ὀρέων
κισσήρεις ὅχθαι
χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
ἀμβρότων ἐπέων
εὐαζόντων, Θηβαῖας 1135
ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφὴ β' τὰν ἐκ πασῶν τιμῆς ὑπερτάταν πόλεων
ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
καὶ νῦν, ως βιαίας ἔχεται
πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
μολεῖν καθαρίσιφ ποδὶ Παρνασσίαν
ὑπέρ κλιτὺν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. β' Ἰδὼ πύρπων ἄστρων χοραγὲ καὶ νυχίων
φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
παῖς Διὸς γένεθλον, προφάνηθ',
ῶναξ, σαις ἄμα περιπόλοις
Θυίαισιν, αἴ σε μαινόμεναι πάννυχοι
χορεύουσιν τὸν ταμίαν "Ιαχγον. 1150

Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὁποῖον στάντ' ἀν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἀν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ δρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' ἀεί,
 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδες Καδμείαν χθόνα
 λαβών τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 ηὕθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπόρῳ.
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἥδονάς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἥγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σγῆμ' ἔχων, ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τάλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἀν πριαίμην ἄνδρὶ πρὸς τὴν ἥδονήν.

- ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄγθιος βασιλέων ἥκεις φέρων ;
 ΑΓ. τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 ΧΟ. καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 ΑΓ. Αἴμων ὅλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἴμασσεται. 1175
 ΧΟ. πότερα πατρώμας ἢ πρὸς οἰκείας χερός ;
 ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ΧΟ. δὲ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' δρθὸν ἤγυσας.
 ΑΓ. ὡς δέ ἐχόντων τῶνδε βουλεύειν πάρα.
 ΧΟ. καὶ μὴν δρῶ τάλαιναν Εύρυδίκην δμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἥτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ὅ πάντες ἀστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
ὅπως ἴκοιμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
καὶ τυγχάνω τε κλῆθρό ἀνασπαστοῦ πύλης
γκαλῶσα καί με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
βάλλει δι' ὕτων· ὑπτίᾳ δὲ κλίνομαι
δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι.
ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὗθις εἴπατε· 1190
κακῶν γάρ οὐκ ἄπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.

ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρὼν ἐρῶ
κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
τί γάρ σε μαλθάσσοιμ' ἄν, ὃν ἐς ὕστερον
ψεῦσται φανούμεθ'; δρθὸν ἀλήθει' ἀεί. 1195

ἐγώ δὲ σφὶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθ' ἔκειτο νηλεές
κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
καὶ τὸν μέν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὑμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
θαλλοῖς, δ' δὴ ἡλέειπτο, συγκατήθομεν,
καὶ τύμβον δρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
χώσαντες αὐθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
νυμφεῖον "Αἰδου κοῦλον εἰσεβαίνομεν. 1205

φωνῆς δ' ἀπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολών·
τῷ δ' ἀθλίας ἀσημα περιβαίνει βοῆς
ἔρποντι μᾶλλον ἀσσον, οἰμώξας δ' ἔπος
ἴησι δυσθρήνητον· ὃ τάλας ἐγώ,

1185

1190

1195

1200

1205

1210

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὀδῶν ;
παιδός με σαίνει φθόγγος ἀλλά, πρόσπολοι,
· οὐτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215
ἀθρήσαθ', ἀρμὸν χώματος λιθοσπαδῆ
δύντες πρὸς αὐτὸν στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότου κελευσμάτων
ἡθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐγένος κατείδομεν,
βρόχῳ μιτώδει σινδόνος καθημμένην,
τὸν δ' ἀμφὶ μέσσῃ περιπετῇ προσκείμενον,
εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν
καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηγον λέχος. 1225
δ' ὡς ὅρᾳ σφε, στυγνὸν οἰμώξας ἔσω
γωρεῖ πρὸς αὐτὸν κάνακωκύσας καλεῖ.
ῷ τλῆμον, οἷον ἔργον εἰργασαι ; τίνα
νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
ἔξελθε, τέκνον, ίκέσιός σε λίσσομαι. 1230
τὸν δ' ἀγρίοις ὅσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
πιύσας προσώπῳ κούδὲν ἀντειπῶν, ξίφους
ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας ἐκ δ' ὅρμωμένου
πατρὸς φυγαῖσιν ἥμπλαχ' εἴθ' ὁ δύσμορος
αὐτῷ χολωθείς, ὕσπερ εἴχ' ἐπενταθείς 1235
ἥρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
καὶ φυσιῶν δέξεῖαν ἐκβάλλει ροήν
λευκῇ παρειῇ φοινίου σταλάγματος.
κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ, τὰ νυμφικὰ 1240
τέλῃ λαχῶν δείλαιος ἐν γ' "Αἰδου δόμοις,
δείξας ἐν ἀνθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὅσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας; ή γυνὴ πάλιν
 φρούρη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθὸλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
 ΑΓ. καύτδες τεθάμβηκ· ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου αλύουσαν ἐς πόλιν γόνους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν.
 γνώμης γὰρ οὐκ ἀπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
 ΧΟ. οὐκ οἰδεῖ· ἔμοὶ δ' οὖν ἡ τ' ἄγαν σιγῇ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεσθα, μή τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένῃ,
 δόμους παραστείχοντες· εῦ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
 ΧΟ. καὶ μὴν ὅδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνῆμ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἀλλοτρίας
 ἀτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτών. 1260
 ΚΡ. στρ. α' ίδι φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 δὲ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὅμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων. 1265
 ίδι παῖ, νέος νέω τὸν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαισι δυσβουλίαις.
 ΧΟ. οἴμ', ως ἔοικας ὁψὲ τὴν δίκην ιδεῖν. 1270
 ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δείλαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρα
 θεὸς τότ' ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἐπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λαχπάτητον ἀντρέπων γαράν.
φεῦ φεῦ, ὡ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

1275

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ', ως ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ γειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔσικας ἥκειν καὶ τάχ' ὅψεσθαι κακά.

1280

ΚΡ. τί δ' ἔστιν αὖ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι;
ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηγος, ἀρτὶ νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡ. ἀντ. α' ἵδι ἵδι δυσκάθαρτος "Αἰδου λιμήν,

τί μ' ἄρα, τί μ' δλέκεις;

δι κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄγη, τίνα θροεῖς λόγον;
αἰαῖ, δλωλότ' ἄνδρα ἐπεξειργάσω.
τί φῆς, δι παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ αἰαῖ,

1285

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον;

ΧΟ. δρᾶν πάρεστιν· οὐ γάρ ἐν μυχοῖς ἔτι.

ΚΡ. οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας·

1295

τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει;
ἔχω μὲν ἐν χείρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ φεῦ μᾶτερ ἀθλία, φεῦ τέκνον.

1300

ΕΞ. ήδ' ὀξυθήκτῳ βωμίᾳ περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὸν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αῦθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακάς
πράξεις ἐφυμήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπτων φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν αἰσῆ αἰσῆ,
ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει ;
δεῖλαιος ἐγώ, αἰσῆ, 1310
δειλαίκη δὲ συγκέκριμαι δύα.
- ΕΞ. ως αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίω δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
- ΕΞ. παίσασ' θρ' ἥπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
παιδὸς τόδ' ἥσθετ' ὁξυκώκυτον πάθος.
- KP. ὄμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἀλλον βροτῶν
ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
ἐγώ γάρ σ', ἐγώ ἀκον, ἵω μέλεος, 1320
ἐγώ, φάμ' ἔτυμον ἵω πρόσπολοι,
ἄγετέ μ' ἐκποδών, ἄγετέ μ' ὅτι τάχος
τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- XO. κέρδη παρακινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς.
βράχιστα γάρ ιράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. ἀντ. β' ἵτω ἵτω,
φανήτω μόρων δὲ κάλλιστ' ἐμῶν
ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
ὕπατος ἵτω ἵτω,
ὅπως μηκέτ' ἀμαρτίαν ἀλλ' εἰσίδω.
- XO. μέλλοντα ταῦτα τῶν προκειμένων τι χρὴ
πράσσειν μέλει γάρ τῶνδ' ὅτοισι χρὴ μέλειν. 1335
- KP. ἀλλ' ὅν ἐρῶ μέν, ταῦτα συγκατηγράμμην.
- XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ως πεπρωμένης
οὐκ ἔστι θυντοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαχή.
- KP. ἄγοιτ' ἀν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδών,
ὅς, ὡς παῖ, σέ τ' οὐχ ἔκδων κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ', ψυμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
πρὸς πότερον ἴδω, πᾶς κλιθῶ πάντα γὰρ
λέγοις τὰν χεροῦν, τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι
πότυμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

1345

XO. πολλῷ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
πρῶτον ὑπάρχει. γρὴ δὲ τά γ' ἐς θεοὺς
μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
ἀποτείσαντες
γῆρας τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

1350

ωχές Κύπρος αστελένη μηδέ, ζάντα δικαία δέ,
φόγια στρατός μαθύμας έπι, αδήνια ναστόποτα είσαι
τον μέτρον κατέ ή ατ, αύλοες κάτια ειρηνικά,
μεταποιεύσαντες αστραπιέρχοντας ταυτόποτον
δεσμούνται εκείνοι μεταξύ τους φέρεται
ζάνταθ, γέρας, γέρας, ονόματα ποταμών
αποτελούνται τον μέτρον της πόλης της Αθήνας.
ΟΖ
ΚΡ. Πολλά τα πατεράκια της επιστρέψαντας
ΕΕ. πολλά πατεράκια της επιστρέψαντας
την πόλην της Ερμούπολης, η οποία ποτέ
ΚΡ. δεν έπεισε ποτέ την πόλην της Ερμούπολης,
επειδή ορμόποτος ποτέ ούτε πότε,
εγένετο γάρ ούτε, άγρια θάσον, ήδη γάλανη,
θύμη, από την οποίαν ήδη πολλά πότε
δημοτές μη διαποδέουν, δημοτές μη δημοτές
την από την οποίαν ήδη πολλά πότε μηδένα.
ΧΟ. Ηδηδη παραστατεῖ, εἴ τοι ιδρύθης ήδη γαλανής
δημοτική πόλης παράστασης την πόλην μουτά,
ΚΡ. Έτοι, έτοι, έτοι, έτοι, έτοι, έτοι,
προσήγα τηρούν διαβάσαντες μετανοούσαν
θύμη, περιπέτειαν θύμην θυμότευχοι,
Ηδηδητες ήδη θύμη,
ΕΠΙ. ήδης υπηρέτης θύμηρος θύμη, είποιδε,
ΧΟ. μετανοούσαντες την παραστατικήν της γραμμής
πρόστασην γαλανής πότες θύμη, μετανοούσαντες την
ΚΡ. θύμη, θύμη, μένε, περιπέτειαν θύμη,
ΧΟ. μηδενικούς παραστατικούς πότες περιπέτειαν θύμη,
ΟΥ. ούτε έστει θύμητος παραστατικός πότες περιπέτειαν θύμη,
ΚΡ. δημοτές μηδέναν θύμη, έπεισαν παραστατικός πότες περιπέτειαν θύμη,
θύμη, θύμη, εάτα ούτε έπεισαν παραστατικός πότες περιπέτειαν θύμη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 99)

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινὸς = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ή συγγενείας, ίδιως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὄμαιμος. αὐτάδελφος = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. δόποιον = ὅποιονδήποτε. κάρα, (τὸ) = κεφαλή. Ισμήνης κάρα· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντὶ : 'Ισμήνη. ἄρ' οἶσθα... ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων : 'ἄρ' οἶσθα ὅ, τι ἔστι τῶν ἀπὸ Οἰδίπου κακῶν, δόποιον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζώσαιν ; νῦν, δοτικὴ ἀντιχαριστική. ἔτι ζώσαιν = αἱ ὄποιαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). ἡ ἀτη = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορά. ἀλγεινὸς = λυπηρός. ἀτερ = ἄνευ. ἀτης ἀτερ (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. αἰσχρόν, ἀτιμον = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. δόποιον οὐκ . . . ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : δόποιον οὐκ ὅπωπα ἐγώ οὐκ ὃν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν (γεν. διαιρ.). καὶ νῦν· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν. πανδήμῳ πόλει· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσῃ τῇ πόλει. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ νῦν τὶ ἔστιν αὖ τὸ κήρυγμα τοῦτο, ὁ φασι θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει ; κήρυγμα θεῖναι = κηρῦξαι, προκηρῦξαι. στρατηγόν· ἐνν. τὸν Κρέοντα. ἔχω = γνωρίζω. ἔχεις τι κείσήκουσας; σχῆμα πρωθύστερον. λανθάνω = διαφεύγω τὴν προσοχήν. φίλους· ἐνν. τὸν Ποιλυνείκη. ἔχθρῶν· ἐνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Ποιλυνείκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Η σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ο πρόλογος, ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπέθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγρούστης εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὄνδρατός των ἀμφότεραι, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἔξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Ήδες ἡθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τούτους στέχους; τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν· εἶναι τὰ προειδόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἴμομειζίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ καὶ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονεύθεντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποῖα εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μάθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τούλαχιστον. μῆθος = λόγος, εἰδησις.³ Ἀντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἔξαρτ. ἐκ τοῦ μῆθος, ὡς γεν. ἀντικειμ. = περὶ τῶν φίλων. δυσιν - δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν μιᾶς - διπλῆς · ἀντίθεσις, εἰς ἥν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆς χερὶ = δυσιν χερσί, μιᾷ τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ μιᾷ τοῦ Πολυνείκους. φροῦδος ἐστιν (πρὸς - ὁδὸς) = ἔφυγεν, ἀπῆγλυθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἥν ἀπῆγλυθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλέον. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχ. ἥδη· ἀρχαίτ. τύπος τοῦ ἥδειν (ἐνν. μηδέν σε ὑπέρτερον εἰδύσαν). οὔνεκα (ἐκ τοῦ οὗ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη ακλύοις, ἐπεξηγεῖ τό: τοῦδ' οὔνεκα. ακλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἔστι; (μετά τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταργυμένης θαλάσσης) = κάρμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἰπῃς κάποιον λόγον. κασίγνητος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπήθεῖσαν ἀπόκρισιν: ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μέν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρους, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτώτως). νῶν = ἡμῶν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἔξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάζασας. σὺν δίκη· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῷ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μὲ δικαίων κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἀνθρώποι, χωρὶς ἐνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοι-
αῦτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δὲν ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. ἔνερθε
ἡ ἔνερθεν = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀριόζει εἰς τὸ : νεκροῖς.
ἔκρυψε κατὰ χθονὸς = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. ἔντι-
μον (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἔντιμον. ἀθλίως = κατὰ τρόπου
ἀξιολύπητον. θανόντα Πολυν. νέκυν · ὑπαλλαγὴ ἀντὶ : νέκυν θανόν-
τος Πολυνείκους. ἔκκηρούττω = κηρύττω δημοσίᾳ. τὸ μὴ καλύψαι
ὑποκείμ. τοῦ ἔκκηρούχθι. κωκύω = θρηνῶ, κλαίω. τάφω καλύψαι
-κωκύσαι· σγ. πρωθύστερον (ό κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). οἰωνὸς
= πτηγὸν (ἀρπακτικὸν). θησαυρὸς = εὔρημα. εἰσορῶ = προσβλέπω
μετὰ πόθου. βορὰ = τροφὴ (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). ἀγαθόν· ἐλέγθη
μετά τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν
τῆς Ἀντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύ-
ναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τούγαντίν κακός. σοὶ κάμοι· τὸ κήρυγμα
ἥτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλὰ ἡ Ἀντιγόνη περιο-
ρίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενώτε-
ραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἴχον τίδιον ἐνδικφέρον διὰ τὴν ταφὴν
τοῦ ἀδελφοῦ. δεῦρο· προδηλῶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χυροῦ καὶ τοῦ Κρέ-
οντας. νέομαι = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. προκη-
ρύσσω = δημοσίᾳ κηρύττω (ἡ πρόθ. πρὸ τίθεται πρὸς δήλωσιν δη-
μοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα τὴν λέξιν προκήρυξιν).
ἄγω = θεωρῶ, νομίζω. τὸ πρᾶγμα, δηλ. τὸ τάφω καλύψαι καὶ κωκύ-
σαι τινα. οὐχ ὡς παρ' οὐδὲν = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. φόνος = θάνα-
τος. δημόλευστος (λεύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ
δημοσίου λιθοβολισμοῦ. ἐν πόλει = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ.
προκείσθαι = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. σοι· δοτ. ἡθική. τάχα =
ταχέως. εὐγενῆς = γενναία τὸ ζῆτος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγήν). ἐ-
σθλῶν = ἔξι ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικαί. Ἀργείων · ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἔξεστράτευσε
μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὄποιων βασιλεὺς ἥτο ὁ Ἀδραστος,
πενθερὸς αὐτοῦ. ἔντιμον · ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἀταφος καὶ μὴ τυχῶν ὑπὸ¹
τῶν ζώντων τῶν νεομισμένων τιμῶν ἥτιμάζετο καὶ ἐν "Ἀδῃ" αὐλείων
πυλῶν · αὐλεῖοι πύλαι ήσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὄδον, ὅπως φάνεται
ἐκ τῶν : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλεῖος μὲν πύλη ἥτο ἡ κείμενη ἐν τῷ τοίχῳ
τῷ περιβάλλοντι τὸν οίκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ ὄποια ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι.** ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἴδεα, ὅτι ἀταφος νεκρὸς οὐδόλως ἥτο δεκτὸς εἰς τὸν "Ἄδην, δὲλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος. Πρβλ. Ἰδιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἔξης, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς "Ἄδην κτλ. **κωκῆσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἥτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι.** Θέλει νὰ ἔξαρχη τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον. βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γάρ κάμε·** δι' αὐτῶν ἡθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προβλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγέρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης, ὃστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπαθείας της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποιωῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσύλιαν· ὁ κατάδικος ὀδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἔκει. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. εἰ τάδ' ἐν τούτοις (=ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἥτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ = συγκοπιάζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ρήμα). **εἰ** **ξυμπονήσεις** καὶ **ξυνεργάση**· πλάγιαι ἐρωτ. προτ., πόθεν ἔξαρτῶνται; **κινδύνευμα** = ἐπικινδυνος πρᾶξις. **εἰ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποιόν τι κινδύνευμα λέγεις σκόπεῖν με,** **εἰ** **ξυμπονήσω** καὶ **ξυνεργάσομαι;** **κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκώνω πρὸς ταφήν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαχ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξύν τηδε χερὶ** = σὺν ἐμῇ χειρὶ = σὺν ἐμοὶ· (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκώνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). Ἡ**

γάρ; = ἄρα γε λοιπόν; σφέ = αὐτόν. ἀπόρρητον (ἐνν. ἡ μετ. ὅν, παράθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὄποῖν εἶναι ἀπηγορευμένον. τὸν γοῦν ἔμὸν = τὸν γ' ἔμὸν = τὸν ἴδικόν μου τούλαχιστον. οὐχ ἀλώσσομαι οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὑρεθῶ. προδοῦσα (κατηγορ. μετ.) = δῆτι ἐπρόδωσα. σχέτλιος (ἐκ τοῦ ἀρ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχο) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ως ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχισμένος. ἀντειρηκότος· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφάνεται καὶ πάλιν τὸ ζήθιος τῆς Ἰσμήνης). ἀλλ' οὐδὲν μέτα = μέτεστι. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἴργειν με τῶν ἔμῶν (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ μὲ ἐμποδίζῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἴδικῶν μου καθηκόντων. φρόνησον = σκέψητι, ἀναλογίσου. νῷν· δοτ. ἡθ. ως ἀπεχθῆς (ἐνν. πᾶσι) = πόσου μισητός. δυσκλεής = μὲ κακὴν φήμην (λόγῳ τῶν ἀναστοργημάτων του). ἀπώλετο = ἐχάθη (ἡθικῶς). αὐτόφωρος (αὐτὸς - φώρ, φωρὸς = κλέπτης) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθείς. ἀμπλάκημα = ἀμάρτημα. πρὸς αὐτοφ. ἀμπλακημάτων = ἔνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου ἀποκαλυφθέντων. ἀράσσω = κτυπῶ, κρούω ἵσχυρῶς (τυφλώνω). αὐτούργῳ χερὶ = ἴδια χειρί. αὐτὸς αὐτούργῳ· σχῆμα ἐπαλληλίας. ἔπειτα· δὲν ἐκφράζει δὲι αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. διπλοῦν ἔπος = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνὴ) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. λωβάομαι - ὠμαι = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. ἀρτάνη (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = σχοινίον, ἀγγόνη. λωβᾶται βίον = ἀτίμως τελευτᾶ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον της. δύο - μίαν· ἀντίθεσις. αὐτοκτονῶ = ἀλλήλοκτονῶ. κοινὸν μόρον = ἀμοιβήσον θάνατον. ἐπαλλήλοιν χεροῖν (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. δσω κάκιστα δλούμεθα (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὄποιον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. νόμου βίᾳ = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. εἱ παρέξιμεν (ρῆμ. παρέξειμι) = ἐὰν θὰ παραβῶμεν. ψῆφον = ὥρισμέγη ἀπόφασιν, ἐνῷ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἔσογσίαν. γυναιχ' = γυναικε. ως οὐ μαχουμένα = ως μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. ἔπειτα δέ· ἀντί: τοῦτο δέ. ἐκ χρεισσόνων = ὑπὸ ἵσχυροτέρων. ἀκούειν ταῦτα· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὡστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. ἀλγίονα (ἀλγεινὸς) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. αἰτοῦσα = παρακαλοῦσα. τοὺς ὑπὸ χθονὸς (ὅντας)· ἐννοεῖ τὸν Πολυνέκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. ξύγγνοιαν ἵσχω (περίφρ.) = ξυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. βιάζομαι τάδε = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὸς ἐδῶ. τέλος = ἀρχή, ἀξίωμα. οἱ ἐν τέλει ὄντες (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἀρχοντες. περισσός = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. νοῦν οὐδένα = κανὲν νόημα, τ. ἔ. εἶναι ὅλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικά· κινδύνευμα· ἡ λέξις ὑποδήλοι μικροψυχίαν τῆς Ισμήνης. ψλετο· δὲν ἐννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ’ ἡθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αίμομειξίας. ἀμπλακήματα· ἐννοεῖ τὰ ἀνοσιοργήματα του ταῦτα. πλεκταῖσιν ἀρτάναισι· ἐννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι’ ἣς ἀπηγγονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικαί. κελεύσαιμ' ἀν· ἐνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. ἔτι = (τῷρα) πλέον, τ. ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ δύοιοι ἐφανέρωσαν τὰ φρονήματά σου. δρῶ μετά τινος = συμπράττω μετά τινος· μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἀν ἡδέως = ἥθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπουν εὐχάριστον (εἰς ἐμέ): τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; δοκεῖ (ἐνν. εἰδέναι). κείνον δ' ἐγώ ἀντί : ἐγώ δ' ἐκείνον· προηγεῖται τὸ ἐκείνον πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). καλόν . . . φίλη . . . ἀσύνδετα, πρὸς ἔμφασιν. δσια = θεῖα, δίκαια. πανουργήσασα (ῥ. πανουργέω - ὦ) = ἀποτολμήσασα δίκαιον ἔγκλημα (σχ. δξύμωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνέκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, διότε ἡτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). δν = καθ' ὅν. τοῖς κάτω = τοῖς χθονίοις θεοῖς. τῶν ἐνθάδε· συγκρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῷ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). δοκεῖ (ἐνν. τό : ἀτιμάσαι . . .). τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. ἀτιμα ποιοῦμαι = θεωρῶ ἀτιμα. ἀμήχανος = ἀπορος, ἀνίκανος. τὸ δρᾶν· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἀρθρον. προέχομαι = προφασίζομαι. ἀν προύχοιο = (ἀντί προσταχτ.). ἐγώ δέ· ἴσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) ταλαίνης· γεν. τῆς αἰτίας. προταρβέω - ὦ = φοβοῦμαι ὑπέρ τινος. ἔξορθώ - ὦ = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστῶς). πότμος (πίπτω) = μοῖρα. κεύθω = ἀποκρύπτω. ικρυφῇ κεῦθε (πλεονασμὸς) = τήρησέ

το μυστικόν. σύν δ' αὔτως = ώσαύτως δέ. καταυδάω - ὁ = ὄμιλος, λέγω φανερό. ἔχθιων = μισητοπέρα. σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. θερμήν - ψυχροῖσι· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. ἀδεῖν· ἀρόβ' τοῦ φ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. οἶς· ἐνν. τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς γθονίους θεούς. εἰ καὶ δυνήσῃ γε (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἴσαι ἀρεστὴ εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό. γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῇς νὰ εἴσαι ἀρεστὴ (θάπτουσα). ἑράω - ὁ = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. ἀμήχανα = ἀδύνατα. ἀμηχάνων ἑρᾶς· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ: ἀδύνατα θηρᾶς. πεπάνσομαι (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὄριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. ἀρχὴν οὖ = οὐδαμῶς. ἔχθαίρομαι = μισοῦμαι: ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλων ἀντὶ παθητ. ἔξ = ὑπό. προσκείση = ἔσει (μετὰ θάνατον). δίκη = δικαίως. δυσβουλία = ἀφροσύνη. πείσομαι, τοῦ πάσχω. τοσοῦτον = τόσον μέγα. ἔα (μέτρ., συνίζησις) με καὶ τὴν ἔξ ἐμοῦ δυσβουλίαν· τὸ ὅλον συνάπτ. μὲ τὸ μέρος ἡ μὲ ίδιότητα αὐτοῦ. μὴ οὐ καλῶς (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐγὰ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. στείχω = βαδίζω, πηγαίνω. ἔρχη = ἀπέργεσαι. ἄνους = ἀπερίσκεπτος. ὄρθως = εἰλικρινῶς.

Πραγματικαί. οὗτ' εὶ θέλοις ἔτι πράττειν, ἥδεως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἔχαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιγειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσσα ταύτης, ὅρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὃς ἐπιλήσμονα τῶν καθηκόντων τῆς καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν τῆς. πλείων χρόνος, ἐκεῖ γάρ ἀεὶ κείσομαι· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ "Ἄδη. πολλὸν ἔχθιων ἔσῃ σιγῶσα κτλ. ὅποιον διαφραίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης; ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἔξεργεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἔξελθοισσα τῆς πόλεως προβῆ. εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέργεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιουτορόπως κενοῦται ἡ σκηνή·

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐγχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

ΠΑΡΟΔΟΣ (100 - 161)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ḡ α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντὶ ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. 'Η κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτὶς ἀελίου, φάσις φανὲν ἐπταπύλῳ Θήβᾳ, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτὲ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανὲν φάσις ἐφάνθησι**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἄμερας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὄφθαλμός τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὄφθαλμοῦ, ἵτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου τὸ πολλὰ συνώνυμα ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλλιστον **φάσις**, βλέφαρον ὄφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ρήμ. βλώσκω) = ἐλθοῦσα. **φώς, φωτὸς** (ό) = ἀνήρ. τὸν λεύκασπιν **φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐννοεῖ ὅλον τὸν στρατόν. ἥσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη=όπλισμός) = μὲν πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετγ. χρονική, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἵτοι ἀφοῦ ἔκινησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγήν. **δεξιτέρω χαλινῷ** = σὺν δεξιτέρῳ χαλινῷ. 'Ανήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρῳ ἀρματι, διότι τὴν ἴδιότητα δεξιτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὅλον ἀρματι, ἥτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἰρομαι** = παρακινοῦμαι, ἔξαπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἕρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβήτησις (διότι ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Ποιουνείκης ἐφίλονίκουν, ἀμφισβήτοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **δεξά κλάζων** = ἐκβάλλων δεξεῖς κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπτομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αἰετὸς εἰς γᾶν ώς** **ὑπερέπτα** = ώς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου, **χιονώδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονολεύκους. **ἰπποκομος** = ὁ κομῶν θριξὸν ἵππου. **κόρυς ιππόκομος** = περικεφαλαῖα ἔχουσα λόφον ἔξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀντιστρόφη. **στάξ** **ὑπέρ** **μελάθρων** = σταθεὶς (λαβὼν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἥμῶν. **φονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονὴ) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω μὲ ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπόν του). 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : στὰς δ' ὑπέρ μελάθρων φονώτων σαισι λόγχαις, ἀμφιγχανῶν στόμα κύκλῳ ἐπτάπυλον ἔβα· ἡ μετ. στὰς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιγχανῶν. γένυσιν· ἐτέθη δοτ. δργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὐδὲν μαστ. εἶναι γένυς = κυρίως ἡ κάτω σιατ. γάνω, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. γένυς = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. πλησθῆναι· ἀδρ. τοῦ πίμπλαμαι = χορτά-νω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸν πυργωτὸν περίβολον. **πευκάεις "Ηφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκί-πυργωτὸν πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : "Αρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφρο-νῶν δάκδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : "Αρης ἀντὶ θάλασσα κλπ.). πρὶν ἐλεῖν = πρὸ τοῦ διετη ἀντὶ ἔρως, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κλπ.). **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατέ-ἔφυργον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντένως ἔγινεν, ἤγερθη. **πάταγος "Αρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχείρωμα** = τὸ δυσκόλως κειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτη-σις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος "Αρεος. **ἀντιπάλω δράκοντι**· σις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος "Αρεος. **ἀντιπάλω δράκοντι**· σις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος "Αρεος. **χαναχή** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ἔρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων· ἡ γεν. δέξις ἥχος, κλαγγή (ἴδιᾳ μετάλλου) **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων· ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενική εἰς τὸ καναχή καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίσαις = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλτων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλτων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλτων ὄπλων. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνὸς (ὁ παλ-πεποίθησις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ λόμενος ἔνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος τοῦ βαλβίσ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ βαλβίσ. **τείχους προσδιορίζει τοπικῶς** τὸ ὄρμῶντα ἄκραι βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰς τείχους προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὄρμῶντα ἄκραι βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰς τείχους, εἰς τὰ ὄποια διὰ κλίμακος ὀνέβη ὁ Καπανέν. **νίκην** = νικητήριον κραυγήν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἵσχυρῶς· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ρίπτει** (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ ὄρμῶντα ἦδη ἀλαλάζει νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

στροφὴ β'. ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γῆ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. τανταλόματι = διασείσιμαι, τραυτόζομαι. πυρφόρος δῆς = δῆς πυρφ. (ὑπέρθεσις). βακχεύω = μαίνομαι. ἐπιπνέω (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). ρίπαῖς... ἀντί : ἄμα ρίπαῖς ἀνέμων = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὅρμῆς καὶ ταχύτητος. ἀλλα· τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὸ διπλῶς ἡλπιζεν). τὰ μὲν = τὰ μὲν σγέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουν), ὅσα ὠνειρεύετο. ἀλλα δὲ = (ἐνν. κακά). ἐπ' ἀλλοις = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). ἐπινωμάτω - ω = ἐπισωρεύω, προξενῶ. στυφελίζω (ἐκ τοῦ στυφελὸς = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ λιγυρῶς, πατάσσω. δεξιόσειρος (περὶ τῆς λέξ. ἴδ. πραγματικὰ) = λιγυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθός. λοχαγὸς = ἡγεμών. τέλη = φόρους, προσφοράς (έδω πρὸς τὸν Δία). τροπαῖος = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἔχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτήρ τῆς νίκης (εἴναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἵονει οἱ ἰδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχαλκα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῇ τὸ τρόπαιον). στυγερὸς = ταλαίπωρος, ἀθλιος. ω (δυϊκ.) = οἱ. φύντε· ἐναντιωμ. μετ. (ἀόρ. β' ἔφυν τοῦ φύομαι = γεννῶμαι). καθ' αὐτοῖν = ἐναντίον ἀλλήλων. στήσαντε = ἐγείραντες. δικρατεῖς = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. ἔχετον (ίστορ. ἐνεστ.) μέρος κοινοῦ θανάτου = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχουν) κοινοῦ θανάτου.

ἀντιστροφ'. ἀλλὰ γάρ = ἀλλ' ἐπειδή. μεγαλώνυμος = πολυύμητος. ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ = χαρεῖσα ἐξ ἵσου πρὸς τὴν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἦλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). ἐκ μὲν δὴ πολέμων = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. τίθεμαι λησμοσύνην = λησμονῶ. ἀντικείμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. παννύχιος καὶ πάννυχος = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. ἐλελίχθων (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). Θήβας· γεν. ἀντικ. ἐπέρχομαι = ἐπισκέπτομαι. ἄρχοι = εἴθε νὰ ἔξαρχῃ τοῦ χοροῦ. δῆε = ἴδοι. ἀλλὰ γάρ = ἀλλ' ὅμως (ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). νέον εἰληχώς (τοῦ φ. λαγχάνω) = νεωστὶ ἀναλαβών. νεοχμός = νέος, πρόσφατος. ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν συγετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· νεαράς συντυχίας ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδειλφῶν, ὁ ὄποιος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενὴς εἰς τὸν Κρέοντα. δὴ = ἄρα γε. μῆτις = σκέψις. ἔρεσσω (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῷ, ἀναλογίζομαι. ὅτι = διότι. λέσχη = ὅμιλία, εἴτα ὁ τόπος, ὅπου ὅμιλοιν, ἐδῶ συνέλευσις. σύγκλητος = ἔκτακτος (ἵδε πραγματικά). προτίθεμαι = συγκαλῶ δημοσίᾳ. πέμψας = μεταπεμψάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικαί. Ἀπὸ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὄποια ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἔξ ἐπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἔξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἔχθροῦ καὶ ἔξωτερικεύων ταῦτα διὰ τῆς φύσεως του. Εὔλογον δὲ ὅτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσκορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὄποιον δὲν ἥλπιζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσην χαράν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβας**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἡλέου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημνισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον ῥέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὄποιον ἐπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντει**· ἐνῷ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἤσαν δρακοντογενεῖς, ἤτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὄποιοὺς εἶχε σπείρει ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεύς γάρ μεγάλης γλώσσης...** πρὸς ποιὸν παρόμοιον ῥῆτὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλτων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἥδη δρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὄποιος ἦτο πατὴρ τοῦ ὅμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διός, διότι ἐκαυχήθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θῆβας, εἴτε τὸ ἥθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεύς. **Βαλβίδων**· βαλβίδες καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὄποιου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὄποιον εἰς τὸν ἵπποδρομον ἐλέγετο **ἄφεσις ἡ ἀφετηρία**· ἐνίστε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαιροι ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφρ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παραστέρων ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο αυρίων ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμοι σειράῖς ἢ παρήροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ἀφείλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλουν, ἔπειπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἴσχυρός. **ἐπτὰ λοχαγοί**· ἐπτὰ πύλαι ἦσαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνὶ τροπαίω**· ὁ Ζεύς ἦτο ὁ δοτήρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐγχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχήματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαιῶν καὶ ἄλλων ὅπλων τῶν ηττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ίδια θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὥραιοτάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτῳ Θήβᾳ**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ώραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτλ. **Βάκχιος**· ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διός καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ίδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155-161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπταιστοι ῥύθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξεργομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναγρονιστικῶς εἶναι ἡ κατὰ τοὺς ίστορικοὺς χρόνους γινομένη ἔκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἔκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἔκτάκτους, τὰς ὄποιας συνεκρότουν δι' ἐπειγούσας καὶ ἔκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὄποιας ἔκάλουν **ἔκτάκτους**. συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει κοινῷ κηρύγματι, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλωφ. σάλωφ = μὲν θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαττῶμένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλεῦον σκάφος). τῆς σείσαντες = συγκλονίσαντες. πομπὸς = ἀπεσταλμένος, κλητήρ. δίχα σείσαντες = ἔκ πάντων = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. ἔστειλ' ίκέσθαι = μετεπεμψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. εἰδῶς (αἰτιολ.). κράτη θρόνων = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπείας). ὄρθου = ἐκυβέρνα, ὀδήγει ὄρθως. διώλετο = ἐγκρίθη. μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν = ὅτι παρεμένετε μὲν σταθερὰ φρονήη. μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν = ὅτι μένετε πιστοί). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εὖ εἰδὼς τοῦτο μὲν νήματα (ὅτι μένετε πιστοί). σέβοντας ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατού, τοῦτ' αὐθίς, ἡνίκα Οἰδίπους σέβοντας ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατού, τοῦτ' αὐθίς, ἡνίκα Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, καπέπι διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνους (Λατού καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. πρὸς διπλῆς μοίρας = ἀπὸ κοινῆς μοῖραν (θανάτου). παίσαντες καὶ πληγέντες = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. σύν αὐτόχειρι μιάσματι = σύν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ίδιοχειρού μιαρᾶς πράξεως. κράτη καὶ θρόνους· σχῆμ. ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἔξουσίαν). δὴ = ὡς εἶναι γνωστόν. κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν διλωλότων (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστείαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πληγειστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. ἀμήχανον = ἀδύνατον. παντὸς ἀνδρὸς (ἐνν. ἀρχοντος). ἐκμαθεῖν (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. γνώμην = τὰς ἴδεας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων ψυχήν, φρόνημα, γνώμην, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθεῖς φρόνημα. πρὶν ἀν· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κλπ. ἀρχαῖς τε καὶ κνημῖδες = ἐν τῇ ἵκανότητι τῆς διοικητικῆς ἔξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίλαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἀνδρα δεῖται » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἵκανότητα τοῦ ἀρχοντος). ἐντριβής φανῆ = δοκιμασθῆ. ἐμοὶ γάρ... 'Ο Κρέων ἀρχοντος).

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἔγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὅμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἔξ αὐτοῦ ἡ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ρ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῷ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐννοηθῇ ὁ παρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. μείζον' (α) = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλον). ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας· β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = ἡ τὴν αὐτοῦ πάτραν. οὐδαμοῦ λέγω (ἐνν. εἶναι) = οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μείζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἵστω Ζεύς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, διν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἵστω (οὗδα) = ἀς εἶναι μάρτυς. οὔτ' ἀν σιωπήσαιμι, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθέτ. μετ. δρῶν = εἰ δρώῃ. ἄτη (ἡ) = ὅλεθρος, καταστροφή. τοῦτο = τὸ ἔξης. γιγνώσκω = ἔχω πρὸ διφθαλμῶν. ἥδε, ἡ πόλις. πλέοντες (ὑποθ.) μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. ποιούμεθα = ἀποκτῶμεν. δρθῆς = εὐτυχούσης, οὔσης σώκας. τειοῖσδε νόμοισι = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. αὔξω = μεγαλύνω, μεγαλυτέρων καὶ ἐνδοξοτέρων καθιστῶ. ἀδελφὰ τῶνδε = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. πάντ' ἀριστεύσας δορὶ = καθ' ὅλα ἄριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). δσα ἔρχεται κάτω = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. Πολυνείκη λέγω· παράθεσις τοῦ ἔνναιμον. ἔγγενεῖς = ἔγχωρίους. φυγάς κατελθών = ἐπανελθὼν ἐκ τῆς φυγῆς. πρῆσαι (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. κατ' ἄκρας (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἔως κάτω) = καθ' ὀλοκληρίαν. κοινοῦ πάσασθαι (πατέομαι) = νὰ γειθῇ ἀδελφικοῦ ἡ συγγενικοῦ αἴματος. τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω = προσφέρω κτέρεα ἡ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. πρὸς οἰωνῶν· ποιητ. αἴτιον. ἔδεστὸν = ἔδεσθὲν = κατασπαραχθέν. αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι = μεταχειρίζομαι κακῶς, κακοποιῶ. φρόνημα = θέλησις· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἐαν δ' ἀθαπτον καὶ ιδεῖν δέμας (Πολυνείκους) ἔδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κούποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τούλάχιστον θὰ τύχωσι μεγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκην, ἀλλὰ περὶ Ἰσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ Ἰση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ Ἰσου, ἐνῷ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὅμοιως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ Ἰσου, ἐνῷ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). Θανῶν καὶ ζῶν· πρωθύστερον. τὸν δύσνουν καὶ εὔμενη· προσδιορ. ἀναφορᾶς. δύσνους = δυσμενής, ἐχθρός. που = ὡς νομίζω. ἔνεστί σοι = εἶναι δικαιώμά σου. νόμῳ χρῆσθαι = νομοθετεῖν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσι ζῶμεν. ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὄρατε ἡ σκοπεῖτε) τῶν εἰρημένων = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπὲρ ἐμοῦ. νῦν = λοιπόν. βαστάζειν (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. προτίθημι = ἀναθέτω. ἐπίσκοπος = σκοπός, φρουρός. ἐπεντέλλω = πρὸς τούτοις διατάσσω· ἡ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἥτο: τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, δ ἐπεντέλλοις ἔτι ἄν; ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον προσέτι ἥθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἡ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ τοῦτο καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἥθελες διατάξει; ἐπιχωρῶ = ἐπιτρέπω. τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. τάδε = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. δις ἐρᾶ... ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὅστε οὕτος νὰ ἐπιθυμῇ. καὶ μὴν = καὶ ἀληθῶς. μισθὸς (εἰρων.). ὑπὲρ ἐλπίδων (ἀναγκ. αἴτιον). τὸ κέρδος = ἡ ἐλπὶς τοῦ κέρδους. διώλεσεν· γνωμ. ἀδρ. = συνήθως καταστρέψει.

Πραγματικαί. ἄνδρες. ἐξελθῶν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ ρύθμῳ σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικοὺς στίχους 155 - 156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβὼν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετά τίνος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορόν, ἀπλῶς καὶ συγτόμως διὰ τοῦ «ἄνδρες», ἀνακοινοῦ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματός του καὶ ἔξαγγέλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. ὅτι ἥδε ἐστὶν ἡ σώζουσα κλπ. Τὴν ὡραίαν ταύτην ἴδεαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φύλους, ἥτοι ἀν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἀν δὲν ἔγωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἔξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. ΙΙ 60) «Ἔγὼ γάρ ήγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασκαν δρθουμένην ὀψελεῖν τοὺς ἴδιώτας, η καθ' ἔκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλομένην...». ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει η ἀντίληψίς, ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει η ἀντίληψίς,

ὅτι αἱ ἐπιτύμβιοι γοσὶ εἰσέδυσον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἔφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. τοὺς ἐγγενεῖς = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινὶ τόπῳ, λέγεται δὲ πρῆσαι, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεούς, διότι θὰ ἔκαπιντο μόνον τὰ ιερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεγθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς γρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, γωρίς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 - 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. ὑπὸ τάχους = ἐνεκα ταχύτητος. δύσπνοις = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμακίνων. ικάνω (σημασ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. κοῦφον ἔξαρας πόδα (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., η ἔχω ἔλθει. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθυντ.), δὲ μετογ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθυντ.), δέ ποστε νὰ εἶναι ἐλαφρός, βαδίσας πολὺ ταχέως. φροντίδων· γεν. ὑπόστητος νὰ εἶναι ἐλαφρός, βαδίσας πολὺ ταχέως. φροντίδων· γεν. πολλὰς γάρ ἔσχον κειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὑπερ σημαίνει σταθμούς. πολλὰς γάρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἡνάγκασκαν νὰ κάμω πολλούς σταθμούς. κυκλῶν ἐμαυτὸν ὄδοις εἰς ἀναστροφὴν = κάμων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὄδου μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). αὐδάω - ω = λέγω. ηδύδα μυθουμένη, πλεονασμός. οἴ = ἔκει ὅπου. δίδωμι δίκην (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. μολῶν (βλώσκω) ύποθετ. μετ. τλήμων = θύλιος. τάδε = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. οὐκ ποιθετ. μετ. τλήμων = θύλιος. τάδε = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα; οὐκ ἀλγυνῆς; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; ἐλίσσω = ἀνελίσσω ἀλγυνῆς; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; σχολῆ βραείς τὸν νοῦν μου. ἀνύτω καὶ ἀνύω = διανύω, διατρέχω. σχολῆ βραείς τὸν νοῦν μου. ἀνύτω καὶ ἀνύω = διανύω, διατρέχω. σχολῆ βραείς τὸν νοῦν μου. διαδέσω καὶ μετὰ δυσκολίας. βραχεῖα μακρά· διέζυμωρον σχῆμα. διᾶς = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. βραχεῖα μακρά· διέζυμωρον σχῆμα. ἐνίκησεν = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν η γνώμη, ίποκ. αὐτοῦ τὸ : δεῦρο μολεῖν. κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερω = καὶ ἀν θὰ εἴπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἀν μολεῖν. κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερω = καὶ ἀν θὰ εἴπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἀν σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. δράττομαι τινος = πιάνομαι η κραθοῦ ἀπό τι. τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἀλλο πλὴν τὸ μόρσιμον = ὅτι δὲν τοῦμαι ἀπό τι. τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἀλλο πλὴν τὸ μόρσιμον = ὅτι δὲν

(ἐνικ. ἀντὶ πληθ.) = καὶ ἡ ὑπόθεσις θὰ κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κτυπήματα· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐννοουμένης ὑποθ. εἰ μή τις ἔλεγεν, ἢτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προτάσεις. εἰς γάρ τις ἦν ἔκαστος οὐδειργασμένος = διότι εἰς ἔκαστος ἔξ ήμων, οίοσδήποτε (τό : τις) καὶ ἀν ἥτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἥτο ὁ διαπράξας τὸ ἔργον. καὶ οὐδεὶς ἐναργῆς = καὶ οὐδεὶς ἐφανερώνετο ὡς ἀληθινὸς δράστης. ἀλλ ἐφευγε μὴ εἰδέναι = ἀλλ ἡρνεῖτο, ὅτι ἐγνώριζε (πλεον. ὁ μή). μύδρος = σίδηρος πεπυρακτωμένος. πῦρ διέρπειν = καὶ νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. δρκωμοτῶ θεοὺς = ἐπικαλοῦμαι μεθ' ὄρκου τοὺς θεούς. τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γνῶσιν περὶ τινος (ὅτι κτλ.). βουλεύσαντι· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ μήτε = μήτε ὅτι τὸ διενοήθη (αἱ μετοχαὶ κατηγορ.). δτε (αἰτια). οὐδὲν ἦν ἥμεν πλέον ἐρευνῶσιν = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ωφέλειαν) εἰχομεν, ἀν καὶ ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἐρεύνας. πέδον = τὸ ἔδαφος. νεύω = κλίνω κάτω. καλῶς πράττω = εὖ πράττω = εύτυχω, σφίζομαι. δπως πράξαιμεν· πλαγ. ἐρώτ., ἔξαρτ. ἐκ ρήμ. γνώσεως σημαντ. (ἐγνωρίσκομεν), ὅπερ κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἰχομεν (= ἡδυνάμεθα). μῆθος = λόγος. ἀνοιστέον (ἀναφέρω). τούργον = τὴν ταφὴν τοῦ Πολυνείκους. καὶ ταῦτ' ἐνίκα = καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὕτη. ὁ πάλος (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. καθαιρεῖ = κατεδίκασε. τάγαθὸν (εἰρων.). οὐχ ἔκοῦσιν (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) = χωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικάι. ἄναξ... ὁ φύλαξ εἰσῆλθε διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν· ἡθιογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. 'Ο ποιητὴς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἐξάρῃ τὸ ἰδανικὸν ὑψος τῆς 'Αντιγόνης. τὸ μόρσιμον· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδουν ἰδιαιτέρων σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ δόποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας· δηλ. ἀπλῶς ἐπασπάλισε διὰ χώματος τὸ πτῶμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωντε τὴν κανονικὴν ταφήν· διὰ τοῦ ἐφαγιστεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρικὰς τρισπόνδους χοάς. ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος· οἱ φύλακες εἰχον ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ νε-

χροῦ καθ' ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὅποῖος ἀνέλαβε λίαν πρωὶ τὴν φρούρησιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη λίαν πρωὶ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἡ ἥλιθον ἐκεὶ μετὰ τὸ γενόμενον. ἄγος φεύγοντος· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβὴς ἐκεῖνος, ὅστις εὔρισκεν ἀταφὸν πτῶμα καὶ δὲν ἔρριπτε τούλαχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μοιμφὴ κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξαντος νὰ μὴ ταφῇ τὸ πτῶμα). Ἡμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους· ταῦτα ἥσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἡ θεοδικιῶν, αἱ ὅποιαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιοτέρας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἔνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένου σιδήρου ἡ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἔπερπε δὲ νὰ ἔξελθῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐὰν ἦτο ἀθῷος. δρκωμοτεῖν· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάρις, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεούς. κάμε τὸν δυσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγίνετο ὡς ἔξῆς: ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἡ ἀγγείου καὶ ἔπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἔξεπήδα εἰς κλῆρος, ὁ ὅποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαχόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. μή τι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι,** ἀφ' ἡς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν** καὶ **μεστῶσαι** με **ὅργης** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμ. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς). Διὰ τοῦ **κάμε** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἔμοί τι** τοῦ χυροῦ. **ἄνους** τε καὶ **γέρων** ἄμα, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: **ἄνους** καίπερ γέρων ὃν = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εῖσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἡ μετοχ. αἰτιολ.) = ἔξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρόω - ω** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συνάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἔξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεῦγμα θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν· ἡ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἑπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακούς; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ροθῶ τινι = ψιθυρίζων ἀποδίδω ὑβρεις κατά τινος. λόφος = τράγηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῷ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων). διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἔμε = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἔξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.). ἡ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἡ κατηγορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας, ἡ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκεύασμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο, τὸ νόμισμα, ἀντί: οὗτος ὁ ἄργυρος. ἔξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθιδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἵστασθαι = ὥστε νὰ προσκυρωσῶν, νὰ λαμβάνων κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνωμ. ἀδρ. δυσσάβεια παντὸς ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρνυμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἥνυσσαν - ἔξεπραξαν (γνωμ. ἀδρίστοι)· τὸ β' ὅημ. = συνήθως κατορθώνουν. ἵσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἔκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὁμαλωτέρα, ἐὰν ἔξεφέρετο ὕδε: οὐχί ύμιν "Αἰδης μοῦνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ὃν τὴνδε δηλώσῃ" ὑβριν. τὴν ὑβριν = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὅθεν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὅθεν οἰστέον (ὅημ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πρόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἔξης. ἐξ ἀπαντοῦς = ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχρῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἴτ.) ἐκ τῶν αἰσχρῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Λί μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν . . . = ὅτι καὶ τώρα διμίλεῖς (ὅπως καὶ πρωτύτερα) μὲν δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι; **δάκνω** = δαγκώνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὠσὶν ἢ ὅπι... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαὶ = ἀλλὰ πῶς. **ρυθμίζω** = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου· πρόληψίς, ὅντι ποῦ ἔστιν ἡ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς . . . σὲ τὰς φρένας· σὺ· καθ' ὅλον καὶ μέρος. **λάλημα** = φλύαρος. **ἐκπεφυκός** (ἀντί - καὸς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἴσαι ἐκ φύσεως φλύαρος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οἷμ' ὡς δῆλον εἰ ἐκπεφυκός λάλημα. **οὐκουν** τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμὶ) **ποτὲ** = οὐσας εἴμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰκδήποτε περιπτώσει τοῦτο τούλαχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. **καὶ ταῦτα** (προσδιορ. τοῦ προδοίους) = καὶ μάλιστα. **ἡ δεινὸν** = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. **ψευδῆ δοκεῖν** = νὰ σγηματίζῃ ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. **ἄδοκεῖ γε** = τούλαχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὅστε ἡ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἡ δεινόν** ἔστι δοκεῖν τούτῳ **ψευδῆ** **ἄδοκεῖ**. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἴναι φοβερὸν νὰ ἀπατᾶται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. **κόμψευε τὴν δόξαν** = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν **δοκεῖν**. εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντέίνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. **τοὺς δρῶντας** (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλούς) = τὸν δράστην, οἵοισδήποτε καὶ ἀν εἶναι. **ἔξερῶ** (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. **δειλὰ κέρδη** = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. **πημοναὶ** = συμφοραί (ἀφ' οὐ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὔχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δράστης. **ἔὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ ἀντί**: εἴτε ληφθῇ εἴτε μή. **οὐκ ἔσθ' ὅπως** = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδέλλως. **ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς** = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποιθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεγθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικάι. παῦσαι. παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. **πότερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξην τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἡ ταφή, τὸ ἔεῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατον τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπεν οἱ θεοὶ ἡ νὰ τιμῶσι τὸν Ποιλυνείκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἡ νὰ τιμῶσι τοὺς κακούς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νὰ ἀλγηθεύῃ, διότι αὐτὸς ἥλθε νὰ καύσῃ τοὺς ναούς των... ὅμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἔκυτοῦ ἀναιρεῖται. πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες· ἵδιον τῶν τυράννων εἶναι νὰ ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. κρεμαστοί· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νὰ ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νὰ μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων θεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. τὰ δεινὰ = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες μέτρον ἐπί τε καλοῦ καὶ κακοῦ). ἡ σύνταξις παρατακτική, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδέν ἔστιν ἀνθρώπου δεινότερον. κούδεν = καὶ ὅμως τίποτε. δεινότερον (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). πέλω = ὑπάρχω. τοῦτο· ἀντὶ οὗτος. πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ = διαπερᾷ τὸ πολιὸν πέλαγος. χειμερίω νότῳ = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ δροῦα τὸν περικλύζουν. ὑπερτάτα = μεγαλειοτάτη. ἄφθιτος = ἄφθαρτος, αἰώνια. ἀκαμάτα = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκαμμούσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). ἀποτρύομαι = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάταν, ἄφθιτον κλπ.). ἔλλομαι = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινοῦμαι). πολεύω = ἀροτρῶ, καλλιεργῶ. ἵππειώ γένει· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμίνων.

ἀντιστροφὴ α'. κουφόνους = ὁ ἔχων κούφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. φῦλον = συῆγος. δρυΐθων = πτηνῶν. Τὸ ἀμφιβάλλω ὅπως καὶ τὸ περιβάλλω χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. ἄγει = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οὐκαδὲ). έθνη = γένη. εἰναλίαν τε φύσιν = καὶ τὰ θαλάσσια εἴδη (τοὺς ἰχθύς κτλ.). πόντους εἰναλίαν πλεονασμός· τὰ φῦλα ον., ἔθνη, φύσιν χρησιμ. ὡς ἀντικείμ. τοῦ ἀμφιβάλλων ἄγει. σπείρα δικτυόκλωστος = δίκτυον νηματόκλωστον. περιφραδής = πολυμήχανος, περίνους (φραδὺς = συνετός). κρατεῖ = ἔξουσιάζει, δαμάζει.. μηχαναῖς (δοτ. δργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὃν ὁ ἀνθρώπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). ἄγραυλος = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλικόζομενος, ὁ ἀγροδιαιτος. ὀρεστιβάτης = δρεστίβιος. λασιταύχην = ὁ ἔχων λάσιον (δασὺν) αὐχένα. δχμάζομαι (ἐκ τῆς ρίζ. ἔχ τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω **ζυγῷ** = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμής** (ἀ - κάμνω) = ἀκαταπόνητος.

στροφὴ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἄναρθρον τῶν ζώων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἀνέμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἵδεα. **ὅργη** = ὥρμή, ρόπη. **ἀστυνόμοι** **ὅργαι** = ἡ ὥρμή πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδιδάξεν δεῖς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν). **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός. **δύσομβρα** **βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βρογῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόειν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὥργας καὶ φεύγειν (ἔθηκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων δυσαύλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐπέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐπέθη πλησίον τοῦ παντοπόρου πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἀσπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεσθαι). **"Αιδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἡ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἴατρικήν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀντιστροφὴ β'. **τὸ μηχανόνεν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν** · ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡ ἐπί. **ἐσθλὸν** = ἀγαθόν. **ἔρπω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ (ἡ μετ. ὑποθ.). **νόμους χθονὸς** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαιαν** = καὶ τὸ δί' ὅρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **νψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὅτῳ ξύνεστι** (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλὸν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύνοικος. **μήτ' ἵσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀμφοτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὄποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικαί. πολλὰ τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ḡσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίων νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδμασιν· πόσας προύδους καὶ γιγαντιαῖς ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἀνθρωπὸς ἐν τῇ ναυσιπλοῖᾳ; λέγει δὲ **χειμερίων νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἐλλάδι καθιστᾶ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γάν·** ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτίζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Πέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ἴδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φυούσης καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς. **ἱλλομένων ἀρότρων, ἵππειών γένει πολεύων·** οἱ ἀργαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὅμηρικῶν χρόνων, γηραιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίνους, αἱ ὥποιαι μετὰ τοὺς βοῦς ἔθεωροιοῦντο αἱρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἦσαν ἀφειρωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα.** ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔναρθρον λόγον, τὸν ὄποιον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιουργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, ὁ Πιθαγόρας κλπ., λέγει δὲ ἀνεμόσεν τὸ **φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἴδεας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινησίας τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὰς ἴδιες ταχύτητας ταύτας, καὶ ἴδιᾳ τὰς πρὸς διαιρέσιν καὶ ἐνδιαιθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι φυσεῖ ὁ ἀνθρωπὸς πολιτικὸς καὶ κοινωνικός, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ἴδιες ταχύτητας ταύτας, καὶ ἴδιᾳ τὰς πρὸς διαιρέσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτεῖδν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἀνθρώποι πρὸς ἄλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἔδιδαχατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη...** ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτὰς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῷ πρότερον κατηγορίζετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουγούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφύλακτικά μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἦλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασται.** "Αἰδα μόνον φεῦξιν ούκ ἐπάξεται· πῶς

παλαιίει δὲ ἄνθρωπος διαρκώς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον; σχετικῶς δὲ μὲν τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν γάρον δὲν μπορεῖ δὲ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ ». νόμους χθονός, θεῶν δίκαιαν· ἐννοεῖ βεβαίως τό τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἡ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὅποια δὲ τέλειος πολίτης διέπλειται νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α') 376 - 440

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θοῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). ἀμφινοῶ = μετ' ἀμφιβολίας προσβλέπω, ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω. βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἔτο : δαιμόνιον τέρας ἔστι τόδε, ἐς δὲ ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογήσω (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς γὰρ ἀντείπω. εἰδώς . ἐνκαντ. μετ. Οἰδιπόδα = Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. τί ποτε (ἔστιν) ; τι ἄρα γε συμβαίνει ; οὐκ ἄγουσσι σέ γε ἀπιστοῦσαν δή που τοῖς βασιλείοις νόμοις ; δὲν σὲ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; καθαιρῶ = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφάρῳ. ἐν ἀφροσύνῃ = ἐν ἀφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράττουσαν. ἥδ' ἔστ' ἐκείνη... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐκείνη ἡ ἔξειργασμένη τούργον (τὴν ταφὴν) ἔστιν ἥδε. Θάπτουσαν μετ. κατηγορημ. ὅδε = ἴδού. ἄψιρος (ἀψ- ρέω) = πάλιν. ἐς δέον = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. τί δ' ἔστιν ; (ἐκπληξις). ξύμμετρος (ἐπιρρημ. κατηγορούμ.). ποίᾳ τύχῃ ; = ταύτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; προύβην = ἥλθον. οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ δόποιον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῇ μεθ' ὅρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνη. Φεύδω = διαψεύδω. ἡ πίνοια = ἡ δευτέρα γνώμη. τὴν γνώμην = τὴν πρώτην γνώμην. σχολῆ = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. ἔξαυχῶ = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς· ἀναγκαῖτοιν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐπεὶ ἔξηγάχουν ἐγώ σχολῆ ποθ' ἀν ἥξειν δεῦρο... χειμάζομαι = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. οὐδέν ἔοικεν = οὐδόλως ὄμοιάζει. μῆκος = κατὰ τὸ μέγεθος. χαρὰν (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαράν του ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). καίπερ ὃν ἀπώμοτος δι' ὅρκων (πλεονασμό). = ἀν καὶ εἴχον ὅρκισθη (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). καθηγέθη, ἵδε τὸ ἀνωτέρω καθαιρῶ. τάφον κοσμοῦσα (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφὴν

14

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο = δὲν ἔγινε αλήρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φοράν). Θούρματον = τὸ ἔρματον = τὸ εὑρημα. κρίνω = ἀνακρίνω. ἔξελέγχω = ἔξετάξω. δίκαιός εἰμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ.;) = δικαιοῦμαι. ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι (πλεον.). τῶνδε κακῶν = τῶν ἀπειλθεισῶν ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. τῷ τρόπῳ = τίνι τρόπῳ. πόθεν· ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει κίνησις. ή καὶ ξυνιεῖς; = ἄρα γε ἔχεις σαφῇ συνειδῆσιν τῶν λεγομένων σου ; δρθῶς = ἀκριβῶς. ίδων· αἰτιολ.-τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐν τῶν προηγουμένων : ὁρθῶς λέγω. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : ίδον ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρόν, διν τὸν ἀπεῖπας θάπτειν. ἀπεῖπας, τοῦ ἀπαγορεύω. ἐπίληπτος = ἐπ' αὐτοφάρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. ὅπως γάρ ἥκομεν (ἀντὶ ἥκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. τὰ δεῖν' ἔκειν' ἐπηπειλημένοι = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκείνας ἀπειλᾶς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἡπειλήθη καὶ ἐπανῆλθε μόνον ὁ φύλαξ ἔκεινος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανῆλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσηραν τὴν κόνιν). σαίρω = σαρώνω, ἀποκαθαίρω. κατέχω = καλύπτω. μυδάω = εῖμαι θρόνος, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. ἄκρων ἐκ πάγων = ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρων κατηγορ. καὶ ὅχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. ύπήνεμος = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. δσμήν... ή σειρὰ τῶν λέξεων : πεφευγότες δσμήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς ῥένας ήμῶν ή ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπομένη δσμή. ἔγερτι = ἀγρύπνως, ἔγρηγορτι. ἐπίρροθος = θριστικός. κακοῖσιν = διεύδεσι, κακολογίαις· ἀκηδῶ τινος = παραμελῶ τι. εἰ τις ἀκηδήσοι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἔξ ἐννοουμένου φύβου σημαντ. φήμ. πόνος = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρυνρήσεως τοῦ πτώματος). ἦν = ἐλάμβανον χώραν. ἔστε = ἔως ὅτου. μέσω· κατηγορ. ἐν αἰθέρι μέσῳ = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). θάλπω = καίω (ὡς ἀμετάβατ. ἐδῶ). τυφώς = μανιάδης, καταιγιδώδης ἄνεμος, θύελλα. σκηπτὸς = ἀνεμοστρόβιλος. οὐράνιον ἄχος (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηνία. πίμπλησι (ἐνν. τοῦ σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). αἰκίζω = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. φόβη = φύλωμα. ςλης πεδιάδος = τῶν δένδρων τῆς πεδ. ἐν δέ, ἐπιρρηματ. = προσέτι δέ. ἐμεστώθη (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου) = ἐπληρώθη. μύω = κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). εἰχο-

μεν τὴν θείαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸς τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακωκύει πικρᾶς δρυιθος δέξιν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου δέξιαν κραυγὴν πικραμένου (ἔξωργισμένου) πτηγοῦ. λέχος εὔνης = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς της. δρφανὸν = ἐστερημένην. κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὔνης = ὥστε νὰ εἴναι κενή. δρφανὸν κενῆς (πλεον.). ϕιλὸν = γυμνὸν (τῆς κάνεως). γόοισιν ἔξωμωξε κενῆς (πλεον.). γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἀράς (τμῆσις) ἡρᾶτο = ἔξέφερε δὲ φοιβερὰς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασκ αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὑδρία, τὸ κανάτι. χοαὶ = σπονδαὶ. στέφει = στεφανώνει, περιφραίνει. ιέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω της. σύν - θηρώμεθά (τμῆσις) νιν = συλλαμβάνομεν ταῦταγρόνως αὐτήν. ἥλέγχομεν = ὀνειρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἡδέως ἐμοιγε καλγεινῶς ὅμα = συγχρόνως πρὸς εὐγχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τούλάγιστον. ἥδιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἔγειν... φίλους, ἐνν. τὴν 'Αντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἥσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπὸλαβεῖν = νὰ θεωρήσω. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό : εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἔγειν ἀλγεινὸν) ἥσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικαί. Έν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδῷ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ 'Αντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακοιλουθήσασα δεινὴ σύγκρουσις αὐτῶν. Ο χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἰσόδον τῆς 'Αντιγόνης ἔξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατί ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἔκπληξιν; **Οἰδιπόδα.** ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς 'Αντιγόνης προέρχεται αἵονει ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. ἦδ' ἐστ' ἔκεινη... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὄμιλετ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὄμιλετ τώρα ὁ φύλαξ; ἔρματον· ἐλέγετο ποτὸν· πῶς ὄμιλετ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; ἔρματον· ἐλέγετο οὕτω τὸ εύτυχες εὔρημα, τὸ ὄποιον ὀφείλετο εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ θεοῦ 'Ερμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὄσάκις οἱ 'Αρχαῖοι εὔρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουν «κοινὸς Ἐρμῆς». τυφώς ἀείρας σκηπτόν... ἡ φοβερὰ περιγραφὴ τοῦ τυφῶνος ἔξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν ἄνδρες, οὐχὶ ὄμως καὶ αὐτή. χοαῖσι τρισπόνδοισι· αἱ τριπλαιὶ σπονδαὶ ἥσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἀλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἀλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμάς ἔχοντον αὐτὰς ἡ χωριστὴ ἑκάστην ἡ ὅλας ὄμοι, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἴερεὺς χάγει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοάς ἐλαίου καὶ ὕδατος. ἥσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. σέ, ἐνν. τὸ λέγω ἡ κρίνω. **νεύω** = κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας τῆς πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλὴ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς** = ὄμολεγεῖς. **καταρνέομαι - οῦμαι** = ἀρνοῦμαι Ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : φῆς ἡ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε ; καὶ φημὶ κούκ... σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ὁ ἀπάντησις εἶναι ὄμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὖσα τοιουτορόπως πειρατικὴ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἴ** = ὅπου. **αἰτία** = κατηγορία. **ἔξω** ἐλεύθερον (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταφιεννύμενος ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος** = οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἥδησθα** · ἀρχαιοπερέστερος τύπος τοῦ ἥδεις (οἴδα). **τάδε** = τὸ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ'** οὐκ ἔμελλον (ἐνν. εἰδέναι) = καὶ διατὶ ὅχι. καὶ **δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται) = καὶ ὄμως (μοιονότι δῆλο. ἐγνώριζες). **γάρ** · **αἰτιολογεῖ** τὸ ἐννοούμ. ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... ἐν ἀνθρώποισι = μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον** = ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην Ἰσχύν. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετά τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ** = ἀσάλευτα, στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θηγτὸν ὅνται** ἐναντ. μετ. **ώσθ'** **ὑπερδραμεῖν** (τοῦ ὥρματος ὑπερτρέχω) = ὡστε νὰ τὰ παραβῇς. **ζῆ** = Ἰσχύουν, ἔχουν κῦρος. **ἔξ ὅτου** **'φάνη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναρχ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον** = δὲν

είχον σκοπόν. δείσασα (δέδοικα). φρόνημα = θέλησις, διάθεσις. ἐν θεοῖσι = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. ἔξηδη (ἔξιδα) = ἐγνώριζον καλῶς. θανουμένη = κατηγορημ. μετ. πρόσθεν τοῦ χρόνου = πρὸ τοῦ πεπρωμένου χρόνου. αὗτε = τούναντίον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). δότις γάρ... (ὁ γάρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). ἐν πολλοῖς κακοῖς = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας της, πατρός, μητρός, ἀδελφῶν της). κατθανών· ὑποθ. φέρει = λαμβάνει, ἀποκομίζει. οὕτως = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. παρ' οὐδὲν ἄλγος ἔστι = οὐδόλως μὲ λυπεῖ. τὸ τυχεῖν τοῦδε... εἶναι ὑποκείμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ παρ' οὐδὲν ἄλγος κατηγορ. αὐτοῦ. κείνοις ἀν ἥλγουν (ὁ ἀν ἐτέθη διετί τίνος εἴδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἡ ἀπόδοσις); τὸν ἔξ ἐμῆς μητρὸς (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα) ἀθαπτον νέκυν κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. εἰ τὸν ἔξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ' ἀθαπτον ἡνσχόμην νέκυν = ἐὰν ἥθελον ἀνεχθῆ, ὅστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρὸς γεννηθεῖς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἀταφος. τοῖσδε = δι' αὐτό. ἀλγύνομαι = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα... σχεδόν τι μώρω μωρίαν διφλισκάνω (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μέν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἵσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σὲ μωρόν. τὸ γέννημα = ἡ ἴδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. ωμὸν (ἐνν. δν̄) = διτε εἶναι σκληρόν, ὡς προελθόν ἐκ... εἴκω = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. κακοῖς = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). τὰ σκλήρ' ἄγαν = τὰ λίαν ἄκαμπτα. πίπτειν (ἀντί κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ ἵσθι) μάλιστα = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. ἔγκρατής = ἰσχυρός. ὀπτὸν ἐκ πυρὸς (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. περισκελῆ (κατηγ.) = ὅστε νὰ σκληρινθῇ πολὺ. θραυσθέντα, ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰσίδους ἀν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σλήρον (ὄντα) ὀπτὸν περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ τεμάχια. θυμοῦμαι = ἔξαγριοῦμαι, εἴμαι θυμοειδῆς. καταρτύομαι = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. γάρ· αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἡ 'Αντιγόνη) διότι... οὐκ ἔκπέλει = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. μέγα φρονεῖν = μεγαλοφρονεῖν. δοῦλος (ἀντὶ ὑπήκοος) δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ύβριζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ύπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβανεν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀρ' οὖν ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ἦδε· καὶ οὐχίζειν πρὸς τὸ βέβρις, ἀντὶ τόδε, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ κωνῆσιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καὶ, ἂν καὶ τὰ ἐπράξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ή = ἀλήθεια, εἰς τὸ α' ἀνήρ ἐνν. εἰψί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὄποιον γίνεται ἐκ τοῦ ἡ στερητ. καὶ ἀτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ή βασιλική μου αὐτῆς ἔξουσία. κείσεται = θὰ ἔξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. κιτ.) = ὅπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου, εἴθ' ὅμαιμονεστέρα = εἴτε πληγειστέρα συγγενής. τοῦ παντὸς ἡμῶν Ζηνὸς ἔρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἔρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῶν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θόνατον. ἵσον ἐπαιτιῶμαι = ἔξι ἵσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου· γεν. αἰτίας. βουλεῦσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν, ἀπεφάσισεν αὐτὸν (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἱσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω - ω = μαίνομαι, εἴμαι σφόδρα τεταρχιμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τυνος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμὸς = ή ψυχή. ἥρησθαι = νὰ ἔχῃ συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεὺς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρωτύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιγειρθῆ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν δρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὄποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθείς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. η κατακτεῖναι μ' ἐλῶν = η νὰ μὲ πάσης καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἐνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τούλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἑλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. μέλλεις (ἐν. κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφανδάνοντ' ἔφυ = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει η συμπεριφορά μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστὰ εἰς σέ. κατέσχον γ' ἀν = ἥθελον τούλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος· μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλυτέραν δόξαν. η τιθεῖσα = η εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοῖς ἀποτελοῦσι τὸν γορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν.
 τούτοις λέγοιτ' ἂν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν = τοῦτο ἥθελεν ὁ μολο-
 γηθῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), δτὶ εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς
 γηθῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), δτὶ εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς
 (δτὶ ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ αὐτῶν). Τίνος εἰδους λόγος εἶναι ἐδῶ ;
 ἔγκλήώ γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἡ τυραννίς (τὸ ἀφρό. ἀντὶ
 τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ = καὶ ὑπὸ
 πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. τοῦτο· τὸ δτὶ εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
 ταφὴ τοῦ Πολυνείκους. Τὸ δρῶσι, ὅπως καὶ τὸ προηγγύμ. ὁρῆσι,
 ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γιγνώσκουσι, φρονοῦσιν. ὑπίλλω (ἐκ με-
 ταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὄποιοι φιβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ
 σκέλη των τὴν οὐρὰν) = συμμαχεύειν ἐκ φόβου. στόμα = τὴν γλῶσσαν.
 ἐπαιδοῦματι = αἰσχύνομαι. χωρὶς τῶνδε = διαφορετικὰ ἀπ' αὐτούς,
 διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
 καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θεβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι.
 εἰ φρονεῖς = ἔὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελῆς τὰς σκέψεις σου.
 (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ιδίας μὲ σὲ
 σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβάνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
 τὰς διαταχὰς τοῦ ψυχοντος). γάρ· αιτιολογ. τὸ ἐννοούμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
 μαι. οὐδὲν αἰσχρὸν = οὐδεμίᾳ εἶναι αἰσχύνη. διμόσπλαγχνος =
 μαι. διμόσπλαγχνος = ἀδελφός. δικαντίον = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνείκους
 ὅμοιογάστριος = ἀδελφός. δικαντίον = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνείκους
 (ὁ Ἐτεοκλῆς). μιᾶς τε (μητρὸς) ἐνν. γεγώς. πῶς δῆτα ἐκείνῳ
 δυσσεβῇ τιμῆς χάριν = πῶς δῆτα τιμῆς (Πολυνείκη) χάριν δυσσεβῇ
 ἐκείνῳ ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη, ἡ δροιά¹
 μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον (τὸν Ἐτεοκλέα) ; ταῦτα = δτὶ ἀποδί-
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα...
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα...
 εἴ τοι σφε τιμῆς, ἐνν. ὡς κύριον ἕῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... σφέ·
 τὸν Ἐτεοκλέα. πορθῶν... ἐνν. ὥλετο ἀδελφός. ὑπερ = ὑπέρ, ὑπὲρ
 τοῦ Ἐτεοκλέους. τοῦς νόμους ἵσους ποθεῖ = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
 αὐτῆς. τοὺς νόμους νὰ εἶναι ίσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἵσου
 τὴν ταφὴν νόμους νὰ εἶναι ίσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἵσου
 δι' ὅλους). ἵσος = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. λαχεῖν = ὁστε νὰ τύχῃ
 τῆς αὐτῆς τιμῆς. εὐαγῆ = εὐεσθῆ. τάδε = αἱ ταιωται διακρίσεις περὶ²
 τοὺς ἀποθανόντας. συνέχθω = συμμισθ, μετέγω τοῦ μίσους τῶν
 ἄλλων. συμφιλῶ = συναγαπῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. οὗτοι ἔφυν
 = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. νὺν = λοιπόν. κεί-
 νουσι· τοὺς ἐν "Ἄδη καὶ μάλιστα τὸν Πολ. ἐμοῦ δὲ ζῶντος... εἰς τὰ
 ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικάι. καὶ φημὶ δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίωσις τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ θῆος αὐτῆς; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ήρωιδα. οὐ γάρ τι μοι Ζεύς· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἐν ὁ Ζεύς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὄποιοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θετοῦ. **Δίκη.** ξιτὸ θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ "Αδη" συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δίκη διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθεσ... τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου είχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες. **σχεδόν τι μώρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητική, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμίᾳ συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξὺ τῶν δύο. **τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὄποιον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἔρκειου·** ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προσάύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. οὐ γάρ τι δοῦλος· ίδε τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὄποιαν κατήγησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ὀργαίων λαῶν οἱ "Ελληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἥπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικοὺς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὗτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ίδεα, ὅτι τὰ φυχικὰ πάθη ἔξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν "Οδηγὸν καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴλαντος, ὡς βλέπομεν ἐν 'Οδυσσείᾳ (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν 'Οδυσσέα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἔκει. **οὗτοι συνέχθειν,** ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἡθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἀριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ θῆος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 - 581

= ἔὰν ὑπολειφθῶ σου, ἔὰν στερηθῶ σου. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάσ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ κἀτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ἔημα ἀνιῶ σε) = ὄπωσδήποτε ὅμως κισθανομένη θλῖψιν. **γέλωτα** ἔν τινι γελῶ = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων :** (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' εἴτι ὠφέλοιμ' ἔγω ; = ἀλλὰ τώρα τούλαχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀριούμααι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀδρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. **ὑποτ.** = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετάσχω. **γάρ· αἰτιολογεῖ** τὸ ἐννοούμ. ναί. **αἱροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἴπω τοὺς λόγους (τὰς ἰδέας ποὺ μὲ ἀθησαν). **τοῖς· δοτ.** προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ : **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Ηολυνείκη καὶ τοὺς κάτω θεούς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ'** ἐγώ· σγ. γιαστόν. καὶ μὴν ἡ **'ξαμαρτία** **ἴση** ἐστὶν νῶν = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν **'Αντιγόνη** προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ **'Ισιμήνη** συνεργάνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τὰ παῖδε — τὴν μέν, τὴν δέ, σγῆμα** καθ' ὅλον καὶ μέρος, **ἀφ' οὐ τὰ πρῶτα** ἔφυ = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεως της (γαρακτηρίζει τὴν **'Αντιγόνην** ὡς ἀνέκαθεν ἀπειθαρχον). **οὐδ'** διὰ τὸν βλάστη... (ἐπειδούσις) = διὰ μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος ζήθεις γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σακεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἔξεστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλευσεν ὁ νοῦς. **ὅτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἥν. **γάρ· αἰτιολογεῖ** τὸ ἐννοούμ. : ναί, πράσσω κακῶς (= δυστυχῶ), ὅπερ ἡ **'Ισιμήνη** ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἴπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἀνευ κύτης. **ἡδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = κύτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῷ εἶναι ἀποθαρμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῇ, νὰ σπαρῇ. **γύης** = ἀγρός (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῇδε τ'** ἡν ἡρμοσμένα = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ . . . = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἵδιον βαθμόν, ὅπως ἡτο εὐάρμοστος μεταξὺ κύτης ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἱέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισθ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὄποις δύμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). σ' ἀτιμάζει· ὁ Κρέων ὑβρίζων τὴν μητή τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱόν του. ὁ παύσων = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θυνάτου τῆς Ἀντιγόνης τραγ. εἰρωνεία, διότι ή διάλυσις θὰ γίνη διὰ τοῦ θυνάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμονος). ἔφυ = προώρισται, ἐστί. δεδογμένα ἐστί = εἶναι ἀποφασισμένον. καὶ σοὶ γε καμοί· ποιητ. αὕτια εἰς τό : δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στή. 213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς). μὴ τριβάς ἔτι (ἐνν. τριβὰς χρόνου ποιεῖσθε) = μὴ βραδύνετε, μὴ γρονιοτριβεῖτε πλέον. νιν = αὐτάς. ἐκ δὲ τοῦδε = ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἔξης μηδ' ἀνειμένας = καὶ μὴ γειραρετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. θρασὺς = τολμηρός. τὸν "Ἄδην πέλας τοῦ βίου = τὸν "Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικαί. ἐπαναστάσεις θρόνων· ἡ τυραννίς πάντοτε ὑποτείνει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπάς. οὔτ' ἡθέλησας, δέ τε δηλ. τῇ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάσχῃ τῆς ταφῆς, πρὸν προβῆτος εἰς αὐτήν. **ἔνυπλουν·** οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούσοντες ναυτικὰς λέξεις, ὅπως διαρροθεῖ καλπ. τοῦδε γάρ σὺ κηδεμών· ἐννοεῖ, δτὶ ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπομένως ἐνδιαφέρεται. τί ταῦτ' ἀνιάτος μ' οὐδὲν ὀφελουμένη; τὸ παρόπονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγριθόν ἀποτέλεσμα, τὸ μέν, διότι ἡ Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφύζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προστρέψθη ἡ Ἀντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. σὺ μὲν ζῆσ, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθυηκε· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμήνης ἔχούσης δικαιώματα ἐπὶ τῆς γρίνης αὐτῆς ζωῆς, τῆς τὰς ἰδέας ἡκουλούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ὡς ἡρωίδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεων τῆς, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαῖρας ὑψηλότερας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπεροκόσμιον ζωήν. **ἀρώσιμοι** γάρ χάτερων γύναι· λέγει τοῦτο, διότι, ὅπως ἡ γῆ παράγει καρπούς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὔτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλες πρὸς τεκνοποίειν. Εἶναι δὲ ἔξιν σημειώσεως, δτὶ ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ δργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παιδών αὐτῷ. **ῷ φίλταθ' Αἴμον·** ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἥτις Ισμήνη, ὡς ἔξαδελφον καὶ μηνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. **γυναικας εἶναι μηδ' ἀνειμένας·** διμιεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἴστορικῶν χρόνων, αἱ ὄποιαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάκes, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἡσαν ὑποτεταγμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννᾶσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἀνδραποδάδη ὑποταγὴν καὶ ἔξαρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τούναντίον κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυς πολλῆς ἐκτιμήσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ διμηρικὰ ποιήματα, καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἡ θέσις αὐτῆς ἦτο ἵσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. ἀγευστος (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθείς, ὁ μὴ δοκιμάσας. αἰών = βίος. οἶς = ὅν. δόμος = οἶκος. ἀτα, δωρ. (ἀτη) = συμφορά· γεν. διαιρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά. ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς = ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : οἶς γάρ ἂν ὁ δόμος σεισθῇ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. δρμοιον = (ἐνν. ἐστί). ὥστε = ὅπως. ποντίαις δυσπνόις Θρήσσαισι πνοαις (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. ὕφαλον ἔρεβος = τὰ σκοτεινὰ ὕφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). ἐπιδράμη = διαδράμη· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : δρμοιόν ἐστι (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἴδημα δυσπνόις ποντίαις Θρήσσαισι πνοαις ἐπιδράμη ὕφαλον ἔρεβος. βυσσόθεν = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. κελαινὸς = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. κυλίνδω = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ θίς - θινὸς = ἡ ἀμφόδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμῆν ἀυτῆς. δυσάνεμος = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. βρέμω = ἀντηχῶ. στόνος = στε-

ναγμός, μυκηθύμος. στόνω βρέμουσι = στενάζουσαι ἀντηγοῦσιν. ἀντιπλῆγες = αἱ ἀντιπληγτόμεναι.

ἀντιστρόφη ματικῶς) = παλαιόθεν. πήματα = δυστυχήματα. ἐπὶ πήμασι φθιτῶν = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἔξαρανισθεισῶν γενεῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ὁρῶμαι (ἀντὶ ὁρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οίκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν· παρήγησις τοῦ π. οὐδ' ἀπαλλάσσει = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). γενεὰν γένος = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. ἐρείπω = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. οὐδ' ἔχει λύσιν = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί. νῦν γάρ = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ίδια τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὄποιας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). ἐτέτατο φάσις = εἶχεν ἀκτινοβολήσεις ἀκτίς σωτηρίας (ἐλπίδος). κατ' ὅμοι (τιμῆσις) καταμῷ = κατακόπτει, θερίζει. φοινία κοπίς νερτέρων θεῶν = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. λόγου ἀνοια καὶ φρενῶν ἔρινὺς (ἐπεξήγ. τοῦ προηγουμ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἡτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὅμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

στροφὴ β'. δύνασις = δύναμις. ὑπερβασία = παράβασις, ἀμάρτημα· κατ' ἄλλην ἐρμην.: ἀλαζονεία, ἐπαρσις. τὰν = ἦν. κατάσχοι = ἥθελε καταβάλει. πανταγρεύς (πάντα - ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδημάτωρ. ἀκάματοι, κατηγορ. ἔγγησται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. μῆνες = χρόνος. ἀγήρως = ἀγήραστος. χρόνω = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. δυνάστας = ὡς κυρίαρχος. κατέχεις = ἔχεις ὡς ἔδραν. 'Ολύμπου μαρμαρόεσσα αἴγλα = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων "Ολυμπος. τό τ' ἔπειτα = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. ἐπαρκεῖ νόμος = ἴσχυει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. οὐδὲν ἔρπει = οὐδὲλως προχωρεῖ. πάμπολυ = παρὰ πολὺ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ὁ δὲ βίοτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρόφη ματικῶς) = πολυπλαγκτος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. ὄνασις (ἐκ τοῦ ὄντος = ὠφελῶ) (ἐστὶν) = εῖναι ὠφέλεια. κουφόνους ἔρως = ἀνόητος ἐπιθυμία. κουφον. ἐρ. γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὄποιαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. οὐδὲν

δ' εἰδότι (τινὶ) = γωρίς δὲ οὐδόλως ηγετήσῃ. ἔρπει = ἀνεπαισθήτως ὑπεισέρχεται. πρὶν = ἔως ὅτου. προσαύω = προσκάιω, ζεματίζω. πρὶν προσαύσῃ πόδα = πρὶν ζεματισθῇ (δῆλ. πρὶν πάθη δεινόν τι καὶ τοιουτοτρόπως σωφρονισθῇ). **σοφίᾳ.** μετὰ σοφίας. ἐκ του· ποιητ. αἵτ. πέφανται = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περιφημὸν ἥρητόν. **ἔσθλὸν** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. **ὅτῳ** = δοτ. ἀντιχαριστ. **θεός ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὄδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἐσθίλων τῷδ' ὅτῳ φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ισοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικαί. 'Οδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ διορφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀρορυμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κτλ. **εὔδαιμονες οἶσι** κτλ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς· προβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις τητύχησε διὰ βίου. **Θρήσσαισι πνοαῖς.** ἐπειδὴ ἐκ βιρρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφιδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἔθεωροιν οἱ "Ελληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ 'Αθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ίδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῷ, ἀπὸ ὅπου ἐμαθοιλογεῖτο, ὅτι ἡροπατεῖ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεγχέως Ὁρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἰκων.** ὁ Λάβδακος ἦτο πατήρ τοῦ Λατέου, πατήρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατήρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ δύως ἥρχισαν ἀπὸ τοῦ Λατέου καὶ ἔξης. **οὐδ'** ἔχει λύσιν· ἐκάστη γενεὰ ἥδυνατο γ' ἀποιλυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένην γενεὰν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἀν κατέφευγεν εἰς ἔξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὁρέστου, ὅστις τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἔξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλασε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς.** ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγγη κλπ. **ὕπνος πανταγρεύς.** ὁ ὕπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἔμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θυνάτου ἐθεωρεῖτο. ὅτῳ φρένας θεός ἄγει πρὸς ἄταν· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ἥρητόν : μωραῖνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. ἄχνυμαι = λυποῦμαι. μόρον (ἔχει θέσιν ἀναγκ. αἰτ.) = διὰ τὸν θύνατον. τāλις - ιδος = μελλόνυμφος, μητρή. ἀπάτας (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν, διὰ τὴν ἀποτυχίαν. λεχέων = τοῦ γάμου. ὑπεραλγῶ = ὑπερβολικὰ λυποῦμαι. τάχα = ταχέως. ὑπέρτερον = ἀκριβέστερον. τελεία = τελεστίδικος (τοῦτο λέγει διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν Λέμονα, ὅτι ἡ ἀπόφρασίς του εἶναι τελεστίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). Φῆφον τῆς μελλονύμφου (γενικ. ἀντικείμ.) = ἀπόφρασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. λυσσαίνω = δργίζομαι ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελέειν ψῆφον τῆς μελλονύμφου ; πανταχῇ δρῶντες = καθ' οινδήποτε τρόπον καὶ ἀν πράττωμεν. ἔχων· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Λέμονα ὑποθετ. μετοχ. ἀπορθοῖς· διμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα δριστ. ἐγκλίσ., κατὰ δὲ τὸν Λέμονα εὐκτικῆς. ἀπορθόω - ω = κατευθύνω εἰς τὸ δρθόν, δρθῶς καθοδηγῶ. ἀξιώσεται = κριθήσεται ξένιος. ἐμοί· ποιητ. αἰτ. μείζων = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. φέρεσθαι = ὄστε νὰ ἔχω αὐτόν. σοῦ ἡγουμένου (ὑποθ. μετ.) β' δρ. συγκρ. = παρὰ ἐδὺ σύ, ἀρ' δὲ τι σὺ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλάς σου συμβουλάς. οὕτω γάρ· ὁ γάρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον : καλῶς ὄμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἴπες. διὰ στέρηνων ἔχω = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοικῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι : διὰ γειρός, διὰ στόματος ἔχω κ. ξ. πάντα ἐστάναι ὅπισθεν πατρώας γνώμης (ἐπεξηγ. τὸ οὕτω γρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. τούτου ἔνεκα· τελ. αἰτ. γοναὶ = τέκνα, κατήκοος = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. ἀνταμύνωνται κακοῖς = ἀποκρύωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ. ἀνωφέλητος = ἀνωφελής, παρήκμος. φιτύω = γεννῶ. πόνους = βάσανα; στενοχωρίας. τόνδε = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). γέλων = ἀφορμὴ γέλωτος. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : εἴποις ἀν φῦσαι τόνδε τὸ

ἄλλο πλήγιν πόνους έσωτῷ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. νῦν = λοιπόν. ύφ' ήδονῆς· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῷ τὸ ούνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. ψυχρὸς = παγερός, ἀγρής. παραγκάλισμα = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ξύνευνος (σύζυγος). ἔλκος = πληγή, λύπη. φίλος = οἰκιακὸς φίλος. πτύω = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι), συκαλόματι. ώσεί τε = ώς. μέθεις = ἄφες. ἐν "Αἰδου νυμφεύειν (σχ. δξύμωρον). αἵρω ἐμφανῶς = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφόρῳ. ἐκ πόλεως πάσης = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. πρὸς ταῦτα = ἔναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). ἔφυμνῶ = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ξύναιμος = ἔφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἔγγενη = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἀκοσμα (προληπτ. κατηγορ.) = ὡστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχητα. κάρτα = παρὰ πολύ. τοὺς ἔξω γένους (ὅντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω η θήσω. ἐν οἰκείοισιν = τοὺς μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος = ἀμερόληπτος, εὔσυνείδητος. ὑπερ-ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιοις = ἀμερόληπτοις, εὔσυνείδητοις. βάρς = ὑπερβάρς τὰ ὄρια ἐξ ἀλαζούνειας. δστις βιάζεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν σχ. λιτότητος, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. δν στήσειε = δν ἀν στήση = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἀρχοντα. τοῦδε χρή καλύειν = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. καὶ τάναντία = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἥτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδικα. θαρσῶ = ἔχω πεποίθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἔξαρτ. τὰ ἀπαρέμφατα ἀρχειν καὶ ἀρχεσθαι· η δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοίην ἀν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἀν καλῶς μὲν ἀρχειν, εῦ δ' ἀρχεσθαι... ἐν χειμῶνι δὲ δορὸς = ἐν τῇ σφιδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος = ἐὰν ἔχῃ ταγήθη πλησίον. μένειν (ἄν), ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοίην ἄν. κάγαθὸν παραστάτην = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὕτη - ἥδε - ἥδε, η ἀναφορὰ αὕτη, διὰ νὰ ἔξαρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. ἀναστάτους τίθησι = ἀναστατώνουσα καταστρέψει. συμμάχου δορὸς = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχιῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυμι = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν δρθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλούς. οὔτως = τούτων οὔτως ἐχόντων. ἀμύνω· συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ, ται

ἀρήγω. ἀμυντέα ἐστί (ὁ πληθ. ἀντὶ ένικ.). τοῖς κοσμουμένοις (οὐδ. γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. οὐδαμῶς ἡσσητέα (ἡσσῶμαι, ἡττῶμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεται τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. ἔκπεσεῖν (τῆς ἀρῆς) = νὰ ἐκθρονισθῇ. εἰπερ δεῖ· ἐνν. ἔκπεσεῖν πρός τινος.

Πραγματικαί. νέατον· ὁ Λέμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὃς εἴπομεν ἀνωτέρῳ, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος.** τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαῖοις ἡ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. **μάντεων** ὑπέρτερον· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅπως ἔπραττον οἱ μάντεις. ὡς καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀνταμύνωνται· τὸ ὀφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδίωκειν τὸν ἔχθρον, κακῶς ποιεῖν τὸν ἔχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθίεις, λέγων «μηδαμῶς ἀδικεῖν» καὶ «εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἢν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν». Παρατηρητέα δύοιν τῆς 'Αντιγόνης εἰπούσης τὴν ἡθικωτάτην ἐκείνην ὅησιν (στίχ. 523) «οὕτοι συνέθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν». ἀλλ' δν πόλις στήσειε· ἀναγρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς δύμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ιστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῷ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δρᾶμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῷ δικαιώματι. **δίκαια** καὶ **τάνατία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προϋποθέτει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καὶ ὀλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 - 723

Λεξιλογικαί. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν γάστει ἀντικείμ. εἶναι: τὰς φρένας. λέγω **φρονούντως**. **τως** = δύμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότατον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε·** ἐνν. τὰ προηγγυμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὔχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντάν** = μέντοι ἄν, ὁ δὲ ἢν ἀριμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται δύμως νὰ

15

ἔλθη εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σκέψις. δ' οὖν = ὅπως καὶ ἀν ἔχη τὸ πρᾶγμα. πέφυκα = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ἴδιότητα. προσκοπεῖν = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἔξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. λόγοις τοιούτοις (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φύσου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. οἷς μὴ τέρψει (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὡστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἴτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλέπαιδος). τὴν παῖδα ταύτην (ἀναγκ. αἴτ.). οἰλα (σύστ. ἀντικ. τοῦ ὥρμ.) ὁδύρεται πόλις = πόσον θρηγεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. ὡς ἀναξιωτάτη = πόσον ἀναξιώτατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων· ἀναγκ. αἴτ. ήτις... ἀναφ. αἴτιολ. πρότ. (αἴτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). ἐν φοναῖς πεπτῶτα = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. ὡμηστής = ὡμοφάγος. μήθ' ὑπ' ὡμηστῶν... ήτις οὐκ εἰσαεν (ἄθαπτον) ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' ὡμηστῶν κυνῶν, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. χρυσῆς· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἔξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: γρυπὸς ἄνθρωπος, χρυσῆ καρδιὰ κτλ. τιμῆς· ἔξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. ἐρεμνὸς (ἐκ τοῦ ἐρεβος, ἐρεβενός, ἐρεμνὸς) = σκοτεινός. σῆγα = λεληθότως. ἐπέρχεται = διαδίδεται ἀνὰ τὴν πόλιν. εὐτυχῶς πράσσω = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἴδιαῆς σου εὐτυχίας. τιμιώτερον = πολυτιμότερον. εὐκλείας· β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. ἄγαλμα = κόσμος, εὐχαρίστησις. θάλλω = εὐτυχῶ. πρὸς παίδων = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: εὐκλείας παίδων θαλλόντων). ή σειρὰ τῶν λέξ.: ή τὶ ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; νῦν· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. ἐν μοῦνον ήθος = ἐν μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. ἐν σαυτῷ φόρει = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχει, δηλ. μὴ σχηματίζῃς γνώμας μονοτρόπως. ὡς φῆς σὺ = δὶς λέγεις· ή σειρὰ τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ήθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὅρθις ἔχειν, ὡς φῆς, κούδεν ἄλλο· τὸ δστις ἐν περιλ. ἐννοίᾳ. φρονεῖν = ὅτι σκέπτεται ὅρθις, συνετῶς. διαπτύσσομαι = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἔξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν). ὄψθησαν (γνωμ. ἀρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. μὴ τείνειν ἄγαν (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὄποιαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύσονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ισχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικὰ αὐθόδης· ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρόν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα παλλά, κεῖτις ἢ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. παρὰ ῥείθροις χειμάρροις = πλησίον τῶν χειμάρρων. ὑπείκω = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. ὡς ἐκσφύζεται = πῶς διασφύζουν. ἀντιτείνω = ἀνθίσταμαι. αὐτόπρεμνα (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμνον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. αὕτως = ὡσαύτως. πόδας = σκότων· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἴστιον καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὅποιων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἴστιον τοῦ πλοίου. ναὸς = νεὼς ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητικὴ τοῦ πόδα, ὅμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὅστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὅστε νὰ ἔξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δστις τείνας πόδα ναὸς ἐγκρατῆ ὑπείκει μηδὲν = ἔάν τις τεντώσας τὴν σκότων τοῦ ἴστιον τοῦ πλοίου, ὅστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώνῃ αὐτήν. κάτω στρέψας = ἀναστρέψας. τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἔξης. ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). καὶ μετάστασιν δίδου = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετάβαλλε γνώμην. κἀπ' ἐμοῦ = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). πρόσεστι = δύναται νὰ προστεθῇ. πρεσβεύω = ὑπερέχω. πάντ' ἐπιστήμης πλέως = πανεπιστήμων. πάντα· ἐπιφρηματ. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων: φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. εἰ δ' οὖν = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μή, δηλ. εἰ μὴ ἔφυ ἐπιστήμης πλέως. φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιουτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. καὶ τῶν λεγόντων εὖ = καὶ ἀπὸ τοὺς ὄμιλούντας ὥρθως.

Πραγματικάι. οὐδὲν αἰσχρόν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ώραῖον ῥήτὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διασκούμενος ». δσα δένδρων ὑπείκει κλπ. παρεμφερῆ γνώμην ἔξεφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε ὠμίλησεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 - 780

Λεξιλογικαί. καίριον = ὁρθόν. λέγει· ὁ Αἴμων. **σέ τε**· ἐνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοίδε**· μέση τὴν λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθησόμεθα. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· ἀντικ. τοῦ ἐννοούμενου διδάσκου. = **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἐνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γάρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.). **κελεύσαιμ**· ἀν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἥθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακούς. **ἥδε**· μετά τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιἀδ'** ἐπείληπται νόσῳ = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοψώρῳ), ὅτι περιέπεσεν εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῇ εἰς τοὺς κακούς). **νόσῳ** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν δηλογοῦται (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **διμόπτολις λεώς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπείας). **ἔρει** = θὰ ὑπαλεως. **ἡμῖν** (άπλωτος). **άμε** = δὲ οὐδέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοὶ γορεύσῃ** εἰς ἡμᾶς. **άμε** = δὲ οὐδέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοὶ** = ἐπ' ὄνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὄνόματι οὐδοῦ. **πόλις γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἕργειν. **ἥτις ἔσθ'** ἐνδὸς ἀνδρὸς (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἐνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὡραῖα (εἰρων.). **ὅδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ὀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὄμιλῶν περιφρονητικῶν περὶ αὐτοῦ. **εἰπερ γυνὴ** (ἐνν. εἰ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ῶ παγκάκιστε**· ἐνν. τὸ ῥῆμ. προκήδει μου. **διὰ δίκης ἴέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρός τινα. **οὐ δίκαια ἔξαμπτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχάς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γάρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. **ἀμαρτάνεις**. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεούς). **ἥθος** = γαρακτήρ. **ὕστερον** = κατώτερον, ὅργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἥσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τούλαχιστον νὰ μὲ εὔρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχρῶν πράξεων. **ἔμε**· ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ *ή* ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. γοῦν = τούλάχιστον. ὑπὲρ
 ἔκεινης καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα
 πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἔκεινη. οὐκ ἔσθ' ὡς = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ'
 οὐδένα τρόπου, ἐπ' οὐδὲν λόγῳ. γαμεῖς· χρόν. μέλλ. ὀλεῖ τινα = θὰ
 γίνῃ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Λέμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἔκυτόν, μέλ-
 λοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει, ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). κἀπα-
 πειλῶν = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. ἐπεξέρχει ὥδε
 θρασὺς = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασύτητος.
 κενὸς = κοῦφος, μωρός. φρενώ - ω = νουθετῶ, συνετίζω. κλαίων
 = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. εἰ μή... τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ;
 ὧν (ἐναντιωμ.). δούλευμα = δοῦλος, δργανον. κωτίλλω = κολακευ-
 τικῶς προσαγγρεύω (πατέρα). λέγων μηδὲν κλύειν· ἀντίθεσις δηλ.
 Οέλεις νὺν λέγης καὶ ὅχι νὺν ἀκούης, τ. ἐ. γάνει κανεὶς τὰ λόγια του
 ὄμιλῶν πρὸς σέ. ἀληθεῖς; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). οὐ (ἀρρύζει εἰς τὸ
 χαίρων) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. δεννάζω = ὑβρίζω, περιπατίζω· ἐν τοῖς
 προηγουμένοις στίχοις, ίδιᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγουν
 ἐκ μέρους τοῦ Λέμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρω-
 νέιαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. ἐπὶ Φόγοισι = μετὰ
 τοὺς ψόγους σου. ἄγετε = ἀπομακρύνατε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς
 τοὺς συνυδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). τὸ μῖσος (τὸ ἀφρητμ. ἀντὶ τοῦ συγ-
 κεκριμ.) = τὴν μισητήν. κατ' ὅμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι
 = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. ἔμοιγε (ἐκ τοῦ πλησίου)
 πλησίον ἐμοῦ τούλάχιστον. οὐδαμὰ = οὐδόλως. τούμπὸν κρᾶτα =
 τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. προσόφει ἐν δρθαλμ.
 δρῶν· καὶ ὁ Λέμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατέρος, γρησιμοποιεῖ πλεονα-
 σμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. ὡς (τελ.) μαίνη ξυνῶν τοῖς
 θέλουσι τῶν φίλων = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μαίνεν σου ἀναστρεφό-
 μενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὺν ἀντικρύζουν αὐτήν. νοῦς
 τηλικοῦτος = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. βαρὺς = ἐπικίνδυ-
 νος (εὐεπίφυρος εἰς κινδύνους). ἀλγήσας· ὑποθ. μετ. φρονείτω μεῖ-
 ζον ἢ κατ' ἄνδρα ἴων (ἢ πρό. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς
 μεγαλοφρονῆ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμύζει εἰς ἄνδρα. τῷ δ' οὖν
 κόρᾳ (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μετακέν τοῦ Λέμονος, δοτις δύνα-
 ται νὺν πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν
 καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. καὶ
 κατακτεῖναι· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικός· ὅχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἐνν. οὐ νοῶ κατακτεῖναι). γε = τούλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῆς καὶ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτὴν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατώρυξ-υγος· ως ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ως οὐσιαστ. = ὅρυγμα, λάκκοις. φορβὴ = νομή, βοσκὴ ἐπὶ ζῷων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ή λέξις αὕτη ἐσήμανε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμαρτίαν, τὸ μίσημα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῷ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν· τό : ως ἄγος μόνον (ἐνν: εἶναι) = ὥστε νὰ εἴναι ίκανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραβέτω. ὅν μόνον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν του ἀρχοντος). τεύχεται που = θὰ τύχῃ πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ὅρμα συντάσ. ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος κόπος.

Πραγματικαί. ἀλλω γὰρ η' μοὶ χρὴ ἀρχειν... ιδὲ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔννοιαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῷ ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἴστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. **πετρώδεις κατώρυχι.** ἔννοει ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ήσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θησαυροὶ ἐν Μυκήναις. **ἄγος.** ήτο ἀρχαία σηνήθεια νὰ παραβέτουν εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ὅπερ ήτο μιαρὸν δὲ ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ήτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (781 - 800)

Λεξιλογικαί. στροφή. δις ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς) = δις ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἵς ἀν ἐμπέσης = διόποιος καθιστᾶς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς δσους ἥθελες ἐμπέσει. **"Ερως.** ή λέξις αὕτη, ως καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ή λέξις σύ, τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφασιν καὶ ἐνέργειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος.** συνεχδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννυχεύω** = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος.** κατηγορούμενον, ἔξηγούμενον δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλὰς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώπων.

πων ἀγροδιαιτῶν. οὐδείς σε φύξιμος (μεταβατ.) = οὐδεὶς δύναται νὰ σὲ διαφύγῃ. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανά-ληψις τοῦ σὲ χέριν ἐμφάσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀντιστρόφος. ἀδίκους (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λώβῳ (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφήν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐ-δῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ἔυναίμων (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις ταράξας = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἴμερος = ὁ πόθος. εὔλε-κτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γά-μουν, ἡ ὥραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἴμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιφρημ.) = ἐναργῶς, ὅλοφά-νερα. πάρεδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωτος, ἴμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἡθικῶν νόμων τῆς δια-κυβερνήσεως τοῦ κόσμου. ἀμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἐμπαίζει = παί-ζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικαί. "Ερως· ως θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφρο-δίτης καὶ τοῦ "Αρεώς, κατ' ἄλλους δὲ μάθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ "Ερμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέγυης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηθος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὥραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τέξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίστε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοτο-τρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μα-χητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος υμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ "Ερωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ὄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνί-κησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ. **ὑπερπόντιος** ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήμα-τος τοῦ νεωτέρου "Ελληνος ποιητοῦ ΑΘ. Χριστοπούλου « ἐσὺ θεοὺς κι' αἰθέρια, οὐράνια κι' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις ». **τῶν μεγά-λων θεσμῶν**· ὁ "Ερως, ως ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἵση πρὸς τοὺς ὄλλους ἡθικούς νό-μους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολούθιαν θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ὄλλων ἡθι-κῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 882)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. δρῶν καὶ δόθ' δρῶ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. παγκοίτας = ὁ τοὺς πάντας κομίζων. ἀνύτω καὶ ἀνύτω θάλαμον = διανύω τὴν ὄδον εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν "Ἄδην").

στροφὴ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταῖν ὄδον. **νέατον** · ἐπιρρημ. προσδιορ. = διὰ τελευταῖν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπινυμφίδιος** = φόδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον φῆμικ. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθμῶν, ἡ κρύπτη. **φθινάδες νόσοι** = νόσοι φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβὴ παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτο ἐσκόπει ἀρχικῶς νὺν ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἵδε στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐθαίρετος, οἰκείᾳ θελήσει. **μόνη** · ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀντιστροφὴ α'. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω Σιπύλω** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθώνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξογὴ) τοῦ βράχου. **ώς ἀτενής κισσός** = ως κισσὸς ἴσχυρῶς περιτευλιγμένος, ὅπως δηλ. ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾶς αὐτό, οὕτω καὶ ὁ βράχος ἴσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ώς φράτις ἀνδρῶν** = ως λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραίνομαι ἐκ λύπης. **λείπει** · καθ' ἐνικόν, ως συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών** · γιῶν ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἔξ αὐτῆς παραχρομένου ὄντατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς - ἀδος** = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ δφρύες (ἐδῶ ὀφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. **ἄ με δομοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὀμοιότατον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ διλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννής** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούων** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκληρα** = κοινά, ὅμοια. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **καίτοι** τάκουσαι **ἔγκληρα** τοῖς **ἰσοθέοις**

λαχεῖν μέγα ἐστί (τινι) **φθιμένφ** = καὶ δύως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

στροφὴ β'. **γελῶμαι** = περιπλίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἡρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεγθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἰχομαι** = φεύγω, ἀποθήκησω. **ἐπίφραντος** = ὀρωμένη, ζῶσα. **πολυκτήμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αἰοικὸς τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπικτῶμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἴα...** **ἔρχομαι**. πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὸ τοῦ : φίλων ἀκλαυτος. **οἷοις** νόμοις (ἐνν. ἀνοσίους) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἰργνυμι, εἰργω) = εἰρκτή, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσὲν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῇ ἐν αὐτῷ ζωτανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχῳ**. **ἔρχομαι τάφου ποταινίου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσὲν τύμβου ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξύ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητική), βαρέως ἥμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατέρος κληροδοτηθείς. **πολύν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερόν). **ἀθλος** = ἀγών, δυστύγημα.

ἀντιστροφὴ β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμηνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρίς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρίς (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἴτος** (ἐκ δέκα, οἱ τοῦ οἴσω τοῦ ὄχιμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἡ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἥμεν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὔτη ὡς ἐπεξήγησις τοῦ : ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἀται** = ἀται ματρώων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρός μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς... αὐτογένητα (ὑπαλλαγὴ) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, δην αὐτὴ ἡ ίδια ἐγέννησεν. **οἴων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος. **μέτοικος** = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότυχος. **κυρέω - ω**

= τυγχάνω. κατήναρες· ρέρ. β'. τοῦ ἀποθ. ὥρμ. κατεναίρομαι = φρονεύω. εύσέβεια = εἶναι τεκμήριον εὐσέβῶν φρονημάτων. κράτος δὲ (τούτου) ὡς κράτος μέλει, οὐδαμὰ παραβατὸν πέλει = ἡ ἔξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. αὐτόγνωτος δργὰ = αὐτόβουλος ὄρμή, αὐθικρέτος σπουδή. τάνδε = δι' αὐτῆς ἐδῶ. οὐκέτι μοι θέμις (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμένον εἰς ἔμε. λαμπάδος = τοῦ ἡλίου. πότμος (ό) = μοῖρα. ἀδάκρυτος = ἀκλαυτος.

Πραγματικαί. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἔξέργεται τῆς κεκανονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. Ἐν τῷ κομμῷ, στίχ. 806 - 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἦτις, ὡς ἡρωὶς ὑπέρ τοὺς ἄλλους κοινοὺς ἀνθρώπους, ἔθυσίσας ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρός της τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἀνθρωπὸς κ.τ.λ.: ποῦνα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων.** ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἡπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνά τοῦ Σουλίου διαφρέει τὴν Ἀχερούσιαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριώδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερά τῆς λίμνης, αἱ ἔξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιοτάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἔπλαστα τὸν ὄμδυνυμον τοῦ "Ἄδου ποταμόν. **Ὕμεναίων.** οἱ ὑμέναιοι ἦσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδιὰ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δὲ πιθαλάξιος μνιος εὑπάλλητο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἴσταμένων. **Ζωσα μόνη δή...** ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμένην Ἀντιγόνην εὑρίσκει πρόγευμαν δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἔξαρτεσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ αλπ., ζωντανὴ κατέρχεται εἰς τὸν "Ἄδην. **Φρυγίαν** ξέναν· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῆθος τοῦ ὄποιου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολιθωσίς αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφὴ καθημένη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, δόστε νὰ μὴ παραλλάσσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρρο-ούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὅμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης κιόνος κα-ταρρέοντα ὅδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυ-σανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεὸν Κυβέλην καὶ ὑστερὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῆθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὄποιον ἡσπολήθη ἡ ἐπική, λυρικὴ καὶ δραματικὴ ποίησις. **Θεογεννής** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὐ υἱὸς ἦτο ὁ πατὴρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐπέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὔται πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας** ἐπικτῶμαι· συγχάκις ἐγίνετο παρ' ἀρχαῖοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως, τῆς θαλάσσης, τῶν ὥρων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότμων** γάμων· τῆς θαλάσσης, τῶν ὥρων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότμων** γάμων· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Ησούνεικους, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, δόστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρχεν αἵτια τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ διέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπωδῷ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' διάγων τὰ λεγθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ο Κρέων ἐξελθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἵδων ἐκπληγ-
τος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, δργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδὴ** = θρῆ-
νος. **εἰ χρείη** = ἐὰν ἥθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἥθελε προκύψει ὡφέλεια·
ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀρ' ἵσθ' ὁρ., εἰ χρείη λέγειν πρὸ τοῦ θανατοῦ (= ἐνώ-
πιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γόνους, οὐδὲ ἀν εἰς παύσατ' ἀν λέγων;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα; ίσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν = ἀπαγά-
γετέ την τάχιστα. **κατηρεφής τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος
ἄνωθεν). **περιπτύνσσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ὅρμ. χράω)
= θέλω, χρήζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ
ἐντὸς τάφου. **τούπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσου
ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοι· λέγει** οὕτω, διότι δὲν φονεύει
αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετά τινος τροφῆς, ὡς εἴπε καὶ ἐν στίχ.
775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **μετοι-
κίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῇ (νὰ εἶναι) μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. νυμφεῖον = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικὸν θάλαμον). κατασκαφὴς = κοῦλος, ὑπόγειος. ἀείφρουρος = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττῃ τὴν Ἀντιγόνην. οἱ πορεύομαι πρὸς τοὺς ἔμαυτῆς = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. ὃν... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὃν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμόν. Φερσέφασσα = ἡ Φερσέφωνη. ὕν λοισθία (ἡ ὕν γεν. διαιρ.) = ἐσγάτη. μακρῷ (ἐπιτείνει τὸ) κάκιστα = μὲν ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθώα, νέα καὶ ζωτανή). πρίν μοι μοῖραν ἔξήκειν βίου (ποίκιλή σύνταξις τοῦ πρίν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα ὁ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ γρόνος τῆς ζωῆς. κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. φίλη· προσφιλής· φίλη· ἡ ἀναφορὰ γάριν ἐμφάσεως. κασίγνητον κάρα· οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἐπεονάκε. περιστέλλω (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρόν, εἴτα κηδεύω, θάπτω. τοιάδ' ἄρνυματα = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. τοῖς φρονοῦσιν (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶν φρονούσιντων. τὸ εὖ ἀνήκει εἰς τὸ φ. ἐτίμησα. διὰ τὰ ἀπό : σ' ἔγῳ τίμησα... μέχρι : νόμῳ, ἵδε πραγματ. παρατηρήσεις. ἐτήκετο = ἔλειωνεν, ἐσήπετο ἄταφος. εἰ τέκνα· ἐν. τὸ ἐτήκοντο. βίᾳ = παρὰ τὴν θέλησιν. ἀν ἥρομην τόνδε πόνον = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὃς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. πρὸς χάριν τίνος νόμου; = πρὸς γάριν ποίας θήικῆς ἀρχῆς, τίνος θήικοῦ ἀξιώματος; Ἡ μετ. κατθανόντος εἶναι ὑποθ. ἀμπλακίσκω = στεροῦμαι. τοῦνδε, δηλ. παιδός. κεκευθότοιν (τοῦ φήμ. κεύθω ως ἀμεταβ.) = ἐὰν ηθελον ἀποθάνει. οὐκ ἔστιν ὅστις = οὐδείς. βλάστοι· τοῦ φ. βλαστάνω. τοιῶδε μέντοι νόμῳ = ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ τῆς ὡμίλησα ἀνωτέρῳ) ἐκπροτιμήσασα = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πάτέρα καὶ υἱόν. ταῦτα ἔδοξ· ἀμαρτάνειν = ἐφάνη, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸν (ποὺ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. διὰ χειρῶν οὕτω = διὰ τῆς βίᾳς ἔτσι. ἄγει με = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲν ὀδηγήσωσι. μὴ λαχοῦσαν μέρος οὕτε γάμου του οὕτε παιδείου τροφῆς = χωρὶς νὰ μετάσγω οὕτε γάμου τινὸς (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὕτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. ἔρημος πρὸς = ἐγκαταλειμμένη ὑπό. εἰς κατασκαφὰς θανόντων = εἰς κοῦλον τάφον. ποιαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην = διότι ποιῶν θεῖον δίκαιον παρέβην; βλέπειν = προσβλέπειν. αὐδᾶν = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. ἐπεί γε δὴ εὔσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην = ἐπειδή, ως γνωστόν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τὰνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **ξυγγιγνώσκω** = λαμβάνω γρῶσιν, διδάσκομαι. **παθόντες** **ξυγγνοῦμεν** ἀνήμαρτηκότες = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλομεν μάθειν, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαῖκὴν ὁρην : ὃ παθός μαθός). **οἶδε·** Ὡς Κρέων καὶ οἱ ὄμφρονές του. **μὴ πλείω** ἢ καὶ = ἵσα, δημοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως** = ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ** ὥπιστι τῶν αὐτῶν ἀνέμων **ψυχῆς** τήνδε γ' ἔχουσιν = ἀκόμη ἡ ἴδια ψυχικὴ παραχή (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τούλαχιστον. **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ'** **ὑπάρχει** = θάνατος παρηθῶσι. **ὑπὲρ** **βραδυτῆτος** = λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγγάγουν. **θανάτου** **έγγυτάτῳ** = πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφικται** = ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν** **παραμυθοῦμαι** = οὐδόλως σὲ συμβούλευω. **μὴ οὐ** **τάδε** **ταύτῃ** **κατακυροῦσθαι** = ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς** = προγονοικοί. **ἄγομαι** δὴ κούνετι μέλλω (ἐνν. ιέναι). **κοιρανίδαι** = τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν** = βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαταίδων. **τὴν** **εὐσεβίαν** **σεβίσασα** = ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικαί. Φερσέφρασσα. ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνεια, Περσέφρασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ "Άδου. Αὕτη ἔξι ἐπὶ ἔξι μῆνας εἰς τὸν κάτω αόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἔξι μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ δποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904 : **σ' ἔγώ** **'τίμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914 : **νόμω,** κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἔσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης γειρός, διότι οἱ λόγοι οὐτοὶ τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πρᾶξεις καὶ τοὺς προηγουμένους λόγους καὶ ἀργὰς αὐτῆς. Ἔνθη δηλ. προηγουμένως ἐδικαιοιλόγει τὴν πρᾶξιν τῆς, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος γάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὄμοιογεῖ, ὅτι θὰ παρέκρουεν εἰς τὰς νόμους τῆς πολιτείας

χάριν μόνον ὀρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοιπὸν κατὰ τὴν γνώμην τῶν δὲν εἶναι γνήσιον, ὀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὄποιον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὅλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων της, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἥθελεν, ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ὅλον σύζυγον ἢ οὐίον, ἂν ἥθελον ἀποθάνειν ἑκεῖνοι, ἐνῷ ἀδελφὸν δὲν ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ὅλον, διότι εἴχον ἀποθάνειν οἱ γονεῖς αὐτῆς. "Αλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνείκης δὲν ἔξη, ὅστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαραδότου παρ'. "Ελλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἔτερου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φίλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. προγενεῖς· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεούς. κοιρανίδαι· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἀνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἴχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ὀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν.

TETAPTON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944-987)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ὁ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παρακινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην «τέτλαθι ». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς είρκτης (ἐν τῷ καταγείῳ οἰκοδομήματι). **χαλκόδετοι αὐλαὶ** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὄποιου εἶναι προσηρμοσμέναι διὰ χαλκῶν ἥλων χαλκαῖ πλάκες. ἐν τυμβ. θαλάμῳ. ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς είμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενῆς τὴν καταγωγήν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασσεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς

αὐτὴν γάρον. ἀ μοιριδία δύνασις = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. δεινά τις = ἔξοχως ἴσχυρά. "Αρης (μετωνυμ.) = πολεμική δύναμις. πύργος· ἐνν. οὕτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῇ ἐν πύργῳ. ἀλίκτυπος = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπώμενος. κελαινὸς = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀν τις τρ. α'. ζεύχθη = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς είμαρμένης). δεξύχολος = δεξύθυμος. κερτομίοις ὀργαῖς = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς του. ἐκ Διονύσου, ποιητ. αἴτ. κατάφαρκτος ἐν πετρώδει δεσμῷ = κατάφρακτος (ἐγκάθιερκτος) εἰς πετρώδες δεσμωτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παργαίου, ἐν τῷ ὅπιώ ἐδέθη ὁ Λυκούργος). οὔτω = ταιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). ἀποστάζει = βαθυμηδὸν ἔξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας). μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἔκρεει. δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας = ἡ φοβερὴ καὶ φλογερὰ ἔξαψις τῆς μανίας. ἐπέγνω = ἥλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. μανίας φωύων = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἥρθειτε τὸν θεόν. ἐν κερτομίοις γλώσσαις = μὲ πειρακτικούς λόγους. παύεσκε = διέκοπτεν, ἥνταγκαζε νὰ παύουν. ἔνθεος = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. εὔιον πῦρ = τὰς δᾶδας, αἴτινες ἐκάιοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῖ, εὐοῖ. φίλαυλος = ὁ ἀγραπῶν τῶν αὐλόν.

στροφὴ β'. κυανέων = σκοτεινῶν (ἵδε πραγματ.). διδύμας ἀλδς = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. ἀκταί, ἐνν. εἰσί, κείνται. ιδ' = ἵδε = ἥδε = καί. ἀξενος = ἀφιλόξενος. ἵνα = ὅπου. ἀγχίπολις = δ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλαμυδησὸν) πάροικος, γείτων. ἀρατὸν = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. ἔλκος τυφλωθὲν = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῷ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). δάμαρ-τος (ἡ) = συζυγος. ἀλαὸν (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). κύκλοι ὀμμάτων = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. Τάξ: δισσοῖσι Φινεΐδαις καὶ κύκλοις ὀμμάτων ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. ἀλάστοροι = (οἱ ἀλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ορος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἔγκλημα θεότης.) ἀράσσω = κτυπῶ ἴσχυρῶς. αἰματηραῖς (ἐπέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἰματώσουν, νὰ γίνουν αἰμόφυρτοι. ἀκμαὶ κερκίδων = αἱ ἀκραι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὓς αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνων τὸ

ύφασμα). Ήφ' αιματηραῖς χείρεσσι κλπ. δοτ. ὀργανική· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἵν' ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως: ἵνα ἀγχίπολις "Αρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαὸν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαὸν πρὸς τό: ὅμματων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὅμμάτων δισσοῖσι Φινεῖδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αιματηραῖς χείρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστροφή. κατὰ δὲ τακόμενοι (τμῆσις) = κατατηκόμενοι δέ. μέλεος = δυστυχής. μελέαν πάθαν = τὴν οἰκτρὰν συμφοράν. ἀνύμφευτος = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. ἀνύμφευτον γονάν = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. ἄντασε (β. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ. σπέρμα = καταγωγή, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς). ἀρχαιόγονος = πρωτόγονος, πανάρχαιος. ἀ δέ... = αὗτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινώνησε) τῶν παναρχαίων Ἑρεχθ. τηλέπορα ἄντρα = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρουν, δῆλο. τὰ μεγάλα. Βορεάς = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα). ἄμιτπος = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). πάγος = πέτρα, ὅρος. ὀρθόπους πάγος = ἀπόκρημνον ὅρος. ὑπέρ = ἐπί. θεῶν παῖς. διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἑρεχθεὺς ἦσαν θεοί. καὶ' ἐκείνᾳ ἔσχον (τμῆσις) = καὶ ἐκείνῃ ἐπέσχον = καὶ καὶ' ἐκείνῃς ἐστράφησαν. μακραίων = πολυγρόνιος (ἄτε ὑπάρχων ἀρχαιόθεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ νὰ παραμυθήσῃ τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην: ὃ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἵονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν "Ἄδην. Δανάας· ἥτο κόρη τοῦ Βασιλέως τοῦ" Ἀργούς "Ακρισίου, ὅστις εἴχε λάβει γρηγορίον, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γένην ἡσθιειούσην, οὔτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἔνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ νὰ ἀποφύγῃ αὐτῇ τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὃς γρυπῇ βροχῇ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ακρισίος ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν· ὃ οὐδὲς τοῦ Δρύαντος, ὄνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράγθη

ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὅρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**· αὗται καὶ ἀρχὰς ἡκολούθουν τὸν κιθαρῳδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσιγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. "Τοτερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεγειρίζοντο τοὺς αὐλούς. **Κυανέων**· τοιουτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἥσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὔξεινον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῆθον ἐκινοῦντο καὶ ἀρχὰς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησσός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις** 'Αρης· ἐπιστεύετο ὅτι οὗτος κατώκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ηὐχαριστεῖτο παριστάμενος μάρτυς αἰματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυστηρίων πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολοῦθει ὡς ἐπιγάριος ἐκεὶ θεός. 'Απὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παίδων αὐτῆς. 'Ο περὶ αὐτῆς μῆθος ἔχει ὡς ἔξης : 'Ο πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθίους, καλούμενην 'Ωρείθυιαν, καὶ ὀδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὅρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱούς Ζήτην καὶ Κάλαϊν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταῦτην ἐνυμφεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησσοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱούς. 'Αλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθείρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητριὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινείδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων** 'Ερεχθειδῶν· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ 'Ερεχθίους ὃντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῆθον ὑπὸ τῆς 'Αθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένου μετ' αὐτῆς ἐν τῷ 'Ερεχθείῳ. **τηλέπορα** ἀντρα· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρᾳ τῆς Θράκης. **ἄμιτπος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαϊς, ἀν καὶ ἦτο ἀπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988 - 1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὗτῳ τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. ἐξ ἑνὸς (προσδιορ. δργαν.) = δι' ἑνός. κέλευθος (ἥ) = ὀδός. προηγητὴς = ὁδηγός. οὐκουν ἀπεστάτουν = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. φρενὸς = μαντείας, γνώμης. πάρος γε· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἔλλας περιπτώσεις, καθ' ᾧς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον οὐίον του Μεγαρέα ἦ. Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. τοιγάρ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ = διευθύνω ὡς κυβερνήτης. δύνησιμος (ἥ. ὀνίνημι = δρψελῶ) = ὁφέλιμος. πάσχω δύνησιμα = ὁφελοῦμαι. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: πεπονθώς δύνησιμα ἔχω (= δύναμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). βεβώς· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. ("Εκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὅποιου οὐδὲν ἴσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καὶ: ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς"). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θάκος = ἔδρα. δρυιθοσκόπος = τοῦ οἰωνοσκοπείου. ίνα = ἔνθα. λιμὴν = τόπος καταφυγῆς. οἰωνὸς καὶ κατωτέρῳ δρνις = πτηγόν, δρνεον. ἢν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, ὅτε καὶ συγχάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνῶς-ῶτος = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάζω = ἐκβάλλω κρωγμούς. οἴστρος (ὁ) = μανία. βεβαρβαρωμένος = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀκούω ϕθόγγον δρνίθων κλάζοντας (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ ονούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο δρνιθας). κακῷ οἴστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ = ἀκούω φωνὰς δρνιθας. κακῷ οἴστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ = ἀκούω φωνὰς δρνιθας. δρνέων, τὰ ὅποια ἔξεβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνέων, τὰ ὅποια ἔξεβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνέων. σπάω = σπαράττω. φονὸς = φονικὸς (ἥτις φεν- τοῦ ἀχρήστου φένω). χηλὴ (ἥ) = ὄνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. δργαν.). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνων (ὡς τυφλός). δροῖβδος (ὁ) (συγγ. πρὸς τὸ ἑοῖζος) = ὁ ὁρμητικὸς ἥχος; ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνεων. οὐκ ἀσημος (σγῆμα λιτότητος) = πολὺ σαρής. δείσας· ῥῆμ. δέδοικα. γεύομαι = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. πάμφλεκτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγιπυρὸς θυσίας.

κοῖς δῆλοι μεγάλην ποσότητα ἡ μέγαν βαθμὸν) = ὀλόγυρα φλέγων.
"Ηφαιστος· μετων. ἀντὶ πῦρ. **σποδὸς** (ἡ) = τέφρα. **κηκίς - ίδος =**
 λιπαρὰ οὐσία ἔξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. **Ρῆμ. κηκίω =** ἔκρεω,
 ἀναβλύζω. **μυδάω =** διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαχήν ὀρμόζει εἰς τὸ μη-
 ρίων, δηλ. μυδώντων **μηρίων** = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. **μηρία**
 δὲ ἦσαν τὰ διστᾶ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἡ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-
 κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω =**
 καπνίζω. **ἀναπτύω =** πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (με-
 ταίρω) κατηγορ. = μετεωριζόμεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια).
καταρρυεῖς· ὑπαλλαχή ἀντὶ καταρρυείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι =** κεῖμαι
 ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ μηροὶ ἔξεκειντο
καταρρυεῖς (ἀντὶ καταρρυείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς =** καὶ τὰ διστᾶ
 τῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περι-
 βαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) μαντεύματα
ἀσήμων ὀργίων = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν.
 Ο στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξης : **τοι-**
αῦτα. ήγεμῶν = ὄδηγὸς (ὁ ὄδηγῶν αὐτὸν παῖς). ἐκ σῆς φρενὸς
 (ἀναγκ. αἴτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ίδικῆς σου ἴσχυρογνωμοσύνης. **παν-**
τελεῖς = ὅλαι ἐν γένει ἀνήκει καὶ εἰς τὸ ἐσχάραι (= στρογγύλαι ἐπὶ
 τῆς γῆς ἔστιαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶ-
 τος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν = εἶναι
 γεμάτα ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς νίου τοῦ
 Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι
 ποιητ. αἴτ. τοῦ βορᾶς. **κάτα·** χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει
 αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστάξ =** ἡ διὰ θυσιῶν γενο-
 μένη παράλησις. **ἀπορροιβδέω - ω =** ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὔσημος =**
 σαφής, εὐδήλως. **βεβρῶτες λίπος αἴματος ἀνδροφθόρου =** ἐπειδὴ
 ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπει** δ' **ἀμάρτη**
 (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἄν) = ὀσάκις δὲ ἥθελεν ὑπο-
 πέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἄνολβος =** ἄθιλος, κακόμοιρος (ὑπὸ διανοητι-
 κὴν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι - οῦμαι =** θεραπεύω,
 διορθώνω (ἐνν. ἀντικείμ. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος =** ἀμετά-
 πειστος, ἀκαμπτος. **αὐθαδία (αὐτὸς - ἄνδρων) =** αὐθάδεια, ἴσχυρο-
 γνωμοσύνη. **σκαιότητ' ὀφλισκάνει =** αἰτίαν σκαιότητος ὀφλισκάνει =
 θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλι-
 σκάνω). **εἴκω τινὶ =** ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅ,τι

τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκὴ** = ἔνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτείνω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὗ φρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ συμφέρον τινός. **κέρδος** = κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματικαί. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν ποῦ βλέπομεν αὐτήν; **Τειρεσίας**. ήτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. 'Ο Ζεὺς δόμος ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ γάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἔχαρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἐπτὰ ἡ ἐννέα γενεάς. **δρνιθοσκόπον**· πολλὰ εἴδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. 'Εκ τούτων ἡ οἰωνοσκοπία ἡ δρνιθοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἡ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ὅλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ δρνιθοσκόποι ἡ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἡ δρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶνος ἡ θᾶκος δρνιθοσκόπος, καὶ ἡσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὄποιους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Παυσανίας (Παυσ. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ήτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἔναπτε τὸ πῦρ, ὄποιοι εἴδους φλόγα εἶχεν, ἀν περιεκύλων τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν** "Ηφαιστος οὐκ ἔλαμπε. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, δόμος δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ητο δεῖγμα, ὅτι δὲν ήτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ητο μέρος τῶν σπλαγχνῶν, ὅτε δὲ ἡ θυσία ητο καλή, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδώ. καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς κλπ. 'Αφ' οὖ αἱ φωναὶ τῶν δρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἡσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὕτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αὐθικρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. **ώστε** = ώς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου. **κούδε** ἀπρακτός είμι μαντικῆς δύνην = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὡν

(δηλ. τῶν μάντεων). ὑπαὶ = ὑπό. γένος = σωματεῖον, σύλλογος. ἔξεμπολάομαι - ὡματ = πωλοῦμαι ως ἐμπόρευμα. ἐμφορτίζομαι φορτώνυμαι (ως ἐμπόρευμα). ἐμπολάω - ὁ = ἐμπορεύομαι. τάφω δ' οὐχὶ κορύψετε... = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφάσητε. τρέω = φοβοῦμαι. οὐδ' ως μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον = οὐδ' ως μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεὶς τὸ μίασμα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. χοὶ πολλὰ δεινοὶ = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. φράζομαι = σκέπτομαι. χρῆμα = πρᾶγμα. ποῖον τοῦτο... σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων: ποῖον ἔστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὁ λέγεις; εὑθουλία = σύνεσις, δρθὶ σκέψις. μὴ φρονεῖν = ή ἀφροσύνη, ή ἀσυνεσία. τῆς νόσου = τοῦ μὴ φρονεῖν. ἀντιλέγω κακῶς = ἀντικακολογῶ. θεσπίζω = μαντεύω. τὸ δ' ἐκ τυράννων = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. ταγὸς = ἡγεμών, ἄρχων. Η σύντάξις: ἀρ' οἰσθα λέγων ταγοὺς ὅντας ἀλλ λέγης; ἄρχων γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὄποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὀσαδήποτε λέγεις; ὄρσεις = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. τάκινητα διὰ φρενῶν = τὸ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. κίνει = λέγα τα. μόνον δὲ μὴ λέγων = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. ἐπὶ κέρδεσι = πρὸς κερδοσκοπίαν. οὕτω (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) γάρ ἥδη καὶ δοκῶ (λέγειν) τὸ σὸν μέρος; ἔτσι λοιπὸν τῷρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὅμιλῶ κατὰ τὴν ἴδικήν σου γνώμην; ως μὴ ὑπολόγων τὴν ἐμὴν φρένα = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τὰς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικαί. κούδε μαντικῆς ἀπρακτός εἰμι· οἱ ἀρχαῖοι, ως διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντεις ἐθεώρουν καπτηλευομένους ἐνίστε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ γρηγατισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στήλ. 387, ἔνθα ὁ Οἰδίποος ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν « δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε... »). ἥλεκτρον· εἶναι ἡ φυσικὸν ἡ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνητῶς κρᾶμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς πισσοστὸν 3/1 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδίων, καὶ ὄποιαι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ως φόρον 360 τάλαντα ψήγμα-

τος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί·** ὁ ἀετός, ὡς ἵπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Ὄλυμπον, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους·** ὁ Κρέων ἐξ ὄργης παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικαί. κάτισθι· ὁ Τειρεσίας ὑμιλεῖ, χρησιμοποιῶν τὴν αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ίσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους = τροχίας,** δρόμους. **ἀμιλλητῆρας·** ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους εἴναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ήμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἥλιου, αἱ ήμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν (μέλλ. χρόνου) = διανύσων.** **σπλάγχνον =** τέχνον. **νεκρῶν·** τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἡ σύνταξις : ἐν οἷσι (τρόχοις...) αὐτὸς ἀντιδοὺς ἔσῃ = ἐντὸς τῶν ὅποιων ήμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἔδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἀμοιβὸν νεκρῶν = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν.** **ἀνθ' ὄν = διότι.** **τῶν ἄνω·** γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου. **ἔνα τῶν δοντων ἄνω (ἐπὶ τῆς γῆς).** ἐννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **Ψυχήν τ' ἀτίμως·** ἀναπτύσσουσι τὸν προηγούμ. στίχον (διὰ τοῦ ψυχῆν ἐννοεῖ τὴν ζωήν). **ἀτίμως =** ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω = βάλλω** νὰ κατοικήσῃ. **ἀμοιρος =** ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν (εἰς οὓς ἀνήκει)** ἡ γενικὴ αὐτῇ ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγούμένου ἐπιθέτου οὓς ἀνήκει. **ἐνθάδε =** ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ ὅλη πρότασις : ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἔνα ἄλλον) ἀμοιρὸν τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἐπέρρους ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἔνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. **ἀκτέριστος =** ὁ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος =** μὴ τυχὼν τῶν δύσιων. **τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἀμοιρον.** **μέτεστι τινί τινος =** μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαιώματα ἐπὶ τινος. **ὄν =** ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιωμάτων). **ἐκ σου βιάζονται τάδε =** ὑπὸ σοῦ ἔξαναγκάζονται νὰ βλέπωσιν αὐτὰ ἐδῶ^τ (οἱ θεοί). **κατ' ἄλλην ἔρμηνείαν :** ἀλλὰ ταῦτα εἴναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων (γεν. αἰτ.) =** διὰ ταῦτα (ἐννοεῖ τὸ ἀταφόν τοῦ Πολυνείκους) καὶ τὴν ἐγκάθιερειν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητήρ-ῆρος (θηλ. γέν.) =** ἔξολοθρεύτρια. **ὑστεροφθόρος =** ἡ ὑστερον (μετὰ τὴν κακὴν πρᾶξιν)

βλάπτουσα ἡ τιμωροῦσα. λοχάω - ω = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. καὶ
 θεῶν = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἥμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω
 καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν γάριν ἀμφοτέρων θὰ
 κακοῖς = ὅστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ιδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμ-
 φοράς. ἀθρέω - ω = παρατηρῶ. καταργυρώ - ω = ἀσημώνω, περικα-
 φορῶ μὲ ἔργυρον· ἐδῶ: δεκάζω διὰ γρημάτων, διαφθείρω. τριβὴ =
 λύπτω μὲ ἔργυρον· ἐδῶ: δεκάζω διὰ γρημάτων, διαφθείρω. παρέλευσις.
 ἀνδρῶν γυναικῶν (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρή-
 νους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εύρυδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κακούματα.
 κακούματα = θρῆνοι. ἔχθραι (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορί-
 ζον τὸ ὄχημα). συνταράσσονται = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας.
 ὅσων· γεν. κτῆτ. εἰς τὸ σπαράγματα = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ
 τοῦ Πολυνείκους). καθαγνίζω = καθιερώνω, ἐκπληρῶ ὅσιου καθη-
 κον· (μετά τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἡ τὰ θηρία
 ἡ τὰ ὄρνεα ἔξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθηκον τοῦ ἐνταφια-
 σμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). ἔστιοῦχος
 = ἡ ἔχουσα νκύις καὶ βωμούς. πόλις = ἀκρόπολις. τοξεύματα καρ-
 δίας (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. θυμῷ =
 ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὄργης μου. βέβαια = ἀσφαλῆ. τὸ θάλπος = τὴν
 φλόγα, τὴν καυστικότητα. οὐχ ὑπεκδραμῆ (β. ὑπεκθέω) = δὲν οὐκ
 δικρύγης. ἀφῇ = ἐκγύσῃ. τὸν νοῦν τῶν φρενῶν = τὰς ιδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. δεινὰ θεσπίσας = φοβερὰς μυντείας εἰπών. ἐξ
 ὅτου τήγνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα = ἀπὸ τῆς
 ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας,
 μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. λακεῖν· ἀόρ.
 β' τοῦ λάσκω = λέγω. Ημαρτηρητέα ἡ ἔξαρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ
 τοῦ ἐπιστάμεθα. ἔγνωκα καντός (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἀλλοτε ἐψεύσθη).
 εἰκαθεῖν· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ β. εἴκω = ὑποχωρῶ. ἀντι-
 στάντα (ὑποθ. μετ.). πατάξαι θυμὸν ἀτη = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν
 μου μὲ συμφοράν. ἐν δεινῷ πάρα (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος.
 εὐβούλιας δεῖ = παρίσταται ὀνάργη ὄρθης σκέψεως (ὄρθυοριστόντης).
 ἄνεις = ἀφῆσε ἐλευθέρων. ἐπαινεῖς = συμβουλεύεις. παρεικαθεῖν =
 τῷ πρωγγ. εἰκαθεῖν. ὅσον γ', ἄναξ· ἐν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. συν-
 τέμνω τοὺς κακόφρονας = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας

= συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φριοῦντας. θεῶν βλάβαι· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. ποδώκης = ταχύπονος. μόλις μὲν = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἔξισταμαι τῆς καρδίας = ἔκρισταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). τὸ δρᾶν = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηται τις ματαίως (ὃντει ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. δρᾶ (προστακτ.) = πρᾶττε. μηδὲ τρέπε = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτῃς (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). στείχοιμ' ἀν = εἴμι. δύπλων = ἀκόλουθοις. δρμᾶσθε = ἐκκινήσατε ταχέως. ἐπόψιος τόπος = τόπος περίοπτος, καταφανής. ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. αὐτός τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. τὸν βίον τελῶ = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: δέδοικα γάρ μὴ ἀριθμοῖς τὸν τελεῖν τὸν βίον σώζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους = τοὺς παλαιόθεν ὑφίσταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δικαιον). Τοιουτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὄλοκληρωτικὴν ἥτταν ὁ Κρέων, παραδεγμένος ἐκεῖνο, τὸ ὄποιον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρωίς μας Ἀντιγόνη. Ο Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριθμῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ὅταφον τὸ πτῶμα τοῦ Πολυεύκους.

Πραγματικαί. τρόχους ἀμιλλητῆρας. τὸν "Ηλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἀρματος. οὐχ ὑπεκιδραμῆ. ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ τὸ θιλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. ἀξίνας. διὰ γὰρ κόψουν τὰ ἔύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυεύκους καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸ στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. αὐτός τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὄποιαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυεύκην, ὃν ἔκρατει ὅταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέληθῃ εἰς "Ἄδην. Ηματηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἡτις ἔξηγεῖται, ἀφ' ἐνδεικόντος μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἐτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

σπορά προσδιορίζουν τοπικώς το : Ορμα, κατ. γ .
 Άντι στρ. α'. **άπέρ διλόφου πέτρας** = υπεράνω τοῦ ὅρους, τὸ
 ὄπιον ἔχει δύο κορυφὰς (ιδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στέροψ-οπος** (στερ-
 οποιον ἔχει οὖς ἀστραπή, καὶ ὅπ- ὅψις) = ἀποστράπτων, λαμπρός. **λιγνὺς** (ή)=
 πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάκδων), ἀναμειψιγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω**=
 βαθδίζω. **Κωρύκιαι—Βακχίδες—Κασταλίας—Νυσσαίων** (ιδὲ πρα-
 γματ. παρατηρήσ.). **νᾶμα** (ρ. νάω = ῥέω) = πηγή. **κισσήρεις** = κισ-
 σοστρόφοι, κισσόφυτοι. **δύθαι** = λόφοι, ἔξογαλι. **ἀκτά**· ήτο ή **Νῦσα** ή
 Εύβοική, ήτις ήτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἐνν. σέ). **ἄμ-**
βροτος = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐὸν) = ύμνων.
ἐπισκοποῦντα = ὅταν ἐπισκέπτεσθαι. **ἀγυιὰ** (ή) = (εὐρεῖα) ὁδός.

στροφὴ β'. τὰν = ἦν (Θήβαν). ὑπερτάτων (ἐπιφρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθύμων. σὺν κεραυνίᾳ μητρὶ = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γυνωστὸν ἐκ τοῦ μόνου, ἐπλήρη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν τῆς ἐν ὅλῃ του τῇ μεγάλοπρεπείᾳ, καὶ κατεκάθη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προώρως τὸν Διόνυσον. ὡς = ἐπειδή. ἔχεται = κατέχεται. νόσου = ἐνν. τὸ μίασμα τῆς ποίεως μολεῖν (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. καθαρσίω ποδὶ = μὲ καθαρτήριον ἐρχομόν, ὡς καθαρτής. στονόεις = πολὺστονος, πολυθρόνος. πορθμόν· ἐνν. τὸν Εὔριπον.

σιθητι. περίπολοι = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι καὶ Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσμότης.

Πραγματικάι. "Οτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς γχρᾶς ἥδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἔξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀναφέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν προσῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίξετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτάν· Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλαὶ ἄμπελοι ἥσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἔνδοξον αὐτήν, διότι ἡκμαζεῖ τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάς, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποκίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 444 π. Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα, ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰακχος, ταυτίζομενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλαττεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινών Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βακχᾶν· ἥσαν αἱ Μαινάδες**, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ δόδοντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὅρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Τάμπειαν. **Κωρύκιαι νύμφαι**· ἥσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἥτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ιερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες· ἥσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς γειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἥλιου ἐτέλεσαν καὶ ἀπό τὰ μέρη νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἥτο παρὸν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας·** εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ιερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων δρέων·** πολλὰ μέρη τῆς Ἐλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νῦσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας**

ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοϊ-
κῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάχυλος. κισσήρεις· ὁ κισσὸς ἦτο ιερὸν φυτὸν
τοῦ Διονύσου. ματρί· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἡτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία
(= κεραυνόπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήρη αὐτή, ἀλλ' ὀπέβαλε προώ-
ρως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες
ἔρριφθησαν πέριξ αὐτῆς. "Ιακχον· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο
ἐν γρήσει κατὰ τὰς μωσικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων · ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἥσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι
πάροικοι, διότι κατώκουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν
ὅποιαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὀγκύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. στάντα = ἐφ'
ὅσον ὑπῆρξε. αἰνέω - ω = ἐπαινῶ, μακαρίζω. μέμφομαι = κα-
τακρίνω, ψέγω. 'Η σύνταξις: οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦ-
τος, δοποῖον στάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἀν οὔτε μεμφαίμην ποτέ.
βίον · ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ δοποῖον. τύχη ὁρθοῦ
— καταρρέπει, εὐτυχοῦντα — δυστυχοῦντα · σχῆμα χιαστόν. ὁρθόω
— ω = ἀνορθώνω. καταρρέπω = κατακρημνίζω. τῶν καθεστώτων =
τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. γάρ · ἐνῷ ὡμήλησε γενικῶς
προηγουμένως, ἥδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος.
διὸ ἐρμηνεύετον τὸ γάρ = ἐπὶ παραδείγματι. ὡς ἔμοι (ἐνν. ἐδόκει) =
κατὰ τὴν γνώμην μου. παντελῆ = γενικῶς ὅλην. εὐθύνω = διοικῶ,
κυβερνῶ. θάλλω = ἀκμάζω, εἴμαι εὐτυχής. τέκνων · ἐνν. τὸν Αἴμονα,
διύτι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέγρις ἐδῶ ἐκτίθεται
ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ίδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. ἀφει-
δοτον τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ίδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. στατικαί
τατι = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ
τατι = τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). σταν προδῶσι = ὅταν
ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). σταν προδῶσι = ὅταν
ἀφέσουν νῦν χαθοῦν. τίθημι = θεωρῶ, νομίζω. ἔμψυχον νεκρὸν (σχ.
δέξυμωρον) = ζωτανὸν νεκρόν. πλούτει καὶ ζῆ (= ζῆθι) · ἐτέθησαν
προστακτικαὶ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως: ἔστω καὶ ὃν... τύραννον
σχῆμα = βασιλικὸν δέξιωμα. τὸ χαίρειν = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. τάλλα.
δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἔξουσίαν κτλ. σκιᾶς καπνοῦ · γεν.
κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτος. πρὸς τὴν ἡδο-
νὴν = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαράν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον

τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίγ. 223 καὶ 338 καὶ ἔξης), ὡμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσὰν ὀπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὄμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, γάριν τοῦ ὅποιον ἥλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νῦν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. ἄχθος = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), ὃ ἥκεις φέρων; τεθνᾶσι· μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίγ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἴπειν ἀποτόμως : αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε πάντ' ἐπίστασαι. καὶ τίς φονεύει; ὁ γορὸς κάρμνει ταῦτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν συγματίζει τὴν ἀντίληψίν, διὰ πρόκειται περὶ φόνου. ὁ κείμενος = ὁ φονεύθεις. αἰμάσσομαι = γίνεται τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἴδικόν του γέρει. φόνου· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). τοῦπος = τὸ μάντευμα. ὡς ἀρ' ὁρθὸν ἥνυσσας = πόσον λοιπὸν ἀληθῆς ἔξεψερες τὸ μάντευμά σου. ἔχόντων τῶνδε = τούτων οὕτως ἔχόντων (ὅπως τὰ ἔξεθηκα). πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. βουλεύειν = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἀλλού καθήκοντάς σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὑρυδίκην). δάμαρ - τος = (ἐκ τοῦ δαμάσω = δαμάζω =) σύζυγος. δόμοις = πλησίον. ἥτοι κλύνουσα παιδὸς = ἡ διότι ἥκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου της. τύχη = τυχαίως.

Πραγματικαί. Κάδμου πάροικοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτής τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετά τινας μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ γαιαρετισμὸν πρὸς τὸν γορόν, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακούνωσιν. **Αμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γάρ ὁρθοῖ...** ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὄμιλεῖ ὡσὰν πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔργεσται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ : **Αἴμων δλωλεν**, κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἔξηλθεν ἐν στίγ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικαί. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. ἵνα ἴκοίμην προσήγορος εύγματων = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάρ. εὐγμάτων καὶ Παλλάδος· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. ἀνασπαστοῦ· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. χαλῶ = χαλαρώνω, λέω. **ὕπτιος** (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ ὅπιστα κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηγής. **δείσασα** (ἢ. δέδοικα). πρὸς δμωαῖσι = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπαινίδων της. ἀποπλήσσομαι = λιποθυμῶ. **ὅστις** ἦν... πλαχ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ ἄπειρος· σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὡν. ἔρω κούδεν παρήσω. θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἔξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. μαλθάσσω = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγδός** = ὁδηγός. πόσις = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυγχὼν οἰκτού (καθόσον οὐδεὶς ἐτέλημα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεὸς** = ἡ Ἔκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἔξεμενισθέντες). **ὅργας κατασχεθεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὄργήν των (ἢν εἴχον, διότι ἔμενεν ἀταρφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκους). **νεοσπάς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλὸς (κλάδος ἐλαίας). **ὅ δὴ** = ὅ, τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνείκους). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὅμοι τὰ τεμάχια. **ὅρθοκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονὸς** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρώφας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγάνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὅρθιων κωκυμάτων** = ὁξυφώνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἐστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δὲ** = περὶ τὰ ὅτα δὲ τούτου. **περιβαίνει ἀσημα βοῆς** = πλήρτει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἀσσον** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίκιν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἀσσον ὠκεῖς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἀρμὸν χώματος** = ἄνοιγμα τάρου. **λιθοσπαδῆ** = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος. **Η πλοκὴ τῶν λέξ.** : **ἀθρέσατε** (ἀθρέω - ᾗ), δύντες ἀρμὸν λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸν **στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (γωθῆτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάρου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἔως εἰς αὐτὸν τὸ στόμιον. **εἰ τὸν Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί : εἰ αὐτός ἐστιν ὁ φθόγγος

(ή φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἡτο χωρὶς καρδιά, εἶχε χάσει τὸ ἥθικόν του. ἐν λοισθίῳ τυμβεύματι = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μιτώδης** = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. τὸν δὲ (Αἴμονα) προσκείμενον ἀμφὶ μέσσῃ περιπετῆ = νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῇ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμώζω** = θρηνῶ μεγαλοφώνως. **φθορὰν** = ἀπώλειαν. **τῆς κάτω** = ἡ ὄποια τώρα πλέον ἡτο κάτω εἰς τὸν "Ἄδην. **στιγμὸν** = ἀπαισίως. **δύστηνον λέχος** = τὸν δύστυχη (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) **ξυμφορᾶς** (γεν. διαιρετ.) **διεφθάρης**; = εἰς ποῖον βαθὺμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου ; **δσσοισι** = δφθαλμοῖς. **ικέσιος λίσσομαι** = θερμοπαρακαλῶ. **παπταίνω** = προσβλέπω. **διπλοῦς κνώδοντας** = τοὺς δύο ἑκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει : τὸ ἀμφίστομον ξίφος. **φυγαῖσιν** = πρὸς φυγήν. **ἀμπλακίσκω** = ἀποτυγχάνω. **αντῷ χολωθεὶς** = δργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ὀνόσιον πρᾶξιν κατὰ τοῦ πατρός του). **ώσπερ εἶχε·** δηλ. ἂνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. **ἐπενταθεῖς** = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. **ἥρεισε** = ὠθησε, ἐνέπηξε. **μέσσον** (κατηγ. τοῦ) **ἔγχος** = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. **ὑγρὸν** = χαλαρόν, ἀτονον. **ἔτ' ἔμφρων** = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. **φυσιῶ** = φυσῶ ἵσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. **δξεῖαν** = ὁρμητικήν. **φοινίου σταλάγματος** = φονικοῦ αἷματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετήν. **δείλαιος** = ὁ δύστυχής. τὴν ἀβουλίαν (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικαί. **Παλλάδος θεᾶς·** καὶ ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὄποιών παίζεται τὸ δρᾶμα. **κλειθρα ἀνασπαστοῦ·** κλειθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἓξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἑκ δεξιῶν, διὰ νὰ ἀνασπασθῇ δὲ (νὰ ἀνοιγθῇ) ἡ θύρα, ἔπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **ούν ἀπειρος** (τι ἐννοεῖ διὰ τούτου ;). **ἐνοδία θεός·** ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὀδούς, τὰς τριβόνους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἔνοδία, Τριοδῖτις, Τυμβιδία κλπ. ἐπεκαλεῖτο. **οἰκείας χθονός·** ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς "Ελληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι νὰ ποιῇ νὰ ταφῇ ἐν τῇ γε-

νεθίνω γῇ, καὶ μόνον οἱ ἔχθροὶ τῆς πατρίδος ὅταφοι ἐφρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἥδη ὁ Πολυνείκης ἐν τῇ πατρῷᾳ γῇ παῖει νὰ εἶναι πλέον φυγάς καὶ ἔχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· μὲ πέτρες καὶ ὅχι μὲ τάπητας ἀλπ., ὥπως θὰ ἡτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἴτ' ἄσσον** ἀλπ.: ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πληγιάσουν εἰς τὸν τάφον. **ἀρμὸν χώματος** ἀλπ.: οἱ τάφοι οὗτοι ἡσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἰχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὀμοίαζον ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἵσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτότρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπάμενος ἀπετέλει τὸν ἀρμόν, δην ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνος**: σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὄφασμα, τὸ δόπιον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὄφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποίει ἡ ὡς ζώνην ἡ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἡ ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὄμρων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαί. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εῖμαι ἐκπεπληγμένος, εῖμαι ἔκθυμοβος. **βόσκομαι** ἐλπίσιν τρέφομαι μὲ ἐλπίδας. (‘Η Εύρυδίκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἰπῃ τι). **ἄχη** = λύπην, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω** · τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. ‘Η σύνταξις: Βόσκομαι δ' ἐλπίσιν κλύουσαν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθῆσειν δημωτῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηγεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν.** **ἀπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόγητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμνῃ ἀτοπόν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῇ θρηγοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐνοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἔμοι δ'** οὖν = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ρ. οἶδα). ἐτέθη δριστ. μέλλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβην, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφήν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = μὲ τὴν σιωπήν της. **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμ.).

= ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τιν (ό διγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἐφήκει = ἤλθεν, εἶναι παρών. ἐπίσημον μνῆμα = φανερὸν σημεῖον. εἰ θέμις εἰπεῖν· διὰ τούτων μετριάζει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος : « αὐτὸς ἀμαρτών ».

στροφὴ α'. δυσφρόνων φρενῶν (δέξιμωρον) = ἄφρονος νοῦ. στερεὰ (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἴσχυρογνώμονος (νοῦ). θανατόεντα = θανατηφόρα. ἐμφυλίους = συγγενεῖς. ἀνοβλα ἐμῶν βουλευμάτων = ἀνοιβά (= ἀτυχῆ) ἵδικά μου βουλεύματα. ξὺν νέῳ μόρῳ = μὲ θάνατον καινοπρεπῆ (διάτι τὴν τύποικόνησε καὶ μάλιστα ἔξ αἰτίας τοῦ πατρός). ἀπελύθης· ἐνν. τοῦ ζῆν. τὴν δίκην = τὸ δίκαιον. τότε· ὅτε προεκήρυξσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταρφῆς. ἄρα· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. μέγα βάρος = μεγάλην συμφοράν. ἐνέπαισσεν ἐμῷ κάρᾳ = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλήν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅλως ἐν τῇ ἔξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρᾳ. ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις δόοις = μὲ ἐνέβαλε δὲ εἰς ἄγρια βουλεύματα. λακπάτητον (λάξ-πατῶ). προληπτικατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποιῶν του. πόνοι δύσπονοι βροτῶν = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικαί. οὐκ ἀξιώσειν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἀτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναικες δημοσίᾳ, ἥτο δὲ συνήθεια νὰ μυρολογοῦν αὕται μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (πρβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). καὶ μὴν ὅδ' ἀναξ ἐφήκει... εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὄποιου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις δόοις· οἱ ἀνθρωποι τῶν ἡρωικῶν γρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβούλιῶν αὔτῶν συγκάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικαί. ᔁχων τε καὶ κεκτημένος· ἐνν. ἀντικ. κακά. φέρων = κρατῶν ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔσικας ἥκειν ᔁχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μέν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχια ὄψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πληγιέστερον ἥκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). ἦ ; = ἄρα γε ; παμμήτωρ = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν

Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτὸν) μήτηρ. **νεοτόμος** = δὲ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρόφ'. δυσκάθαρτος = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαιτήσιών εἰδήσεών σου. **προπέμπω** = ἔξαπολύ, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἔπειξειργάσω** = ἀπετελείωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλῆγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἡγούχησαν). **ἐναντα** = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακὴ) τύχη. **δξύθηκτος** = δξέως ἡρκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὕσα εἰς τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὅστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νῦξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ) = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρρημ. διορ.) = τέλος δέ. **ἔφυμνῶ** = καταρρώμαι.

Πραγματικαί. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτῶμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρός του περιβάλλει αὐτό. **"Αιδου λιμήν,** δι λιμήν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ τοῦ οὔτω, διότι ἐκ τῆς τρικυμιάδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμήν γαλήνιος πάντας. **δρᾶν πάρεστιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκτας. **δρᾶν** πάρεστιν· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκτας. δρᾶν μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) δὲ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης φέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) δὲ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. **κακὰς πράξεις ἔφυμνήσασα·** πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, κητης. **κακὰς πράξεις ἔφυμνήσασα·** πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, κητης. **ἀνέπταν** = ἀνέπτην (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεγθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης: « ἔφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ »). **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγῆς) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης, δις μὲν κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος. **προτροπήν** = ἐμπρός, δις μὲν κτυπήσῃ τις. **δύα** = δύη = δυστυσγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναστοπάστως. **δύα** = δύη = δυστυ-

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικαί. στροφὴ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτην (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεγθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης: « ἔφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ »). **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγῆς) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης εἰς τὸ στῆθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲν ἔντονον γῆν) = ἐμπρόδης, δις μὲν κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος. **προτροπήν** = ἐμπρός, δις μὲν κτυπήσῃ τις. **δύα** = δύη = δυστυσγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναστοπάστως. **δύα** = δύη = δυστυ-

χία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόρων κάκείνων** · διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ.: ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κάκείνων μόρων. **ποίω δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς**; = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἔαυτὴν ἀπέθανεν; **ὅπως** = μόλις. **δέξικώκυτον** = τὸ δόποιον ἐθρηγήσε μὲ δέξεις φωνάς. **τάδε οὐ ποθ'** ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν = ἡ αἰτία (ἡ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδὼ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῇ ἀπὸ ἐμὲ εἰς... καίνω = φονεύω. **φάμ'** = φαμὶ = φημί. **ἔτυμον** = τῇ ἀληθείᾳ. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἰπῃ ἐνταῦθα δτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι : **κράτιστα γάρ τὰ ἐν ποσὶν κακά** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑπόθ.) **βράχιστα**. Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου : **κράτιστον γάρ ἐστι βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν (πρὸ τῶν δρθαλμῶν)** **ὄντα κακά**. (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακά, ἀν ἀποχωρήσῃ οἱ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὅψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὕπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὕπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. ('Ενν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν). **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **ὅτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὔχομαι ὅλα δμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὔχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἥδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκώς. **τὰν χεροῖν** · ἐνν. τὴν γυναικα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλήν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρει τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσοριμῶ, ἐνσκήπτω. 'Αφ' οὗ ὁ Κρέων εἴπε τοὺς τελευταίους του λόγους, ἀπῆλθεν ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται, λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς

ἐνυπάρχει ἡ ἡθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. τὸ φρονεῖν = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία, πολλῷ πρῶτον = πρώτιστον, κυριώτατον. τά γ' εἰς θεοὺς = τούλαχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὄρι-ζομένους νόμους). ἀσεπτῶ = ἀσεβῶ. μεγάλοι λόγοι = μεγαλαυγίαι, κομπορρημοσύναι. μεγάλας πληγάς ἀποτείσαντες = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγάς παρήχησις. ὑπέραυχος = ὑπερήφα-νος. γήρα (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν γρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). ἔδιδαξαν (γνωμικὸς ἀριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικάι. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἐνὸς μὲν εὐσχή-μως καταχρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θα-νάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. τὸ φρονεῖν πρῶτον κ.τ.λ., ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώ-μην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἥτοι ἀριστον, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἴδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

Σελ.

A. Εἰσαγωγὴ	7
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	19
2. Ἐρμηνευτικὰ σημειώσεις	69
C. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	139
2. Ἐρμηνευτικὰ σημειώσεις	185

*Επιμελητὴς ἐκδόσεως I. VAMBAKΙΔΗΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 1635 /24-5-60)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

¹ Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον.

² Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἅρθρ. 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Ζ' /Θ', 1960 (VII) — ΛΑΝΤΙΤΥΠΑ 10.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 990/26-5-60
'Εκτύπωσις — Βιβλιοδεστία ΑΛΕΛΦΩΝ Γ. ΡΟΔΗ — Κεραμεικοῦ 40

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
στην πλέον επιβλητική μάρκα της πόλης από την οποία θα
επενδύεται στην πλέον επιβλητική μάρκα της πόλης από την οποία θα
επενδύεται στην πλέον επιβλητική μάρκα της πόλης από την οποία θα
επενδύεται στην πλέον επιβλητική μάρκα της πόλης από την οποία θα

1. Κεραυνού πλατείας
2. Παραγωγή αγροτικού
3. ΔΟΤΙΚΟΥ
4. Καταστήματα
5. Εργοδοτική αγροτικού

325

0020556663

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΡΟΔΑΚΝΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από τον υπήρχο Σταθ. Δευτικής Πολιτικής

